

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก
ชื่อและนามสกุลผู้วิจัย	นางอังสนา พิไสยสามนต์เขต
แขนงวิชา	เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์
คณะอาจารย์ที่ปรึกษา	1. รองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วิทโคต 2. รองศาสตราจารย์ ทิพย์เกษร บุญอำไพ
ปีการศึกษา	2538

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ผู้วิจัยได้พัฒนาชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก จำนวน 6 ชุด ได้แก่ ชุดที่ 1 เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย ชุดที่ 2 เรื่องการปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ชุดที่ 3 เรื่องโครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย ชุดที่ 4 เรื่องการเลือกตั้ง ชุดที่ 5 เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย ชุดที่ 6 เรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยยึดระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา ผ่านการทดสอบและปรับปรุงคุณภาพจนได้มาตรฐาน หลังจากนั้นผู้วิจัยได้นำชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนายโรง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537 จำนวน 40 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่ายโดยวิธีจับฉลาก

ผลการวิจัยปรากฏว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 ทั้ง 6 ชุดการสอน คือ 84.00/80.00, 83.00/80.50, 84.10/80.00, 84.75/82.50, 83.10/83.50 และ 82.30/81.25 ตามลำดับ

คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน จากการเรียนด้วยชุดการสอน
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ความคิดเห็นของนักเรียน
 ที่เรียนด้วยชุดการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก

คำสำคัญ ชุดการสอนประชาธิปไตย
 เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก

Title : Videotape - Based Instructional
Packages on Democracy for Mathayom
Suksa 3 Social Studies

By : Angsana Pesaisamontket

Degree : Master of Education

Major Field : Educational Technology and
Communications

School of : Education

Thesis Advisors: 1.Associate Professor Dr.Preecha Wihokto
: 2.Associate Professor Tipkesorn Boonumpai

Academic year : 1995

Abstract

The purpose of this study was to develop videotape-based instructional packages on Democracy for Mathayom Suksa three Social Studies. The efficiency of these packages were set at 80/80.

A series of six instructional packages were developed based on the course content of Social Studies For Mathayom Suksa three, namely Unit 1 The Democracy in Thailand. Unit 2 The Revolution of Ruling in Thailand in B.E.2475. Unit 3 The structure of Democracy. Unit 4 The Election. Unit 5 The 60th Anniversary of Democracy in Thailand. Unit 6 The Role of the King under the Thai Democracy. The instructional packages were tried out with the students of Mathayom Suksa three at Wat Nay Rong School. The result of the study showed that the efficiency of the instructional packages using the standard measurement of 80/80 was met and in accordance with the hypothesis. The result of efficiency criteria in each unit were 84.00/80.00,

83.00/80.50, 84.10/80.00, 84.75/82.50, 83.10/83.50 and 82.30/81.25 respectively. The analysis of students' achievement by using pre-test and post-test results showed that the achievement of the students learning from the packages were increased significantly at the level of .01. The students' opinions about teaching by the instructional packages were rated on highly appropriate.

Key Words : Instructional Packages on Democracy
Social Studies
Videotape - Based

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาจากรองศาสตราจารย์ ดร.ปรีชา วิหคโต และ รองศาสตราจารย์ทิพย์ เกสร บุญอำไพ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และคณาจารย์ทุกท่าน ในแขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่กรุณาให้คำแนะนำและเป็นกำลังใจอย่างดียิ่ง ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณศาสตราจารย์ ดร.ชัยงค์ พรหมวงศ์ รองศาสตราจารย์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท ที่กรุณาตรวจสอบ ให้คำแนะนำทางด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา อาจารย์ ดร.สมคิด พรหมจ้อย ตรวจสอบด้านการวัดผลประเมินผล อาจารย์มาลี โตสกุล กรุณาให้คำแนะนำด้านเนื้อหาและภาษา อาจารย์แจ่มใส ศรีสำราญ ตรวจสอบให้คำแนะนำด้านเทปบันทึกภาพ

ขอขอบคุณผู้อำนวยการทรงศิลป์ชัย เทียนประเสริฐ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา อาจารย์กมล ประทีปธีรานันท์ อาจารย์อุตร ศิริอาภรณ์ และคณะครู นักเรียน โรงเรียนวัดไร่ขิงวิทยา ที่เป็นกำลังใจ สนับสนุน และช่วยเหลือ การจัดทำเทปบันทึกภาพ ซึ่งใช้เป็นสื่อหลักในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณผู้อำนวยการ คณะครู นักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัชฌมโรงเรียนวัดนายโรง และ อาจารย์พรรณวิภา ดารามาศ ที่ให้ความร่วมมืออย่างดียิ่งในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ที่สุดนี้ผู้วิจัยขอขอบพระคุณบิดา มารดาผู้ให้กำเนิด และทุกคนในครอบครัว ตลอดจนญาติมิตร ที่ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในงานวิจัยครั้งนี้

อังสนา พิไสยสามนต์เขต

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญภาพ	ญ
สารบัญตารางผนวก	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมา และความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	6
ขอบเขตการวิจัย	6
สมมุติฐานการวิจัย	7
นิยามศัพท์	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	8
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	9
ชุดการสอน	9
ประชาธิปไตย	22
เทปบันทึกภาพ	27
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	34
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	38
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	38
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	39
การรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	53
บทที่ 4 การวิเคราะห์ข้อมูล	57
ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดการสอน	57
ผลการทดสอบความก้าวหน้าในการเรียนจากชุดการสอน	59
ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน	60

	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
บทที่ 5	ต้นแบบชิ้นงาน	62
	ชุดการสอน ชุดที่ 1	63
	ชุดการสอน ชุดที่ 2	109
	ชุดการสอน ชุดที่ 3	146
	ชุดการสอน ชุดที่ 4	177
	ชุดการสอน ชุดที่ 5	214
	ชุดการสอน ชุดที่ 6	257
บทที่ 6	สรุปการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	291
	สรุปการวิจัย	291
	อภิปรายผล	296
	ข้อเสนอแนะ	302
บรรณานุกรม		304
ภาคผนวก		
	ก. รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	321
	ข. - แบบประเมินชุดการสอนสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ	315
	- แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อชุดการสอน	318
	ค. - ตารางวิเคราะห์ข้อสอบ	320
	- ตารางแสดงความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) ของแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	321
	ง. - ตารางคะแนนแบบฝึกปฏิบัติ และ ตารางคะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ในการทดสอบแบบเดี่ยว (1:1) แบบกลุ่ม (1:10) และทดสอบภาคสนาม (1:100)	327
	จ. - ตารางแสดงค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (SD) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อ ชุดการสอน	355
ประวัติผู้วิจัย		360

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
3.1	แสดงหัวข้อเรื่องในชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก	42
4.1	แสดงผลการทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน ชุดที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 ในการทดสอบแบบเดี่ยว (1:1)	57
4.2	แสดงผลการทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอนชุดที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)	58
4.3	แสดงผลการทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอนชุดที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 ในการทดสอบภาคสนาม(1:100)	59
4.4	แสดงค่าเฉลี่ยของคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน และการเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ของชุดการสอนชุดที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 ในการทดสอบภาคสนาม (1:100)	60
4.5	วิเคราะห์ค่าเฉลี่ย($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน(SD) ของการประเมินความคิดเห็นของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดการสอนเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย	61

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
2.1 แผนผัง แบบจำลองระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา	17
3.1 แสดงกระบวนการสร้างชุดการสอน	40
3.2 แสดงกระบวนการสร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน	46
3.3 แสดงขั้นตอนการสร้างแบบสอบถามความคิดเห็นนักเรียน	49
5.1 แผนผังแสดงการจัดห้องเรียนเพื่อใช้ชุดการสอน ชุดที่ 1	67
5.1 แผนผังแสดงการจัดห้องเรียนเพื่อใช้ชุดการสอน ชุดที่ 2	114
5.1 แผนผังแสดงการจัดห้องเรียนเพื่อใช้ชุดการสอน ชุดที่ 3	150
5.1 แผนผังแสดงการจัดห้องเรียนเพื่อใช้ชุดการสอน ชุดที่ 4	182
5.1 แผนผังแสดงการจัดห้องเรียนเพื่อใช้ชุดการสอน ชุดที่ 5	219
5.1 แผนผังแสดงการจัดห้องเรียนเพื่อใช้ชุดการสอน ชุดที่ 6	262

สารบัญญัตรางผนวก

ตารางผนวกที่	หน้า
1 แสดงการวิเคราะห์ข้อสอบ	320
2 แสดงค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ก่อนเรียนชุดการสอน ชุดที่ 1	321
3 แสดงค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ก่อนเรียนชุดการสอน ชุดที่ 2	321
4 แสดงค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ก่อนเรียนชุดการสอน ชุดที่ 3	322
5 แสดงค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ก่อนเรียนชุดการสอน ชุดที่ 4	322
6 แสดงค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ก่อนเรียนชุดการสอน ชุดที่ 5	323
7 แสดงค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ ก่อนเรียนชุดการสอน ชุดที่ 6	323
8 แสดงค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ หลังเรียนชุดการสอน ชุดที่ 1	324
9 แสดงค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ หลังเรียนชุดการสอน ชุดที่ 2	324
10 แสดงค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ หลังเรียนชุดการสอน ชุดที่ 3	325
11 แสดงค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ หลังเรียนชุดการสอน ชุดที่ 4	325
12 แสดงค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ หลังเรียนชุดการสอน ชุดที่ 5	326
13 แสดงค่าความยาก และค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ หลังเรียนชุดการสอน ชุดที่ 6	326
14 แสดงคะแนนแบบฝึกปฏิบัติชุดการสอนที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 ในการทดสอบแบบเดี่ยว	327

สารบัญญัตินวสาร (ต่อ)

นวสาร	หน้า
15 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และ หลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 1 ในการทดสอบแบบเดี่ยว (1:1)	328
16 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และ หลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 2 ในการทดสอบแบบเดี่ยว (1:1)	329
17 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และ หลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 3 ในการทดสอบแบบเดี่ยว (1:1)	330
18 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และ หลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 4 ในการทดสอบแบบเดี่ยว (1:1)	331
19 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และ หลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 5 ในการทดสอบแบบเดี่ยว (1:1)	332
20 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และ หลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 6 ในการทดสอบแบบเดี่ยว (1:1)	333
21 แสดงคะแนนแบบฝึกปฏิบัติชุดการสอนที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)	334

สารบัญตารางผนวก (ต่อ)

ตารางผนวกที่	หน้า
22 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และ หลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 1 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)	335
23 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และ หลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 2 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)	336
24 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และ หลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 3 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)	337
25 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และ หลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 4 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)	338
26 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และ หลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 5 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)	339
27 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และ หลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 6 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)	340
28 แสดงคะแนนแบบฝึกปฏิบัติชุดการสอนที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 ในการทดสอบภาคสนาม (1:100)	341

สารบัญญัตราวงผนวก (ต่อ)

ตารางผนวกที่	หน้า
29 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 1 ในการทดสอบภาคสนาม (1:100)	343
30 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 2 ในการทดสอบภาคสนาม (1:100)	345
31 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 3 ในการทดสอบภาคสนาม (1:100)	347
32 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 4 ในการทดสอบภาคสนาม (1:100)	349
33 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 5 ในการทดสอบภาคสนาม (1:100)	351
34 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 6 ในการทดสอบภาคสนาม (1:100)	353
35 แสดงคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนชุดที่ 1 และ 2	356

สารบัญตารางผนวก (ต่อ)

ตารางผนวกที่		หน้า
36	แสดงคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนชุดที่ 3 และ 4	357
37	แสดงคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนชุดที่ 5 และ 6	358
38	แสดงคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอนเฉลี่ยทั้ง 6 ชุด	359
ประวัติผู้วิจัย		360

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการได้รับนโยบายของรัฐบาล ในอันที่จะปลูกฝังความเชื่อมั่น ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และฝึกฝนอบรมนักเรียนให้เป็นไปตามนโยบายนี้ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดนโยบายสืบเนื่องให้ครอบคลุมทุกระดับการศึกษา จึงจะเกิดผลตามความมุ่งหมาย (ชานินทร์ กรัยวิเชียร 2520: คำปรารภ)

1.1 สภาพที่พึงประสงค์ของการเรียนการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย

จากแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2535 กำหนดจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาบุคคล ให้รู้จักเคารพในสิทธิเสรีภาพของตนเองและผู้อื่น ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข (แผนการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม ระยะที่ 7 2534: 12)

ในส่วนของจัดการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้นเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาทและหน้าที่ของตนในฐานะเป็นพลเมืองดี ตามวิถีทางระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข (กรมวิชาการ 2534: 1) โดยกำหนดไว้ในรายวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีวัตถุประสงค์ให้นักเรียนได้รับความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับโครงสร้างการปกครอง การเลือกตั้งสถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย และกฎหมายที่ประชาชนควรรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ (กรมสามัญศึกษา 2529: 57)

ดังนั้น การจัดการศึกษาในทุกระดับ จึงมีเป้าหมายที่สอดคล้องกันให้ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข เพื่อให้

สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และเกิดคุณประโยชน์ต่อสังคมโดยรวม

1.2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของการเรียนการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย ปรากฏดังนี้

1.2.1 หลักสูตร กำหนดให้เนื้อหาเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย บรรจุในวิชาสังคมศึกษาซึ่งเป็นวิชาสามัญที่มีความสำคัญยิ่งวิชาหนึ่ง เนื่องจากในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533) ได้กำหนดให้เป็นวิชาบังคับ ซึ่งผู้เรียนจะต้องสอบผ่านจึงจะถือว่าจบหลักสูตรได้ ซึ่งกิจกรรมการเรียนการสอนเกี่ยวกับเนื้อหาการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความมุ่งหมาย 2 ประการ (กรมสามัญศึกษา 2529: 57) คือ

ประการแรก ต้องการให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งระบุไว้ชัดเจนในหลักสูตร

ประการที่สอง ต้องการฝึกให้เกิดลักษณะพฤติกรรมประชาธิปไตยในตัวนักเรียน ซึ่งเป็นประชาธิปไตยในวิถีชีวิต โดยใช้กระบวนการเรียนการสอนวิธีต่าง ๆ

จากวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เมื่อครูนำมาปฏิบัติในการเรียนการสอน ครูส่วนใหญ่เห็นว่า เนื้อหาสาระมากเกินไป ไม่สามารถจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมให้ครบถ้วนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่มีผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นต่ำกว่าสังกัดอื่น ๆ ในทุกด้าน (กรมวิชาการ 2538: 89-91) จึงจำเป็นต้องปรับปรุงคุณภาพทางการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาอย่างเร่งด่วน

1.2.2 ครู เนื่องจากกระบวนการเรียนการสอนที่กำหนดในหลักสูตร มีความเหมาะสมสำหรับนักเรียนมัธยมที่มีสติปัญญา และความสามารถกลาง ๆ แต่ความเป็นจริงครูต้องสอนนักเรียนในห้องเดียวกันที่มีระดับสติปัญญาและความสามารถต่างกัน ที่แบ่งได้เป็นกลุ่มเก่ง ปานกลาง และอ่อน ครูจึงต้องคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยหากิจกรรมเสริมให้เด็กเก่ง และดูแลให้คำแนะนำเด็กอ่อนอย่างใกล้ชิด ซึ่งครูส่วนใหญ่ไม่สามารถจัดหาสื่อการสอนมาใช้ให้เหมาะสมได้ จึงใช้วิธีสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง ด้วยวิธีบรรยาย (หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา 2537: 69)

1.2.3 นักเรียน จากการประเมินคุณภาพการศึกษา

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2535 และ 2536 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาสังคมศึกษา เรื่องการปฏิบัติตนตามบทบาทหน้าที่ ในฐานะสมาชิกที่ดีในสังคมประชาธิปไตย ผลปรากฏว่าคะแนนของนักเรียนระดับประเทศเฉลี่ยร้อยละ 55.58 ในปี 2535 และ 57.43 ในปี 2536 ซึ่งอยู่ในเกณฑ์ไม่น่าพอใจ (กรมวิชาการ 2536: 24)

1.3 ปัญหาที่เกิดขึ้นกับการเรียนการสอนเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ

1.3.1 หลักสูตร แม้ว่าจะมีการกำหนดนโยบายและจุดประสงค์ของหลักสูตรการศึกษาไว้อย่างชัดเจนแล้ว แต่การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนก็ไม่อาจสนองตอบได้ตามเป้าหมาย เนื่องจากแนวทางที่กำหนดให้ปฏิบัติต้องใช้เวลาในการเรียนการสอนและการจัดกิจกรรม มากเกินกว่าจะบรรจุในแผนการสอนได้อย่างครบถ้วน (หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมสามัญศึกษา 2537 : 93)

1.3.2 ครู จากการสำรวจความคิดเห็นครูสังคมศึกษาเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยในโรงเรียนมัธยมศึกษา ปรากฏว่า การดำเนินการสอนที่เป็นปัญหามาก คือ การสอนประชาธิปไตยในโรงเรียน เนื่องจากเนื้อหาสาระเป็นนามธรรมยากแก่การเข้าใจของนักเรียน และสื่อการสอนไม่พอเพียง ขาดเครื่องมือวัด และประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ เนื่องจากครูไม่เข้าใจวิธีวัดและประเมินผล (ประภารัตน์ สาขวงส์ 2532: 178) ครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาส่วนมาก ขาดเอกสารประกอบการสอน คู่มือและแผนการสอนประกอบหลักสูตร และครูส่วนใหญ่ใช้วิธีสอนแบบบรรยาย (จารุพันธ์ จันคณะ 2535: บทคัดย่อ) เนื่องจากครูมีปัญหาในด้านการใช้สื่อเพื่อการเรียนการสอน สาเหตุจากขาดความรู้ทักษะในการใช้เทคนิควิธีการสอน จึงยังคงใช้วิธีการสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง นักเรียนจึงไม่ได้รับการส่งเสริมให้ศึกษาค้นคว้า หรือทำกิจกรรมด้วยตนเอง ทำให้ไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนได้ ตามความต้องการของหลักสูตร เป็นผลให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายไม่ประสบความสำเร็จทางการเรียน (บุปผา คุมมานนท์ 2527: 176)

1.3.3 นักเรียน จากการติดตามประเมินผลการทดสอบวัดผลปลายภาค ปีการศึกษา 2536 ของนักเรียนโรงเรียนราชวินิต มัชฌิม ปรากฏว่านักเรียนคิด 0, ร, มส ในรายวิชา ส 306 สูงกว่าร้อยละ 10 และนักเรียน

ได้ระดับ 3 ขึ้นไปต่ำกว่าร้อยละ 30 ซึ่งวัตถุประสงค์ที่นักเรียนทำได้คะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 คือ วัตถุประสงค์ที่กำหนดให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งสอดคล้องกับรายงานผลการวิจัยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาสังคมศึกษา พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ทั่วประเทศมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน โดยมีคะแนนเฉลี่ยเพียง 27.69 จากคะแนนเต็ม 60 (กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2536 : 87)

1.4 ความพยายามในการแก้ปัญหาการเรียนการสอนเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย

1.4.1 หลักสูตร กรมสามัญศึกษาได้พยายามหาแนวทางแก้ปัญหาการนำหลักสูตรไปใช้ให้เกิดผลในการปฏิบัติ โดยกำหนดแนวทางให้โรงเรียนในสังกัด ร่วมกันจัดทำแผนการสอนในระดับเขตการศึกษา และกลุ่มโรงเรียน เพื่อเป็นคู่มือครูในการจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสม โดยอยู่ในความดูแล และรับผิดชอบของหน่วยศึกษานิเทศน์ กรมสามัญศึกษา (หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมสามัญศึกษา 2537: 2)

1.4.2 ครู กระทรวงศึกษาธิการ โดยกรมสามัญศึกษาได้พยายามแก้ปัญหาครูขาดความรู้ในการผลิตและการใช้สื่อการสอน โดยพัฒนากระบวนการฝึกหัดครู จัดการอบรมและพัฒนาครูโดยเน้นให้มีการฝึกปฏิบัติ เพื่อพัฒนาความสามารถในการสอนและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การวิเคราะห์ สังเคราะห์ การริเริ่มสร้างสรรค์ การสร้าง การประยุกต์และใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี 2535: 14) ได้แก่การดำเนินงานตามโครงการพัฒนาคุณภาพครูร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา สำหรับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษา แต่ผลการประเมินการอบรมปรากฏว่า ครูผู้เข้ารับการอบรมเห็นว่าการจัดการอบรมวิทยากรไม่ได้เสนอเทคนิคหรือวิธีสอนใหม่ ๆ รวมทั้งการอบรมก็ใช้วิธีบรรยายมากกว่าให้ครูลงมือปฏิบัติอีกด้วย (หน่วยศึกษานิเทศน์ กรมสามัญศึกษา 2538 : 12) และจากการสำรวจสภาพ และปัญหาการใช้สื่อการสอนของครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร พบว่าครูส่วนใหญ่มีปัญหาด้านวัสดุอุปกรณ์ไม่เพียงพอ สารนิเทศที่มีอยู่ไม่ทันสมัย การจัดหาเข้ามา แหล่งบริการไม่สะดวก สภาพห้องเรียนไม่เอื้ออำนวย ครูมีชั่วโมงสอนมาก ไม่มี

เวลาติดตามรายการความรู้ทางโทรทัศน์ หรือฟังวิทยุ (รัชนี นุ่มเจริญ 2535 : บทคัดย่อ) การพัฒนาคุณภาพทางการศึกษา จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย เพื่อเร่งแก้ปัญหาเหล่านี้

1.4.3 นักเรียน การแก้ปัญหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนกรมสามัญศึกษานั้น มีนโยบายการสอนซ่อมเสริม สำหรับนักเรียนที่มีผลการเรียนในระดับต่ำ โดยอยู่ในอำนาจและความรับผิดชอบของครูผู้สอนและโรงเรียนที่จะดำเนินการตามความเหมาะสม ซึ่งในทางปฏิบัติไม่สามารถดำเนินการได้เต็มรูปแบบ เนื่องจากไม่สามารถจัดเวลาสำหรับนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนได้อย่างทั่วถึง (หน่วยศึกษานิเทศก์กรมสามัญศึกษา 2536: 25) และปัญหาสำคัญที่สุดก็คือนักเรียนไม่สนใจในการสอบแก้ตัว (เชษฐา กลิ่นเทศ 2531: บทคัดย่อ)

โดยสรุปแล้ว ทั้งหลักสูตร และครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาในปัจจุบันยังเป็นปัญหา และอุปสรรคต่อการเรียนการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่สูงมาก ซึ่งปัญหาที่สมควรแก้ไขคือ ปัญหาการจัดการเรียนการสอนของครู ที่ยังขาดความรู้เรื่องการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน เป็นเหตุให้เกิดปัญหาในการเสริมสร้างคุณภาพทางการศึกษา ส่งผลกระทบถึงความมั่นคงของประเทศชาติได้ เพราะการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น จะใช้ได้ผลดีก็ต่อเมื่อประชาชนได้รับการศึกษาเป็นอย่างดีนั่นเอง (ชานินทร์ กรีชัยเชียร: 2520)

1.5 แนวทางที่ผู้วิจัยคิดจะดำเนินการวิจัยเพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ การพัฒนาชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลักเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้โดยเฉพาะอย่างยิ่งเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการเมืองการปกครองซึ่งเป็นเรื่องราวที่เป็นนามธรรมยากที่จะเข้าใจได้ จึงต้องใช้สื่อการสอนเพื่อสร้างประสบการณ์ในการเรียนรู้อย่างกว้างขวาง ก่อให้เกิดความเป็นรูปธรรมขึ้น นอกจากนี้ยังช่วยสร้างความพร้อม และความมั่นใจแก่ครูผู้สอนอีกด้วย (สุโขทัยธรรมมาธิราช 2523: 121)

ดังนั้นการผลิตชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก จะเป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถช่วยพัฒนา แก้ไข ปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ได้

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนาชุดการสอน เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.2.1 เพื่อพัฒนาชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2.2.2 เพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนรู้ โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน จากชุดการสอนที่พัฒนาขึ้น

2.2.3 เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนจากการเรียนด้วยชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก

3. ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการสร้างชุดการสอน เรื่อง "การปกครองระบอบประชาธิปไตย" ในรายวิชาสังคมศึกษา ส 306 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้นพุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

3.1 รูปแบบการวิจัย เป็นการวิจัยเชิงพัฒนา โดยพัฒนาชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก

3.2 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537

3.3 เนื้อหาที่สร้างชุดการสอนครั้งนี้ เป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ส 306 เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย สำหรับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

3.4 ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย คือ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2537

3.5 ชุดการสอนที่สร้างขึ้น เป็นชุดการสอนที่เป็นสื่อประสมโดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ได้พัฒนาตามระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา

3.6 การหาประสิทธิภาพชุดการสอน เป็นการวัดความสามารถของผู้เรียนด้านพุทธิพิสัย

4. สมมติฐานการวิจัย

4.1 ชุดการสอนเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชา สังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น จะมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

4.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนด้วยชุดการสอน จะสูงกว่าก่อนเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4.3 นักเรียนมีความคิดเห็นต่อการเรียนด้วยชุดการสอน อยู่ในระดับเหมาะสมมาก ที่ระดับ 3.51 ขึ้นไป

5. นิยามศัพท์

5.1 ชุดการสอน (Instructional Packages) หมายถึง ชุดการสอนแบบบรรยาย สร้างตามระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ครอบคลุมเนื้อหา ในรายวิชา ส 306 เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ที่มีเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

5.2 เทปบันทึกภาพ หมายถึง เทปโทรทัศน์ที่บันทึกภาพและเสียง เป็นเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

5.3 สื่อหลัก หมายถึง สื่อการสอนที่ใช้ประกอบชุดการสอนที่พัฒนาขึ้น ครอบคลุมเนื้อหาสาระครบตามหลักสูตร ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก โดยมีเอกสารเนื้อหาเป็นสื่อรอง

5.4 80/80 หมายถึง เกณฑ์การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน โดยกำหนดค่า ประสิทธิภาพของกระบวนการเรียนการสอน ที่ได้จากคะแนน

การทำแบบฝึกหัดของนักเรียน/ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ที่ได้จากคะแนนทดสอบหลังเรียนของนักเรียน โดยกำหนดตัวเลขเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ย มีค่าเป็น 80/80

5.5 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง ผลการเรียนรู้ด้านพุทธิ-
พิสัยของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนที่พัฒนาขึ้น

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

6.1 ชุดการสอนเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่สร้าง
ขึ้นมีประสิทธิภาพ สามารถใช้ประกอบการสอนในวิชาสังคมศึกษา ระดับชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 3

6.2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการสอน และเป็นแบบ
อย่างในการเปลี่ยนแปลงบทบาทการสอนของครูสังคมศึกษา จากการสอนแบบ
ยึดครูเป็นศูนย์กลาง มาเป็นการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยใช้ชุดการ
สอนที่พัฒนาแล้ว

6.3 เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครู

6.4 เป็นแนวทางในการวิจัยเรื่องอื่น ๆ ต่อไป

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การสร้างชุดการสอน เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลักนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำเสนอตามลำดับหัวข้อ ดังนี้คือ

1. ชุดการสอน

1.1 ความหมาย คุณลักษณะ คุณค่าและองค์ประกอบของชุดการสอน

1.1.1 ความหมายของชุดการสอน ชุดการสอน เป็นสื่อที่จัดขึ้นสำหรับหน่วยการเรียนรู้แต่ละหน่วย โดยจะจัดไว้เป็นชุดหรือกล่อง ภายในจะมีคู่มือการใช้ที่กล่าวถึงรายละเอียด และคำแนะนำต่าง ๆ รวมทั้งสื่อการสอนที่จำเป็น เช่น รูปภาพ แผนภูมิ เครื่องมือทดลอง สไลด์ เทปและอื่น ๆ (เป็รื่อง กุมุท 2517: 15)

หรืออีกนัยหนึ่ง ชุดการสอน (Instructional Package) เป็นสื่อประสมประเภทหนึ่ง ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเฉพาะเรื่องที่จะสอน โดยการผลิตและการนำสื่อการสอนที่สอดคล้องกับวิชา หน่วย หัวเรื่องและวัตถุประสงค์ เพื่อช่วยให้การเปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ ชุดการสอนประกอบด้วยคู่มือการใช้ชุดการสอน สื่อการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาและประสบการณ์การมอบหมายงานหรือกิจกรรม เพื่อให้ผู้เรียนมีประสบการณ์กว้างขวางยิ่งขึ้น (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2523: 117-118) และชุดการสอน ยังช่วยให้เกิดประสิทธิภาพในการสอนอย่างเชื่อถือได้ เพราะถูกสร้างอย่างมีระบบ ช่วยลดภาระของผู้สอน ทำให้ครูมีเวลาเตรียมการสอน ทดลอง และศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ในเนื้อหาที่ชุดการสอนกำหนด ทำให้ครูมีประสบการณ์กว้างขวาง ซึ่งมีผลต่อประสิทธิภาพในการสอนของครู และผู้เรียนได้รับความรู้ในแนวเดียวกัน ครูผู้สอนแต่ละคน ย่อมมีความรู้ความสามารถแตกต่างกันไป ใน

เรื่องเดียวกันแต่ก็อาจได้รับความรู้และรายละเอียดต่าง ๆ เป็นคนละแนวไม่เท่ากัน ชุดการสอนมีจุดมุ่งหมายชัดเจนที่เป็นพฤติกรรม มีข้อเสนอแนะกิจกรรมการใช้สื่อการสอน และข้อสอบ ประเมินผลของผู้เรียนไว้อย่างพร้อมมูล (ลัดดา ศุขปรีดี 2524: 8)

จากความหมายที่กล่าวมานี้สรุปได้ว่า ชุดการสอน หมายถึงการจัดระบบการผลิตและการใช้สื่อประสม ร่วมกับกิจกรรมที่กำหนด ให้สอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการเรียนรู้ในแนวเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

1.1.2 คุณลักษณะของชุดการสอน

การสร้างและการใช้ชุดการสอน เป็นวิธีเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษาวิธีหนึ่ง ดังที่ศาสตราจารย์ ดร. ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้กล่าวถึงคุณลักษณะและคุณค่าของชุดการสอนไว้ว่า ชุดการสอนเป็นสื่อการสอนสำเร็จรูป ที่ช่วยทำให้วิธีการสอนและกระบวนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพ โดยมีผู้ทดลองใช้และได้ผลเป็นอย่าดีมาแล้ว คุณลักษณะของชุดการสอน มีดังนี้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2526: 121)

1) ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพกระบวนการเรียนรู้เพราะชุดการสอนผลิตขึ้นจากกลุ่มบุคคลที่มีความรู้ ความชำนาญทางการศึกษาสาขาต่าง ๆ อาทิ เช่น ครู ผู้เชี่ยวชาญทางด้านเนื้อหาสาระ นักพัฒนาหลักสูตรและนักเทคโนโลยีทางการศึกษา ได้ร่วมกันผลิต และมีการทดลองใช้และหาประสิทธิภาพ จนแน่ใจแล้วว่าได้ผลดี จึงนำออกมาใช้ทั่วไป เป็นชุดการสอนที่เชื่อถือได้ และถ้านำชุดการสอนที่ได้ทดสอบประสิทธิภาพแล้วมาใช้ เกิดการบกพร่อง ต้องตรวจดูสภาพทั่วไปที่ทำให้ชุดการสอนไม่ได้ผล อาทิ สภาพการจัดห้องเรียน ความพร้อมของนักเรียน และบทบาทของครูต่อการใช้ชุดการสอนนั้น เป็นต้น

2) ช่วยลดภาระของผู้สอน จากการสอนด้วยการพูดเพียงคนเดียว และการเตรียมตัวในการสอน เพราะมีการกำหนดขั้นตอนไว้พร้อมแล้ว ผู้สอนเพียงแต่ดำเนินการตามคำแนะนำที่บอกไว้ในชุดการสอนตามลำดับขั้น ผู้สอนไม่จำเป็นต้องทำใหม่ หรือทำเพิ่มแต่จะใช้ได้ทันที

3) ช่วยผู้เรียนจำนวนมาก ให้ได้ความรู้ในแนวเดียวกัน ตามต้นแบบเดิมที่มีผู้สอนหลายคนในวิชาเดียวกัน ซึ่งอาจเกิดความแตกต่างกันได้ในด้านประสิทธิภาพการสอน ถ้ามีชุดการสอนจะช่วยตัดปัญหาเรื่องนี้ได้ทั้งหมด แม้จะมีจำนวนผู้เรียนมากมายเพียงใดก็ตาม

4) ช่วยให้ครุค่า เน้นการสอน ตามวัตถุประสงค์ที่ระบุไว้ชัดเจน
แน่นอน เป็นเชิงพฤติกรรม

5) ช่วยครูให้สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อย่างมี
ประสิทธิภาพตามข้อแนะนำในการทำกิจกรรมและการใช้สื่อการสอนครบถ้วน

6) ช่วยครูให้สามารถประเมินผล เพื่อวัดผลการเรียนรู้ตาม
เกณฑ์ที่วางไว้ในวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม

7) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ความสามารถ ตามความต้องการ
การของตน และเรียนรู้ตามอัตราการเรียนของแต่ละคน ชุดการสอนจะช่วย
ให้ทุกคนได้ประสบความสำเร็จในการเรียนได้ทั้งนั้น

8) ช่วยสร้างเสริมการเรียนแบบต่อเนื่อง เพราะชุดการสอน
จะแยกออกเป็นรายวิชา แต่ละวิชาจะมีหน่วยการสอนเรียงลำดับ เมื่อ
นักเรียนศึกษาแต่ละหน่วยจบแล้ว มีโอกาสติดตามหน่วยต่อไปได้โดยมีต้องมีสิ่ง
ใดมาหยุดยั้งไว้

1.1.3 คุณค่าของชุดการสอน

ชุดการสอนทุกประเภทย่อมมีคุณค่าต่อการเพิ่มคุณภาพการเรียนรู้อัน
การเรียนการสอน (ชัชชงค์ พรหมวงศ์ 2523: 121) กล่าวคือ

1) ช่วยให้ผู้สอนถ่ายทอดเนื้อหาและประสบการณ์ ที่สลับซับซ้อน
และมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง เช่น การทำงานของเครื่องกล อวัยวะใน
ร่างกาย การเติบโตของสัตว์ชั้นต่ำ ฯลฯ ซึ่งผู้สอนไม่สามารถถ่ายทอดด้วย
การบรรยายได้ดี

2) ช่วยสร้างความสนใจของนักเรียนต่อสิ่งที่กำลังศึกษา เพราะ
ชุดการสอนจะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเองและสังคม

3) เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็น ฝึกการตัดสินใจ
แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และการมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม

4) ช่วยสร้างความพร้อมและมั่นใจแก่ผู้สอน เพราะชุดการสอน
ผลิตไว้เป็นหมวดหมู่ สามารถหยิบไปใช้ได้ทันที โดยเฉพาะผู้ที่ไม่ค่อยมีเวลา
ในการเตรียมการสอนล่วงหน้า

5) ทำให้การเรียนการสอนของผู้เรียนเป็นอิสระจากอารมณ์ของ
ผู้สอน ชุดการสอนสามารถทำให้ผู้เรียนเรียนได้ตลอดเวลาไม่ว่าอาจารย์ผู้สอน
จะมีสภาพ หรือมีความขัดข้องทางอารมณ์มากน้อยเพียงใด

6) ช่วยให้การเรียนเป็นอิสระจากบุคลิกภาพของผู้สอน เนื่อง

จากชุดการสอนทำหน้าที่ถ่ายทอดความรู้แทนครู แม้ครูจะพูดหรือสอนไม่เก่ง ผู้เรียนก็สามารถเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากชุดการสอนที่ได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพมาแล้ว

7) ในกรณีครูขาด ครูคนอื่นก็สามารถสอนแทนโดยใช้ชุดการสอน ที่มีใช้เข้าไปหนึ่ง "คุมชั้น" ปลอ่ยนักเรียนให้อยู่เฉย ๆ เหมือนที่ครูส่วนใหญ่ ทำกันอยู่อย่างในปัจจุบัน เพราะเมื่อเนื้อหาวิชาอยู่ในชุดการสอนเรียบร้อย แล้ว ครูผู้สอนแทนก็ไม่ต้องเตรียมตัวอะไรมากนัก

8) สำหรับชุดการสอนรายบุคคลและชุดการสอนทางไกล เช่นที่ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช จะช่วยให้การศึกษามวลชนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ เพราะผู้เรียนสามารถเรียนได้เองที่บ้าน ไม่ต้องเสียเวลา และเงินทองนั่งรถเมล์ไปเรียนที่มหาวิทยาลัย นักศึกษาต่างจังหวัดก็ไม่ต้อง เสียค่าหอพัก ไม่ต้องเสียค่าอาหาร และค่า "สังสรรค์" กับเพื่อน ๆ เมื่อเรียนจากชุดการสอนทางไกล นักศึกษาจะสามารถประหยัดเงินได้ถึงปีละ กว่า 20,000 บาท

1.1.4 ประโยชน์ของชุดการสอน มีดังนี้

1) ช่วยครูไม่ต้องเสียเวลาคิดค้นมาก นอกจากนั้นยังเป็นวิธีอบรมครูประจำการเรื่องการดำเนินการสอนได้อีกประการหนึ่ง

2) ช่วยนักเรียนเรียนรู้จุดมุ่งหมายของการเรียนชัดเจน ตลอดจนวิธีที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายนั้นเป็นการเพิ่มพูนการจูงใจในการเรียน นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยการกระทำ

3) เป็นประโยชน์ในการบริหารการศึกษา ทำให้การศึกษา เป็นกระบวนการที่ตรวจสอบบัญชีได้ ตรวจสอบคุณภาพของการศึกษาได้ ตรวจสอบผลการปฏิบัติหน้าที่ครูได้

4) ผลการเรียนรู้นั้น ย่อมต้องการผลการเรียนทุกพิสัย นั่นคือ พุทธิพิสัย จิตตพิสัย และทักษะพิสัย ชุดการสอนที่ดีนั้นต้องพิจารณาในเรื่องนี้ และบรรดาสื่อการสอนนั้น ก็จะต้องมีหลายประเภท เป็นลักษณะที่เรียกว่า สื่อประสมหลายอย่าง (Multi-Media Approach) ย่อมจะสนองความแตกต่างของบุคคล และเพิ่มพูนความสมบูรณ์ให้แก่การรับรู้

5) ชุดการสอนจะกำหนดบทบาทของครูและนักเรียนไว้แน่ชัดว่า ตอนใด ใครจะทำอะไร อย่างไร ลดบทบาทในการกระทำของครูข้างเดียว นักเรียนได้กระทำ ทำให้เกิดการเรียนแบบ सकิริยา (Active Learning)

6) เป็นกระบวนการเรียนรู้ที่ครบถ้วนในช่วงเวลาที่กำหนด
นักเรียนรู้ผลการกระทำของตน เป็นการเสริมแรงการเรียนรู้ประการหนึ่ง

7) ชุดการสอนเป็นกระบวนการที่ครบทั้งระบบ เริ่มตั้งแต่
จุดมุ่งหมาย ขบวนการสอนและการประเมินผล

8) ชุดการสอน เกิดจากการนำเอาวิธีระบบเข้ามาใช้ย่อมจะมี
ประสิทธิภาพ เพราะได้ผ่านการทดลองหาประสิทธิภาพมาแล้ว โดยมีผู้ชำนาญ
ทั้งในด้านเนื้อหาและวิธีการ เพื่อสร้างเป็นแม่แบบแล้วก็สามารถขยายออกไป
ได้ (ชม ภูมิภาค 2524: 99)

1.1.5 องค์ประกอบของชุดการสอน

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ จำแนกส่วนของชุดการสอน
ไว้ 4 ส่วน คือ

- 1) คู่มือ สำหรับครูผู้ใช้ชุดการสอน หรือ และผู้เรียนที่ต้อง
เรียนจากชุดการสอน
- 2) คำสั่ง หรือการมอบงาน เพื่อกำหนดแนวทางการเรียนให้
นักเรียน
- 3) เนื้อหาสาระและสื่อ โดยจัดให้อยู่ในรูปของสื่อการสอนแบบ
ประสม และกิจกรรมการเรียนการสอนแบบกลุ่ม และรายบุคคล ตามวัตถุประสงค์
เชิงพฤติกรรม
- 4) การประเมินผล เป็นการประเมินผลของกระบวนการ
ได้แก่ แบบฝึกหัด รายงานการค้นคว้า และผลของการเรียนรู้ในรูปของ
แบบสอบต่าง ๆ

1.2 ประเภทของชุดการสอน

ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้จำแนกชุดการสอนตาม
ลักษณะการใช้ออกเป็น 3 ประเภทคือ

1.2.1 ชุดการสอนประกอบการบรรยาย เป็นชุดการสอนที่
กำหนดกิจกรรมและสื่อการสอนให้ครูใช้ประกอบการสอนแบบบรรยาย เพื่อ
เปลี่ยนบทบาทของครูให้พุดน้อยลง และเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมใน
กิจกรรมการเรียนมากยิ่งขึ้น โดยจัดแบ่งหัวข้อที่จะบรรยาย และประกอบ
กิจกรรมไว้ตามลำดับขั้น สื่อที่ใช้อาจเป็น แผ่นคำสอน สไลด์ เทปเสียง เทป
บันทึกภาพ แผนภูมิ แผนภาพ ภาพยนต์ และกิจกรรมกลุ่ม เพื่อให้ผู้เรียนได้
อภิปรายตามปัญหา และหัวข้อที่ครูกำหนดให้

1.2.2 **ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่ม** เป็นชุดการสอนที่ยึดระบบการผลิตสื่อการสอน ตามหน่วย และหัวเรื่อง ที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ประกอบกิจกรรมร่วมกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในห้องเรียนแบบกิจกรรมที่เรียกว่า "ห้องเรียนแบบศูนย์การเรียน" ชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่ม จะประกอบด้วย ชุดย่อยตามจำนวนศูนย์ที่แบ่งไว้ในแต่ละหน่วย ในแต่ละศูนย์มีสื่อหรือบทเรียนครบชุดตามจำนวนผู้เรียน ในศูนย์กิจกรรมนั้น ๆ สื่อที่ใช้ในศูนย์จัดไว้ในรูปสื่อประสม อาจใช้เป็นสื่อรายบุคคล หรือ สื่อสำหรับกลุ่ม ที่ผู้เรียนทั้งศูนย์จะใช้ร่วมกันได้ ผู้เรียนที่เรียนจากชุดการสอนแบบกิจกรรมกลุ่มจะต้องได้รับความช่วยเหลือจากครูเพียงเล็กน้อยในระยะเริ่มเรียนเท่านั้น หลังจากเคยชินต่อวิธีการใช้แล้ว ผู้เรียนจะสามารถช่วยเหลือกันและกันได้เอง ระหว่างประกอบกิจกรรมการเรียน หากมีปัญหา ผู้เรียนสามารถซักถามครูได้เสมอ

1.2.3 **ชุดการสอนรายบุคคล** เป็นชุดการสอนสำหรับเรียนด้วยตนเองตามเอกัตภาพ มีการแบ่งเนื้อหาออกเป็นหน่วยย่อย หรือ "โมดูล" โดยวิธีการเขียนเป็นแบบโปรแกรมที่จะเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยตนเอง มีห้องเรียนพิเศษเพื่อการสอนรายบุคคลโดยเฉพาะ ซึ่งมีคู่มือจัดเตรียมไว้ ผู้เรียนจะนำชุดการสอนไปใช้ในคูหาเมื่อมีปัญหาระหว่างการเรียน ผู้เรียนจะปรึกษากันได้ และผู้สอนพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือทันที ในฐานะผู้ประสานงาน ผู้เรียนอาจนำชุดการสอนประเภทนี้ไปเรียนที่บ้านได้ด้วย โดยมีผู้ปกครอง หรือบุคคลากรอื่น คอยให้ความช่วยเหลือ ชุดการสอนรายบุคคลจะสามารถฝึกฝนและส่งเสริมนิสัยของนักเรียน ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองเป็นอย่างดี (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2537: 24-25)

1.3 ทฤษฎีและหลักการที่เกี่ยวข้องกับการสร้างชุดการสอน

ชม ภูมิภาค (2524: 100-101) ได้กล่าวว่าในการสร้างชุดการสอนนั้น ควรจะได้พิจารณาสิ่งต่อไปนี้

1.3.1 **ทฤษฎีความแตกต่างระหว่างบุคคล** หลักจิตวิทยาที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน คำนึงถึงความต้องการ ความถนัดและความสนใจ ร่างกาย อารมณ์ และความแตกต่างปลีกย่อยอื่น ๆ ในการนำหลักความแตกต่างระหว่างบุคคล วิธีที่เหมาะสมที่สุด คือการจัดการเรียนการสอนเป็นรายบุคคล หรือเอกัตภาพ การศึกษาโดยเสรี การศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งล้วนแล้วแต่เป็นวิธีสอน ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีอิสระในการเรียนตามสติปัญญา ความ

สามารถ และความสนใจโดยมีผู้คอยแนะนำช่วยเหลือตามความเหมาะสม

1.3.2 ทฤษฎีการเรียนรู้หลักจิตวิทยาการเรียนรู้ หมายถึง ระบบการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียน

- 1) ได้เข้าร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
- 2) มีทางทราบว่า การตัดสินใจ หรือการทำงานของตนถูก หรือผิดอย่างไรอันจะทำให้กระทำพฤติกรรมนั้นซ้ำอีกในอนาคต
- 3) ได้ค่อยเรียนรู้ไปทีละขั้นตามความสามารถ และความสนใจของนักเรียนเองโดยไม่ต้องมีใครบังคับ

1.3.3 หลักการนำสื่อประสมมาใช้ หมายถึงการนำสื่อการสอนหลาย ๆ อย่างมาสัมพันธ์กัน ซึ่งมีคุณค่าที่ส่งเสริมซึ่งกันและกันมาใช้ อย่างมีระบบ การใช้สื่อประสม จะช่วยให้ผู้เรียนมีประสบการณ์จากประสาทสัมผัสที่ ผสานกันให้นักเรียนได้ค้นพบวิธีที่จะเรียนในสิ่งที่ต้องการด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น

1.3.4 หลักการเอากระบวนการกลุ่มมาใช้ เดิมนั้นความสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนมีลักษณะเป็นทางเดียว กล่าวคือ ครูเป็นผู้นำ และนักเรียนเป็นผู้ตาม นักเรียนไม่มีโอกาสฝึกการทำงานร่วมกันเป็นหมู่คณะ ฝึกฟังและเคารพความคิดเห็นของผู้อื่นเมื่อโตจึงทำงานร่วมกันไม่ได้ แนวโน้มในปัจจุบัน และในอนาคตของกระบวนการเรียนรู้ จึงต้องนำกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์มาใช้ เปิดโอกาสให้นักเรียนประกอบกิจกรรมร่วมกัน ทฤษฎีกระบวนการกลุ่มจึงเป็นแนวคิดทางพฤติกรรมศาสตร์ ซึ่งนำมาไว้ในรูปของชุดการสอน โดยเฉพาะชุดการสอนแบบกลุ่ม

1.3.5 หลักการนำเอาวิธีการจัดระบบ (System analysis) มาใช้ในการผลิตชุดการสอน มีการจัดเนื้อหาวิชาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและวัยของผู้เรียน รายละเอียดต่าง ๆ ได้นำไปทดลองปรับปรุงจนมีคุณภาพเชื่อถือได้แล้วจึงนำมาใช้ ซึ่งมีการเสนอแนะการสอนสำหรับครู ตั้งแต่ การตั้งจุดประสงค์การเรียนรู้ ขั้นตอนการจัดกิจกรรม สื่อการสอน ตลอดจน เครื่องมือและวิธีประเมินผล ทุกสิ่งทุกอย่างในระบบ จะต้องสร้างขึ้นแบบบูรณาการมีความเกื้อกูลสอดคล้องกันเป็นอย่างดี

1.4 ระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา

ศาสตราจารย์ ดร. ชัยยงค์ พรหมวงศ์ ได้คิดระบบการสอนแผน จุฬาขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2516 เมื่อครั้งยังสอนที่คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย โดยได้รับการสนับสนุน จากทุนวิจัยรัชดาภิเษกสมโภช ของ

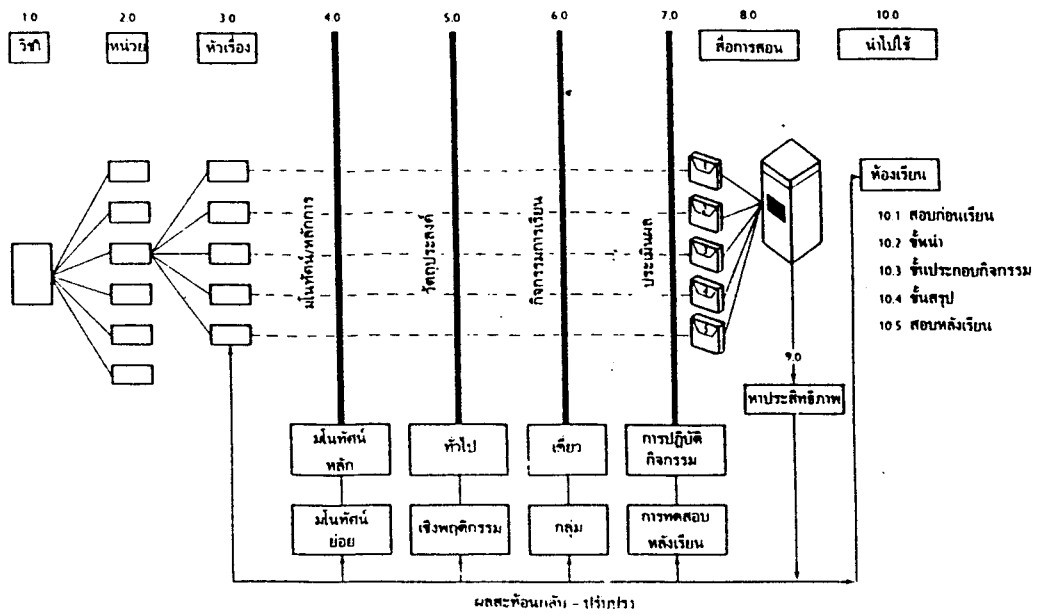
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และเรียกขานที่คิดขึ้นว่า "ระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา" หรือ "Chulalongkorn University Plan for Multi Media Instructional Package Production" หรือ "CHULA PLAN" ศาสตราจารย์ ดร.ธีษสงค์ พรหมวงศ์ ได้กำหนดหลักการและขั้นตอนการผลิตชุดการสอนตามแบบจำลองระบบ ดังต่อไปนี้ (ธีษสงค์ พรหมวงศ์ 2537: 20-26)

1.4.1 หลักการของระบบการสอนแผนจุฬา

การเรียนการสอนขาดประสิทธิภาพ ส่วนหนึ่งอาจเนื่องจากผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของการใช้สื่อการสอน หรืออาจเห็นคุณค่าของสื่อที่จะช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนรู้ แต่ยังขาดความเข้าใจเรื่องการผลิตและการใช้สื่อการสอน ขาดเวลาที่จะตระเตรียม สภาพห้องเรียนไม่พร้อมที่จะใช้และขาดการสนับสนุนจากผู้บริหาร ทำให้ผู้สอนส่วนใหญ่จึงใช้การสอนแบบบรรยาย และการถ่ายทอดความรู้ เป็นไปในลักษณะการยึดเหี้ยมความรู้ ผู้เรียนจึงขาดความสนใจต่อบทเรียนเท่าที่ควร

ครูควรเป็นเพียงส่วนหนึ่งของสื่อการสอนที่จะเชื่อมโยงประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยมีเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นสื่อกลางให้การเรียนรู้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ต้องมีการจัดระบบที่ดีในการผลิตสื่อการสอนประเภทต่าง ๆ ในรูปของสื่อแบบประสม มีขั้นตอนที่ตรวจสอบประสิทธิภาพของสื่อการสอนที่สร้างขึ้นว่าจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีเพียงไร และต้องมีระบบที่ผู้สอน จะสามารถนำไปใช้ได้ อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการสอนแบบประสมนี้เรียกว่า "ชุดการสอน"

แผนผังแบบจำลองระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา

ภาพที่ 2.1 แบบจำลองระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา
 ที่มา: ชัยยงค์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา สินสกุล
ระบบสื่อการสอน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
 2520 หน้า 50

1.4.2 ขั้นตอนการผลิตชุดการสอนแผนจุม้า

การผลิตชุดการสอนตามแผนจุม้า มีขั้นตอนที่สำคัญที่จัดไว้เป็นระบบ 10 ขั้นตอน ดังแบบจำลองระบบดังนี้ (ชัยสงค์ พรหมวงศ์ 2537: 22-24)

1.0 กำหนดหมวดหมู่เนื้อหาและประสบการณ์ อาจกำหนดเป็นหมวดวิชา หรือบูรณาการเป็นแบบสหวิทยาการตามที่เห็นเหมาะสม

2.0 กำหนดหน่วยการสอน แบ่งเนื้อหาวิชาการออกเป็นหน่วยการสอน โดยประมาณเนื้อหาวิชาที่จะให้ครูสามารถถ่ายทอดความรู้แก่นักเรียนได้ในหนึ่งสัปดาห์ หรือหนึ่งครั้ง ๆ ละ 1-2 ชั่วโมง

3.0 กำหนดหัวข้อเรื่อง ผู้สอนจะต้องถามตนเองว่า ในการสอนแต่ละหน่วยควรให้ประสบการณ์อะไรแก่นักเรียนบ้าง แล้วกำหนดหัวข้อเรื่องออกมาเป็นหน่วยการสอนย่อย

4.0 กำหนดมโนทัศน์และหลักการ มโนทัศน์และหลักการที่กำหนดขึ้นจะต้องสอดคล้องกับหน่วยและหัวข้อเรื่อง โดยสรุปรวมแนวคิด สาระ และหลักเกณฑ์สำคัญไว้ เพื่อเป็นแนวทางการจัดเนื้อหาการสอนให้สอดคล้องกัน

5.0 กำหนดวัตถุประสงค์ ให้สอดคล้องกับหัวข้อเรื่อง โดยคิดเป็นจุดประสงค์ทั่วไปก่อน แล้วเขียนเป็นวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ที่ต้องมีเกณฑ์การเปลี่ยนพฤติกรรมไว้ทุกครั้ง

6.0 กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม ซึ่งจะ เป็นแนวทางการเลือกและการผลิตสื่อการสอน กิจกรรมการเรียนรู้หมายถึง กิจกรรมทุกอย่างที่ผู้เรียนปฏิบัติ เช่น การอ่านบัตรคำสิ่งตอบคำถาม เขียนภาพ ทำการทดลองทางวิทยาศาสตร์ เล่นเกม ฯลฯ

7.0 กำหนดแบบประเมินผล ต้องประเมินผลให้ตรงวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม โดยใช้แบบสอบถามเกณฑ์เพื่อให้ผู้สอนทราบว่าหลังจากผ่านกิจกรรมมาเรียบร้อยแล้ว นักเรียนได้เปลี่ยนพฤติกรรมการเรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้หรือไม่

8.0 เลือกและผลิตสื่อการสอน วัสดุ อุปกรณ์และวิธีการที่ครูใช้ ถือเป็นสื่อการสอนทั้งสิ้น เมื่อผลิตสื่อการสอนของแต่ละหัวข้อเรื่องแล้วก็จัดสื่อการสอนนั้นไว้เป็นหมวดหมู่ในกล่องที่เตรียมไว้ ก่อนนำไปทดลองหาประสิทธิภาพ

9.0 หาประสิทธิภาพชุดการสอน เพื่อเป็นการประกันว่า ชุด

การสอนที่สร้างชั้นมีประสิทธิภาพในการสอน ผู้สร้างจำต้องกำหนดเกณฑ์ชั้นล่วงหน้า โดยคำนึงถึงหลักการที่ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการที่ช่วยให้การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนบรรลุผล ดังนั้น การกำหนดเกณฑ์จำต้องคำนึงถึง "กระบวนการ" และ "ผลลัพธ์" โดยกำหนดตัวเลขเป็นร้อยละของคะแนนเฉลี่ย มีค่าเป็น E_1/E_2

E_1 คือ ค่าประสิทธิภาพของกระบวนการ คิดเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนได้รับโดยเฉลี่ยจากการทำแบบฝึกหัด และการประกอบกิจกรรม

E_2 คือ ค่าประสิทธิภาพของผลลัพธ์ (พฤติกรรมที่เปลี่ยนในตัวผู้เรียนหลังเรียน) คิดเป็นร้อยละของคะแนนที่นักเรียนได้รับ จากการทดสอบหลังเรียน

การคิดค่า E_1 และ E_2 ของชุดการสอนที่สร้างชั้น คำนวณค่าทางสถิติโดยใช้สูตรต่อไปนี้

$$\text{สูตรที่ 1} \quad E_1 = \frac{\sum X}{N} \times 100$$

A

เมื่อ E_1 = ประสิทธิภาพของกระบวนการที่จัดไว้ในชุดการสอน
 X = คะแนนรวมของนักเรียนจากแบบฝึกหัด หรือ กิจกรรมที่มอบหมาย (คะแนนประจำศูนย์ต่าง ๆ)
 N = จำนวนนักเรียน
 A = คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดประจำศูนย์

$$\text{สูตรที่ 2} \quad E_2 = \frac{\sum F}{N} \times 100$$

B

เมื่อ E_2 = ประสิทธิภาพของชุดการสอนในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมผู้เรียน
 F = คะแนนรวมของแบบสอบหลังเรียน
 N = จำนวนนักเรียน
 B = คะแนนเต็มของแบบสอบหลังเรียน

การกำหนดเกณฑ์ประสิทธิภาพของชุด นิยมตั้งไว้ 90/90 สำหรับ เนื้อหาวิชาที่เป็นความจำ และไม่ต่ำกว่า 80/80 สำหรับวิชาทักษะ เช่น ภาษา เพราะการเปลี่ยนพฤติกรรมต้องการระยะเวลา ไม่สามารถเปลี่ยน และวัดได้ทันทีที่เรียนเสร็จไปแล้ว

การทดสอบประสิทธิภาพโดยใช้สูตรดังกล่าว ต้องดำเนินการเป็น ขั้นตอน ดังนี้

1. แบบเดี่ยว (1:1) นำชุดการสอนไปทดลองใช้กับเด็ก 1-3 คน โดยทดลองกับเด็กเก่ง ปานกลาง และเด็กอ่อน การทดลองแต่ละครั้งต้อง ปรับปรุงสื่อการสอนให้ดีขึ้น
2. แบบกลุ่ม (1:10) นำชุดการสอนที่ปรับปรุงแล้ว ไปทดลองกับ เด็ก 6-10 คน ที่มีความสามารถคละกัน แล้วทำการปรับปรุงให้ดีขึ้น
3. ภาคสนาม (1:100) นำชุดการสอนไปทดลองใช้ในชั้นเรียน ที่มีนักเรียน 30-100 คน หากการทดลองภาคสนามให้ค่า E_1 และ E_2 ไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จะต้องปรับปรุงการสอนและทำการทดสอบหาประสิทธิภาพ ซ้ำอีก

ในกรณีที่ประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้น ไม่ถึงเกณฑ์ที่ตั้งไว้ เนื่องจากมีตัวแปรที่ควบคุมไม่ได้ เช่น สภาพห้องเรียน ความพร้อมของ ผู้เรียน บทบาทและความชำนาญในการใช้ชุดการสอนของครู เป็นต้น อาจ อนุโลมให้มีระดับผิดพลาดไม่ต่ำกว่าที่กำหนดไว้ประมาณ 2.5% - 5%

ประสิทธิภาพของชุดการสอนที่สร้างขึ้นอาจกำหนดไว้ 3 ระดับ คือ

- 1) "สูงกว่าเกณฑ์" เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนสูงกว่าเกณฑ์ ที่ตั้งไว้มีค่าเกิน 2.5% ขึ้นไป
- 2) "เท่าเกณฑ์" เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนเท่ากัน หรือ สูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ ไม่เกิน 2.5%
- 3) "ต่ำกว่าเกณฑ์" เมื่อประสิทธิภาพของชุดการสอนต่ำกว่าเกณฑ์ แต่ไม่ต่ำกว่า 2.5% ถือว่ายังมีประสิทธิภาพที่ยอมรับได้

10.0 การใช้ชุดการสอน ชุดการสอนที่ได้ปรับปรุง และมี ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้แล้ว สามารถนำไปสอนผู้เรียนได้ตามประเภท ของชุดการสอน (แบบบรรยาย แบบกลุ่ม และรายบุคคล) และตามระดับ การศึกษา (ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และอุดมศึกษา) โดยกำหนดขั้นตอน การใช้ ดังนี้

10.1 ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียนเพื่อพิจารณาพื้นฐานความรู้เดิมของผู้เรียน (ใช้เวลา 10-15 นาที)

10.2 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน

10.3 ชี้นำประกอบกิจกรรมการเรียน (ขั้นสอน) ผู้สอนบรรยายโดยมีสื่อประกอบ หรือให้มีการแบ่งกลุ่มประกอบกิจกรรมการเรียน หากมีกิจกรรมต่อเนื่อง เช่น การบ้าน ฯลฯ ก็ให้กำหนดไว้หลังขั้นนี้

10.4 ชี้นำสรุปผลการสอน เพื่อสรุปมโนทัศน์ และหลักการที่สำคัญของหน่วยที่สอน

10.5 ทำแบบทดสอบหลังเรียน เพื่อดูพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เปลี่ยนไปแล้วว่าผู้เรียนมีพัฒนาการขึ้นมากเพียงไร

จากหลักการ และขั้นตอนการผลิตชุดการสอน ตามระบบแผนจุฬาดังกล่าว ได้เห็นความสำคัญของกระบวนการ และผลลัพธ์ของการเรียนการสอน ที่ลดบทบาทของผู้สอน จากการเป็นศูนย์กลางของห้องเรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีบทบาทรับผิดชอบต่อการเรียนของตนเองมากขึ้น จากสื่อประสมที่ได้มีการจัดระบบไว้แล้ว ชุดการสอนที่ผลิตขึ้นตามแผนจุฬาดังกล่าว จะช่วยให้ผู้สอนสามารถถ่ายทอดเนื้อหาประสบการณ์ที่มีลักษณะเป็นนามธรรมสูง ช่วยเร้าความสนใจของผู้เรียนต่อสิ่งที่กำลังเรียน สร้างความพร้อม และความมั่นใจแก่ครูอาจารย์ ทำให้การเรียนของนักเรียน นักศึกษา เป็นอิสระจากอารมณ์และบุคลิกภาพของผู้สอน และจะช่วยให้ผู้เรียน ได้ฝึกฝนการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจ รู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และสังคม

กล่าวโดยสรุป การพัฒนาชุดการสอน เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ผู้วิจัยมีประเด็นหลักในการพัฒนาชุดการสอนดังนี้ คือ

1. การวางแผนการผลิตโดยการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง
2. การดำเนินการผลิต โดยยึดหลักการดังนี้

2.1 ชุดการสอนมีลักษณะเป็นสื่อประสมที่เป็นรูปธรรมโดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก โดยจัดเนื้อหาจากง่ายไปหายาก แต่ละหน่วยการเรียนจะสมบูรณ์ในเนื้อหาที่แบ่งเป็นเรื่อง ๆ จบภายในหน่วย

2.2 ให้นักเรียนได้รับทราบจุดประสงค์ของการเรียนแต่ละหน่วย

2.3 ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างจัดให้

เหมาะสมกับระดับความสามารถของนักเรียน และมีการเสริมแรง หรือให้กำลังใจเมื่อทำได้ถูกต้อง

2.4 มีการสรุปบทเรียนและการทำกิจกรรมในแต่ละตอน

3. การทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน โดยการนำชุดการสอนไปทดลองใช้ เพื่อปรับปรุงแล้วนำไปทดลองจริง และนำผลที่ได้มาปรับปรุงแก้ไข เพื่อการผลิตที่สมบูรณ์ที่สุด

2. การปกครองระบอบประชาธิปไตย

2.1 ความหมาย

ความหมายเดิมของประชาธิปไตยมีต่าง ๆ กัน สำหรับความหมายที่เก่าที่สุด คือสมัยกรีกโบราณประมาณ 24 ศตวรรษมาแล้ว ซึ่งปรากฏในคำกล่าวของ เปรริคลีส (Pericles) เพลโตและอริสโตเติล ล่วงมาอีก 2,000 ปีต่อมา คือในคริสต์ศตวรรษที่ 16 ได้แก่ ค.ศ. 1931 ปรากฏว่า คำนิยามของประชาธิปไตย เน้นหนักไปในเรื่องของการมีความ "ทัดเทียมกัน" (equality) ทั้งนี้โดยอ้างถึงวาทะสมัยกรีกโบราณ ซึ่งเข้าใจกันว่ากล่าวโดยผู้นำทางการเมืองและการทหารของเอเธนส์ผู้หนึ่ง ชื่อ คลีออน (Cleon) วาทะนั้นต่อมาอดิศักดิ์ ประชานาธิปดี อเมริกัณชื่อ อับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln 1809-1865) เมื่อ 120 ปีเศษมาแล้ว ได้นำมากล่าวซ้ำ และทำให้แพร่หลายมาก คือการถือว่าประชาธิปไตย ได้แก่รัฐบาล "ของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน" (บรรพต วีระสัย 2527: 131) หรืออาจกล่าวได้ว่า คำว่า "ประชาธิปไตย" หมายถึงระบอบการปกครองประเทศระบอบหนึ่ง ซึ่งเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน (ชานินทร์ กรัยวิเชียร 2520: 1)

ในประเทศไทย คำว่า "ประชาธิปไตย" เป็นคำที่กรมหมื่นนราธิปพงศ์ประพันธ์ ทรงบัญญัติขึ้นจากภาษาอังกฤษที่ใช้คำว่า "Democracy" ซึ่งมาจากภาษากรีกว่า "Demos" หมายถึง ประชาชน และ "Kratos" หมายถึง อำนาจ รวมแล้วหมายความว่า อำนาจของประชาชน ส่วนในภาษาไทยนั้น คำว่า "ประชาธิปไตย" มาจากคำว่า "ประชา" หมายถึงประชาชนพลเมือง และ "ธิปไตย" หมายถึงอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ เมื่อรวมกันแล้วหมายถึง อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศเป็นของประชาชน (เชาวรัตน์ ศินสยะวิชัย 2524: 45)

กมล สมวิเชียร ได้ให้ความหมายของประชาธิปไตยไว้เป็น 2 นัยคือ ในนัยที่แคบและนัยที่กว้าง ดังนี้

ในความหมายที่แคบ หมายถึง ระบบการเมืองหรือรูปแบบการปกครองโดยถือหลักที่ว่าผู้ปกครองจะต้องได้รับความยินยอมจากผู้ใต้ปกครอง ผู้ใต้ปกครอง จะมีสิทธิเปลี่ยนตัวผู้ปกครองได้เป็นครั้งคราว

ในความหมายที่กว้าง ประชาธิปไตยมิใช่แต่เรื่องระหว่างรัฐบาลกับประชาชน หรือระหว่างผู้ปกครองเท่านั้น แต่เป็นกิจกรรมสัมพันธ์ภาพและความเกี่ยวข้องระหว่างประชาชนด้วยกันในระดับต่าง ๆ ด้วย กล่าวคือ อาจพูดได้ว่า อะไรเป็นประชาธิปไตยระดับโรงเรียน ระดับหมู่บ้าน ระดับที่ทำงาน จนถึงระดับชาติ และระดับโลกได้ (กมล สมวิเชียร 2518: 14)

คำนิยามอื่น ๆ ยังมีอีกเช่น ประชาธิปไตย ได้แก่ "รูปแบบการปกครองที่ต่อต้านอำนาจกดขี่" หรือ "การบริหารงานในมือของคนจำนวนมาก ไม่ใช่คนจำนวนน้อย" (บรรพต วีระสัย 2527: 131)

โดยสรุปแล้ว ประชาธิปไตย หมายถึง การปกครองโดยประชาชน เพื่อความทัดเทียมกันในสังคม โดยถือประโยชน์ของคนส่วนใหญ่เป็นสำคัญ

2.2 คุณลักษณะประชาธิปไตย

คุณลักษณะประชาธิปไตย หมายถึง คุณลักษณะที่แสดงถึงความเป็นประชาธิปไตยของบุคคล ทั้งในด้านจิตใจ สติปัญญา และพฤติกรรมการแสดงออกทั้งมวลที่มีต่อตนเองและผู้อื่น หรืออาจกล่าวได้ว่าคุณลักษณะประชาธิปไตยก็คือ บุคลิกภาพ (ทั้งภายในและภายนอก) ของบุคคลที่แสดงออกถึงความเป็นประชาธิปไตย จากคำจำกัดความของ คุณลักษณะประชาธิปไตย ดังกล่าวนี้ มีผู้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับลักษณะที่สำคัญ ของคุณลักษณะประชาธิปไตย ทั้ง 3 ประการ คือ ด้านจิตใจ ด้านสติปัญญาและด้านพฤติกรรมการแสดงออกไว้ดังนี้ (ชัยอนันต์ สมุทวณิช 2523: 248)

2.2.1 คุณลักษณะด้านจิตใจ (อุดมการณ์ประชาธิปไตย) ได้แก่

- 1) การมีศรัทธาในสติปัญญาของมนุษย์ ที่จะใช้หลักเหตุผลในการพิจารณาตัดสินปัญหาความเป็นอยู่ของมนุษย์เอง
- 2) ความเชื่อถือในความสามารถและการมีเหตุผลของมนุษย์ที่จะนำไปสู่การสนับสนุนเสรีภาพในรูปแบบต่าง ๆ
- 3) ความเชื่อในความเสมอภาคของบุคคลในสังคมที่ควรได้รับโอกาสเท่าเทียมกัน

2.2.2 คุณลักษณะด้านสติปัญญา คือความรู้ความเข้าใจ ใน ประชาธิปไตยได้แก่

- 1) มีความรู้และความเข้าใจในระบบการปกครอง รูปแบบ และกระบวนการของระบอบประชาธิปไตย (ซีซอนันต์ สมุทวณิช 2523:248)
- 2) รู้จักสิทธิและหน้าที่ของตน ตามครรลองของประชาธิปไตย และปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด (บรรพต วีระสัย และคณะ 2523: 66)
- 3) รู้จักขอบเขต หน้าที่ สิทธิและเสรีภาพ (ณรงค์ ลินสวัสดิ์ 2518: 124-125)

2.2.3 พฤติกรรมที่แสดงความเป็นประชาธิปไตย (วิถีสวัสดิ์)

1) วิพากษ์วิจารณ์อย่างมีเหตุผล ตัดสินใจสนับสนุน หรือคัดค้านได้อย่างถูกต้อง

- 2) มีความรับผิดชอบในความร่วมมือกันแก้ปัญหา
- 3) เคารพสิทธิของผู้อื่น รับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 4) ใช้เหตุผลในการแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยสันติวิธี
- 5) ปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ครบถ้วน และใช้สิทธิเสรีภาพ ในขอบเขตที่ไม่ละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น (บัญญัติ สมชอบ 2533: 27-28)

ส่วนหลักประชาธิปไตยโดยเฉพาะในโลกตะวันตก จะมีประเด็นหลัก 4 ข้อด้วยกัน ซึ่งมีอยู่ในข้อเขียนของ จอห์น ล็อก ดังนี้คือ

- (1) ความเสมอภาค
- (2) เสรีภาพ
- (3) การปกครองด้วยความยินยอมของราษฎร
- (4) รัฐบาลที่มีอำนาจจำกัด

สำหรับสองประการแรก ถือว่าสำคัญยิ่งและมีผลต่อหลักที่ 3 และที่ 4 กล่าวคือ เมื่อยอมรับความเสมอภาคและเสรีภาพของบุคคลแล้ว ย่อมหมายความว่ารัฐบาลมีอำนาจจำกัด และอำนาจรัฐบาล ย่อมมาจากความเห็นชอบหรือความยินยอม (consent) ของราษฎร ซึ่งหมายถึงการพึงเสีียงของคนส่วนมากนั่นเอง (บรรพต วีระสัย 2527: 132)

2.3 รูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตย

มี 3 รูปแบบใหญ่ ได้แก่

2.3.1 รูปแบบรัฐสภา เน้นการยึดหลักความรับผิดชอบร่วมกันของคณะรัฐมนตรี และยอมรับความเกี่ยวพันระหว่างอำนาจบริหารและอำนาจ

นิติบัญญัติ ซึ่งมีตัวอย่างสำคัญ คือ รูปแบบการปกครองของอังกฤษ

2.3.2 รูปแบบประธานาธิบดี เน้นการแยกอำนาจระหว่างฝ่ายต่างๆ โดยเฉพาะฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ

2.3.3 รูปแบบกึ่งรัฐสภา-กึ่งประธานาธิบดี มีลักษณะใกล้เคียงกับรูปแบบประธานาธิบดี แต่ตำแหน่งประธานาธิบดี มีอำนาจเหนือฝ่ายนิติบัญญัติ

2.4 การศึกษากับประชาธิปไตย

การศึกษา มีบทบาทสำคัญยิ่ง ต่อการสร้างความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของพลเมืองในชาติ และช่วยวางรากฐานของชาติโดยนำเอาความรู้ความเป็นไปในอดีตกับปัจจุบัน เพื่อวางพื้นฐานอนาคตของชาติ ให้แก่อนุชนรุ่นหลัง นอกจากนั้นการศึกษาก็มีบทบาทต่อความอยู่รอดปลอดภัย ความมั่นคงของประเทศชาติ ตลอดจนมีส่วนร่วมเสริมสร้างให้แก่อนุชน เกิดศึกษาภาพในการปกครองตนเองของประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ควบคู่กันไป ซึ่งจะเป็นฐานทางสังคม การเมือง ที่จะสามารถสนองตอบต่อการพัฒนาประชาธิปไตยได้อย่างจริงจัง (บัญญัติ สมชอบ 2533: 29)

ความสัมพันธ์ระหว่างการศึกษา กับประชาธิปไตย ย่อมเป็นปัจจัยเกื้อหนุนซึ่งกันและกัน พิจารณาได้จากความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาที่กำหนดไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2535 โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ว่าการศึกษา เป็นกระบวนการที่ทำให้มนุษย์สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน สามารถดำเนินชีวิตในสังคมได้อย่างมีสันติสุข และสามารถเกื้อหนุนการพัฒนาประเทศ ได้อย่างเหมาะสมและสอดคล้อง กับความเปลี่ยนแปลงในทุก ๆ ด้านของประเทศโดยนัยดังกล่าว ความมุ่งหมายของการจัดการศึกษา จึงเน้นการพัฒนาบุคคลใน 4 ด้าน อย่างสมดุลและกลมกลืนกัน คือ ด้านปัญญา จิตใจ ร่างกายและด้านสังคม

ในส่วนของการพัฒนาบุคคลด้านสังคมนั้น บุคคลที่ได้รับการศึกษาพึงมีพฤติกรรมทางสังคมที่ดีงาม ทั้งในการทำงาน และการอยู่ร่วมกันในครอบครัว องค์กรและสังคม รู้จักการช่วยเหลือเกื้อกูลประโยชน์แก่กันและกัน โดยไม่เห็นแก่ตัว ตระหนัก และปฏิบัติตามสิทธิหน้าที่ และความรับผิดชอบที่พึงมีต่อผู้อื่น ต่อสังคม และต่อมวลมนุษยชาติ มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาและสร้างสรรค์สังคมให้มีสันติสุข รู้จักและเคารพในสิทธิและเสรีภาพ ของตนเองและผู้อื่นตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข รู้จักใช้

และอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี ตลอดจนร่วมส่งเสริมบทบาทของประเทศ ในประชาคมโลกในทางที่เหมาะสม

การจัดหลักสูตรในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งได้ปรับปรุงใหม่และเริ่มใช้ในปี พ.ศ. 2533 เรียกว่าหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดจุดมุ่งหมายไว้ว่าการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนพัฒนาคุณภาพชีวิตและการศึกษาต่อ ให้สามารถเลือกแนวทางที่จะทำประโยชน์ให้กับสังคม ตามบทบาท และหน้าที่ของตนในฐานะเป็นพลเมืองดีตามระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยให้ผู้เรียนมีความรู้และทักษะเพียงพอ ที่จะเลือกและตัดสินใจประกอบสัมมาอาชีพ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีนิสัยในการปรับปรุงงานตนเอง และสังคม เสริมสร้างอนามัยชุมชนและครองชีวิตโดยคำนึงถึงประโยชน์ต่อสังคม

และในส่วนของจุดประสงค์วิชาสังคมศึกษานั้น ระบุว่า

1) เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสภาพแวดล้อม พัฒนาการทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครองระบอบประชาธิปไตย และหลักธรรมของศาสนา

2) เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ปัญหา ทาง เศรษฐกิจ และสังคมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน สามารถตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติที่ถูกต้องและปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมได้

3) เพื่อให้ตระหนักในคุณค่าของสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ มรดกทางวัฒนธรรมไทย ยึดมั่นในวิถีแบบประชาธิปไตย หลักธรรม และคุณธรรม มีค่านิยมที่พึงประสงค์ รักและผูกพันกับท้องถิ่นและประเทศชาติ มีความภูมิใจในความเป็นไทย และเกิดทุนสถาบันพระมหากษัตริย์

4) เพื่อให้สามารถปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี ตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเสริมสร้างศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมในชุมชน

จะเห็นได้ว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความสัมพันธ์กับการศึกษาอย่างแยกกันไม่ออก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาสังคมศึกษา มีส่วนรับผิดชอบ ที่จะหล่อหลอมเยาวชนให้เป็นพลเมืองดีในสังคม ดังนั้นวิชาสังคมศึกษาของทุกระดับชั้น จะกำหนดให้มีสาระของการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตยไว้เป็นเนื้อหาสำคัญ อาทิเช่น รายวิชา ส 306 ประเทศของ

เรา 4 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งเป็นวิชาบังคับที่ทุกคนต้องเรียนและต้องสอบผ่านจึงจะจบหลักสูตร ซึ่งมีคำอธิบายรายวิชาว่า

ศึกษาประวัติศาสตร์สมัยกรุงธนบุรีและกรุงรัตนโกสินทร์ ด้านการเมือง การปกครอง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม โดยเน้นการสร้างและพัฒนาชาติ

ศึกษาโครงสร้างการปกครอง สถาบันพระมหากษัตริย์ ในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย การเลือกตั้งและกฎหมายที่ประชาชนควรรู้

ศึกษาหลักธรรมของพระพุทธศาสนาและศาสนาอื่น ๆ โดยเน้นการปฏิบัติตามหลักธรรมในการอยู่ร่วมกันอย่างสันติสุข

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในวิวัฒนาการของชาติในด้านต่าง ๆ เห็นความสำคัญที่จะต้องร่วมมือกันส่งเสริม และพัฒนาชาติไปสู่ความเจริญรุ่งเรือง ปฏิบัติตนตามกฎหมาย เป็นพลเมืองดีในสังคมประชาธิปไตย และยึดมั่นในหลักธรรมของศาสนา

ดังนั้น สังคมอันสงบสุข พลเมืองรู้จักสิทธิหน้าที่และมีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ย่อมเป็นผลสัมฤทธิ์ของการศึกษา ที่สามารถพัฒนาเยาวชนให้เป็นที่พึงประสงค์ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. เทปบันทึกภาพ

3.1 ความหมายและคุณค่าของเทปบันทึกภาพ

เทปบันทึกภาพ เป็นคำที่มาจากศัพท์ภาษาอังกฤษว่า Video Tape แต่เรามักจะพบและคุ้นกับคำว่า วิดีโอ และมีบางตำราที่ใช้คำว่า แถบวิดีโอ ภาพทัศน์ เทปโทรทัศน์ หรือแถบภาพ ซึ่งก็ล้วนมีความหมายเดียวกันทั้งสิ้น (บุญเที่ยง จุ้ยเจริญ 2534: 179) ในที่นี้จะใช้คำว่า เทปบันทึกภาพ

เทปบันทึกภาพ หมายถึง วัสดุที่บันทึก หรือเก็บสัญญาณภาพและสัญญาณเสียง หรือข้อมูลอื่นใด ที่ต้องการไว้ในรูปของเส้นแรงแม่เหล็ก มีลักษณะคล้ายกับแถบบันทึกเสียงนั่นเอง เนื้อเทปทำด้วยสาร Polyester บางแต่เหนียวแข็งแรง เทปบันทึกภาพจะถูกบรรจุไว้ในล้อหรือในตลับอีกทอดหนึ่ง (บุญเที่ยง จุ้ยเจริญ 2534: 179-180)

นับตั้งแต่เทปบันทึกภาพ ได้พัฒนาขึ้นมาจนเป็นสื่ออย่างหนึ่งในการศึกษา จึงได้มีการนำเอาเทปบันทึกภาพมาใช้เพื่อบันทึกสถานการณ์ต่าง ๆ ที่ได้สร้างขึ้นเพื่อการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพของผู้เรียนให้เหมาะสม

สมกับงานในสาขานั้น ๆ (วสันต์ อดิศัพท์ 2526: 210)

เทปบันทึกภาพ หรือเทปโทรทัศน์ สามารถใช้ประกอบการสอน (instructional support) เพื่อเสริม หรือขยายเพิ่มเติมเนื้อหา (supplemental and enrichment) ของวิชาที่สอน หรือใช้เทปบันทึกภาพมาสอนโดยตรง (direct instruction) ทั้งนี้เพราะเทปบันทึกภาพ เป็นสื่อที่ใช้ได้ทั้งการสอนแบบกลุ่มขนาดใหญ่ กลุ่มขนาดกลาง และศึกษาด้วยตนเอง ซึ่งเป็นการสนับสนุนทางด้านความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน

เทปบันทึกภาพ มีคุณสมบัติพิเศษ คือสามารถเป็นตัวบันทึก เป็นตัวเล่น สามารถเล่นซ้ำ และสามารถเล่นซ้ำได้ ซึ่งหากครูอาจารย์มีศิลปะในการออกแบบการสอน จะทำให้การสอนได้ผลดีอย่างมาก โดยเฉพาะการออกแบบสร้างวัตถุประสงค์ ความคิดใหม่ ๆ ที่ครูได้รับจากประสบการณ์ในชั้นเรียน และนำมาสร้างเทปบันทึกภาพ เพื่อใช้ในการสอนโดยตรงหรือเพื่อเสริมวิชาที่สอน จึงเป็นสิ่งสมควรกระทำ และเป็นเรื่องที่น่ายกย่องที่ครูอาจารย์ได้กระทำ เพื่อต้องการให้นักเรียนได้เรียนรู้มากที่สุดที่ครูอาจารย์จะให้ได้ (วีระ ไทพานิช 2527: 22)

จากความหมายทั้งหมด อาจสรุปได้ว่า เทปบันทึกภาพ หมายถึง วัสดุที่ใช้บันทึกสัญญาณภาพและสัญญาณเสียงที่ต้องการ เพื่อใช้ถ่ายทอดประกอบการสอน ให้ผู้เรียนพัฒนาบุคลิกภาพ และเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมได้อย่างเหมาะสม

ในส่วนของโทรทัศน์การศึกษานั้น พินิจ แสงแก้ว ได้รวบรวมไว้สรุปได้ดังนี้

1) โทรทัศน์ สามารถช่วยสร้างประสบการณ์ใหม่ ๆ ให้กับผู้เรียน ช่วยอธิบายวิทยาการที่ยากแก่การเข้าใจ หรือที่ครูผู้สอนไม่สามารถอธิบายได้ สามารถสร้างอารมณ์ให้แก่ผู้เรียน เนื่องจากสามารถได้เห็นภาพ ได้ยินเสียง และสร้างความคิดขึ้น

2) โทรทัศน์ สามารถติดตามรายการการกระทำได้โดยตรง ตั้งแต่การติดตามการเคลื่อนไหวของสิ่งต่าง ๆ ที่ปรากฏขึ้นให้ปรากฏแนวความคิด ภาพพจน์และอารมณ์ในเวลาอันสั้น โดยผู้เรียนนั่งอยู่ในห้องไม่ต้องไปยังสถานที่เกิดเหตุจริงๆ

3) โทรทัศน์ ช่วยให้สามารถปรับความคิดให้ตรงตามความเป็นจริง และแตกต่างตามโปรแกรมที่จัด ทั้งเป็นสื่อที่ให้ความยืดหยุ่นเห็นอย่างเด่นชัด

4) โทรทัศน์ให้ความรู้สึกเป็นจริง แม้ว่าภาพออกมาคล้ายภาพยนตร์ แต่จะทำให้ผู้ชมเห็นว่ามี ความหมายและดูเป็นธรรมชาติ ดังนั้นโทรทัศน์จึงมีอิทธิพล ต่อการศึกษาของผู้เรียนมากกว่าภาพยนตร์ (พินิจ แสงแก้ว 2527: 80-90)

ในปี 1967 Godwin C.Chu และ Wilbur Schramm ได้ศึกษา ถึงการจัดทำรายการที่สมบูรณ์แบบ มีการวางแผนการจัดทำรายการอย่าง ดีมาก โดยนำสื่อต่าง ๆ เช่น ภาพยนตร์ สไลด์ फिल्मสคริป หุ่นจำลอง วัสดุ กราฟิค ของจริง ของตัวอย่าง การสาธิต การทดลอง เป็นต้น เข้ามา ประกอบในรายการโทรทัศน์ด้วย ผลวิจัยปรากฏออกมาว่า การใช้โทรทัศน์ ประกอบการสอน ให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและเจตคติที่สูงกว่า และจาก การวิจัยในปี 1968 ได้แสดงให้เห็นว่าถ้าได้มีการจัดทำรายการโทรทัศน์โดย การวางแผนอย่างรอบคอบ ใช้สื่อประสม (Multimedia) ที่เหมาะสม ภายใต้การควบคุมดูแลของครูอย่างใกล้ชิด ทั้งก่อนดูและหลังดูรายการ จะให้ผล สัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงมาก (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา 2527: 4-5)

3.2 รูปแบบรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

รูปแบบของรายการที่ผลิตขึ้นเพื่อการศึกษา จำแนกเป็น 3 กลุ่ม คือ (วิจิตร ภักดีรัตน์ 2530: 182-183)

3.2.1 รูปแบบรายการที่ผลิตขึ้นเพื่อการสอน (teaching format) โดยทั้งผู้จัดรายการและผู้ชมต่างมีข้อตกลงนัดหมายที่จะใช้รายการ เพื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร รูปแบบของรายการ จะมีบทบาทในเชิง สอนมากกว่าการจูงใจ การผลิตรายการอาจง่ายกว่ารูปแบบอื่น รายการที่ใช้ รูปแบบนี้ ได้แก่ รายการเพื่อการศึกษาในระบบทั่วไป กลุ่มผู้ชมเป้าหมายเป็น แบบปิด (close reception) อยู่ในสถานการณ์บังคับ และมีความสัมพันธ์ กับเนื้อหาวิชาอย่างใกล้ชิด

3.2.2 รูปแบบรายการเพื่อการเรียน (learning format) เป็นรายการที่มุ่งใช้เพื่อการเรียนการสอนตามหลักสูตร หรืออาจใช้เพื่อการ ศึกษาโดยทั่วไปก็ได้แต่เป็นรายการที่ต้องสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ชมมากขึ้นต้องให้ ผู้ชมสนใจอยากติดตาม โดยไม่รู้สึกว่ารายการที่ผลิตมุ่งมาสอนตน แต่กลับรู้สึก เองว่าเป็นรายการดีมีประโยชน์ นำเรียนนำไป และเต็มใจชมโดยตลอด การ ผลิตรายการในรูปแบบนี้ต้องการความประณีตและเทคนิควิจิตรที่มีประสิทธิภาพสูง

3.2.3 รูปแบบรายการเพื่อเผยแพร่ข่าวสาร (informational format) เป็นรายการที่มุ่งใช้เป็นสื่อเสนอแก่ประชาชน

ทั่วไป เพื่อสนองความสนใจใฝ่รู้ เพื่อความทันสมัยทันเหตุการณ์และสามารถปรับตัวเองเข้ากับความจริงก้าวหน้าของสังคมได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม รายการในรูปแบบนี้ ต้องสร้างแรงจูงใจให้แก่ผู้ชมมากที่สุด ด้วยความประณีต และเทคนิควิธีที่มีประสิทธิภาพสูง

ในระบบการศึกษาต่าง ๆ อาจใช้รูปแบบของรายการทั้ง 3 กลุ่มนี้ผสมผสานกันได้ โดยขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์การใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์ว่าจะเน้นหนักไปในทิศทางใด

3.3 การเขียนบทรายการวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษา

3.3.1 รูปแบบรายการวิทยุโทรทัศน์ ที่ใช้เป็นพื้นฐานในการเขียนบทโดยทั่วไป มี 12 รูปแบบ คือ (วิจิตร ภักดีรัตน์ 2530: 189-192)

1) รูปแบบพูดคนเดียว เป็นรายการที่มีผู้มาปรากฏตัวพูดคุยกับผู้ชมเพียงหนึ่งคน ส่วนมากจะมีภาพหรือภาพยนต์ประกอบ เพื่อมิให้เห็นหน้าผู้พูดตลอดเวลา รายการจะน่าสนใจ เมื่อผู้ดำเนินรายการมีความรู้ความสามารถในการพูด และเสนอเนื้อหาสาระ

2) รูปแบบสนทนา เป็นรายการที่มีคนมาพูดคุยกัน 2 คนเป็นอย่างน้อย โดยมีผู้ถามและผู้สนทนา แสดงความคิดเห็นประเด็นที่น่าเสนอ การสนทนาอาจจะมีผู้ร่วมสนทนา 2-3 คนก็ได้ และควรมีภาพหรือภาพยนต์ประกอบเช่นเดียวกัน

3) รูปแบบอภิปราย เป็นรายการที่มีผู้ดำเนินการอภิปรายหนึ่งคน ป้อนประเด็นหรือคำถามให้ผู้ร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น

4) รูปแบบสัมภาษณ์ เป็นรายการที่ผู้สัมภาษณ์ และผู้ให้สัมภาษณ์มาสนทนากัน อาจเป็นรายการยาว หรือสัมภาษณ์สั้น ๆ เพื่อนำไปใช้เป็นส่วนหนึ่งของรายการอื่นก็ได้

5) รูปแบบเกมหรือการตอบปัญหา เป็นรายการที่จัดขึ้นเพื่อการแข่งขันด้วยวิธีการต่าง ๆ อาจดัดแปลงใช้เพื่อการศึกษาสำหรับประชาชนได้และเป็นรายการที่น่าสนใจ

6) รูปแบบสารคดี เป็นรายการที่เสนอเรื่องใดเรื่องหนึ่ง แต่มีหลายรูปแบบในรายการเดียวกัน อาจเสนอเนื้อหาสาระด้วยภาพและเสียงบรรยายตลอดรายการโดยมีพิธีกรหรือไม่ก็ได้

7) รูปแบบละคร เป็นรายการที่เสนอเรื่องราว โดยการจำลองสถานการณ์เป็นละคร เพื่อสนองความรู้เชิงจิตวิทยา ประวัติศาสตร์

การเมืองการปกครอง ฯลฯ โดยให้ตัวละครพูดคุยให้ข้อคิด และสาระ

8) รูปแบบสารละคร เป็นรายการที่ผสมผสานรูปแบบสารคดี เข้ากับรูปแบบละครเพื่อให้ความรู้ ทั้งนี้ต้องมีผู้ดำเนินรายการสรุป อธิบาย จากส่วนที่เป็นละครเสมอ

9) รูปแบบสาธิตและทดลอง เป็นรายการที่เสนอวิธีทำ หรือกระบวนการ เพื่อให้ผู้ชมได้แนวทางที่จะนำไปใช้จริง

10) รูปแบบเพลงและดนตรี เป็นรายการที่เสนอการ บรรเลงดนตรีและการใช้เพลงเพื่อการศึกษา และความเข้าใจเกี่ยวกับดนตรี ตลอดจนสาธิตการบรรเลงหรือร้องเพลง เพื่อให้เกิดดนตรีวิจักษ์แก่ผู้ชม

11) รูปแบบนิตยสาร เป็นรายการที่เสนอหลายเรื่อง หลาย สาระและหลายรูปแบบในรายการเดียวกัน ผู้ชมจะรู้สึกสบาย ไม่หนักเกินไป เนื่องจากเป็นระบบการย่อยสั้น ๆ

12) รูปแบบการถ่ายทอดสด เป็นรายการที่ถ่ายทอด เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง เช่น กีฬา งานราชพิธีหรืองานพิธีต่าง ๆ โดยจะมี ผู้บรรยายเหตุการณ์เสนอเรื่องราวตามลำดับ

3.3.2 การเขียนบทวิทยุโทรทัศน์ตามประเภทของรายการวิทยุ โทรทัศน์เพื่อการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ (อรนุช เลิศจรยารักษ์ 2533: 322-330)

1) รายการเพื่อการสอน (Instructional Program) หมายถึง รายการที่มีจุดมุ่งหมายในการสอนวิชาความรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เกิดการเรียนรู้โดยชัดแจ้ง มีนักวัดผลการเรียน ของผู้ชม หรือผู้เรียนเพื่อผ่านมาตรฐานการเรียนระดับหนึ่งระดับใด รายการ สอนประเภทนี้ มักควบคู่ไปกับการศึกษาในระบบ (formal education) การเขียนบทวิทยุโทรทัศน์สำหรับรายการเพื่อการสอนนี้ ข้อมูลต่าง ๆ จะ ตรงกับบทเรียนหรือเนื้อหาที่จะสอนมีผู้บรรยาย จะมีการสาธิตประกอบ มีภาพ กราฟิก ประกอบคำบรรยายเพื่อสะดวกแก่การเข้าใจ พยายามใช้ภาษาที่ เข้าใจง่ายในการอธิบาย

2) รายการเพื่อความรู้ (Educative Program) หมายถึง รายการที่มีได้มุ่งหมายเพื่อการสอนโดยตรง แต่เป็นรายการที่มุ่งให้ความรู้ ความกระจ่างในบางเรื่อง หรือหลาย ๆ เรื่อง เป็นรายการซึ่งผู้ชมจะได้ รับความรู้ในสิ่งที่ประโชยชน์ จำเป็นแก่การดำเนินชีวิตในส่วนตัว และส่วน

รวม ความรู้ต่อวิชาการก้าวหน้า ส่งเสริมให้รู้จักคิด รู้จักการเตรียมรับการเปลี่ยนแปลง และมองการณ์ไกล การเขียนบทวิทยุโทรทัศน์สำหรับรายการเพื่อความรู้ต้องดูกลุ่มเป้าหมายว่าผู้ชมเป็นใคร เด็ก เยาวชน หรือผู้ใหญ่ จะได้เขียนบทให้เหมาะสมกับความรู้และความสนใจของกลุ่ม

3.3.3 ประเภทของบทวิทยุโทรทัศน์ บทวิทยุโทรทัศน์เพื่อการศึกษามี 2 ลักษณะ คือ (วาสนา ทวีกุลทรัพย์ 2539: 287-289)

1) บทวิทยุโทรทัศน์แบบสมบูรณ์ เป็นบทวิทยุโทรทัศน์ที่แสดงรายละเอียดของภาพตั้งแต่กำหนดมุมกล้อง ขนาดของภาพ การเคลื่อนไหวของกล้อง และรายละเอียดของเสียงไว้อย่างชัดเจน บทวิทยุโทรทัศน์แบบสมบูรณ์ใช้มากในรายการละคร สารคดี เป็นต้น

2) บทวิทยุโทรทัศน์แบบกึ่งสมบูรณ์ เป็นบทวิทยุโทรทัศน์ที่ไม่กำหนดรายละเอียดของมุมกล้องและขนาดของภาพ เพียงแต่บอกว่าภาพที่ถ่ายเป็นภาพอะไร และจะบอกประเภทของเสียง แต่จะไม่ใส่คำพูดละเอียดของผู้ร่วมรายการ เพียงแต่ให้ประโยคเริ่มต้น ประเด็นที่จะพูด และประโยคสุดท้าย ส่วนผู้ดำเนินรายการหรือพิธีกรต้องใส่บทโดยละเอียด บทวิทยุโทรทัศน์แบบกึ่งสมบูรณ์ ใช้กับรายการสัมภาษณ์ รายการสนทนา รายการอภิปราย รายการนิเทศสาร ฯลฯ

3.4 ลักษณะทั่วไป การผลิตและการใช้เทปบันทึกภาพทางการศึกษาวารินทร์ รัชมีพรหม ได้กล่าวถึงหลักการใช้โทรทัศน์ประกอบการสอนไว้ว่า

"...โปรแกรมโทรทัศน์ที่ผู้สอนจะนำมาใช้ประกอบการเรียนการสอนให้เป็นโปรแกรมที่เหมาะสมนั้นบางครั้งอาจทำได้ยาก เพราะข้อจำกัดในการที่มีโปรแกรมให้เลือกมีจำนวนน้อยมาก ผู้สอนควรได้แสวงหา โดยอาจจะบันทึกจากโปรแกรมที่ออกอากาศของสถานีโทรทัศน์ ที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาที่สอน ขอโปรแกรมจากหน่วยงานหรือเอกชนที่ผลิตโปรแกรมเพื่อการเรียนการสอนหรือเสริมความรู้ในหลักสูตรแสวงหาคู่มือของโปรแกรมไว้ศึกษาตลอดจนอาจผลิตโปรแกรมขึ้นเองและแลกเปลี่ยนกันระหว่างผู้สอน..."

ส่วนการนำไปใช้ ยึดหลัก 4 P's ได้แก่

- 1) การทดลองดูก่อน (Preview)
- 2) การเตรียมสภาพแวดล้อม (Prepare the Environment)
- 3) การเตรียมผู้ชม (Prepare the Audience)

4) การเสนอ (Presentation the Material)

การได้ทดลองดูก่อนที่จะนำไปใช้ในการเรียนการสอนในชั้นเรียนนั้น จะทำให้ผู้สอนทราบเรื่องราวในโปรแกรมนั้นเป็นอย่างดี เป็นการเตรียมตัวผู้สอนเองเพื่อถามและตอบผู้เรียน ตลอดจนเป็นการเตรียมการวัดผลได้อย่างถูกต้อง และทราบถึงการต้องมีกิจกรรมติดตามผลอย่างไร หรือต้องมีการสอนซ่อมเสริมหรือไม่ ถ้าผู้สอนไม่มีโอกาสได้ทดลองดูก่อน ก็ควรที่จะได้อ่านคู่มือโปรแกรมนั้น ๆ ซึ่งมักจะจัดแนบมาด้วย

ก่อนที่ผู้เรียนจะได้ชมโปรแกรมโทรทัศน์นั้น ควรได้มีการเตรียมสถานที่และสภาพแวดล้อม เพื่อให้แน่ใจว่าผู้เรียนสามารถเห็นภาพได้ชัดเจนในสถานที่ที่เหมาะสม

"มีการวิจัยอยู่มากมายที่แสดงให้เห็นว่า การเตรียมตัวผู้เรียนก่อนการเรียนการสอน ด้วยสื่อการสอนใดก็ตาม จะทำให้การเรียนนั้นสัมฤทธิ์ผลได้มากกว่าไม่มีการเตรียม ผู้สอนที่ดีไม่ควรใช้โทรทัศน์ประกอบการเรียนการสอน โดยผู้เรียนไม่ทราบมาก่อน" การเตรียมผู้เรียนอาจเริ่มเป็นขั้นตอนดังนี้

- 1) บอกชื่อเรื่องของโปรแกรม
- 2) สรุปเรื่องราวที่เรียนมาก่อน ซึ่งเชื่อมโยงมาถึงเนื้อหาในโปรแกรมโทรทัศน์
- 3) ตั้งคำถามให้ผู้เรียนหาคำตอบจากโปรแกรม โดยอาจเขียนไว้บนกระดานดำ แผ่นป้าย หรือทำ sheet แจก
- 4) บอกจุดมุ่งหมายของบทเรียน
- 5) เขียนศัพท์เทคนิคที่ยากที่มีในโปรแกรม และอธิบายความหมายไว้ให้เข้าใจก่อน

6) บอกรโนมติก่อนการเรียน (Advance Organizers)

โปรแกรมโทรทัศน์ที่เตรียมการเป็นอย่างดี จะทำให้ผู้เรียนอยากร่วมกิจกรรมในการชมโปรแกรมนั้นด้วย ก่อนอื่นผู้สอนต้องมีเจตคติที่ดีต่อโปรแกรมนั้นก่อน และขณะที่เสนอโปรแกรมอยู่นั้น ผู้สอนควรสังเกตความสนใจของผู้เรียน ปฏิภาณต่าง ๆ ที่อาจจะมีเพื่อให้ทราบว่าจะมีการอภิปรายติดตามมา หลังจากชมโปรแกรมแล้วหรือไม่ สิ่งสำคัญที่สุดผู้สอนต้องแสดงความสนใจ ในโปรแกรมโทรทัศน์นั้นโดยนั่งดูอยู่ด้วย จะทำให้ผู้เรียนสนใจด้วยเป็นอย่างดี

ปฏิบัติการตอบสนองของผู้เรียน

โปรแกรมโทรทัศน์อาจชี้แนะกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ร่วมทำ หรือผู้สอนอาจดำเนินการให้มีขึ้นหลังจากดูโปรแกรมจบแล้ว ในการที่ผู้เรียนจะนำเอาความรู้ที่ได้จากการดูโปรแกรมโทรทัศน์ไปใช้กับชีวิตจริงได้นั้น ขึ้นอยู่กับได้ฝึกปฏิบัติภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ กิจกรรมติดตามผลมีมากมายหลายรูปแบบที่จะช่วยให้ผู้เรียนร่วมกิจกรรม ได้แก่

- การอภิปราย การตั้งคำถามและคำตอบ การอภิปรายกลุ่ม และการโต้วาที
- การแสดง บทบาทสมมุติ สถานการณ์จำลอง
- โครงการต่าง ๆ เช่น การทดลอง การรายงาน การจัดนิทรรศการ วาดภาพ สานิต เขียนบท เรื่องราว จัดป้ายนิเทศ และการผลิตสื่อต่างๆ

การประเมินผลอาจทำได้หลายวิธี เช่น สังเกตผู้เรียนในระหว่างกิจกรรมติดตามผลก็ได้ หรืออาจทำการทดลองหลังชมโปรแกรมแล้ว การทดสอบที่มีการเฉลยคำตอบที่ถูกต้องอย่างทันทีทันใด จะทำให้การสรุปทบทวนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และการทดสอบแบบปรนัยจะช่วยให้ทราบถึงปัญหาของผู้เรียนบางคน ที่อาจต้องเรียนซ่อมเสริม

หลังการใช้โปรแกรมโทรทัศน์ประกอบการเรียนการสอนแล้ว ควรประเมินโปรแกรมนั้น ๆ ด้วย เพื่อจะได้เป็นข้อมูลไว้ปรับปรุงโปรแกรม หรือเพื่อเป็นระเบียบวิธีที่เหมาะสมเป็นแนวทางในการใช้โปรแกรมนั้นต่อไปในโอกาสหน้า (วารินทร์ รัชมีพรหม 2531: 132-134)

กล่าวโดยสรุป การนำเทปบันทึกภาพมาใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน นับเป็นการพัฒนาการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ โดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาปรับปรุง เสริมสร้างให้ตรงตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอน

วรรณกมล มั่งสาทอง ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้าง และหาประสิทธิภาพชุดการสอนเรื่อง "การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ" สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสิชลคุณาธารวิทยา จังหวัด

นครศรีธรรมราช โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชุดการสอนเรื่อง "การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ" สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนลิขิตลดาธารวิทยา จังหวัดนครศรีธรรมราช หาประสิทธิภาพของชุดการสอนตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อเปรียบเทียบคะแนนก่อนเรียนและหลังเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน โดยนำชุดการสอนที่สร้างขึ้น ไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพ 89.55/88.58 และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (วรรณภมม มั่งสาทอง 2537: บทคัดย่อ)

ศิริรัตน์ ฐิติวราภรณ์ ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งใช้ชุดการสอนกับการสอนปกติ โดยวิธีวิเคราะห์แบบเมทาด้า" มีวัตถุประสงค์เพื่อหาข้อสรุปเกี่ยวกับผลการเปรียบเทียบผลการสอน วิชาสังคมศึกษาด้วยวิธีสอนโดยใช้ชุดการสอน กับวิธีสอนปกติ ในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับอุดมศึกษา โดยศึกษาจากรายงานผลการวิจัยเกี่ยวกับการเปรียบเทียบการสอนวิชาสังคมศึกษาด้วยการสอนโดยใช้ชุดการสอนกับการสอนปกติ ในระดับประถมศึกษา จนถึงระดับอุดมศึกษา ในช่วงปี พ.ศ. 2519-2532 โดยใช้แบบสรุปลักษณะรายละเอียดงานวิจัย และแบบวิเคราะห์งานวิจัยที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น รวบรวมข้อมูลโดยการวิเคราะห์งานวิจัยแต่ละเรื่อง เพื่อคำนวณหาขนาดของผลมาตรฐานโดยใช้การวิเคราะห์แบบเมทาด้า ตามแนวคิดของ Glass ผลการวิจัยปรากฏว่า ที่ระดับความมีนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่าวิธีสอนโดยใช้ชุดการสอนให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาสังคมศึกษาได้ดีกว่าวิธีการสอนปกติ (ศิริรัตน์ ฐิติวราภรณ์ 2532: บทคัดย่อ)

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับชุดการสอนวิชาสังคมศึกษาเกี่ยวกับเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย

มงคล มาเวียง ได้ทำการวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ วิชาสังคมศึกษา ส 102 ประเทศของเรา เรื่อง "การปกครองแบบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมสังคมประชาธิปไตย" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการสอน พร้อมทั้งศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการใช้ชุดการสอน โดยนำชุดการสอนที่

สร้างชั้น 1 ชุด 6 หน่วยการสอนไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนหนองบัวช่อพิทยาคม จังหวัดอุดรธานี จำนวน 80 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพสูงตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 คะแนนทดสอบหลังเรียน สูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการสอนโดยใช้ชุดการสอนอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด (มงคล มาเวียง 2531: บทคัดย่อ)

ปัญญา มาศวรรณ ได้ทำการวิจัยเรื่องการสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ วิชาสังคมศึกษา ส 102 ประเทศของเรา เรื่อง "บทบาทและหน้าที่ ของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 มีวัตถุประสงค์ เพื่อสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนด้วยชุดการสอน พร้อมทั้งศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อการใช้ชุดการสอน โดยนำชุดการสอนที่สร้างขึ้น 1 ชุด 5 หน่วยการสอนไปทดลองกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนขวาววิทยาคาร จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 64 คน ผลการวิจัยปรากฏว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการสอนโดยใช้ชุดการสอนอยู่ในระดับเหมาะสมมาก (ปัญญา มาศวรรณ 2532: บทคัดย่อ)

4.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเทปบันทึกภาพ

หนูม้วน ร่มแก้ว ได้ทำการวิจัยเรื่อง "รายการโทรทัศน์ เรื่อง กาวยางและฉนิภภาพด้วยกาวยาง" มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางในการผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและหาประสิทธิภาพของรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาที่สร้างขึ้นโดยทดลองกับนักศึกษา ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษาระดับสูงพลศึกษา จากวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชลบุรี และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี โดยผลิตรายการโทรทัศน์เรื่อง กาวยางและฉนิภภาพด้วยกาวยาง นำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง พบว่าการสอนโดยใช้รายการโทรทัศน์ทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงกว่าการสอนแบบปกติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 (หนูม้วน ร่มแก้ว 2528: บทคัดย่อ)

ไชยณรงค์ ศรีขาว ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างการเรียนจากวิดีโอเทป กับการสอนแบบปกติในวิชา การงาน ช่างในบ้าน (งานโลหะ) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนจากวิดีโอเทปกับการเรียนจากครูผู้สอนตามปกติ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนวิมุตยารามพิทยากร เขตกรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ๆ ละ 30 คน โดยให้กลุ่มทดลองที่หนึ่งเรียนจากวิดีโอและกลุ่มทดลองที่สองเรียนกับครู ผลการศึกษาปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนรู้ของนักเรียนทั้ง 2 กลุ่มกับเรียนกับครูไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ไชยณรงค์ ศรีขาว 2534: บทคัดย่อ)

จากผลการศึกษาค้นคว้าของงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสรุปได้ว่า ชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ สามารถนำไปพัฒนาการเรียนการสอนได้ผลดี นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้นกว่าเดิม และสูงกว่าการเรียนแบบปกติส่วนรายการโทรทัศน์ที่ผลิตขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถใช้สอนทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนแบบปกติ ซึ่งเป็นการพัฒนาสื่อการศึกษา ช่วยให้การเรียนการสอนของครูมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

บทที่ 3

การดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 และเพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนด้วยชุดการสอน โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ โดยผู้วิจัยได้กำหนดวิธีดำเนินการไว้ ดังนี้

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2537 ในโรงเรียนส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งจัดการเรียนการสอน ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ ใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จำนวน 104 แห่ง รวม 62,427 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1.2.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบเดี่ยว (1:1) ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชวินิต มัชฌิม โดยคัดเลือกเด็กเก่ง ปานกลาง และอ่อนอย่างละ 1 คน พิจารณาจากนักเรียนที่มีผลการเรียนวิชาสังคมศึกษา ในภาคเรียนที่ผ่านมา ได้เกรด 3 และ 4 เป็นเด็กเก่ง เกรด 2 เป็นเด็กปานกลาง และเกรด 1 เป็นเด็กอ่อน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบกลุ่ม (1:10) ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายชั้น โดยสุ่มจากโรงเรียนส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ซึ่งจัดแบ่งกลุ่มตามพื้นที่ออกเป็น 9 กลุ่ม ได้กลุ่มที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย 15 โรงเรียน จึงสุ่มโรงเรียนตัวอย่าง 1 แห่ง จาก 15 แห่ง ได้โรงเรียนวัดนายโรง เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 284 คน จากนั้นเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง คัดเลือกเด็กอ่อน 2 คน ปานกลาง 6 คน และเก่ง 2 คน รวมจำนวน 10 คน

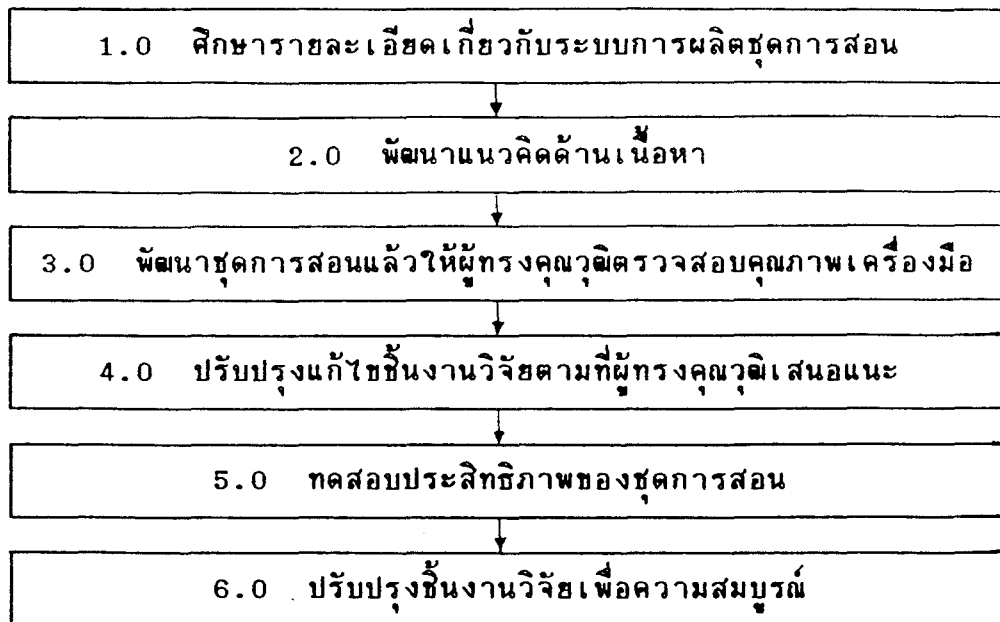
1.2.3 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอนแบบภาคสนาม (1:100) ได้มาโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายชั้น กลุ่มเดียวกับที่ใช้คัดเลือกเพื่อทดสอบแบบกลุ่ม ที่สุ่มจากโรงเรียนส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ได้โรงเรียนวัดนายโรง เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 284 คน จัดแบ่งเป็น 7 ห้องเรียน แต่ละห้องประกอบด้วยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อนคละกัน จึงถือว่ากลุ่มตัวอย่าง มีคุณสมบัติเท่าเทียมกันทุกห้องเรียน ใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย โดยการจับฉลากนักเรียน 1 ห้อง จาก 7 ห้อง ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 40 คน เพื่อใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 1) ชุดการสอนเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย จำนวน 6 ชุด 2) แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียนอย่างละ 10 ข้อ ในแต่ละชุด และ 3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน ซึ่งวิธีการสร้างชุดการสอน แบบทดสอบ และแบบสอบถาม มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

2.1 ชุดการสอนเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชุดการสอนเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก โดยการนำระบบผลิตชุดการสอน "แผนจุฬา" มาใช้เป็นต้นแบบงานวิจัย ในการผลิตชุดการสอน ซึ่งมีกระบวนการสร้างเครื่องมือที่เป็นชุดการสอน 6 ขั้นตอน ดังนี้

ภาพที่ 3.1 แสดงกระบวนการสร้างชุดการสอน

ที่มา : บริษัท วิหคโต เครื่องมือการวิจัยทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
 หน่วยที่ 3 วิทยานิพนธ์ 2 แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2538 หน้า 149

ขั้นที่ 1 ศึกษารายละเอียดเกี่ยวกับระบบการสอนต่าง ๆ เพื่อให้เหมาะสมกับชุดการสอนที่จะสร้างขึ้น ซึ่งชุดการสอนเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในรายวิชาสังคมศึกษานั้น เป็นเนื้อหาที่เน้นด้านพุทธิพิสัย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านความรู้ความเข้าใจ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาด้านทักษะและเจตคติต่อไป จึงได้เลือกระบบผลิตชุดการสอน แผนจุดี มาเป็นกรอบการผลิตชุดการสอน ที่จะใช้ในการวิจัยครั้งนี้

ขั้นที่ 2 พัฒนาแนวคิดด้านเนื้อหา ดังนี้

1) ศึกษาหลักสูตร คู่มือครู หนังสือเรียน และหนังสืออ่านประกอบ วิชาสังคมศึกษา ส306 เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)

2) ศึกษาการวัดและประเมินผล การเรียนวิชาสังคมศึกษา จากเอกสารการสอนชุดวิชา การพัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2535) ศึกษาวิธีการประเมินผลและ สร้างแบบทดสอบของ ภักตรา นิคมานนท์ (2532: 126-251)

3) ศึกษาเทคนิคการใช้และผลิตสื่อการสอน ให้สอดคล้องกับ แนวความคิด จุดประสงค์การเรียนรู้ และเนื้อหาสาระที่ต้องการสอน โดย กำหนดชนิดและบทบาทของสื่อที่จะใช้ประกอบการสอน ซึ่งสรุปได้ว่า เพื่อให้ นักเรียนสามารถเข้าใจ และเรียนรู้เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีเนื้อหาเป็นนามธรรมนั้นได้วิธีหนึ่ง คือการใช้เทปบันทึกภาพ ซึ่งเป็นสื่อที่สามารถนำเสนอได้พร้อมกัน ทั้งภาพและเสียง จึงกำหนดให้ใช้เทปบันทึกภาพ เป็นสื่อหลัก ประกอบในชุดการสอนที่สร้างขึ้น โดยศึกษาเทคนิคและวิธีการ ผลิตเทปบันทึกภาพ จากเอกสารประกอบชุดวิชาการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2533: 289-331) และเอกสาร ประกอบการสอนชุดวิชาการจัดรายการวิทยุโทรทัศน์ ของมหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมมาธิราช (2530: 182-192)

ขั้นที่ 3 พัฒนาชุดการสอนและให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพ ดังนี้
ผู้วิจัยดำเนินการพัฒนาชุดการสอนตามขั้นตอน ดังนี้

1. กำหนดหมวดหมู่เนื้อหา และประสบการณ์ ตาม หลักสูตรวิชาสังคมศึกษา ส 306 เรื่อง "การปกครองระบอบประชาธิปไตย" ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง 2533)
2. กำหนดหน่วยการสอน โดยแบ่งเนื้อหาวิชาการออกเป็นหน่วยการสอน กำหนดให้แต่ละหน่วยใช้เวลา 1 คาบ คาบละ 50 นาที
3. กำหนดหัวข้อเรื่องออกมาเป็นชุดการสอนย่อย ดังนี้

ตารางที่ 3.1 แสดงหัวข้อเรื่องในชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก

ชุดการสอนที่	เรื่อง	คาบ
1	การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย	1
2	การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475	1
3	โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย	1
4	การเลือกตั้ง	1
5	60 ปี ประชาธิปไตยไทย	1
6	สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย	1

4. กำหนดมโนทัศน์ และหลักการ ให้สอดคล้องกับชุดการสอนและหัวเรื่อง
5. กำหนดวัตถุประสงค์ ให้สอดคล้องกับหัวเรื่อง
6. กำหนดกิจกรรมการเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
7. กำหนดแบบประเมินผลให้ตรงตามวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม
8. เลือกและผลิตสื่อการสอน ให้สอดคล้องกับแนวความคิด จุดประสงค์การเรียนรู้ และกิจกรรมการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในแต่ละชุด ซึ่งชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ ใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก จึงต้องผลิตเทปบันทึกภาพที่น่าเสนอ เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้
9. กำหนดค่าสถิติ E_1/E_2 เพื่อหาประสิทธิภาพชุดการสอน
10. กำหนดวิธีการใช้ชุดการสอนที่สร้างขึ้นนี้ เป็นชุดการสอนแบบบรรยาย ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

- (1) ให้ผู้เรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน
- (2) ชี้นำเข้าสู่บทเรียน
- (3) ชี้นำประกอบกิจกรรมการเรียน (ชั้นสอน)
- (4) ชี้นำสรุปผลการสอน
- (5) ชี้นำทำแบบทดสอบหลังเรียน

เมื่อได้ชุดการสอนแล้ว จึงนำเสนอกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ เพื่ออนุมัติให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ขั้นตอนการเรียน การสอนในชุดการสอน และความเหมาะสมของภาษา

ขั้นที่ 4 ปรับปรุงแก้ไขชิ้นงานวิจัยตามที่คุณวุฒิเสนอแนะ

ชุดที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ พบปัญหาและผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขจาก ข้อเสนอแนะของคุณวุฒิ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาและภาษา ความหมายของ "ประชาธิปไตย" ควรเพิ่ม ประชาธิปไตยในวิถีชีวิต ด้วย

2. เทปบันทึกภาพ

- ตอนสัมภาษณ์ ให้ตัดคำพูดที่ไม่จำเป็นของครูผู้ดำเนินรายการออก

- ตอนการพัฒนาประชาธิปไตยในสมัยรัชการที่ 4 ถึง รัชกาลที่ 7 ยาวนานเกินไป ให้ตัดตอนและคั่นด้วยสรุป หรือแบบฝึกปฏิบัติ

- การจับเวลาช่วงทำแบบฝึกปฏิบัติ ถ้าใช้เวลาไม่เกิน 2 นาที จะใช้ตัวเลขวิ่งจับเวลา หากนานเกิน 2 นาที ใช้สัญลักษณ์ให้หยุด เทปชั่วคราว

3. แบบทดสอบ ข้อความไม่กระชับ ตัดคำซ้ำ ที่มีในข้อเลือก ตอบออกทุกข้อ

ชุดที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพบปัญหา และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขจาก ข้อเสนอแนะของคุณวุฒิ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาและภาษา แก้ไขพิธีกรพูดผิดในการบรรยายหน้า เรื่อง และการดำเนินเรื่องบางตอนควรใช้เสียงผู้ชายพูดแทน

2. เทปบันทึกภาพ ตอนทำกิจกรรม ควรหยุดเทปชั่วคราว และเมื่อจบเนื้อหาแล้ว เพิ่มสรุปข้อความสำคัญตอนท้ายก่อนจบรายการ

ชุดที่ 3 เรื่องโครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยไทย นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ พบปัญหาและผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาและภาษา ให้พิธีกรบรรยายเองเพราะการสัมภาษณ์ที่นำมาเสนอ ไม่น่าสนใจเท่าที่ควร
2. เทปบันทึกภาพ ต้องทำใหม่เพราะล้าสมัย ภาพและเสียงไม่ชัดเจน

ชุดที่ 4 เรื่องการเลือกตั้ง นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ พบปัญหาและผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาและภาษา ข้อความบางตอนต้องตัดออก คือ คำว่า ล้างบาง ไม่ควรนำเสนอในเทปบันทึกภาพ
2. เทปบันทึกภาพ แก้ไขให้ทันสมัย ทันเหตุการณ์

ชุดที่ 5 เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบพบปัญหาและผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาและภาษา ข้อความบางตอนไม่ควรใช้ต้องตัดออก คือ พฤษภาทมิฬ สปก.4-01
2. เทปบันทึกภาพ แก้ไขตอนที่นำเสนอเนื้อหาที่มีข้อความว่า พฤษภาทมิฬ สปก.4-01

ชุดที่ 6 เรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย นำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ พบปัญหา และผู้วิจัยได้ปรับปรุงแก้ไขจากข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1. ด้านเนื้อหาและภาษา เพิ่มพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ
2. เทปบันทึกภาพ เพิ่มเติมเนื้อหาให้สมบูรณ์ขึ้น

ขั้นที่ 5 ทดสอบประสิทธิภาพของชุดการสอน ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

- 1) ทำการทดสอบแบบเดี่ยว (1:1) โดยใช้นักเรียน ซึ่งเรียนอ่อน ปานกลาง และเก่ง อย่างละ 1 คน เพื่อรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนการใช้ชุดการสอน 5 ขั้น คือขั้นทดสอบก่อนเรียน ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ ขั้นสรุปบทเรียน และขั้นทดสอบหลังเรียน เพื่อ

ตรวจสอบข้อบกพร่องต่าง ๆ ของชุดการสอน ในด้านลำดับขั้นตอนการเรียนรู้ และการใช้ภาษา ซึ่งผลการทดสอบปรากฏว่า ชุดการสอนแต่ละชุดมี ประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ จึงต้องแก้ไขเอกสารเนื้อหา เทปบันทึกภาพ ที่เป็นสื่อหลัก และแบบฝึกปฏิบัติของทุกชุดให้เหมาะสม

2) ทำการทดสอบกับกลุ่ม (1:10) โดยนำชุดการสอน ที่ปรับแก้จากการทดสอบ 1:1 แล้ว ไปทดสอบกับนักเรียนจำนวน 10 คน ซึ่งเป็นนักเรียน อ่อน ปานกลาง และเก่ง คละกัน เพื่อทดสอบชบวนการเรียน การสอน ปรากฏว่าชุดการสอนแต่ละชุดมีประสิทธิภาพสูงขึ้น แต่มีบางชุด ที่ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด จึงต้องแก้ไขกิจกรรมบางอย่างที่ใช้เวลามากและมีผล ต่อการประเมิน เช่นกิจกรรมกลุ่ม บางชุดเปลี่ยนเป็นกิจกรรมเดี่ยว และปรับ แบบฝึกปฏิบัติให้เป็นไปในแนวเดียวกับแบบทดสอบหลังเรียน

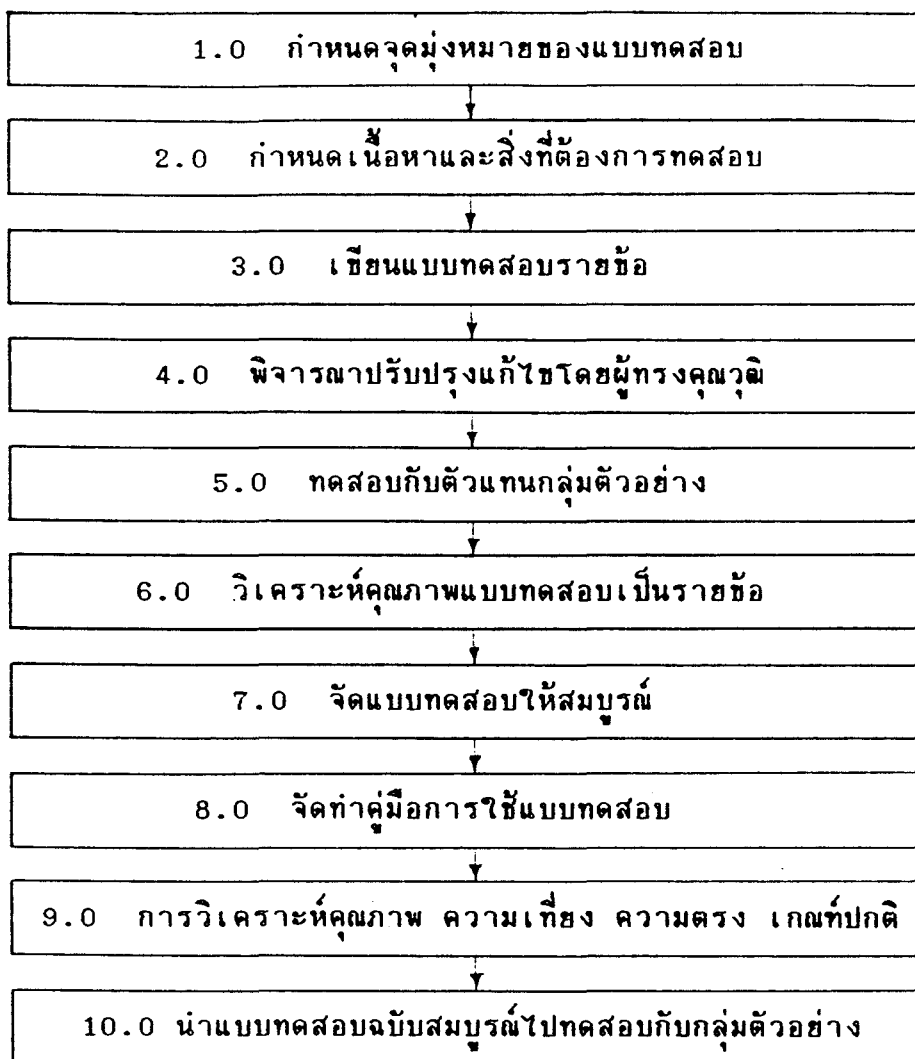
ขั้นที่ 6 ปรับปรุงชิ้นงานวิจัยเพื่อความสะดวก ได้แก่

1) ปรับแก้เทปบันทึกภาพบางส่วนที่ไม่ชัดเจน ซึ่งเมื่อนำมาใช้กับนักเรียนกลุ่มใหญ่ และในพื้นที่กว้าง ทำให้ความสนใจของนักเรียน ลดน้อยลงไป

2) ปรับปรุงเอกสารประกอบการเรียน จัดเป็นชุดเพื่อนำไป ใช้ได้สะดวกขึ้น สามารถควบคุมเวลาให้ดำเนินไปตามที่กำหนดได้

2.2 แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ของ ชุดการสอนเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นแบบทดสอบคู่ขนาน จำนวน 6 ชุด มีขั้นตอนการสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 3.2 แสดงกระบวนการสร้างแบบทดสอบก่อนเขียนและหลังเขียน

ที่มา : ปรีชา วิหคโต เครื่องมือการวิจัยทางเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
 หน่วยที่ 3 วิทยานิพนธ์ 2 แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2538 หน้า 171

ขั้นที่ 1 กำหนดจุดมุ่งหมายของแบบทดสอบ โดยศึกษาทฤษฎี และ เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวกับการสร้างแบบทดสอบ

ขั้นที่ 2 กำหนดเนื้อหาและสิ่งที่ต้องการทดสอบ ตามชุดการสอน
ดังนี้

- เรื่องที่ 1 การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย
- เรื่องที่ 2 การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
- เรื่องที่ 3 โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- เรื่องที่ 4 การเลือกตั้ง
- เรื่องที่ 5 60 ปี ประชาธิปไตย
- เรื่องที่ 6 สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตย
ของประเทศไทย

การสร้างแบบทดสอบ จะครอบคลุมตามวัตถุประสงค์ และเป็น ข้อสอบที่วัดสมรรถภาพทุกพิสัยทุกด้าน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ด้านความจำ ความเข้าใจ และการวิเคราะห์ความรู้จากสถานการณ์ ซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญ ที่จะนำไปสู่การพัฒนาด้านทักษะ และเจตคติ การทำแบบทดสอบจึงเน้นด้าน ความจำ ความเข้าใจ และการวิเคราะห์ เป็นหลักสำคัญ

ขั้นที่ 3 เขียนแบบทดสอบรายข้อ ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน เรื่องละ 30 ข้อ

ขั้นที่ 4 พิจารณาปรับปรุงแก้ไขโดยผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อตรวจสอบความ ตรงเชิงเนื้อหา ความเหมาะสมของกิจกรรม และภาษาที่ใช้

ขั้นที่ 5 ทดสอบกับตัวแทนกลุ่มตัวอย่าง โดยนำแบบทดสอบ ที่ได้ ปรับปรุงแล้ว ไปทดสอบกับตัวแทนกลุ่มตัวอย่างที่เรียนเรื่อง "การปกครอง ระบอบประชาธิปไตย" มาแล้ว เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียน ราชวินิต มัชฌิม จำนวน 50 คน เพื่อนำผลการทดสอบ มาวิเคราะห์แบบ ทดสอบรายข้อ

ขั้นที่ 6 วิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบเป็นรายข้อ โดยใช้เทคนิค 50% เลือกค่าความยาก (p) ตั้งแต่ .20-.80 และค่าอำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20-1.00 โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อสอบ ITEM ที่พัฒนาโดยวิทยาลัยเทคนิคพะเยา หากข้อใดต่างไปจากเกณฑ์ดังกล่าวจะ นำไปปรับปรุงให้เหมาะสม (ไพศาล หวังพานิช 2535: 263-264)

ขั้นที่ 7 จัดแบบทดสอบให้สมบูรณ์ โดยเลือกข้อสอบตามสัดส่วนที่

กำหนดในวัตถุประสงค์การเรียนรู้ของแต่ละชุดการสอน ได้ข้อสอบชุดละ 10 ข้อ รวม 60 ข้อ จากข้อสอบ 180 ข้อ เป็นแบบทดสอบที่ครอบคลุมสมรรถภาพด้านพุทธิพิสัย ดังนี้

ด้านความจำ	19	ข้อ
ด้านความเข้าใจ	16	ข้อ
ด้านนำไปใช้	4	ข้อ
ด้านวิเคราะห์	16	ข้อ
ด้านสังเคราะห์	3	ข้อ
ด้านการประเมินค่า	2	ข้อ
รวม	60	ข้อ

ขั้นที่ 8 จัดทำคู่มือการใช้แบบทดสอบ โดยบอกวิธีดำเนินการสอบ คำแนะนำการตอบ และเวลาที่ใช้ในการสอบ

ขั้นที่ 9 วิเคราะห์คุณภาพความตรงของข้อสอบ ตามวัตถุประสงค์

ขั้นที่ 10 นำแบบทดสอบฉบับสมบูรณ์ไปทดสอบกับกลุ่มตัวอย่าง

2.3 แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน

แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อชุดการสอนที่สร้างขึ้น มีขั้นตอนดังนี้

ผู้วิจัยได้นำมาคำนวณค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วกำหนดเกณฑ์การแปลความหมายข้อมูลที่เป็นค่าเฉลี่ย ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง	แปลผล
4.51-5.00	ความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด
3.51-4.50	ความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมมาก
2.51-3.50	ความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมปานกลาง
1.51-2.50	ความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมน้อย
1.00-1.50	ความคิดเห็นอยู่ในระดับเหมาะสมน้อยที่สุด

ขั้นที่ 3 เขียนแบบสอบถามฉบับร่าง ตามโครงสร้างที่กำหนดใน
ขั้นที่ 1 และ 2

ขั้นที่ 4 ให้ผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณา และนำข้อคิดเห็นมาปรับปรุง
แก้ไขให้เหมาะสม

ขั้นที่ 5 ทดสอบใช้และปรับปรุง โดยนำแบบสอบถามไปทดสอบใช้
กับผู้มีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่าง 10 คน คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3
โรงเรียนราชวินิต มัชฌิม ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อพิจารณาความชัดเจน
ของคำถาม และสัมภาษณ์เพื่อหาข้อบกพร่องของแบบสอบถาม

ขั้นที่ 6 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับจริง ตรวจสอบความถูกต้อง ชัดเจน
และสวยงาม

3. การรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัย ได้ใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย ดังนี้

3.1 การรวบรวมข้อมูลเพื่อพัฒนาชุดการสอน

3.1.1 การรวบรวมข้อมูลเพื่อตรวจสอบคุณภาพชุดการสอน

โดยใช้แบบประเมินคุณภาพชุดการสอนสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ ได้ดำเนินการเป็น
ขั้นตอนดังนี้

1) ติดต่อขอความร่วมมืออย่างเป็นทางการ โดยเสนอ
รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อรับการอนุมัติจากมหาวิทยาลัย และออกหนังสือเชิญ
ขอความร่วมมือ

2) ติดต่อโดยตรงกับผู้เชี่ยวชาญ พร้อมทั้งเสนอเครื่องมือ
ที่ใช้ในการวิจัยสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบ ดังนี้

- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดระบบสื่อการสอน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการสอน
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา
- ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดผลและประเมินผล

3) นัดหมายเวลา เพื่อรับข้อมูลคืน

4) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อแก้ไขข้อบกพร่อง

3.1.2 การรวบรวมข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอน

มีดังนี้

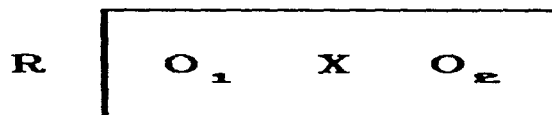
1) การทดสอบแบบเดี่ยว (1:1) ทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนราชวินิต มัชฌิม โดยใช้นักเรียน ซึ่งเรียนอ่อน ปานกลาง และเก่ง อย่างละ 1 คน สอนวันละ 2 ชุด ตั้งแต่วันที่ 15-17 กุมภาพันธ์ 2538 แต่ละชุดใช้เวลา 1 คาบ คาบละ 50 นาที

2) การทดสอบกับกลุ่ม (1:10) ทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนายโรง จำนวน 10 คน ซึ่งเป็นนักเรียนอ่อน ปานกลาง และเก่ง ละครึ่ง สอนวันละ 2 ชุด ตั้งแต่วันที่ 22-24 กุมภาพันธ์ 2538 แต่ละชุดใช้เวลา 1 คาบ คาบละ 50 นาที

3) การทดสอบภาคสนาม (1:100) ทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนายโรง จำนวน 40 คน ซึ่งเป็นนักเรียนอ่อน ปานกลาง และเก่ง ละครึ่ง สอนวันละ 1 ชุด ตั้งแต่วันที่ 27 กุมภาพันธ์-10 มีนาคม 2538 แต่ละชุดใช้เวลา 1 คาบ คาบละ 50 นาที

การเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 3 ครั้ง ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน

ดังนี้

ทดสอบก่อนเรียน สอน ทดสอบหลังเรียน

การดำเนินการสอน มี 5 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ทดสอบก่อนเรียน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน

ทุกชุดการสอน ใช้เวลา 5 นาที

ขั้นที่ 2 ชี้นำเข้าสู่บทเรียน แต่ละชุดเพื่อจุดมุ่งใจให้ผู้เรียนสนใจในเนื้อหาที่จะเรียน โดยครูและนักเรียนสนทนาเรื่องราวที่เกี่ยวกับเหตุการณ์

ปัจจุบันในเรื่องของการเมืองการปกครอง และเทปบันทึกภาพจะนำนักเรียนเข้าสู่กิจกรรมการเรียนการสอน

ขั้นที่ 3 ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน ให้นักเรียนดูเทปบันทึกภาพ ซึ่งครูผู้ดำเนินรายการในเทปบันทึกภาพ จะบอกกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนปฏิบัติ ตามความเหมาะสมของแต่ละชุด ซึ่งจะใช้เวลาประมาณ 20-30 นาที

ขั้นที่ 4 ขั้นสรุปบทเรียน ครูและนักเรียนร่วมกันอภิปรายในเรื่องที่เรียนเป็นการสรุปความเข้าใจของนักเรียนเกี่ยวกับมโนทัศน์ และเพื่อวัดว่านักเรียนบรรลุวัตถุประสงค์หรือไม่

ขั้นที่ 5 ขั้นทดสอบหลังเรียน เป็นขั้นตอนสุดท้ายของการเรียนการสอน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ใช้เวลา 5 นาที

3.2 การรวบรวมข้อมูลเพื่อหาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ด้วยการสร้างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน โดยวิเคราะห์จากวัตถุประสงค์ของทุกชุดการสอน แล้วสร้างแบบทดสอบที่ต้องการวัดผลในด้านพุทธิพิสัย ชุดละ 30 ข้อ รวมแบบทดสอบจำนวนทั้งสิ้น 180 ข้อ นำไปทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 โรงเรียนราชวินิต มัชฌิม เขตคลองเตย กรุงเทพมหานคร จำนวน 50 คน ซึ่งเคยเรียนเนื้อหาวิชาสังคมศึกษาเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มาแล้ว เพื่อดำเนินการวิเคราะห์ข้อสอบ หาค่าความยาก (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) และเลือกข้อสอบที่ได้คุณภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด ชุดการสอนละ 20 ข้อ เป็นแบบทดสอบก่อนเรียน 10 ข้อ และแบบทดสอบหลังเรียน 10 ข้อ เพื่อนำไปใช้ทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนที่พัฒนาขึ้น

3.3 การรวบรวมข้อมูลเพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน ดำเนินการดังนี้

3.3.1 ชี้แจงจุดประสงค์กับนักเรียนก่อนการประเมิน

3.3.2 แจกแบบสอบถาม หลังจากการเรียนด้วยชุดการสอนในแต่ละชุดแล้ว

3.3.3 นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อสรุปความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 ลำดับขั้นการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้น ดังนี้

4.1.1 วิเคราะห์ข้อมูลชุดการสอน

1) วิเคราะห์คุณภาพของแบบทดสอบ โดยใช้เทคนิค 50% เนื่องจากจำนวนนักเรียนที่ใช้ในการทดสอบมีจำนวนไม่เกิน 100 คน

2) วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการสอน ตามเกณฑ์ 80/80 โดยใช้สูตร E_1/E_2

4.1.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนโดยใช้สูตร t-test (Dependent Sample)

4.1.3 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน โดยใช้สูตร $\bar{X}$ และ SD

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยใช้สถิติที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย ดังนี้

4.2.1 สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลชุดการสอน

1) วิเคราะห์คุณภาพแบบทดสอบ โดยใช้เทคนิค 50% และ คำนวณหาค่าความยากง่าย และอำนาจจำแนกของข้อสอบ โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อสอบ ITEM ที่พัฒนาโดยวิทยาลัยเทคนิคพะเยา

2) วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการสอน เพื่อทดสอบว่าชุดการสอนที่พัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หรือไม่ จากสูตร E_1/E_2 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2536: 790) โดยใช้สูตร ดังนี้

(1) การหาประสิทธิภาพของกระบวนการ ใช้สูตร

$$E_1 = \frac{\frac{\sum X}{A}}{N} \times 100$$

เมื่อ E_1 คือ ประสิทธิภาพของกระบวนการ

$\sum X$ คือ คะแนนรวมของแบบฝึกหัด หรืองาน 59,10

A คือ คะแนนเต็มของแบบฝึกหัดทุกชิ้นรวมกัน 59,15

N คือ จำนวนผู้เรียน 0

(2) การหาประสิทธิภาพของผลลัพธ์ ใช้สูตร

$$E_e = \frac{\sum F}{N} \times 100$$

เมื่อ E_e คือ ประสิทธิภาพของผลลัพธ์
 $\sum F$ คือ คะแนนรวมของผลลัพธ์หลังเรียน
 B คือ คะแนนเต็มของการสอบหลังเรียน
 N คือ จำนวนผู้เรียน

4.2.2 ทดสอบความมีนัยสำคัญของความก้าวหน้า จาก การทำแบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ของกลุ่มตัวอย่างที่เรียนด้วย ชุดการสอนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยใช้ สูตร t-test (t-test Dependent) (ลิวน สายยศ 2536: 269)

การคำนวณหาค่าความมีนัยสำคัญของความก้าวหน้า โดยใช้สูตร t-test เป็นดังนี้

$$\text{เมื่อ } df = n-1$$

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{n\sum D^2 - (\sum D)^2}{n-1}}}$$

เมื่อ t แทน อัตราส่วนวิกฤตใน t-distribution
 D แทน ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
 n แทน จำนวนคู่

4.2.3 สถิติที่ใช้อธิบายคุณลักษณะของแบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน

1) สถิติที่ใช้วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน

$$\text{จากสูตร } \bar{X} = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ X แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน คะแนนรวมทั้งหมด
 n แทน จำนวนผู้เรียน

(ลิวน สายยศ 2536: 269)

2) สถิติที่ใช้วิเคราะห์ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน ใช้สูตร

$$SD = \sqrt{\frac{N\sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ SD = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ = ผลรวมของคะแนนทั้ง N จำนวน

$\sum X^2$ = ผลรวมกำลังสองของคะแนนทั้ง N จำนวน

N = จำนวนผู้เรียน

(ประกอบ กรรณสูตร 2535: 72)

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล การสร้างชุดการสอน ตามระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดการสอน
2. ผลการทดสอบความก้าวหน้า โดยการเปรียบเทียบคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนจากการเรียนด้วยชุดการสอน
3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อชุดการสอนที่สร้างขึ้น

1. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดการสอน

การหาประสิทธิภาพของชุดการสอน ตามระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา ได้กำหนดขั้นตอนการหาประสิทธิภาพของกระบวนการและผลลัพธ์ (E_1/E_2) ดังนี้คือ 1) การทดสอบแบบเดี่ยว 2) การทดสอบแบบกลุ่ม และ 3) การทดสอบภาคสนาม ซึ่งการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของชุดการสอนเป็นดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ผลการทดสอบ แบบเดี่ยว (1:1)

ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพชุดการสอนตามเกณฑ์ 80/80 ในการทดสอบแบบเดี่ยว (1:1) ดังตาราง

ตารางที่ 4.1 แสดงผลการทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน ชุดที่ 1,2,3, 4,5 และ 6 ในการทดสอบแบบเดี่ยว (1:1)

ชุดการสอนชุดที่	E_1	E_2	E_1/E_2
1	66.67	66.67	66.67/66.67
2	66.67	60.00	66.67/60.00
3	63.33	66.67	63.33/66.67
4	60.00	63.33	60.00/63.33
5	60.00	63.33	60.00/63.33
6	66.67	66.67	66.67/66.67

หมายเหตุ ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หมายถึง คะแนนอยู่ระหว่าง 77.50-82.50 (ซีซงค์ พรหมวงศ์ 2520: 52)

จากตารางที่ 4.1 แสดงว่าชุดการสอน ชุดที่ 1,2,3,4,5 และ 6 มี ประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

1.2 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพชุดการสอนตามเกณฑ์ 80/80 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)

ผลการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพชุดการสอนตามเกณฑ์ 80/80 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10) ดังตารางที่ 4.2

ตารางที่ 4.2 แสดงผลการทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอน ชุดที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)

ชุดการสอนชุดที่	E_1	E_2	E_1/E_2
1	76.00	79.00	76.00/79.00
2	75.00	79.00	75.00/79.00
3	77.00	76.00	77.00/76.00
4	79.00	78.00	79.00/78.00
5	80.00	78.00	80.00/78.00
6	79.00	81.00	79.00/81.00

หมายเหตุ ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หมายถึง คะแนนอยู่ระหว่าง 77.50-82.50 (ซีซงค์ พรหมวงศ์ 2520: 52)

จากตารางที่ 4.2 แสดงว่าชุดการสอน มีประสิทธิภาพต่ำกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

1.3 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพชุดการสอน ตามเกณฑ์ 80/80 ในการทดสอบภาคสนาม (1:100)

ในการวิเคราะห์หาประสิทธิภาพชุดการสอนตามเกณฑ์ 80/80 โดยการทดสอบภาคสนาม ซึ่งผลการวิเคราะห์ดังตารางที่ 4.3

ตารางที่ 4.3 แสดงผลการทดสอบประสิทธิภาพชุดการสอนชุดที่ 1, 2, 3, 4
5 และ 6 ในการทดสอบภาคสนาม (1:100)

ชุดการสอนชุดที่	E_1	E_2	E_1/E_2
1	84.00	80.00	84.00/80.00
2	83.00	80.50	83.00/80.50
3	84.10	80.00	84.10/80.00
4	84.75	82.50	84.75/82.50
5	83.10	83.50	83.10/83.50
6	82.30	81.25	82.30/81.25

หมายเหตุ ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 หมายถึง คะแนนอยู่ระหว่าง
77.50-82.50 (ชัยยงค์ พรหมวงศ์ 2520: 52)

จากตารางที่ 4.3 แสดงว่า ชุดการสอน ชุดที่ 1, 2, 3, 4, 5
และ 6 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ที่ตั้งไว้

2. ผลการทดสอบความก้าวหน้า ในการเรียนจากชุดการสอน
การศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนรู้จากชุดการสอน เรื่อง
การปกครองระบอบประชาธิปไตย ที่สร้างขึ้น โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์
ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน ผู้วิจัยกำหนดนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .01 ซึ่งผลการทดสอบความก้าวหน้า ทั้ง 6 ชุด มีดังนี้

ตารางที่ 4.4 แสดงค่าเฉลี่ยของ คะแนนทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน และค่าที่ (t) เพื่อทดสอบความมีนัยสำคัญของความแตกต่าง ระหว่างก่อนเรียน และหลังเรียน ของชุดการสอนชุดที่ 1 2, 3, 4, 5 และ 6

ชุดที่	คะแนนทดสอบก่อนเรียน	คะแนนทดสอบหลังเรียน	t
	(10 คะแนน)	(10 คะแนน)	
1	3.37	8.00	20.50**
2	3.27	8.01	18.77**
3	3.40	8.00	17.85**
4	3.17	8.25	21.77**
5	3.40	8.35	14.11**
6	4.52	8.12	21.06**

** มีนัยสำคัญที่ .01 $P > 2.423$

จากตารางที่ 4.4 แสดงว่าชุดการสอนทั้ง 6 ชุด มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .01

3. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน

หลังจากที่นักเรียนเรียนด้วยชุดการสอนจบแต่ละชุด ได้ประเมินความคิดเห็นโดยตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง ใช้เวลาในการตอบประมาณ ชุดละ 5 นาที ได้แบบสอบถามครบจำนวน 240 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อชุดการสอนเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย ด้วยคะแนนเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ปรากฏดังนี้

ตารางที่ 4.5 แสดงคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ความคิดเห็นของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดการสอน เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย

คุณลักษณะที่ประเมิน	$\bar{X}$	SD
1. ความน่าสนใจของบทเรียน	4.13	0.92
2. การนำเสนอด้วยเทปบันทึกภาพ		
- เนื้อหาสาระ	4.14	0.92
- ภาพประกอบ	4.10	0.95
- แสง สี ชัดเจน	4.18	0.88
- เสียงประกอบ	4.19	0.85
3. เอกสารเนื้อหา	4.08	0.95
4. กิจกรรมประกอบการเรียน	4.14	0.86
5. เมื่อเปรียบเทียบกับ การเรียนแบบปกติ		
การเรียนด้วยชุดการสอนนี้	4.02	0.95

จากตารางที่ 4.5 ความคิดเห็นของนักเรียนโดยส่วนรวม นักเรียนมีความคิดเห็นว่าการเรียนด้วยชุดการสอน อยู่ในระดับเหมาะสมมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย สูงกว่า 3.51

บทที่ 5

ต้นแบบชิ้นงาน

ต้นแบบชิ้นงานที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ คือ ชุดการสอนเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้ เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก จำนวน 6 ชุด ประกอบด้วย

- ชุดที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย
- ชุดที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
- ชุดที่ 3 เรื่อง โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- ชุดที่ 4 เรื่อง การเลือกตั้ง
- ชุดที่ 5 เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย
- ชุดที่ 6 เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตย
ของประเทศไทย

ชุดที่ 1

เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย

คู่มือครู

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชุดที่ 1

**เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย
วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

คำนำ

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ได้พัฒนาขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับครูใช้สอนวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ชุดการสอนนี้เป็นชุดการสอนแบบบรรยาย โดยใช้ระบบผลิตชุดการสอนแผนจุฬา มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน คือ (1) ทดสอบก่อนเรียน (2) นำเข้าสู่บทเรียน (3) กิจกรรมการเรียนการสอน (4) สรุปบทเรียน (5) ทดสอบหลังเรียน สื่อการสอนประกอบด้วย เทปบันทึกภาพประจำชุดการสอน ชุดละ 1 ม้วน เอกสารเนื้อหา แบบฝึกปฏิบัติและแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนอย่างละ 1 ชุด

ชุดการสอนได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ชุดการสอนแบ่งเป็น 6 ชุด ดังนี้

- ชุดที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย
- ชุดที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
- ชุดที่ 3 เรื่อง โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- ชุดที่ 4 เรื่อง การเลือกตั้ง
- ชุดที่ 5 เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย
- ชุดที่ 6 เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

ครูผู้สอนควรศึกษา และทำความเข้าใจกับชุดการสอนนี้อย่างละเอียด การใช้ชุดการสอนจะบรรลุวัตถุประสงค์อย่างแน่นอน

ผู้วิจัย

24 กรกฎาคม 2538

ชุดการสอนที่ 1

เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย

คำแนะนำการใช้ชุดการสอน

1. องค์ประกอบของชุดการสอน

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย ประกอบด้วย

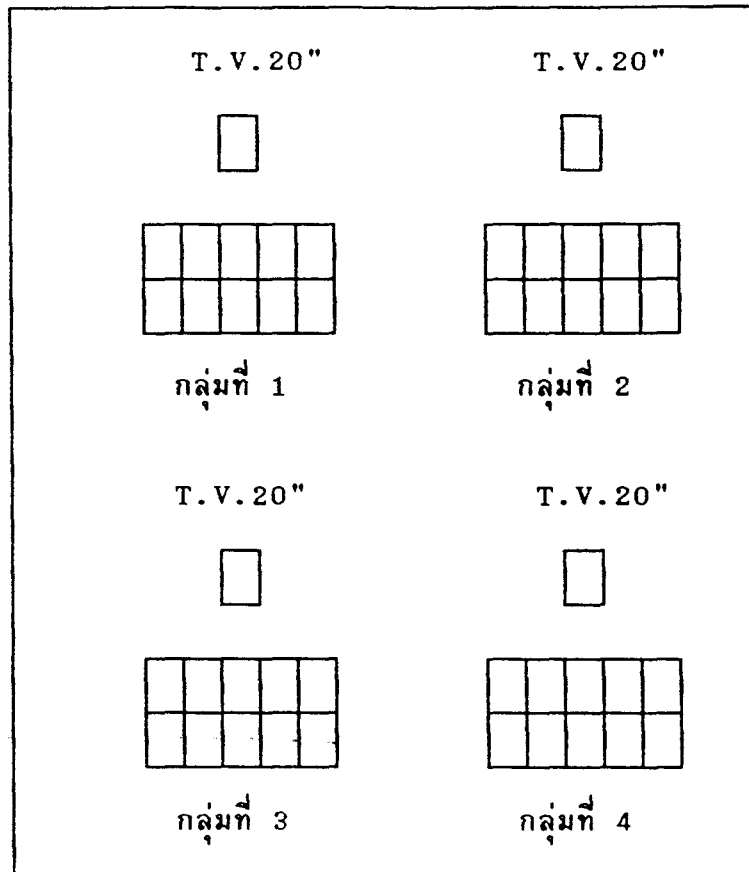
1.1	คู่มือครู	1	เล่ม
1.2	เทปบันทึกภาพ	1	ม้วน
1.3	เอกสารเนื้อหา	40	ชุด
1.4	แบบฝึกปฏิบัติ	40	ชุด
1.5	แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน พร้อมเฉลย	40	ชุด

2. ขั้นตอนการสอน

ขั้นตอนการสอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 ทดสอบก่อนเรียน 5 นาที
- 2.2 นำเข้าสู่บทเรียน 3 นาที
- 2.3 กิจกรรมการเรียนรู้การสอน 34 นาที
  - 2.3.1 ดูเทปบันทึกภาพเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ
  - 2.3.2 ศึกษาเอกสารเนื้อหา
  - 2.3.3 ทำแบบฝึกปฏิบัติ
- 2.4 สรุปบทเรียน 3 นาที
- 2.5 ทดสอบหลังเรียน 5 นาที

3. การจัดชั้นเรียน การจัดชั้นเรียนสำหรับการใช้ชุดการสอน ซึ่งมีเทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลักนั้น สิ่งสำคัญคือการจัดที่นั่งสำหรับนักเรียน ที่สามารถมองเห็นภาพ และฟังเสียงได้ชัดเจน พร้อมทั้งสะดวกในการแจกและเก็บเอกสารประกอบการสอน ดังภาพ

ภาพที่ 5.1 แผนผังแสดงการจัดชั้นเรียนเพื่อใช้ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก แสดงที่ตั้งเครื่องรับโทรทัศน์ และที่นั่งของนักเรียน

4. สิ่งที่ครูและนักเรียนต้องเตรียม

4.1 สิ่งที่ครูต้องเตรียม

ครูต้องเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ซึ่งมีได้จัดไว้ในชุดการสอน ได้แก่

4.1.1 การจัดชั้นเรียนที่มีเครื่องเล่นเทปบันทึกภาพ และเครื่องรับโทรทัศน์ที่มีจอภาพขนาด 20" ขึ้นไปจำนวน 4 เครื่อง และจัดที่ตั้งดังภาพที่ 5.1

4.1.2 ครูต้องทดลองเปิดเทปบันทึกภาพ ให้พร้อมที่จะทำการสอนได้ทันที

4.1.3 ครูต้องเตรียมสำรวจชุดการสอนให้ทุกสิ่งอยู่ครบถ้วน และเพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะทำการสอน

4.1.4 ครูต้องศึกษาเนื้อหาที่จะสอนโดยละเอียด และศึกษาชุดการสอนอย่างรอบคอบ

4.2 สิ่งที่นักเรียนต้องเตรียม

เพื่อให้การเรียนด้วยชุดการสอนเป็นไปด้วยดี นักเรียนควรเตรียมตัวให้พร้อม เพื่อรับความรู้ด้วยการเตรียมเครื่องใช้ส่วนตัว ดังต่อไปนี้

4.2.1 เครื่องเขียน เช่น ปากกา ดินสอ ยางลบ

4.2.2 สมุดบันทึก

5. ค่าใช้จ่ายสำหรับครู

ชุดการสอนเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย ดังนี้

- 1) ความหมาย
- 2) การพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย สมัยรัชกาลที่ 4
- 3) การพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย สมัยรัชกาลที่ 5
- 4) การพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย สมัยรัชกาลที่ 6
- 5) การพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย สมัยรัชกาลที่ 7

แผนการสอน

วิชา สังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เวลา 50 นาที
 ชุดที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย

หัวข้อเรื่อง

1. ความหมายของการปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. ประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 4
3. ประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 5
4. ประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 6
5. ประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 7

มโนทัศน์/หลักการ

1. การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นระบอบการปกครองซึ่งประชาชนมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ โดยยึดถือเสียงข้างมากเป็นสำคัญ
2. การพัฒนาประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 4 เป็นยุคของการเริ่มพัฒนาประชาธิปไตยตามแบบอารยธรรมตะวันตก
3. การพัฒนาประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นยุคของการปฏิรูปการเมืองการปกครอง สังคม และวัฒนธรรม ให้ทัดเทียมอารยประเทศ
4. การพัฒนาประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 6 เป็นยุคที่เริ่มมีเสรีภาพทางการแสดงความคิดเห็นผ่านทางหนังสือพิมพ์ และมีการรวมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนแปลงทางการเมือง
5. การพัฒนาประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 7 ยุคแห่งการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองนำประเทศสู่ระบอบประชาธิปไตย

วัตถุประสงค์

หลังจากชมเทปบันทึกภาพ เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย ในประเทศไทยจบแล้ว

1. นักเรียนสามารถเขียนความหมายของประชาธิปไตยได้ถูกต้อง
2. นักเรียนสามารถบอกวิธีการพัฒนาประชาธิปไตย ในสมัยรัชการที่ 4 ได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ
3. นักเรียนสามารถบอกวิธีการพัฒนาประชาธิปไตย ในสมัยรัชการที่ 5 ได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ
4. นักเรียนสามารถบอกวิธีการพัฒนาประชาธิปไตย ในสมัยรัชการที่ 6 ได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ
5. นักเรียนสามารถบอกวิธีการพัฒนาประชาธิปไตย ในสมัยรัชการที่ 7 ได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ทำข้อสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ ในเวลา 5 นาที
2. นำเข้าสู่บทเรียนโดยสนทนาเรื่องการปกครองของไทยในสมัยสุโขทัย เปรียบเทียบกับปัจจุบันซึ่งมีการพัฒนาการมาโดยตลอด
3. ประกอบกิจกรรม โดย
  - 3.1 ชมเทปบันทึกภาพ ในเวลา 15 นาที
ซึ่งบันทึกสาระสำคัญดังนี้
    - 3.1.1 ความหมายของประชาธิปไตย
    - 3.1.2 การพัฒนาประชาธิปไตยในสมัยรัชการที่ 4
    - 3.1.3 การพัฒนาประชาธิปไตยในสมัยรัชการที่ 5
    - 3.1.4 การพัฒนาประชาธิปไตยในสมัยรัชการที่ 6
    - 3.1.5 การพัฒนาประชาธิปไตยในสมัยรัชการที่ 7
  - 3.2 ทำแบบฝึกปฏิบัติ ที่ 1, 2 และ 3
4. สรุป โดยร่วมกันอภิปราย แสดงความคิดเห็นว่ายุคใดที่มีการพัฒนาการทางการเมืองการปกครองมากที่สุด พร้อมยกเหตุผลประกอบ
5. ทดสอบหลังเรียน 10 ข้อ ในเวลา 5 นาที

สื่อการสอน

1. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เทปบันทึกภาพ เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย
3. บัตรเนื้อหา เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย
4. แบบฝึกปฏิบัติ

การประเมินผล

1. ผลของการสอบหลังเรียน
2. การร่วมอภิปรายแสดงความคิดเห็น
3. ผลของการปฏิบัติงานในแบบฝึกปฏิบัติ

แผนรายการสอนทางโทรทัศน์

รายการที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย
 ประกอบวิชา สังคมศึกษา ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3
 รูปแบบรายการ สัมภาษณ์ และ พุคคนเดี่ยว ความยาว 20 นาที

---

1. ประเด็น

- 1.1 ความหมายของการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 1.2 ประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 4
- 1.3 ประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 5
- 1.4 ประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 6
- 1.5 ประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 7

2. แนวคิด

- 2.1 การปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นระบอบการปกครองซึ่งประชาชนมีอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ โดยยึดถือเสียงข้างมากเป็นสำคัญ
- 2.2 การพัฒนาประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 4 เป็นยุคของการเริ่มพัฒนาประชาธิปไตยตามแบบอารยธรรมตะวันตก
- 2.3 การพัฒนาประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นยุคของการปฏิรูปการเมือง การปกครอง สังคม และวัฒนธรรม ให้ทัดเทียมอารยประเทศ
- 2.4 การพัฒนาประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 6 เป็นยุคที่เริ่มมีเสรีภาพทางการแสดงความคิดเห็นผ่านทางหนังสือพิมพ์ และมีการรวมกลุ่มเพื่อเปลี่ยนแปลงทางการเมือง
- 2.5 การพัฒนาประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 7 ยุคแห่งการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองนำประเทศสู่ระบอบประชาธิปไตย

3. วัตถุประสงค์

หลังจากชมเทปบันทึกภาพ เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทยจบแล้ว

- 3.1 นักเรียนสามารถเขียนความหมายของประชาธิปไตยได้ถูกต้อง

- 3.2 นักเรียนสามารถบอกวิถีการพัฒนาประชาธิปไตย ในสมัยรัชการที่ 4 ได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ
  - 3.3 นักเรียนสามารถบอกวิถีการพัฒนาประชาธิปไตย ในสมัยรัชการที่ 5 ได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ
  - 3.4 นักเรียนสามารถบอกวิถีการพัฒนาประชาธิปไตย ในสมัยรัชการที่ 6 ได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ
  - 3.5 นักเรียนสามารถบอกวิถีการพัฒนาประชาธิปไตย ในสมัยรัชการที่ 7 ได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ
4. กิจกรรมก่อนชมรายการ
    - 4.1 ฟังครูอธิบายถึงการเรียนด้วยชุดการสอนโดยเทปบันทึกภาพให้เข้าใจ
    - 4.2 สนทนาเกี่ยวกับรูปแบบการปกครองที่มีอยู่ในปัจจุบัน
5. กิจกรรมขณะที่ชมรายการ
ให้นักเรียนจดบันทึกเนื้อหา โดยสรุปตามความเข้าใจ
6. กิจกรรมหลังชมรายการ
    - 4.1 ศึกษาเอกสารเนื้อหาเพิ่มเติม
    - 4.2 ร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม
    - 4.3 ทำแบบฝึกปฏิบัติตามที่กำหนด
    - 4.5 ทำแบบทดสอบหลังเรียน
7. การประเมินผล
    - 7.1 สังเกตความสนใจและการร่วมแสดงความคิดเห็น
    - 7.2 ตรวจสอบความถูกต้อง
      - การทำแบบฝึกปฏิบัติ
      - การทำแบบทดสอบหลังเรียน

แผนผังรายการ

ชุดรายการ การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย
 รายการที่ 1 เรื่อง การพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย
 ประกอบวิชา สังคมศึกษา ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3
 รูปแบบรายการ สัมภาษณ์ และ พุคคนเดี่ยว ความยาว 20 นาที

ลำดับที่	ประเด็น/กิจกรรม	เวลา	
		นาที	วินาที
1.	ไตเติ้ลรายการ	-	30
2.	ผู้ดำเนินรายการบรรยายนำเรื่อง	1	20
3.	ผู้ดำเนินรายการสัมภาษณ์	2	-
4.	เนื้อหา	12	-
5.	กิจกรรม	2	-
6.	สรุป	2	-
7.	เครดิตรายการ		10

บทโทรทัศน์เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย
ชุดที่ 1 การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย
เวลา 20 นาที

NO_1

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
1	<p>CG โทรทัศน์เพื่อการศึกษา</p> <p>CG วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3</p> <p>CG เรื่อง การปกครองระบอบ ประชาธิปไตย หน่วยที่ 1</p> <p>CG ประเทศไทยในประเทศไทย *ความหมายของประชาธิปไตย *การพัฒนาประชาธิปไตย ในประเทศไทย</p> <p>CG ทำแบบทดสอบก่อนเรียน 10 ข้อ ในเวลา 5 นาที</p> <p>CG หชุดเทปชั่วคราว</p>	<p>FI เพลงบรรเลง ค้างคาวกินกล้วย</p> <p>FO</p> <p>ทำแบบทดสอบก่อนเรียน</p> <p>หชุดเทปชั่วคราว</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
2	LS. อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย และผู้ดำเนินรายการ	สวัสดีค่ะ ภาพที่นักเรียนเห็นอยู่นี้คืออนุสาวรีย์ ประชาธิปไตย ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของรูปแบบการ ปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย โดดเด่นเป็นสง่าอยู่ ณ ถนนราชดำเนิน เส้นทางประวัติศาสตร์ที่คนไทย นับล้านคนชื่นชม กำตั้งกันต่อสู้เพื่อประชาธิปไตย นิทรรศการเฉลิมฉลองในวันชาติเดิม คือวันที่ 24 มิถุนายน 2482 และก่อสร้างเสร็จในปีถัดมาสิ้น งบประมาณ 250,000บาท แต่...คณูปการแห่ง เลือด น้ำตาและชีวิต ที่ผู้คนเสียสละเพื่อประชา ชาติไทย ชาวบ้านกว่า 60 ปี นั้นหมายถึงหากจะ ประเมินคุณค่าประชาธิปไตยไทยย่อมมีราคาเท่า กับเลือดน้ำตา และชีวิตที่สูญสิ้นไป
3	VTR เหตุการณ์เดินขบวน ประท้วงที่อนุสาวรีย์	แต่...อะไรละ คือประชาธิปไตยที่ผู้คน จำนวนมากเหล่านี้ เรียกร้อง คอเสื้อและ สูญเสี เพื่อให้ได้มา จับบนหน้า
4	CU นานวีรกรรมบุญ และการประท้วง Cut to	แต่...อะไรละ คือประชาธิปไตยที่ผู้คน จำนวนมากเหล่านี้ เรียกร้อง คอเสื้อและ สูญเสี เพื่อให้ได้มา จับบนหน้า
5	MCU. ท่านผู้หญิงพูนสุข พนมองค์	"ประชาธิปไตยมีความแตกต่างและเปลี่ยนแปลง มากมาย โดยเฉพาะทางด้านปริมาณ สมาชิกก็ มากกว่าสมัยก่อน ในสมัยก่อนพวกที่สมัคร สส. ได้รับการเลือกตั้งโดยความศรัทธาของประชาชน แต่สมัยนี้จะใช้เงินกันมาก ก็จะฝากความหวังไว้ กับคนรุ่นใหม่ให้นำประชาธิปไตยไปสู่ความสมบูรณ์

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
6	MCU. ชาวต่างชาติ	"ผมคิดว่าประชาธิปไตยดีมากสำหรับประชาชน เพราะเขาสามารถทำในสิ่งที่เขาต้องการได้ ในระบอบประชาธิปไตย ประชาชนไม่ต้องทำตามคำสั่งของผู้มีอำนาจ เขาตัดสินใจได้ด้วยพวกเขาเอง"
7	MCU. คนกวาดถนน	"ไม่ใช่ระบบเผด็จการ ทุกคนมีสิทธิเท่าเทียมกัน ทำหน้าที่.. เข้าใจหน้าที่ของตัวเอง ประชาธิปไตยดีแล้วค่ะ"
8	MCU. เด็กชาย	"ประชาธิปไตยหมายถึงความยุติธรรมของประชาชน ไม่กดขี่ประชาชน ทุกคนมีสิทธิในประเทศชาติ"
9	MCU. ผู้ดำเนินรายการ	<p>นักเรียนได้รับฟังความคิดเห็นเกี่ยวกับประชาธิปไตย ตามทัศนะของบุคคลต่างสาขา อาชีพไปแล้วนะคะ คำว่าประชาธิปไตยนั้น เราแยกออกได้ 2 ลักษณะ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <u>ประชาธิปไตยในวิถีชีวิต</u> คือการปฏิบัติตนในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยยึดถือความเห็นของคนส่วนใหญ่เป็นสำคัญ โดยการรับฟังความคิดเห็นของทุกคน เคารพในสิทธิของผู้อื่น และรับผิดชอบในหน้าที่ของตนเอง เช่น ในครอบครัว พ่อแม่มีหน้าที่เลี้ยงดู ให้ความรู้ อบรมสั่งสอน ส่วนลูกก็มี

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		<p>หน้าที่เรียนหนังสือด้วยความตั้งใจและช่วยเหลือ งานในบ้านตามความสามารถของตน เป็นต้น นี่คือประชาธิปไตยในวิถีชีวิต ส่วนประชาธิปไตย อีกรูปแบบหนึ่งคือ</p> <p>2. <u>ประชาธิปไตยทางการเมืองการปกครอง</u> ที่เราเรียกกันว่า การปกครองระบอบประชา ธิปไตยนั่นเอง จะเป็นอย่างไรนั้นต้องดูความ หมายจากรากศัพท์ในเทปบันทึกภาพ ต่อไปนี้ หลังจากนั้นแล้ว ให้นักเรียนทำแบบฝึกปฏิบัติที่ 1 ซึ่งเป็นเรื่องของ ความหมายของการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย</p>
10	Cut to CG. การปกครอง ระบอบประชาธิปไตย	<p>การปกครองระบอบประชาธิปไตย คำว่า ประชาธิปไตย เป็นคำที่ไทยบัญญัติขึ้น ให้มีความหมายตรงกับคำอังกฤษว่า</p>
11	<p>ประชาธิปไตย=democracy democratia CG. (demos=ประชาชน)+ (kratia=อำนาจ) DEMOCRACY=อำนาจของ ประชาชน</p>	<p>democracy ซึ่งมาจากภาษากรีกว่า democratia เป็นคำผสมระหว่าง demos หมายถึงประชาชนกับ kratia หมายถึงอำนาจ คำว่า democracy จึงหมายถึง อำนาจของประชาชน ประชาชนมีอำนาจสูงสุดในการปกครอง ประเทศ คืออย่างไรนั้น</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
12	CG.ภาพประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น และ ประชาธิปไตยคือ การปกครอง ของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน	ทำนอับราฮัม ลินคอล์น ประธานาธิบดี สหรัฐอเมริกาได้ให้คำอธิบายสั้น ๆ แต่ ชัดเจนว่า ประชาธิปไตย คือการปกครอง ของประชาชน โดยประชาชน และ เพื่อประชาชน
13	CG. แบบฝึกปฏิบัติที่ 1	ทำแบบฝึกปฏิบัติที่ 1
14	CG. การพัฒนาประชาธิปไตย ในประเทศไทย	
15	ภาพจิตรกรรมฝาผนังที่แสดง ชีวิตความเป็นอยู่ในอดีต	" ความเป็นประชาธิปไตยนั้น ถ้าจะหมายถึง การปกครอง ที่ถือเอาประโยชน์สุขของ ประชาชนเป็นใหญ่แล้ว ไทยเราก็โชคดีที่ ถูกปกครองเช่นนั้นมาตั้งแต่สมัยท่านเจ้า แม่แตงในยุคล่มยศที่พระบรมเดชาภาพของเจ้า แผ่นดินเป็นที่ล้นที่พ้น ไม่มีข้อสิ่งอันใดหรือผู้ใด จะเป็นผู้บังคับขัดขวางได้ พระเจ้าแผ่นดินก็ ไม่เคยใช้พระบรมเดชาภาพนั้น ..." พิจารณาในประวัติส่วนพระองค์ของพระเจ้า แผ่นดินไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ เป็นที่รับรอง

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
16	ภาพ ร. 4	กันว่าพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงเป็นเจ้าของดินทองคำแรกที่ส่งเสริมระบอบ ประชาธิปไตย โดยยึดหลักประชาธิปไตยใน พุทธศาสนาเป็นแบบฉบับ ปรากฏจากพระ ราชกำหนดกฎหมาย หรือที่เรียกประกาศ รัชกาลที่ 4 มีอยู่ไม่น้อยกว่า 500 เรื่อง
17	ภาพการดำเนินชีวิต ในสมัย ร.4-ร.5	ประกาศเหล่านี้ ส่วนมากพระเจ้าแผ่นดิน ร่างด้วยพระองค์เองเช่น การให้เสรีภาพ ในการนับถือศาสนา การประกอบอาชีพ เปิดโอกาสให้ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อน ถวายฎีการ้องทุกข์ ทรงออกประกาศห้าม มุลนาชกดขี่ข่มเหงไพร่ที่สังกัดอยู่กับตน
18	ภาพหญิงในราชสำนัก ภาพหม่อมมิชชันนารี	ในด้านสิทธิเสรีภาพของผู้หญิง พระองค์ทรง พยายามยกฐานะของผู้หญิงให้ดีขึ้นทรงริเริ่ม ให้ผู้หญิงในราชสำนักได้มีโอกาสเรียนภาษา อังกฤษ ศึกษาหาความรู้จากผู้หญิง ในคณะ มิชชันนารี
19	ภาพการพิจารณาคดีความ ในสมัย ร. 4 (จากภาพยนต์เรื่อง อ่านแดงเหมือนกับนาชริค)	มีพระราชดำริว่ากฎหมายห้าร่างที่ผู้ข่าสมิ สิทธิฟ้องห้าได้แต่ฝ่ายเดียว ทำให้ผู้หญิง เป็นฝ่ายเสียเปรียบ จึงทรงแก้ไขให้ผู้หญิงมี สิทธิฟ้องห้าได้ด้วย และให้ผู้หญิงสามารถ เลือกรุ่นรองได้ตามความสมัครใจไม่ให้บังคับ

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
20	ภาพการทำงาน ของราชการฝ่ายใน	สำหรับข้าราชการฝ่ายในที่รับราชการอยู่ และ ไม่สมัครใจจะอยู่ในวังต่อไป ก็ทรงอนุญาตให้ ลาออกจากราชการได้
21	ภาพ ร.5	ในสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้า อยู่หัว รัชกาลที่ 5 พระองค์ทรงเป็นผู้นำของ กลุ่มชาวไทยรุ่นใหม่ในการปรับปรุงสังคมไทย ตามชาตินิยมตะวันตก ระยะเวลา 42 ปีแห่ง รัชสมัยของพระองค์ จึงเป็นสมัยที่เมืองไทยมี การเปลี่ยนแปลงการปกครองอย่างใหญ่หลวง ได้แก่
22	ภาพการหมอบคลาน เข้าเฝ้าในสมัย ร.4	การยกเลิกประเพณีหมอบคลานเข้าเฝ้า ทรงมีพระราชดำริว่า การให้เจ้านายและ ข้าราชการหมอบคลานเข้าเฝ้าตามประเพณี เดิมของไทยนั้นไม่เหมาะสม มองดูไร้ศักดิ์ศรี จึงทรงเปลี่ยนแปลงวิธีการเข้าเฝ้าเสียใหม่
23	ภาพคณะทูตานุทูต เข้าเฝ้าโดยนั่งเก้าอี้ และยื่นเฝ้า	เมื่อเสด็จออกมหาสมาคมให้เจ้านายข้าราชการ และทูตานุทูตเข้าเฝ้าโดยโปรดเกล้าให้ประกาศ ยกเลิกประเพณีหมอบคลานและให้ยื่นเฝ้าตาม ธรรมเนียมตะวันตก

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
24	ภาพการลงโทษ ในระบบจารีตนครบาล	ทรงยกเลิกจารีตนครบาล พระองค์ทรงแก้ไข คิดแปลงพระราชกำหนดกฎหมายให้ราษฎร ได้รับความยุติธรรมเสมอกัน และทรง พิจารณาเห็นว่าวิธีการไต่สวนของตุลาการ ตามระเบียบเก่า ที่ใช้อ่านจรรยา ศึกษาม จำเลขาอย่างทารุณ เช่นการบีบขมับ ดอกเล็บ ซึ่งเรียกกันว่า จารีตนครบาลนั้น เป็นวิธีการ ที่ชาวตะวันตกรังเกียจ จึงโปรดเกล้าฯ ให้
25	ภาพการพิจารณาคดี ในศาลแบบใหม่สมัยร.5	ประกาศยกเลิกจารีตนครบาล และวาง ระเบียบชั่งฟอกพยานสืบหลักฐานใหม่
26	ภาพ ร.5 ทรงเลิกทาส	ทรงประกาศเลิกทาสและเลิกระบบไพร่ นับเป็นคุณประโยชน์อย่างใหญ่หลวงต่อประชา ราษฎรโดยตรง เป็นการให้อิสระภาพแก่คนไทย โดยแท้จริง ไม่ต้องมีพันธะในการเข้าเวรรับ ราชการรับใช้มุลนายตั้งแต่ก่อน ยังผลให้ โครงสร้างทางเศรษฐกิจ และสังคมไทย เปลี่ยนไปจากเดิมเกือบโดยสิ้นเชิง
27	ภาพ ร.5 และสมเด็จพระบรมราชินีนาถ	ในสมัยของพระองค์ อำนาจอธิปไตยยังอยู่ใน พระหัตถ์ของพระองค์ผู้เป็นประมุข การก่อตั้ง ตัวจักรที่จะบริหารประเทศตามที่สนธิประชา ธิปไตย จึงยังไม่มี การเลือกตั้งโดยประชาชน แต่เป็นการแต่งตั้งจากเบื้องสูงคือองค์พระมหา

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		กษัตริย์และผู้ได้รับแต่งตั้งทรงเลือกผู้ที่มีความรู้ ความชำนาญในการบริหารประเทศ พระองค์ทรงตั้งสภาที่ปรึกษาชั้น 2 สภา
28	ภาพสภาที่ปรึกษา และพระบรมวงศานุวงศ์	ได้แก่สภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน และ สภาที่ปรึกษาส่วนพระองค์ เพื่อแสดงการ ซอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แม้สมาชิก ส่วนใหญ่จะเป็นพระบรมวงศานุวงศ์ แต่ก็นับ เป็นการเริ่มระบอบประชาธิปไตย พระองค์ทรงเป็นผู้นำกลุ่มสยามหนุ่ม ในการ ต่อสู้ทางความคิดเห็นกับคนรุ่นเก่าที่มักไม่ซอม
29	ภาพบรรพชาศ ทหาร ข้าราชการ ในสมัย ร.5	รับการเปลี่ยนแปลง และออกหนังสือชื่อ "ครูโฆวาท" เพื่อเผยแพร่แนวคิดใหม่ทรงซอม รับฟังความคิดเห็นของกลุ่มคนหนุ่มที่มีความคิด ก้าวหน้ากลุ่มสำคัญกลุ่มหนึ่ง ซึ่งประกอบด้วย พระราชวงศ์ และ ข้าราชการสามัญ ทรงซอมรับฟังว่า หนทางที่ประเทศไทยจะ รักษาเอกราชไว้ได้หนทางหนึ่งนั้น คือ การ
30	ภาพองค์พระราชประวิติ ร.5 และชีวิตความเป็นอยู่ ของประชาชน	ปรับระบบข้าราชการและเปลี่ยนการปกครอง แบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ เป็นแบบพระมหา กษัตริย์อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ แม้จะยังไม่ทรง สามารถปฏิบัติตามในขณะนั้นได้ก็ตาม ทรงออกพระราชบัญญัติปกครองท้องถิ่น

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		พ.ศ.2440 ซึ่งมีสาระสำคัญส่วนหนึ่งคือ ให้มีการเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งจัดว่าเป็นการปฏิรูประบบราชการที่ชัดเจน
31	CG. แบบฝึกปฏิบัติที่ 1 หอคอยพิชิตคราว	ทำแบบฝึกปฏิบัติที่ 1
32	ภาพ ร.6	พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6 ในช่วงรัชสมัยของพระองค์
33	ภาพแผนที่ทวีปยุโรป	ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญของโลก ที่แสดงพลังอำนาจของประชาชน เป็นกระแสประชาธิปไตยที่รุนแรงได้แก่ การเปลี่ยนแปลงการปกครองล้มล้างระบอบกษัตริย์ของประเทศ ตุรกี จีน และรัสเซีย
34	ภาพ ร.6	รัชกาลที่ 6 ทรงทราบว่าม็อบกลุ่มประชาชนคนไทยจำนวนหนึ่งที่เรียกร้องให้เปลี่ยนแปลงระบอบการปกครอง แม้จะทรงเห็นด้วยแต่ความรู้เรื่องประชาธิปไตย จำกัดขอบเขตอยู่ในคนส่วนน้อยเท่านั้น จึงทรงดำเนินพระราชกฤษฎีกาเพื่อเผยแพร่ประชาธิปไตย เป็น 3 วิธี คือ

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
35	<p>ภาพเมืองจำลอง คูลิตธานี</p> <p>"เมืองคูลิตธานี" พระราชประวัติ ร.6</p>	<p>1. ทรงตั้งคูลิตธานีเมืองจำลองประจำชาติโดย บนเนื้อที่ประมาณ 3 ไร่ ในพระราชวังคูลิต เป็นบ้านเมืองที่ก่อสร้างให้เล็กลง แล้วสมมติ ให้ข้าราชการบริหารของพระองค์เป็นราษฎรของ เมืองนี้ จัดให้มีการเลือกตั้ง สภานคราภิบาล ทำหน้าที่ปกครองเมือง มีการออกกฎหมาย จัดระบบภาษีอากรและกระบวนกาต่าง ๆ ของเมืองประจำชาติไทย เป็นการสอนหลัก ประจำชาติไทยแก่ประชาชน แต่อย่างไรก็ตาม เนื่องจากพระองค์ ทรงโปรดเกล้าฯการเล่น ละครอยู่แล้ว คนทั่วไปจึงพากันเข้าใจว่า คูลิตธานี เป็นการ เล่นละครอย่างหนึ่งเท่านั้น จึงไม่ได้ผลในทางปลูกฝังประจำชาติไทยมากนัก</p>
36	<p>ร. 6</p> <p>ภาพหนังสือพิมพ์ เครื่องพิมพ์รุ่นเก่า</p>	<p>2. ทรงเขียนบทความหนังสือพิมพ์ พระองค์ ทรงเป็นนักอักษรศาสตร์นอกจากจะทรงมีพระ ปรีชาสามารถในทางพระราชนิพนธ์ทั้งร้อยแก้ว และร้อยกรองแล้ว ยังทรงเขียนบทความทาง การเมือง ตอบโต้กับคนหัวโหม่งสามัญชน</p>
37	<p>ภาพ ร.6</p> <p>CG. รามจิตติ พันแหลม สุครีพ นายแก้วนายขวัญ พระขรรค์เพชร ศรีอุษุทธา ไถ่เชียว ร.จ.๑๑</p>	<p>แม้พระองค์จะทรงใช้พระนามแฝงแต่คนทั่วไป ก็ทราบว่าผู้เขียนคือพระองค์ นับเป็นการ สร้างความรู้สึกที่ดี ในหมู่ชนกนิกรว่า พระ มหากษัตริย์มิได้ถือพระองค์ ทรงมีพระราช หฤทัยเป็นนักประจำชาติไทย</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
38	ภาพคณะภพภูร.ศ. 130	3. พระราชทานอภิโศก กบฏ ร.ศ. 130 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นนายทหารหนุ่มที่มีแนวคิดสมัยใหม่ที่ค่อนข้างรุนแรง ไม่พอใจวิถีการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ต้องการให้มีการปกครองแบบประชาธิปไตยโดยเร็ว จึงร่วมกันคบคิดแต่ความลับรั่วไหลเสียก่อน ถูกจับได้ทั้งหมด จึงถูกจำคุกบ้าง รอลงอาญาบ้างแต่ภายหลังก็ทรงพระราชทานอภิโศกให้อีกตั้งยังแจกกางเกงผ้าขาวม้าและเงิน100สตางค์ให้ทุกคน
39	ภาพภพภู ร.ศ. 130	อีกด้วย การพระราชทานอภิโศกครั้งนี้อาจนับอาจนับได้ว่าพระองค์ทรงเห็นความปรารถนาดีของกลุ่มภพภูที่ต้องการให้บ้านเมืองเจริญก้าวหน้าทัดเทียมกับอารยประเทศจึงไม่ทรงเอาโศกเป็นการส่งเสริมประชาธิปไตยของพระองค์
40	ภาพ ร. 7 พระราชกรณียกิจ	พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 พระองค์ขึ้นครองราชย์ในปีพ.ศ. 2468 ท่ามกลาง กระแสความคิดประชาธิปไตยที่ไหลเชี่ยว บรรดาสื่อมวลชนในเวลานั้นซึ่งได้แก่หนังสือพิมพ์ราชวันและราชคาบ ต่างตีพิมพ์บทความแสดงความคิดเห็นทางการเมือง วิชาการ วิจัยการบริหารราชการแผ่นดิน และข้อขัดแย้งระหว่างพระราชวงศ์ กับราษฎรสามัญอยู่ไม่เว้นแต่ละวัน นับเป็นแรงกดดันอย่าง

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		<p>สำคัญที่พระองค์จะต้องทรงเร่งรีบ พิจารณาพระราชทานรัฐธรรมนูญแก่ประชาชนโดยเร็ว</p> <p>สิ่งที่ปรากฏชัดว่า พระองค์ทรงปรารถนาที่จะให้ประชาชนปกครองตนเอง ได้แก่ การที่พระองค์</p>
41	<p>ภาพ ร. 7 ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา</p>	<p>พระราชทานสัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ในสหรัฐอเมริกา ขณะที่ประทับรักษาพระเนตรอยู่ที่นั่นว่า พระองค์กำลังทรงเตรียมการพระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ประชาชนชาวไทย และเมื่อเสด็จกลับประเทศไทย ก็ทรงมีพระราชดำริชัดเจนว่าจะพระราชทานรัฐธรรมนูญในวันที่ 6 เมษายน 2475 วันเดียวกับวันพระราชพิธีเปิดสะพานพระปฐมบรม</p>
42	<p>ภาพสะพานพระพุทธ- ยอดฟ้าฯ ภาพพระบรมวงศานุวงศ์</p>	<p>ราชานุสรณ์ (สะพานพระพุทธยอดฟ้าฯ) เนื่องในโอกาสฉลองกรุงรัตนโกสินทร์สถิตสถาพรมาครบ 150 ปี แต่ที่มิได้มีการพระราชทาน ก็เนื่องจากได้รับการคัดค้านจากอภิรัฐมนตรีสภาซึ่งประกอบด้วยพระบรมวงศานุวงศ์ผู้ใหญ่</p> <p>พระราชปณิธานอันเนื่อง ที่อธิบายได้ว่า เมื่อมี</p>
43	<p>ภาพ ร. 7</p>	<p>การปฏิบัติยึดอำนาจ เหตุใดพระองค์จึงทรงยินยอมมอบรัฐธรรมนูญให้แก่สภานิติกรของพระองค์ โดยมีได้ชัดขวางจะมีชัดขวางก็ที่พระราชวงศ์ผู้ใหญ่บางพระองค์เท่านั้น</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
44	ภาพชีวิตความเป็นอยู่สมัย ร.5 ร.6	ในช่วงตั้งแต่ปลายรัชกาลที่ 5 จนถึง รัชกาลที่ 6 เป็นระยะที่มีการเปลี่ยนแปลง ทางการเมืองในประเทศต่าง ๆ เป็นอันมาก ซึ่งเป็นที่สนใจของคนรุ่นหนุ่มหัวก้าวหน้าในขณะ นั้นซึ่งมีความคิดว่าถึงเวลาแล้วที่ประเทศไทย ควรจะได้มีการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย มีรัฐธรรมนูญและมีสภานุ้่นทราษฎร นักเขียนได้เสนอบทความแสดงความคิดเห็น อย่างตรงไปตรงมา เรียกร้องให้ประชาชน
45	MCU.ภาพซ้อน หนังสือพิมพ์ หลายฉบับ	ได้มีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น นอกจากนี้ สื่อมวลชน คือ หนังสือพิมพ์ก็มีบทบาทสำคัญ ในการเผยแพร่ความคิดแบบประชาธิปไตย วิพากษ์วิจารณ์การปกครองและการใช้อำนาจ หน้าที่โดยมิชอบของรัฐบาล รวมทั้งเสนอแนว ทางการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงประเทศให้เจริญ ก้าวหน้า การเคลื่อนไหวเพื่อการปกครองตาม ระบอบประชาธิปไตย เริ่มขึ้นตั้งแต่ต้นรัชกาล พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
46	ภาพคณะกบฏ ร.ศ.130	ในพ.ศ.2454 ได้มีบุคคลคณะหนึ่งวางแผน เปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญา สิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตย หัวหน้ากลุ่มที่คิดจะทำการปฏิวัติ คือ ร้อยเอก

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
47	ภาพร้อยเอก ขุนทวยหาญพิทักษ์	ขุนทวยหาญพิทักษ์ (นายแพทย์หญิง ศรีจันทร์) แต่...แผนการปฏิวัติต้องประสบความสำเร็จ เพราะทุกคนถูกจับเสียก่อน เหตุการณ์ครั้งนี้ เรียกว่า กบฏ ร.ศ.130 (พ.ศ.2454) กบฏร.ศ.130 เป็นผลสะท้อนแนวความคิด
48	ภาพรัฐธรรมนูญ	ของคนรุ่นใหม่ ที่ไม่พอใจในการปกครองแบบ เก่า ต้องการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็น ระบอบประชาธิปไตย มีรัฐธรรมนูญเป็น กฎหมายสูงสุดของประเทศ และมีรัฐสภา ถึงแม้ว่าการกบฏครั้งนี้จะล้มเหลวลง แต่ก็นับ ว่าเป็นแรงจูงใจที่สำคัญ และเป็นจุดเริ่มต้น
49	ภาพย้อนแสง อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย Cut to	ของการปฏิวัติใน พ.ศ.2475 ซึ่งบรรลุผล สำเร็จ ยังผลให้การปกครองระบอบสมบูรณา ญาสิทธิราชย์ในเมืองไทยที่ดำเนินติดต่อกันมา หลายร้อยปี สิ้นสุดลง.
50	CG. แบบฝึกปฏิบัติที่ 2 CG. ทำแบบทดสอบหลังเรียน 10 ข้อ ในเวลา 5 นาที CG. พัฒนาชุดการสอนโดย อังสนา พิไธยสามนต์เขต	ทำแบบฝึกปฏิบัติที่ 2 เสร็จแล้ว ทำแบบทดสอบหลังเรียน FI คนตรีบรรเลงเพลงคางคากินกล้วย FO

แบบทดสอบก่อนเรียน

เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชุดที่ 1 การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด โดยกาเครื่องหมาย X ในกระดาษคำตอบ

1. การปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชน เป็นความหมายของ
การปกครองแบบใด
  - ก. เสรีนิยม
  - ข. สังคมนิยม
  - ค. คอมมิวนิสต์
  - ง. ประชาธิปไตย
2. เมื่อเกิดกรณีขัดแย้งทางความคิดเห็น สังคมเราควรใช้วิธีใดแก้ปัญหา
  - ก. เดินขบวนเรียกร้อง
  - ข. ชุมนุมเพื่อร่วมพลังต่อรอง
  - ค. ยึดถือเสียงข้างมากในการตัดสินใจตามที่กำหนด
  - ง. ความเดือดร้อนของเราเป็นสิ่งจำเป็นที่สุดที่ต้องแก้ปัญหา
3. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงริเริ่มให้มีการพัฒนาทาง
สังคมและการปกครองหลายประการ ยกเว้น ข้อใด
  - ก. ให้เสรีภาพในการนับถือศาสนา
  - ข. ยกย่องสตรีให้เป็นผู้นำครอบครัว
  - ค. ให้โอกาสทางการศึกษาแก่สตรีในวัง
  - ง. เปิดโอกาสให้ราษฎรถวายฎีการ้องทุกข์
4. การแก้ไขกฎหมายให้หญิงไทยสามารถฟ้องหย่าสามีได้ มีขึ้นในสมัยใด
  - ก. รัชกาลที่ 4
  - ข. รัชกาลที่ 5
  - ค. รัชกาลที่ 6
  - ง. รัชกาลที่ 7

5. เหตุการณ์ใดที่แสดงให้เห็นว่า รัชกาลที่ 5 ทรงให้สิทธิแก่ราษฎร ได้มีส่วนร่วมในการปกครอง
- การปลดปล่อยทาส
  - การตั้งโรงเรียนวัดมหาราชพาราม
  - การตั้งรัฐมนตรีสภาและองคมนตรีสภา
  - การให้ราษฎรได้เลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้าน
6. หน่วยงานใดที่รัชกาลที่ 5 ทรงริเริ่มให้มีขึ้น ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการ ฝึกทดลองการมีรัฐสภา
- รัฐมนตรีสภา
  - องคมนตรีสภา
  - สภาอุณาโลมแดง
  - สภาป้องกันราชอาณาจักร
7. การจัดระบบการปกครองของดุสิตธานี ในสมัยรัชกาลที่ 6 มีจุดประสงค์ เพื่ออะไร
- ฝึกหัดคนเข้ารับราชการ
  - ป้องกันภัยคุกคามจากชาติตะวันตก
  - ทดลองการปกครองระบอบประชาธิปไตย
  - จัดระเบียบการปกครองในพระราชวังให้รัดกุมขึ้น
8. กบฏ ร.ศ. 130 ซึ่ง ไม่ ประสบผลสำเร็จ แต่เหตุการณ์นี้ได้ส่งผลต่อ การปกครองอย่างไรในเวลาต่อมา
- เกิดวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรขึ้น
  - ทำให้มีการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อมอบให้แก่ประชาชน
  - ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศสนใจการเมืองมากขึ้น
  - เป็นจุดเริ่มต้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
9. รัชกาลที่ 7 ทรงวางแนวทางเพื่อเป็นพื้นฐานของการปกครองระบอบ ประชาธิปไตยไว้ได้อย่างไร
- การจัดตั้งรัฐมนตรีสภา
  - การยกเลิกระบบไพร่และการอยู่เวร
  - การให้เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น
  - การริเริ่มให้มีการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่น

10. นักเขียนคิดว่าเหตุใดรัชกาลที่ 7 จึงทรงประกาศว่า จะพระราชทาน
รัฐธรรมนูญแก่ประชาชน
- ก. พระบรมวงศานุวงศ์ชั้นผู้ใหญ่ทรงแนะนำ
  - ข. ทรงแก้ปัญหาเฉพาะหน้าเมื่อนักหนังสือพิมพ์ต่างประเทศสัมภาษณ์
  - ค. ทรงถูกกลุ่มนายทหารบังคับทางอ้อมเพื่อให้มีแนวทางในการนำไป
สู่การปฏิวัติ
  - ง. ทรงมีพระราชประสงค์ให้ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครอง
เป็นประชาธิปไตย
-

แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย
ชุดที่ 1 การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด โดยกาเครื่องหมาย X ในกระดาษคำตอบ

1. ความหมายของการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือข้อใด
  - ก. หลักการประนีประนอม
  - ข. การเข้าร่วมพรรคการเมือง
  - ค. การปกครองเพื่อประโยชน์ของประชาชน
  - ง. การเดินขบวนเรียกร้องเพื่อผลประโยชน์ของประชาชน
2. ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ข้อใดมีความจำเป็นมากที่สุด
  - ก. มีระบบพรรคการเมือง
  - ข. มีการเลือกตั้งวุฒิสมาชิก
  - ค. ยึดถือเสียงข้างมากในการตัดสินใจ
  - ง. เป็นการปกครองมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงริเริ่มให้มีการพัฒนาทางสังคมและการปกครองหลายประการ ได้แก่ข้อใด
  - ก. ให้เสรีภาพในการนับถือศาสนา
  - ข. ยกย่องสตรีให้เป็นผู้นำครอบครัว
  - ค. ทรงตั้งดุสิตธานีเป็นเมืองทดลองการปกครอง
  - ง. ทรงยกเลิกการจัดเก็บภาษีและระบบไพร่ในเมืองหลวง
4. รัชกาลที่ 4 ทรงยกย่องและให้ผู้นับถือมีสิทธิเท่าเทียมชายทางด้านกฎหมายในเรื่องใด
  - ก. ให้หญิงไทยเป็นผู้นำครอบครัว
  - ข. ให้หญิงไทยสามารถฟ้องหย่าสามีได้
  - ค. ให้หญิงไทยรับราชการทหารในสำนักพระราชวังได้
  - ง. ให้หญิงไทยมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมชายในทุกด้าน

5. การให้ราษฎรมีสิทธิเลือกกำนันและผู้ใหญ่บ้านเพื่อปกครองท้องที่ มีชั้น
ในสมัยใด
- รัชกาลที่ 4
  - รัชกาลที่ 5
  - รัชกาลที่ 6
  - รัชกาลที่ 7
6. รัฐมนตรีสภา ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นการฝึกทดลองการมีรัฐสภา มีชั้น
ในสมัยใด
- รัชกาลที่ 4
  - รัชกาลที่ 5
  - รัชกาลที่ 6
  - รัชกาลที่ 7
7. รัชกาลที่ 6 ทรงวางรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตยด้วยวิธีใด
- ทรงตั้งกองลูกเสืออาสาสมัคร
  - ทรงร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพระราชทาน
  - ทรงแต่งละครเรื่องประชาธิปไตยของไทย
  - ทรงตั้งคุลิตธานี เป็นเมืองทดลองการปกครอง
8. แนวคิดสำคัญที่เป็นจุดเริ่มต้นนำไปสู่การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง
พ.ศ. 2475 คือข้อใด
- ความสำเร็จของคุลิตธานี
  - ผลกระทบจากสงครามโลกครั้งที่ 1
  - การก่อกบฏ ร.ศ. 130 ของกลุ่มทหาร
  - การเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศเพื่อนบ้าน
9. การให้เสรีภาพแก่สื่อมวลชน ในการเสนอความคิดเห็นอย่างกว้างขวาง
ปรากฏชัดเจนในสมัยใด
- รัชกาลที่ 4
  - รัชกาลที่ 5
  - รัชกาลที่ 6
  - รัชกาลที่ 7

10. พระราชกรณียกิจใดของรัชกาลที่ 7 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าพระองค์ทรงมีพระราชประสงค์ให้ประเทศไทย เปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย

ก. ทรงพระราชทานอภัยโทษ กบฏ ร.ศ. 130

ข. ทรงเขียนบทความลงในหนังสือพิมพ์ตอบโต้กับคนรุ่นใหม่

ค. ทรงประกาศว่าจะพระราชทานรัฐธรรมนูญแก่ประชาชน

ง. ทรงตั้งสภาที่ปรึกษา 2 สภา คือรัฐมนตรีสภาและองคมนตรีสภา

เฉลย

แบบทดสอบชุดที่ 1

แบบทดสอบก่อนเรียน

1. ง
2. ค
3. ข
4. ก
5. ง
6. ก
7. ค
8. ง
9. ค
10. ง

แบบทดสอบหลังเรียน

1. ค
  2. ค
  3. ก
  4. ข
  5. ข
  6. ข
  7. ง
  8. ค
  9. ง
  10. ค
-

เอกสารเนื้อหา

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชุดที่ 1 การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย

ความหมายของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ประชาธิปไตย (democracy) หมายถึง อำนาจสูงสุดของประชาชน
ดังนั้น ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย จึงหมายถึง

ระบอบการปกครองซึ่งประชาชนมีอำนาจสูงสุด

หลักการประชาธิปไตย คือ ประชาชนปกครองตนเองโดยประชาชนทุกคนมีสิทธิ
เสรีภาพ และความเสมอภาค ภายใต้กฎหมายซึ่งบัญญัติขึ้นตามเสียงส่วนใหญ่
ของประชาชน

วิธีการของประชาธิปไตย คือ การเลือกผู้แทน หรือที่เรียกว่า สมาชิกสภา
ผู้แทนราษฎร ไปจัดตั้งคณะรัฐบาล สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรมีหน้าที่ควบคุม
ดูแลการบริหารกิจการต่าง ๆ ของประเทศ ให้เป็นไปตามความต้องการของ
ประชาชน

การพัฒนาประชาธิปไตยในประเทศไทย

พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 ทรงส่งเสริมตาม
แนวทางประชาธิปไตยโดย

1. การให้เสรีภาพในการนับถือศาสนา
2. การให้เสรีภาพในการประกอบอาชีพ
3. เปิดโอกาสให้ราษฎรที่ได้รับความเดือดร้อนถวายฎีการ้องทุกข์
4. ทรงออกประกาศห้ามมุลนายกคชั่มเหงไพร่ที่สังกัดอยู่กับตน
5. ให้สิทธิ เสรีภาพแก่ผู้หญิงโดย
  - ยกฐานะของผู้หญิงให้ดีขึ้น
  - ทรงริเริ่มให้ผู้หญิงในราชสำนักได้มีโอกาสเรียนภาษาอังกฤษ
ศึกษาหาความรู้จากผู้หญิงในคณะมิชชันนารี
  - ทรงแก้ไขกฎหมายให้ผู้หญิงมีสิทธิฟ้องหย่าผู้ชายได้ และให้
ผู้หญิงสามารถเลือกคู่ครองได้ตามความสมัครใจไม่ให้บังคับ

พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5

- ทรงตั้งสภาที่ปรึกษาชั้น 2 สภา ได้แก่ สภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน หรือที่เรียกว่า รัฐมนตรีสภา และ สภาที่ปรึกษาส่วนพระองค์
- ทรงเป็นผู้นำกลุ่มสยามหนุ่ม เพื่อต่อสู้ทางความคิดเห็นกับคนรุ่นเก่าที่ไม่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง
- ทรงออกหนังสือชื่อ "ครูโง่วาท" เพื่อเผยแพร่แนวคิดใหม่
- ทรงออกพระราชบัญญัติปกครองท้องที่ พ.ศ. 2440 ซึ่งมีสาระสำคัญคือ ให้มีการเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งเป็นการปฏิรูประชาธิปไตยที่ชัดเจน
- ทรงยกเลิกประเพณีการหมอบกราบเข้าเฝ้า โดยให้ยืน หรือนั่งตามแบบตะวันตก
- ทรงยกเลิกจารีตนครบาลซึ่งเป็นการตัดสินคดีความที่ขาดความยุติธรรม
- ทรงเลิกทาสและเลิกระบอบไพร่ เพื่ออิสรภาพของชาวไทยโดยทั่วกัน

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 6

- ทรงตั้งคูสิตธานี เมืองจำลองประชาธิปไตย ในพระราชวังคูสิต
- ทรงเขียนบทความหนังสือพิมพ์ โดยเฉพาะบทความทางการเมืองตอบโต้กับคนหัวใหม่สามัญชน แสดงว่าทรงมีพระราชหฤทัยเป็นนักประชาธิปไตย
- พระราชทานอักษรโทษ กบฏ ร.ศ. 130
- ทรงตราพระราชบัญญัติประถมศึกษา ขึ้นบังคับให้ราษฎรต้องเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นการปฏิรูประชาธิปไตยด้านการศึกษาให้ประชาชน
- เริ่มให้เสรีภาพทางหนังสือพิมพ์ ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองอย่างที่ไม่เคยมีมาก่อน

พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7

- ทรงเตรียมการที่จะพระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ประชาชนชาวไทย ในวันที่ 6 เมษายน 2475 แต่ได้รับการคัดทานจากอภิรัฐมนตรีสภา
  - ให้เสรีภาพแก่ประชาชนในการแสดงความคิดเห็น ผ่านทางสื่อมวลชน
  - ทรงให้โอกาสสื่อมวลชน เสนอข่าวสารสู่สาธารณชนอย่างกว้างขวางมากขึ้น
  - ทรงให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี กับคณะผู้เปลี่ยนแปลงการปกครอง ทำให้เหตุการณ์ผ่านไปด้วยดี ปราศจากการเสียเลือดเนื้อและชีวิต
  - ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ประชาชนชาวไทย และทรงส่งเสริมให้เกิดประชาธิปไตยอย่างแท้จริง
-

แบบฝึกปฏิบัติที่ 1

ชุดที่ 1 เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย

คำสั่ง หลังจากนักเรียนดูเทปบันทึกภาพ ตอนที่ 1 แล้ว
ให้นักเรียนเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และ
เขียนเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง (ใช้เวลาภายใน 2 นาที)

ความเป็น "ประชาธิปไตย" ได้แก่

- .... 1. ทุกคนมีเสรีภาพภายใต้กฎหมาย
- .... 2. ทุกคนต้องรับผิดชอบในหน้าที่ของตน
- .... 3. ประชาชนทุกคนมีหน้าที่บริหารประเทศ
- .... 4. การตัดสินใจปัญหาโดยอาศัยเสียงข้างมาก
- .... 5. การปกครองเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน
- .... 6. ผู้ปกครองไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากประชาชน
- .... 7. ทุกคนมีสิทธิที่จะกระทำได้ตามความต้องการของตนทุกประการ
- .... 8. ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ทุกวิถีทางไม่มีขอบเขตจำกัด
- .... 9. เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน
- .... 10. ท่างแก้ปัญหาความขัดแย้งในระบอบประชาธิปไตยที่ดีที่สุดคือ
การเดินขบวนประท้วง

ชื่อ ..... เลขที่ .....

ชั้น .....

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 1

ชุดที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย

- / 1. ทุกคนมีเสรีภาพภายใต้กฎหมาย
- / 2. ทุกคนต้องรับผิดชอบในหน้าที่ของตน
- X 3. ประชาชนทุกคนมีหน้าที่บริหารประเทศ
- / 4. การตัดสินใจปัญหาโดยอาศัยเสียงข้างมาก
- / 5. การปกครองเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน
- X 6. ผู้ปกครองไม่จำเป็นต้องได้รับความยินยอมจากประชาชน
- X 7. ทุกคนมีสิทธิที่จะกระทำได้ตามความต้องการของตนทุกประการ
- X 8. ทุกคนสามารถแสดงความคิดเห็นได้ทุกวิถีทางไม่มีขอบเขตจำกัด
- / 9. เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน
- X 10. ทางแก้ปัญหาความขัดแย้งในระบอบประชาธิปไตยที่ดีที่สุดคือการเดิน
ชบวนประท้วง

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ให้คะแนนข้อละ 1 คะแนน

แบบฝึกปฏิบัติที่ 2

ชุดที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย

กิจกรรมที่ 2 หลังจากที่นักเรียนศึกษาจากเทปบันทึกภาพเรื่อง การพัฒนาประชาธิปไตยในสมัยรัชกาลที่ 4 และ 5 แล้ว ให้นักเรียนเลือกข้อความที่กำหนดให้ ตอบในช่องคำตอบ

- ราษฎรสามารถถวายฎีการ้องทุกข์ต่อพระมหากษัตริย์ได้
- ยกเลิกจารีตนครบาล
- หญิงสามารถฟ้องหย่าสามีได้
- ห้ามมุลนายกดขี่ข่มเหงไพร่ในสังกัดตน
- สตรีในราชสำนักมีโอกาสเรียนภาษาอังกฤษจากมิชชันนารีต่างชาติได้
- ยกเลิกระบบไพร่และเลิกทาส
- มีการเลือกตั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน
- พระมหากษัตริย์ทรงตั้งสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดินและที่ปรึกษาในพระองค์
- หญิงสามารถเลือกคู่ครองได้โดยไม่ถูกบังคับ
- พระมหากษัตริย์ทรงร่วมออกหนังสือพิมพ์ "ครูโผนวาท" เพื่อเผยแพร่แนวคิดใหม่

กระดาษคำตอบแบบฝึกปฏิบัติที่ 2

ชุดที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย

สมัยรัชกาลที่ 4 มีการพัฒนาประเทศเพื่อเป็นแนวทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----
5. -----

สมัยรัชกาลที่ 5 มีการพัฒนาประเทศเพื่อเป็นแนวทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----
5. -----

ชื่อ ..... นามสกุล .....

ชั้น ..... เลขที่ .....

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 2

ชุดที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบระชาธิปไตยในประเทศไทย

สมัยรัชกาลที่ 4 มีการพัฒนาประเทศเพื่อเป็นแนวทางการปกครองระบอบ
ระชาธิปไตย คือ

1. ราษฎรสามารถถวายฎีการ้องทุกข์ต่อพระมหากษัตริย์ได้
2. หญิงสามารถพ้องหย่าสามีได้
3. ห้ามมุลนายกดขี่ข่มเหงไพร่ในสังกัดตน
4. สตรีในราชสำนักมีโอกาสเรียนภาษาอังกฤษจากมิชชันนารีต่างชาติได้
5. หญิงสามารถเลือกคู่ครองได้โดยไม่ถูกบังคับ

สมัยรัชกาลที่ 5 มีการพัฒนาประเทศเพื่อเป็นแนวทางการปกครองระบอบ
ระชาธิปไตย คือ

1. ยกเลิกจารีตนครบาล
2. ยกเลิกระบบไพร่และเลิกทาส
3. มีการเลือกตั้งกำนันและผู้ใหญ่บ้าน
4. พระมหากษัตริย์ทรงตั้งสภาที่ปรึกษาราชการแผ่นดินและที่ปรึกษาในพระองค์
5. พระมหากษัตริย์ทรงร่วมออกหนังสือพิมพ์ "ครูไฉนวาท" เพื่อเผยแพร่แนวคิดใหม่

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ให้คะแนนช่องคำตอบละ 1 คะแนน

แบบฝึกปฏิบัติที่ 3

ชุดที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย

กิจกรรมที่ 3 หลังจากที่นักเรียนศึกษาจากเทปบันทึกภาพเรื่องการพัฒนาประชาธิปไตย ในสมัยรัชกาลที่ 6 และ 7 แล้ว ให้นักเรียนเลือกข้อความที่กำหนดให้ ตอบในช่องคำตอบ

- ตั้ง สุริยธานี เพื่อเป็นเมืองทดลองการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- เกิดการรวมตัวกันในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศ ต้องการให้ประเทศไทยปกครองโดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด
- ริเริ่มการศึกษาภาคบังคับ ให้เยาวชนทุกคน เข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
- เริ่มให้เสรีภาพทางหนังสือพิมพ์ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง
- คณะราษฎร ปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย
- เกิดกบฏ ร.ศ. 130 จุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครอง
- พระมหากษัตริย์ทรงเขียนบทความลงหนังสือพิมพ์ตอบโต้กับสามัญชน
- พระมหากษัตริย์ทรงให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ต่างประเทศว่าจะพระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ประชาชนชาวไทย
- มีหมายกำหนดการพระราชทานรัฐธรรมนูญในวันพระราชพิธีเปิดสะพานพระพุทธยอดฟ้าฯ
- ประชาชนชาวไทยได้รับพระราชทานรัฐธรรมนูญเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์

กระดาษคำตอบแบบฝึกปฏิบัติที่ 3

ชุดที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบระชาธิปไตยในประเทศไทย

สมัยรัชกาลที่ 6 มีการพัฒนาประเทศเพื่อเป็นแนวทางการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตย คือ

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----
5. -----

สมัยรัชกาลที่ 7 มีการพัฒนาประเทศเพื่อเป็นแนวทางการปกครองระบอบ
ประชาธิปไตย คือ

1. -----
2. -----
3. -----
4. -----
5. -----

ชื่อ ..... นามสกุล .....

ชั้น ..... เลขที่ .....

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 3

ชุดที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย

สมัยรัชกาลที่ 6 มีการพัฒนาประเทศเพื่อเป็นแนวทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ

1. ตั้งผลิตธานี เพื่อเป็นเมืองทดลองการปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. ริเริ่มการศึกษาภาคบังคับให้เยาวชนทุกคนเข้าเรียนในโรงเรียนประถมศึกษา
3. เริ่มให้เสรีภาพทางหนังสือพิมพ์ในการแสดงความคิดเห็นทางการเมือง
4. เกิดกบฏ ร.ศ. 130 จุดมุ่งหมายเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครอง
5. พระมหากษัตริย์ทรงเขียนบทความลงหนังสือพิมพ์ตอบโต้กับสามัญชน

สมัยรัชกาลที่ 7 มีการพัฒนาประเทศเพื่อเป็นแนวทางการปกครองระบอบประชาธิปไตย คือ

1. เกิดการรวมตัวกันในกลุ่มคนรุ่นใหม่ที่ได้รับการศึกษาจากต่างประเทศ ต้องการให้ประเทศไทยปกครองโดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด
2. คณะราษฎร ปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย
3. พระมหากษัตริย์ทรงให้สัมภาษณ์หนังสือพิมพ์ต่างประเทศว่าจะพระราชทานรัฐธรรมนูญให้แก่ประชาชนชาวไทย
4. มีกำหนดการพระราชทานรัฐธรรมนูญในวันพระราชพิธีเปิดสะพานพระพุทธยอดฟ้าฯ
5. ประชาชนชาวไทยได้รับพระราชทานรัฐธรรมนูญเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์

คะแนนเต็ม 10 คะแนน

ให้คะแนนช่องคำตอบละ 1 คะแนน

กาารให้คะแนน

แบบทดสอบก่อนเรียน

ให้ข้อละ 1 คะแนน เต็ม 10 คะแนน

แบบทดสอบหลังเรียน

ให้ข้อละ 1 คะแนน เต็ม 10 คะแนน

แบบฝึกปฏิบัติที่ 1

ให้ข้อละ 1 คะแนน เต็ม 10 คะแนน

แบบฝึกปฏิบัติที่ 2

ให้ข้อละ 1 คะแนน เต็ม 10 คะแนน

แบบฝึกปฏิบัติที่ 3

ให้ข้อละ 1 คะแนน เต็ม 10 คะแนน

ชุดที่ 2

เรื่อง การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475

คู่มือครู

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชุดที่ 2

**เรื่อง การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

คำนำ

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ได้พัฒนาขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับครูใช้สอนวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ชุดการสอนนี้เป็นชุดการสอนแบบบรรยาย โดยใช้ระบบผลิตชุดการสอนแผนจุฬา มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน คือ (1) ทดสอบก่อนเรียน (2) นำเข้าสู่บทเรียน (3) กิจกรรมการเรียนการสอน (4) สรุปบทเรียน (5) ทดสอบหลังเรียน สื่อการสอนประกอบด้วย เทปบันทึกภาพประจำชุดการสอน ชุดละ 1 ม้วน เอกสารเนื้อหา แบบฝึกปฏิบัติและแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนอย่างละ 1 ชุด

ชุดการสอนได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ชุดการสอนแบ่งเป็น 6 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย
ชุดที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
ชุดที่ 3 เรื่อง โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ชุดที่ 4 เรื่อง การเลือกตั้ง
ชุดที่ 5 เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย
ชุดที่ 6 เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

ครูผู้สอนควรรศึกษา และทำความเข้าใจกับชุดการสอนนี้อย่างละเอียด การใช้ชุดการสอนจะบรรลุวัตถุประสงค์อย่างแน่นอน

ผู้วิจัย

24 กรกฎาคม 2538

ชุดการสอนที่ 2

เรื่อง การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475

คำแนะนำการใช้ชุดการสอน

1. องค์ประกอบของชุดการสอน

ชุดการสอน เรื่อง การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ประกอบด้วย

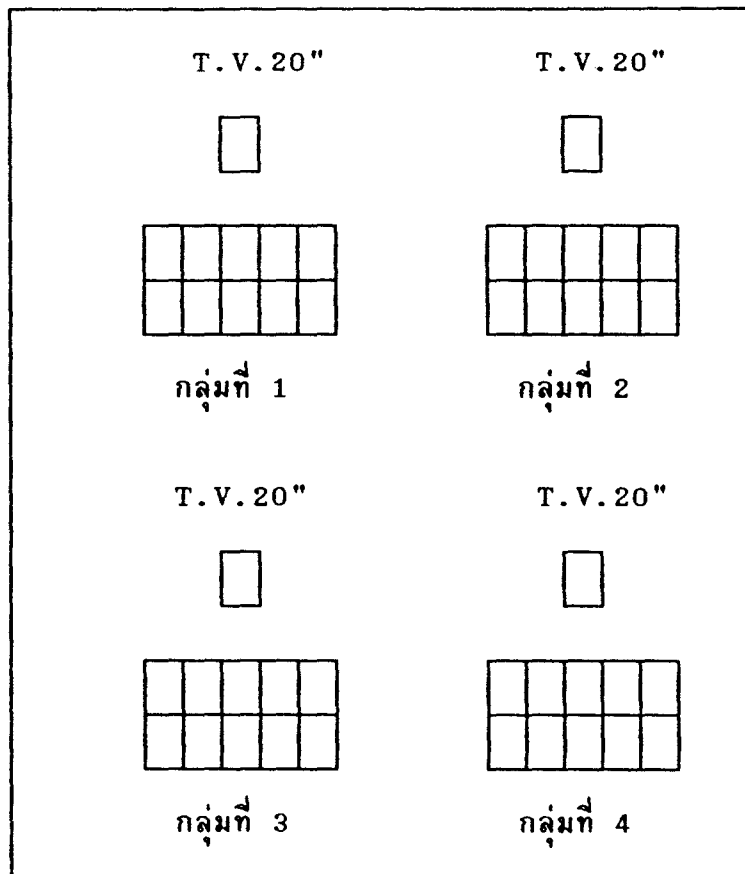
1.1 คู่มือครู	1 เล่ม
1.2 เทปบันทึกภาพ	1 ม้วน
1.3 เอกสารเนื้อหา	40 ชุด
1.4 แบบฝึกปฏิบัติ	40 ชุด
1.5 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน พร้อมเฉลย	40 ชุด

2. ขั้นตอนการสอน

ขั้นตอนการสอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 ทดสอบก่อนเรียน 5 นาที
- 2.2 นำเข้าสู่บทเรียน 3 นาที
- 2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน 34 นาที
  - 2.3.1 ดูเทปบันทึกภาพเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ
  - 2.3.2 ศึกษาเอกสารเนื้อหา
  - 2.3.3 ทำแบบฝึกปฏิบัติ
- 2.4 สรุปบทเรียน 3 นาที
- 2.5 ทดสอบหลังเรียน 5 นาที

3. การจัดชั้นเรียน การจัดชั้นเรียนสำหรับการใช้ชุดการสอน ซึ่งมีเทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลักนั้น สิ่งสำคัญคือการจัดที่นั่งสำหรับนักเรียน ที่สามารถมองเห็นภาพ และฟังเสียงได้ชัดเจน พร้อมทั้งสะดวกในการแจกและเก็บเอกสารประกอบการสอน ดังภาพ

ภาพที่ 5.1 แผนผังแสดงการจัดชั้นเรียนเพื่อใช้ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก แสดงที่ตั้งเครื่องรับโทรทัศน์ และที่นั่งของนักเรียน

4. สิ่งที่ครูและนักเรียนต้องเตรียม

4.1 สิ่งที่ครูต้องเตรียม

ครูต้องเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ซึ่งมิได้จัดไว้ในชุดการสอน ได้แก่

4.1.1 การจัดชั้นเรียนที่มีเครื่องเล่นเทปบันทึกภาพ และเครื่องรับโทรทัศน์ที่มีจอภาพขนาด 20" ขึ้นไปจำนวน 4 เครื่อง และจัดที่ตั้งดังภาพที่ 5.1

4.1.2 ครูต้องทดลองเปิดเทปบันทึกภาพ ให้พร้อมที่จะทำการสอนได้ทันที

4.1.3 ครูต้องเตรียมสำรวจชุดการสอนให้ทุกสิ่งอยู่ครบถ้วน และเพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะทำการสอน

4.1.4 ครูต้องศึกษาเนื้อหาที่จะสอนโดยละเอียด และศึกษาชุดการสอนอย่างรอบคอบ

4.2 สิ่งที่นักเรียนต้องเตรียม

เพื่อให้การเรียนด้วยชุดการสอนเป็นไปด้วยดี นักเรียนควรเตรียมตัวให้พร้อม เพื่อรับความรู้ด้วยการเตรียมเครื่องใช้ส่วนตัว ดังต่อไปนี้

4.2.1 เครื่องเขียน เช่น ปากกา ดินสอ ขางลบ

4.2.2 สมุดบันทึก

5. ค่าใช้จ่ายสำหรับครู

ชุดการสอน เรื่องการปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย ดังนี้

- 1) สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครองด้านการเมือง
- 2) สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครองด้านสังคม
- 3) สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครองด้านเศรษฐกิจ
- 4) เหตุการณ์ปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครองและวิกฤตการณ์ทางการเมืองหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง

แผนการสอน

วิชา สังคมศึกษา   ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3   เวลา 50 นาที
 ชุดที่ 2   เรื่องการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

หัวข้อเรื่อง

1. สาเหตุการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
2. เหตุการณ์การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
3. วิกฤตการณ์หลังการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง

มโนทัศน์/หลักการ

1. สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศไทย พ.ศ. 2475 มีสาเหตุสำคัญจากปัญหาทางการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ
2. เหตุการณ์ปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 โดยกลุ่มผู้นำการปฏิวัติ (คณะราษฎร) ที่ดำเนินการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยไม่เสียเลือดเนื้อ เนื่องจากพระมหากษัตริย์ทรงให้ความร่วมมือ และมีได้ตัดขวาง
3. ปัญหาทางการเมืองภายในประเทศหลังการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง เกิดจากการขัดแย้งทางความคิด ระหว่างคณะราษฎร รัฐบาล และพระมหากษัตริย์ เป็นเหตุให้เกิดกบฏ และรัชกาลที่ 7 ทรงสละราชสมบัติ

วัตถุประสงค์

หลังจากนักเรียนชมเทปบันทึกภาพเรื่อง การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 แล้ว

1. นักเรียนสามารถบอกสาเหตุการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ได้อย่างน้อย 8 ข้อ ใน 10 ข้อ
2. นักเรียนสามารถสรุปเหตุการณ์ปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 และบอกวิกฤตการณ์ทางการเมืองภายในประเทศหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยการตอบคำถามได้อย่างน้อย 8 ข้อใน 10 ข้อ

กิจกรรมการเรียน

1. ทำข้อสอบก่อนเรียน 10 ข้อ ในเวลา 5 นาที
2. นำเข้าสู่บทเรียน โดยสนทนาเกี่ยวกับอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย สร้างขึ้นเมื่อใด เพื่ออะไร และมีความหมายอย่างไร แล้วดู เทปบันทึกภาพเสนอเรื่องราวของความหมายอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย ซึ่งเกี่ยวเนื่องกับการปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 เป็นเวลา 5 นาที
3. กิจกรรมการเรียน แบ่งผู้เรียนเป็น 4 กลุ่ม ดำเนินการดังนี้
  - 3.1 ศึกษาเอกสารเนื้อหา ใช้เวลา 5 นาที
  - 3.2 อภิปราย แสดงความคิดเห็นและสรุปผล ใช้เวลา 5 นาที
  - 3.3 ทำแบบฝึกปฏิบัติที่ 1 ใช้เวลา 3 นาที
  - 3.4 ดูเทปบันทึกภาพ เรื่องการเปลี่ยนแปลงการปกครอง และ สถานการณ์หลัง การเปลี่ยนแปลงการปกครอง ใช้เวลา 7 นาที
  - 3.5 ทำแบบฝึกปฏิบัติที่ 2 ใช้เวลา 3 นาที
4. สรุป โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นว่า ประชาธิปไตยของไทย ควรพัฒนาไปในทิศทางใดจึงจะเหมาะสมกับสภาพของประเทศไทย
5. ทดสอบหลังเรียน (10ข้อ 5นาที)

สื่อการสอน

1. แบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน
2. เทปบันทึกภาพ เรื่องการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475
3. บัตรเนื้อหา เรื่อง สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
4. แบบฝึกปฏิบัติ

การประเมินผล

1. ผลของการทดสอบหลังเรียน
2. การเข้าร่วมกิจกรรมการอภิปรายและรายงานผล
3. การทำแบบฝึกปฏิบัติ หลังการอภิปราย และดูเทปบันทึกภาพ

แผนรายการสอนทางโทรทัศน์

รายการที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
 ประกอบวิชา สังคมศึกษา ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3
 รูปแบบรายการ บุคคลเดี่ยว และสารคดี ความยาว 18 นาที

---

1. ประเด็น

- 1.1 สาเหตุการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
- 1.2 เหตุการณ์การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
- 1.3 วิกฤตการณ์หลังการปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง

2. แนวคิด

- 2.1 สาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครองในประเทศไทย พ.ศ. 2475 มีสาเหตุสำคัญจากปัญหาทางการเมือง สังคม และ เศรษฐกิจ
- 2.2 เหตุการณ์การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 โดยกลุ่มผู้นำการปฏิบัติ (คณะราษฎร) ที่ดำเนินการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยไม่เสียเลือดเนื้อ เนื่องจากพระมหากษัตริย์ทรงให้ความร่วมมือและมีได้ชัดเจน
- 2.3 ปัญหาทางการเมืองภายในประเทศ หลังการปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครองเกิดจากการขัดแย้งทางความคิดระหว่างคณะราษฎร รัฐบาลและพระมหากษัตริย์ เป็นเหตุให้เกิดกบฏ และรัชกาลที่ 7 ทรงสละราชสมบัติ

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 นักเรียนสามารถบอกสาเหตุการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ได้อย่างน้อย 8 ข้อ ใน 10 ข้อ
- 3.2 นักเรียนสามารถสรุปเหตุการณ์การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 และบอกวิกฤตการณ์ทางการเมืองหลังเปลี่ยนแปลงการปกครอง โดยการตอบคำถามได้อย่างน้อย 8 ข้อใน 10 ข้อ

4. กิจกรรมก่อนชมรายการ

- 4.1 ฟังครูอธิบายถึงการเรียนด้วยชุดการสอนโดยเทปบันทึกภาพให้เข้าใจ
- 4.2 สนทนาเกี่ยวกับการปกครองของประเทศไทยก่อนการปฏิบัติ พ.ศ. 2475

5. กิจกรรมขณะที่ชมรายการ

ให้นักเรียนจดบันทึกเนื้อหา โดยสรุปตามความเข้าใจ

6. กิจกรรมหลังชมรายการ

- 6.1 ศึกษาบัตรเนื้อหาเพิ่มเติม
- 6.2 ร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็นในกลุ่ม
- 6.3 ทำแบบฝึกปฏิบัติตามที่กำหนด
- 6.4 ทำแบบทดสอบหลังเรียน

7. การประเมินผล

- 7.1 สังเกตความสนใจและการร่วมแสดงความคิดเห็น
  - 7.2 ตรวจสอบความถูกต้อง
    - การทำแบบฝึกปฏิบัติ
    - การทำแบบทดสอบหลังเรียน
-

แผนผังรายการ

ชุดรายการ การปกครองระบอบประชาธิปไตย
 รายการที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
 ประกอบวิชา สังคมศึกษา ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3
 รูปแบบรายการ บุคคลเดี่ยวและสารคดี ความยาว 18 นาที

ลำดับที่	ประเด็น/กิจกรรม	เวลา	
		นาที	วินาที
1.	ไตเติ้ลรายการ	-	30
2.	ผู้ดำเนินรายการบรรยายนำเรื่อง	2	-
3.	สารคดี	10	20
4.	กิจกรรม	2	-
5.	สรุป	3	-
6.	เครดิตรายการ		10

บทโทรทัศน์เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย
 หน้าที่ 2 การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

NO_1

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
1	CG. โทรทัศน์เพื่อการศึกษา CG. ประกอบวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 CG. เรื่อง การปกครอง ระบอบประชาธิปไตย CG. หน้าที่ 2 การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 CG. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน 10 ข้อในเวลา 5 นาที CG. หุุดเตปชีวคราว CG. <u>หน้าที่ 2</u> การเปลี่ยนแปลงการปกครอง * สาเหตุ * เหตุการณ์ปฏิวัติ * วิกฤตการณ์หลังการปฏิวัติ	FI เพลงไทยประยุกต์ บรรเลง ชื่อเพลง ค้างคาวกินกล้วย FO FI เพลงไทยประยุกต์ บรรเลง ชื่อเพลง ค้างคาวกินกล้วย

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
2	MCU. ผู้ดำเนินรายการ	<p>สวัสดีค่ะ</p> <p>ในช่วงเวลาต่อไปนี้ นักเรียนจะได้ทราบเรื่องราวของการเปลี่ยนแปลงการปกครองครั้งสำคัญที่สุดของประเทศไทย จากชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยที่อบอุ่นอยู่ภายใต้พระบารมีแห่งพระมหากษัตริย์ ที่ดูแลไพร่ฟ้าอย่างใกล้ชิดค้ำจุนปกครองลูก สืบมาตั้งแต่ครั้งเก่านั้น เปลี่ยนโฉมหน้ามาเป็นยุคแห่งสิทธิ เสรีภาพ ความเสมอภาค และการปกครองตนเองของประชาชน</p>
3	LS. อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย	และสถานที่นั้นก็ได้อธิบายความหมายอันเกี่ยวเนื่องกับวันเปลี่ยนแปลงการปกครองในครั้งนั้น ไว้ ณ ทุกส่วนประกอบของอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย
4	MCU. พานรัฐธรรมนูญ	แห่งนี้ นับจากจุดเด่นที่สุดของอนุสาวรีย์ เป็นพานรัฐธรรมนูญ ตั้งอยู่บนป้อมกลางอนุสาวรีย์ มีส่วนสูง 3 เมตร หมายถึงเดือน 3 คือ เดือนมิถุนายน อันเป็นเดือนเปลี่ยนแปลงการปกครอง
5	LS. อนุสาวรีย์	ปีกทั้ง 4 ของอนุสาวรีย์ วัดส่วนสูงจากแท่นพื้น 24 เมตร มีรัศมียาว 24 เมตร คือวัดจากศูนย์กลางของป้อมที่ตั้งพานรัฐธรรมนูญไปถึง

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
6	LS. - ปีกทั้ง 4 ของอนุสาวรีย์ ฯ	ขอบสุดของแท่นหิน ส่วนสูงและส่วนประกอบ ดังกล่าวนี้นหมายถึง วันที่ 24 มิถุนายน ซึ่งเป็นวันเปลี่ยนแปลงการปกครอง
7	MLS. - พระขรรค์	พระขรรค์ทั้ง 6 ตั้งประดับโดยรอบป้อมกลาง ที่ตั้งพานรัฐธรรมนูญ หมายถึงหลัก 6 ประการ อันเป็นนโยบายของคณะราษฎร ในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ได้แก่ หลักเอกราช หลักความปลอดภัย หลักเศรษฐกิจ หลักเสมอภาค หลักเสรีภาพ และหลักการศึกษา
8	MLS. - ภาพปฏิมากรรม	ภาพปฏิมากรรม ติดตั้งแสดงประกอบบริเวณ โดมรอบของส่วนล่างปีกทั้ง 4 หมายถึง ประวัติของคณะราษฎร ตอนที่ดำเนินการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475
9	MLS. ผู้ดำเนินรายการ และเสาปืนใหญ่ รอบอนุสาวรีย์	และที่ราชมอบเป็นรั้วโดยรอบอนุสาวรีย์ แห่งนี้ เป็นอีกสัญลักษณ์หนึ่ง ซึ่งแฝงไว้ด้วยความหมายของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในครั้งนั้น วันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ.2475 นักเรียนทราบไหมว่า คืออะไร และมีความหมายว่าอย่างไร ตามจำนวนของ เสาหลักนี้

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
10	SI. อะไร..เท่าไร.. ภาพเสารอบอนุสาวรีย์ MS. ผู้ดำเนินรายการ และเสารอบอนุสาวรีย์	เสาทีราครอบอนุสาวรีย์ประชาธิปไตยนี้ คือ ปืนใหญ่ที่ฝังลงไปข้างล่าง โขนด้วยโซ่โดย รอบอนุสาวรีย์นี้ ทั้งหมดมีจำนวน 75 กระบอก นั้นหมายถึง ปีที่เปลี่ยนแปลงการปกครอง คือ พ.ศ. 2475 นั้นเอง
11	MCU. ผู้ดำเนินรายการ	อนุสาวรีย์ที่สร้างขึ้นนั้นจุดประสงค์โดยทั่วไปแล้ว ก็เพื่อเป็นอนุสรณ์ของเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นใน ประเทศ เพื่อเตือนใจให้ผู้คนได้เห็นระลึกถึง เหตุการณ์นั้นๆ การเปลี่ยนแปลงการปกครองของ ประเทศไทย จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็น ระบอบประชาธิปไตย มีทั้งความขัดแย้ง ความสมัครสมานสามัคคี ซึ่งเป็นพัฒนาการทาง สังคมอย่างหนึ่ง
12	MCU. ผู้ดำเนินรายการ	กษัตริย์ไทยแทบทุกพระองค์ ต่างก็ทรงสนับสนุน และส่งเสริมการปกครองระบอบประชาธิปไตย มาโดยตลอด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสมัยรัชกาล ที่ 4 ถึงรัชกาลที่ 7 พระองค์ได้พัฒนาและให้ สิทธิเสรีภาพแก่ประชาชนเท่าที่จะทำได้ แต่ ทำไมเหตุการณ์ที่เรียกว่าการปฏิวัติจึงได้เกิดขึ้น ช่วงเวลาต่อมาจากนี้ไป ให้นักเรียนแบ่งกลุ่ม

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
13	CG. * แบ่งกลุ่ม * ศึกษาบัตรเนื้อหา * อภิปรายและสรุปผล CG. สาเหตุการ เปลี่ยนแปลงการปกครอง 24 มี.ศ. 2475 (จับเวลา 5 นาที)	เพื่อศึกษา บัตรเนื้อหา เรื่องสาเหตุของการ ปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง ร่วมกันอภิปราย และสรุปผล ลงในแบบฝึกปฏิบัติที่ 1
14	HCU. ผู้ดำเนินรายการ	จากกิจกรรมที่ผ่านมา สรุปได้ว่าสาเหตุของ การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 นั้น มีสาเหตุ 3 ประการ คือ 1. ด้านการเมือง 2. ด้านสังคม และ 3. ด้านเศรษฐกิจ ซึ่งจาก สาเหตุดังกล่าวนี้ ได้นำไปสู่เหตุการณ์ที่น่า ระทึกใจ จากกลุ่มคนคณะหนึ่งที่เรียกตนเองว่า "คณะราษฎร"
15	VT เทปพระราชประวัติ ร.7 ตอน การปฏิวัติเปลี่ยนแปลง การปกครอง - ส่วนไกลกังวล - หลวงศุภชลาศัย	(เสียงบรรยายจากเทปบันทึกภาพพระราช ประวัติ รัชกาลที่ 7 ตอนการปฏิวัติเปลี่ยนแปลง การปกครอง) และแล้วเหตุการณ์สำคัญได้ เกิดขึ้น ในเช้าวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ขณะที่พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวและ สมเด็จพระนางเจ้ารำไพพรรณี พระบรมราชินี ประทับอยู่ที่ส่วนไกลกังวล ทางกรุงเทพมหานคร ได้มีบุคคลคณะหนึ่งเรียกตนเองว่า คณะราษฎร ได้กระทำการยึดอำนาจเพื่อเปลี่ยนแปลงการ

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
	<ul style="list-style-type: none"> - เรือรบในทะเล - รัชกาลที่ 7 และ พระนางเจ้ารำไพ พรรณี - หนังสือทูลเชิญ ของคณะราษฎร - สถานีรถไฟหลวง ส่วนจิตรลดา - พระราชกำหนด - พระราชบัญญัติ ธรรมนูญการปกครอง - กลุ่มคณะราษฎร 	<p>ปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ หวังจะสถาปนาระบอบรัฐธรรมนูญคณะบุคคลดังกล่าวได้ให้หลวงศุภชลาศัยพร้อมเรือรบหลวงสุโขทัยมาส่วนไกลกังวล เพื่อทูลเชิญเสด็จสู่กรุงเทพฯ ด้วยมีพระราชประสงค์จะให้มีการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบรัฐธรรมนูญอยู่แล้วและด้วยไม่ต้องพระประสงค์ให้มีการสู้รบกันจนเสียเลือดเนื้อพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงอนุโลมตามคำกราบบังคมทูลอัญเชิญเป็นพระมหากษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญแต่ทรงปฏิเสธที่จะเสด็จกลับสู่พระนครโดยเรือรบ ทรงเลือกที่จะเสด็จโดยรถไฟตามที่เคยทรงปฏิบัติ ในเวลาค่ำของวันที่ 25 มิถุนายน นั้นเอง เสด็จถึงสถานีรถไฟหลวงส่วนจิตรลดา เมื่อเวลาประมาณ 1 นาฬิกา และเสด็จไปประทับ ณ วังสุโขทัย ได้โปรดเกล้าให้ผู้แทนคณะราษฎรเฝ้ากราบบังคมทูลชี้แจงความประสงค์และอธิบายถึงการที่ได้ใช้ถ้อยคำอันรุนแรง ซึ่งกระทบกระเทือนเบื้องพระยุคลบาทและพระบรมราชจักรีวงศ์ เมื่อเป็นที่เข้าพระราชหฤทัยแล้วพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงได้ทรงลงพระนามาภิไธย ในพระราชกำหนดนิรโทษกรรม แก่คณะผู้ก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว เมื่อวันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2475</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
	<ul style="list-style-type: none"> - พระองค์เจ้าบวรเดช - กลุ่มกบฏ - รัชกาลที่ 7 	<p>พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงตั้งพระราชหฤทัยที่จะช่วยจรรโลงการเปลี่ยนแปลงสู่ระบอบรัฐธรรมนูญให้เป็นไปโดยราบรื่นแต่เหตุการณ์ที่ไม่ต้องพระราชประสงค์ ก็เกิดขึ้น เมื่อเดือนตุลาคม 2476 ได้มีบุคคลคณะหนึ่ง นำโดยพระวรวงศ์เธอพระองค์เจ้าบวรเดช ได้รวบรวมกำลัง เข้าล้มล้างรัฐบาล เราเรียกเหตุการณ์ในครั้งนั้นว่า กบฏบวรเดช ขณะนั้นพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงแปรพระราชฐานประทับอยู่ ณ สวนไกลกังวล พระองค์ทรงมีพระราชกระแสรับสั่งกับหลวงศรสุภการว่า จะไม่เข้ากับใครทั้ง 2 ข้าง ไม่ว่าจะข้างไหนจะเป็นกลางอยู่เฉย ๆ</p>
16	MCU. ผู้ดำเนินรายการ	<p>การกบฏในครั้งนี้ มีผลกระทบต่อพระราชฐานะของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัวทุกๆ ที่ทรงวางพระองค์เป็นกลางเพราะคณะราษฎรเข้าใจว่าพระองค์ทรงสนับสนุนการกบฏ ซึ่งก่อนหน้านั้น ความขัดแย้งเกี่ยวกับเค้าโครงเศรษฐกิจของหลวงประดิษฐมนูธรรมหรือนายปรีดี พนมยงค์ ซึ่งเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศมีเนื้อหาใจความโดยสรุปคือ รัฐบาลจะจัดการเศรษฐกิจทั้งหมดทั้งเกษตรกรรมและอุตสาหกรรม โดยใช้ระบบสหกรณ์ ให้สหกรณ์ดูแลการผลิต จัดจำหน่ายตลอดจนชีวิต</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		<p>ความเป็นอยู่ของสมาชิก ถือหลักว่า รัฐบาลเป็นผู้ออกที่ดินและเงินทุน สมาชิกเป็นผู้ออกแรงและราษฎรจะได้รับประกันจากรัฐบาลตั้งแต่เกิดจนถึงชีพโดยรัฐบาลจะกำหนดให้บุคคลที่มีอายุตั้งแต่ 18-55 ปี เป็นข้าราชการทำงานให้รัฐบาลตามความสามารถของตนเอง พระยามโนปกรณนิติธาดา นายกรัฐมนตรีขณะนั้น เห็นว่าเค้าโครงเศรษฐกิจ ดำเนินการตามหลักการของประเทศสังคมนิยม ซึ่งก็สอดคล้องกับพระบรมราชวินิจฉัยของรัชกาลที่ 7 เค้าโครงเศรษฐกิจของหลวงประดิษฐไพฑูริย์ จึงถูกยกเลิกไป แต่ความบาดหมางได้เกิดขึ้นในคณะรัฐบาล ดังนั้น เหตุการณ์กบฏบวรเดช จึงทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างรัชกาลที่ 7 กับคณะราษฎร ร้าวฉานยิ่งขึ้น และเมื่อพระองค์เสด็จไปรักษาพระเนตร ที่ประเทศอังกฤษ พระองค์ได้ทรงขอให้คณะราษฎรคำนึงถึงความต้องการอันแท้จริงของประชาชน แต่ไม่สัมฤทธิ์ผล จึงทรงประกาศสละราชสมบัติในวันที่ 2 มีนาคม 2477 โดยมีข้อความตอนหนึ่งของพระราชหัตถเลขา ทรงสละราชสมบัติว่า...</p> <p>เสียงบรรยาย <u>ชาย</u></p> <p>" ข้าพเจ้า มีความเต็มใจที่จะสละอำนาจอันเป็นของข้าพเจ้าอยู่แต่เดิม ให้แก่ราษฎรโดยทั่วไป แต่ข้าพเจ้าไม่ยินยอมยกอำนาจ</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		ทั้งหลายของข้าพเจ้าให้แก่ผู้ใด คณะใดโดยเฉพาะ เพื่อให้อำนาจนั้นโดยสิทธิขาดและโดยไม่มีฟังเสียงอื่นแท้จริงของประจักษ์ราชนคร "
17	MCU. ผู้ดำเนินรายการ	เหตุการณ์ทั้งหมดที่นักเรียนได้ชมจากเทปบันทึกภาพ ตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงการปกครองของประเทศไทยในวันที่ 24 มิถุนายน 2475 จนกระทั่ง พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงสละราชสมบัติ นักเรียนมีความคิดเห็นอย่างไร ให้นักเรียนแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อน
18	CG. แบบฝึกปฏิบัติที่ 2 CG. ทำแบบทดสอบหลังเรียน 10 ข้อ ในเวลา 5 นาที CG. พัฒนาชุดการสอน โดย อังสนา นิไสยสามนต์เขต	

แบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย
ชุดที่ 2 การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

- คำสั่ง** จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วกา X ลงในกระดาษคำตอบ
1. การที่กลุ่มพระราชวงศ์และข้าราชการทำหนังสือทูลเกล้าฯ ถวายรัชกาลที่ 5 เมื่อ พ.ศ. 2427 ถือเป็นเหตุการณ์สำคัญต่อระบอบการปกครองของไทยอย่างไร
    - ก. เป็นผลจากการขุขงของชาติตะวันตกในรัชกาลที่ 5
    - ข. การแสดงออกถึงการไม่พอใจพระมหากษัตริย์เป็นครั้งแรก
    - ค. เป็นบทบาทหนึ่งของสื่อมวลชนเพื่อเรียกร้องให้ปฏิรูปการปกครอง
    - ง. เป็นความเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อระบอบประชาธิปไตยเป็นครั้งแรก
  2. กลุ่มกบฏ ร.ศ. 130 ประกอบด้วยบุคคลใด
    - ก. พระบรมวงศานุวงศ์
    - ข. กลุ่มผู้มีอำนาจทางเศรษฐกิจ
    - ค. ข้าราชการทหารและพลเรือนที่มีการศึกษา
    - ง. กลุ่มชาวต่างชาติที่เข้ามาค้าขาย
  3. เหตุการณ์ที่เรียกว่า กบฏ ร.ศ. 130 ถือว่าเป็นปรากฏการณ์ทางการเมืองซึ่งมีผลต่อประเทศไทยอย่างไร ในเวลาต่อมา
    - ก. รัฐบาลก่อตั้งวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรขึ้น
    - ข. ทำให้มีการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อมอบให้แก่ประชาชน
    - ค. ประชาชนเลิกสนใจการเมืองเพราะเกรงกลัวกฎหมายลงโทษ
    - ง. เป็นจุดเริ่มต้นทางความคิด นำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
  4. สาเหตุสำคัญของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 คือข้อใด
    - ก. ความไม่พอใจที่พระมหากษัตริย์แก้ไขปัญหาเศรษฐกิจไม่ลุล่วง
    - ข. นักศึกษาไทยจากต่างประเทศถูกต่างชาติขุขง
    - ค. คณะผู้เปลี่ยนแปลงต้องการโค่นล้มกษัตริย์
    - ง. กลุ่มผู้ก่อการวิตกในอิทธิพลของต่างชาติ

5. เพราะเหตุใด รัชกาลที่ 7 จึงทรงยินยอมเป็นกษัตริย์ภายใต้รัฐธรรมนูญ
- ทรงเห็นอภัยหน้ายในการแก้ปัญหา
  - ทรงไม่ยินดีเป็นกษัตริย์ตั้งแต่ต้น
  - ทรงดำริที่จะให้มีการเปลี่ยนแปลงอยู่แล้ว
  - เกรงอำนาจของคณะปฏิวัติ
6. หลวงประดิษฐมนูธรรม มีบทบาทสำคัญอย่างไร ในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
- เป็นหัวหน้าคณะปฏิวัติ
  - เป็นผู้วางแผนการฉกชิง
  - เป็นผู้ทูลเชิญและเจรจากับ ร.7
  - เป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทย
7. ข้อใด ไม่ใช่ จุดมุ่งหมายในการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
- รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุด
  - อำนาจอธิปไตยเป็นของปวงชน
  - นโยบายสร้างชาติในแนวสังคมนิยม
  - พระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญ
8. หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 แล้ว เจ้าโครงเศรษฐกิจแห่งชาติ ของหลวงประดิษฐมนูธรรม ไม่เป็นที่ยอมรับของคณะรัฐมนตรี เพราะเหตุใด
- ขาดเป้าหมายที่แน่นอน
  - มีลักษณะเป็นคอมมิวนิสต์
  - มีลักษณะไม่เป็นธรรมต่อสังคม
  - เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมมากเกินไป
9. เหตุการณ์ใด แสดงให้เห็นว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยในระยะแรกไม่ราบรื่นเสียแล้ว
- เกิดการจลาจล
  - เกิดกบฏบวรเดช
  - เกิดการปฏิวัติซ้ำ
  - ประชาชนไม่ใช้สิทธิไปเลือกผู้แทน

10. ความยุ่งยากทางการเมืองหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองที่เกิดขึ้น
ส่งผลต่อการตัดสินพระทัย ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ๙
อย่างไร

- ก. ทรงตัดสินพระทัยสละราชสมบัติ
- ข. ทรงยึดอำนาจการปกครองกลับคืน
- ค. มีคำสั่งให้ส่งตัวหลวงประดิษฐมนูธรรมไปประเทศฝรั่งเศส
- ง. เสด็จพระราชดำเนินไปประทับยังประเทศอังกฤษเพื่อรอให้
เหตุการณ์สงบ

*****

แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย
ชุดที่ 2 การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

คำสั่ง จงเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วกา X ลงในกระดาษคำตอบ

1. เหตุการณ์ในข้อใดที่ถือเป็นการเคลื่อนไหวเพื่อเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย
  - ก. วิกฤตการณ์ในสงครามโลกครั้งที่ 1
  - ข. การแผ่อิทธิพลของชาติตะวันตกในรัชกาลที่ 5
  - ค. การเคลื่อนไหวของสื่อมวลชนเพื่อเรียกร้องให้ปฏิรูปการปกครองในรัชกาลที่ 6
  - ง. การที่กลุ่มพระราชวงศ์และข้าราชการทำหนังสือทูลเกล้าฯ ถวายรัชกาลที่ 5 เมื่อ พ.ศ. 2427
2. การรวมตัวกันของกลุ่มข้าราชการทหารและพลเรือนโดยมีเป้าหมายทางการเมืองในปี พ.ศ. 2454 แต่ไม่สำเร็จ เราเรียกเหตุการณ์นั้นว่าอะไร
  - ก. เหตุการณ์ ร.ศ. 103
  - ข. การก่อตั้งคณะราษฎร
  - ค. เหตุการณ์กบฏ ร.ศ. 130
  - ง. การดลยภาพข้าราชการ
3. ข้อใด ไม่ใช่ สาเหตุทางสังคมที่นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475
  - ก. เหตุการณ์ ร.ศ. 130
  - ข. การยกเลิกการมีทาส
  - ค. ระบบอุปถัมภ์ในสังคม
  - ง. บทบาทของนักประพันธ์ต่าง ๆ
4. การขาดดุลงบประมาณ เป็นสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครองในด้านใด
  - ก. สังคม
  - ข. เศรษฐกิจ
  - ค. การเมือง
  - ง. การเมืองการปกครอง

5. การปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง ดำเนินไปด้วยความเรียบร้อยไม่เสียเลือดเนื้อเพราะเหตุใด
- ทุกคนเกรงอำนาจของคณะปฏิวัติ
  - ร. 7 ไม่ทรงยินดีเป็นกษัตริย์ตั้งแต่ต้น
  - รัชกาลที่ 7 ทรงให้ความร่วมมือ
  - ทหารทั้งหมดเห็นด้วยกับคณะปฏิวัติ
6. บุคคลสำคัญที่ได้ชื่อว่า มั่นสมอง ของคณะราษฎร คือใคร
- หลวงพิบูลสงคราม
  - หลวงประดิษฐมนูธรรม
  - พระยาพหลพลพยุหเสนา
  - พระยามโนปกรณนิติธาดา
7. ลักษณะการปกครองของไทย ภายหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นแบบใด
- สมบูรณาญาสิทธิราชย์
  - ประชาธิปไตยปกครองโดยคณะราษฎร
  - ประชาธิปไตย มีนายกรัฐมนตรีเป็นประมุข
  - ประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
8. เพราะเหตุใด คณะรัฐบาลจึงไม่เห็นด้วย กับร่างเค้าโครงการเศรษฐกิจ พ.ศ. 2475
- เพราะประชาชนส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วย
  - เพราะเป็นการให้เสรีภาพกับประชาชนมากเกินไป
  - เพราะเห็นว่าเป็นระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมมากเกินไป
  - เพราะรัฐบาลไม่มีทุนทรัพย์มากพอที่จะจัดดำเนินการตามร่างเค้าโครงการเศรษฐกิจนั้น
9. สาเหตุของการเกิดกบฏบวรเดช คือข้อใด
- ต่อต้านอุดมการณ์และการดำเนินงานของคณะราษฎร
  - ต้องการโค่นล้มรัฐบาลพระยามโนปกรณนิติธาดา
  - ต้องการให้ประเทศปกครองแบบสาธารณรัฐ
  - ต่อต้านการปกครองระบอบเผด็จการ

10. ข้อใด เป็นสาเหตุสำคัญของการสละราชสมบัติ ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ฯ

- ก. ความแตกแยกของนักการเมือง
  - ข. คณะรัฐบาลจอมดีสถาบันกษัตริย์
  - ค. ความริ้วฉานระหว่างรัฐบาลและรัฐสภา
  - ง. อำนาจอภิปไตยมิได้เป็นของปวงชนโดยแท้จริง
-

เฉลยแบบทดสอบ

ชุดที่ 2 เรื่องการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475

แบบทดสอบก่อนเรียน

1. ง
2. ค
3. ง
4. ก
5. ค
6. ง
7. ค
8. ข
9. ข
10. ก

แบบทดสอบหลังเรียน

1. ง
2. ค
3. ก
4. ข
5. ค
6. ข
7. ง
8. ค
9. ก
10. ง

เอกสารเนื้อหา

ชุดที่ 2 เรื่องการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

สาเหตุของการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง ทางการเมือง

แนวความคิดทางการเมืองแบบตะวันตกเริ่มขยายเข้ามายังเมืองไทย เมื่อพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงเปิดประเทศทำการค้า และติดต่อกับโลกตะวันตก เมื่อ พ.ศ. 2398 ได้มีส่วนกระตุ้นดังนี้

1. การคบค้าสมาคมกับคนทางโลกตะวันตก ทำให้ได้รู้ถึงระบอบการปกครองของประเทศเหล่านั้น จึงมีแรงกระตุ้นให้คนไทยที่เริ่มมีการศึกษาในสมัยรัชกาลที่ 5-6-7 เห็นความแตกต่างและประโยชน์อันพึงมีพึงได้ จากการปกครองที่ให้หลายคนร่วมกันตัดสินใจ ดีกว่าให้คนเดียวตัดสินใจอย่างเด็ดขาด
2. อิทธิพลของจักรวรรดินิยม การที่คนไทยได้เห็นประเทศทางตะวันตก เข้าครอบครองประเทศในแถบเอเชีย เช่น อินเดีย พม่า ญวน เขมร รวมทั้งการที่ประเทศไทยถูกคุกคามในสมัยรัชกาลที่ 5 ทำให้คนไทยเห็นความล้มเหลวของประเทศชาติภายใต้ระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราช และเห็นความจำเป็นที่จะมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการปกครอง ให้เหมาะสมกับสภาพความเป็นอยู่ของโลกภายนอก
3. การศึกษา คนไทยเริ่มได้รับการศึกษามากขึ้นตั้งแต่สมัยรัชกาลที่ 4 และ รัชกาลที่ 5 ได้ส่งพระราชโอรสออกไปศึกษาต่างประเทศ พร้อมทั้งส่งเสริมพวกที่เรียนเก่งสอบชิงทุนแล้วเรียนหลวงได้ ออกไปศึกษาเมื่อได้พบเหตุการณ์ทางการเมืองในประเทศนั้น ๆ ก็พิจารณาเห็นว่าประเทศไทยน่าจะมีการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
4. ความขัดแย้งทางผลประโยชน์ของกลุ่มบุคคล ระหว่างกลุ่มราชวงศ์ กับกลุ่มชนสามัญชน ที่มีความรู้สึกว่าคุณกลุ่มเจ้ารังแก เช่น ผลประโยชน์ต่าง ๆ โดยมากพวกราชวงศ์จะเป็นผู้ควบคุม ทำให้ประชาชนโดยเฉพาะผู้ที่เริ่มมีการศึกษา เกิดความรู้สึกว่าคุณเอาเปรียบและเสียผลประโยชน์และขาดเสรีภาพ กุฎีรอนสิทธิอันพึงมีพึงได้ จากความสามารถของตนที่ทำ จะตกแก่เจ้าทั้งสิ้น ทำให้มองเห็นว่า การปกครองแบบประชาธิปไตยจะทำให้ตนได้รับผลตอบแทน ดีกว่า

ด้วยเหตุดังกล่าว ทำให้เกิดปฏิกิริยาทางการเมือง 2 ครั้ง คือ

1. การถว้ายค่ากราบบังคมทูลความเห็น ในการจัดการเปลี่ยนแปลงระเบียบราชการแผ่นดิน ร.ศ. 103 (พ.ศ. 2427) อันประกอบด้วย เจ้านาย 4 องค์และสามัญชน 7 คน ซึ่งตรงกับรัชสมัยของรัชกาลที่ 5

2. กลุ่ม ร.ศ. 130 (พ.ศ. 2455) กลุ่มนี้เป็นข้าราชการและพลเรือนทั้งหมดมีจุดประสงค์จะเปลี่ยนแปลงการปกครองประเทศไทย และแผนการได้ริ้วไหลและถูกจับได้ทั้งหมด เหตุการณ์ทางการเมืองได้หยุดชงักไป แต่ความคิดในการเปลี่ยนแปลงการปกครองนั้น ไม่มีการหยุดชงัก กลับทวีความรุนแรงขึ้นเรื่อย ๆ และเป็นสาเหตุสำคัญ ของการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง ในวันที่ 24 มิถุนายน 2475

สาเหตุของการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง ทางสังคม

ระบบทางสังคมที่ปรากฏในรูปของเจ้าขุนมูลนายที่ประชาชน คือไพร่หรือทาส ที่จะต้องขึ้นต่อมูลนาย ทำให้เกิดข้อเปรียบเทียบในความไม่เท่าเทียมกันในสังคม เมื่อมีชาวต่างชาติเข้ามาเผยแพร่ความคิดใหม่ ๆ ประเทศไทยจึงได้มีการออกหนังสือพิมพ์ ในสมัยรัชกาลที่ 5 ซึ่งถือเป็นปากเสียงของประชาชน เช่น สยามออบเซอร์เวอร์ และ "สยามประเภท" ซึ่งได้ลงบทความวิพากษ์วิจารณ์สังคม กระทบทกระเทือนชนชั้นสูงที่กำตัวฟุ้งเฟ้อ และมีหนังสือพิมพ์รายปักษ์ชื่อ "ศุลวิภาคพจนกิจ" และหนังสือ "ศิริพจนภาค" ออกเป็นรายเดือน ซึ่งหนังสือทั้งสองเล่มนี้ ได้ชี้แนวทางใหม่ แก่สถาบันผู้ปกครองอย่างชัดเจน และตรงไปตรงมาอย่างไม่เคยมีมาก่อน นอกจากนี้หนังสือ เงินในสยามวงศ์ (ภาษาไทย) ได้ลงบทความเรื่อง "อินเดียกับความมีอิสรภาพ" หนังสือ บางกอกการเมือง ลงบทความเรื่อง "กฎหมายธรรมนุญประเพณี" ซึ่งหนังสือพิมพ์เหล่านี้จะชี้ให้เห็นถึงสังคม ที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตยนั้น มีดีอะไร ทำให้ประชาชนได้ตระหนักว่า ถ้ามีการเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้วจะทำให้สังคมดีขึ้น ประชาชนจะได้รับความสุขยุติธรรม ผลประโยชน์อันพึงมีพึงได้ก็จะตกแก่ผู้ผลิต ไม่ต้องส่งให้กับมูลนายอีกต่อไป

ดังนั้นเมื่อมีการยกเลิกระบบทาสในสมัยรัชกาลที่ 5 สังคมไทยจึงมีการตื่นตัว ประกอบกับมีการปฏิรูปทางการศึกษา ในสมัยรัชกาลที่ 5 จึงมีผลต่อการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และต้องการสิทธิเสรีภาพและความเสมอภาคตามหลักการปกครองแนวใหม่

โดยสรุปสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครองทางสังคม คือ

1. ระบบทาสและไพร่ เป็นความไม่เท่าเทียมกันในสังคมไทย
2. คนไทยได้รับแนวความคิดใหม่จากชาวตะวันตกที่เข้ามาติดต่อในประเทศ
3. สื่อมวลชน คือ นักเขียนและหนังสือพิมพ์ทำให้อำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยแผ่ขยายสู่ประชาชนอย่างรวดเร็ว
4. การศึกษา ช่วยให้ประชาชนสามารถคิดและตัดสินใจเพื่อสิทธิและเสรีภาพของตน

สาเหตุของการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง ทางเศรษฐกิจ

เมื่อประเทศไทยได้ทำสนธิสัญญาเบาริงในปีพ.ศ. 2398 จึงเปิดประตูการค้า เปลี่ยนจากการผลิตเพื่อบริโภคมาเป็นการผลิตเพื่อการค้า ทำให้เกิดปัญหาทางเทคโนโลยี เพราะเศรษฐกิจของประเทศขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมดินฟ้าอากาศ ผลผลิตจึงตกต่ำ และขาดความรู้ที่จะพัฒนา ขาดการเอาใจใส่จากผู้ปกครองรัฐ ถูกขูดรีดจากคนกลางผู้มีความรู้ดีกว่า ทำให้ประชาชนรู้สึกถูกเอารัดเอาเปรียบ

ต่อมาเมื่อสงครามโลกครั้งที่ 1 เกิดขึ้นในปี พ.ศ. 2460 เศรษฐกิจทั่วโลกตกต่ำลง ซึ่งมีผลกระทบต่อภาวะเศรษฐกิจของประเทศไทยด้วย

นอกจากนี้การใช้จ่ายเงินอย่างขาดหลักเกณฑ์ภายในประเทศ มีผลให้ข้าราชการที่เกินความจำเป็น ถูกปลดออกจากงาน ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว เรียกว่าคุณภาพข้าราชการ อันเป็นผลกระทบต่อสภาพจิตใจของประชาชนเป็นอย่างมาก ทำให้ข้าราชการมองระบอบการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชนี้ ไม่สามารถช่วยให้ประชาชน มีสภาพเศรษฐกิจที่ดีได้ ดังนั้นเมื่อคณะราษฎรเข้ามา จึงสามารถเรียกร้องให้เกิดการสนับสนุนได้มาก จากข้าราชการที่ปฏิบัติภารกิจอยู่ทั้งพลเรือน และทหาร การปฏิวัติ 2475 จึงได้ประสบผลสำเร็จ

สรุปได้ว่าสาเหตุแห่งการเปลี่ยนแปลงการปกครอง อันเกิดจากปัญหาทางเศรษฐกิจ คือ

1. ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ เนื่องจากขาดเทคโนโลยีและปัญหาทางธรรมชาติ
2. เกษตรกรถูกเอาเปรียบจากคนกลาง และขาดการดูแลเอาใจใส่จากผู้มีอำนาจหน้าที่
3. เศรษฐกิจตกต่ำทั่วโลกเนื่องจากผลของสงครามโลกครั้งที่ 1
4. การแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจในสมัยรัชกาลที่ 7 โดยการปลดข้าราชการออกจากงาน ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่เดือดร้อน

เหตุการณ์การเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475

กลุ่มผู้ริเริ่มคือนักเรียนไทยในฝรั่งเศส ผู้นำสำคัญคือนายปรีดี พนมยงค์ กับร้อยโทแปลก ชิตตะสังคะ เมื่อบุคคลเหล่านี้กลับประเทศไทย ก็รวบรวมผู้คนที่มีความคิดอย่างเดียวกัน ตั้งชื่อคณะปฏิวัติว่า คณะราษฎร ซึ่งประกอบด้วยคณะบุคคลทั้งทหาร และพลเรือน มีพันเอกพระยาพหลพลพยุหเสนา (พจน์ พหลโยธิน) เป็นหัวหน้า

การปฏิวัติกระทำได้สำเร็จโดยไม่สูญเสียเลือดเนื้อในวันที่ 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475 มีผลให้มีการเปลี่ยนแปลงจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราช มาเป็นระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภา อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขอยู่ภายใต้กฎหมายรัฐธรรมนูญ

จากนั้น คณะราษฎรได้ประกาศหลัก 6 ประการ เพื่อใช้เป็นหลักในการบริหารประเทศ คือ

1. หลักเอกราช
2. หลักความปลอดภัย
3. หลักเศรษฐกิจ
4. หลักเสมอภาค
5. หลักเสรีภาพ
6. หลักการศึกษา

วันที่ 27 มิถุนายน พ.ศ. 2475 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ได้ทรงลงพระปรมาภิไธย ในพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว ซึ่งนายปรีดี พนมยงค์ เป็นผู้ร่างขึ้นถวาย และต่อมาในวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2475 ได้ทรงพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับถาวร

ฉบับแรก ให้แก่ประชาชนชาวไทย

นับแต่ปี พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน ประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขภายใต้รัฐธรรมนูญซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุด ความเป็นอยู่ของประชาชนชาวไทย มีความเท่าเทียมกันตามกฎหมาย

แบบฝึกปฏิบัติที่ 1

ชุดที่ 2 เรื่องการปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

จุดประสงค์ นักเรียนสามารถบอกสาเหตุการเปลี่ยนแปลงการปกครองด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ได้อย่างน้อย 8 ข้อใน 10 ข้อ

คำสั่ง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และกาเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง ในเวลา 3 นาที

- 1. แนวความคิดทางการเมืองแบบตะวันตก เข้ามาในประเทศไทย เนื่องจากการเปิดประเทศทำการค้า และติดต่อกับโลกตะวันตก ในสมัยรัชกาลที่ 4
- 2. การเลิกทาสและยกเลิกระบบไพร่ เป็นสาเหตุสำคัญทางการเมือง ที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
- 3. การที่คนไทยมีโอกาสศึกษาต่อยังต่างประเทศ จึงถูกรอบงำด้วยอารยธรรมตะวันตก ต้องการให้ประเทศไทยเลียนแบบต่างชาติ ในทุกๆด้าน
- 4. ความขัดแย้งระหว่างราชวงศ์และสามัญชน เป็นสาเหตุสำคัญอย่างหนึ่ง ที่ทำให้ประชาชนบางส่วน ต้องการให้ประเทศไทยปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 5. สาเหตุที่ฐานะทางเศรษฐกิจของไทยเริ่มตกต่ำลงในสมัยรัชกาลที่ 6 เนื่องจากการคอร์รัปชันในหมู่ราชการ
- 6. ผลกระทบจากสงครามโลกครั้งที่ 1 ทำให้ประเทศไทยประสบปัญหาภาวะเศรษฐกิจตกต่ำ เกิดความเดือดร้อน นำไปสู่ความไม่พอใจในการแก้ปัญหา เป็นสาเหตุหนึ่งของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง
- 7. การออกหนังสือพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ 5 เป็นการเผยแพร่ความคิดเรื่องความไม่เท่าเทียมกันในสังคม หากเปลี่ยนแปลงการปกครอง จะทำให้สังคมดีขึ้น
- 8. ผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ เนื่องจากขาดเทคโนโลยีและปัญหาทางธรรมชาติ เป็นสาเหตุทางเศรษฐกิจ ที่นำไปสู่การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง

- 9. ปัญหาทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 7 ได้รับการแก้ไข โดยปลดข้าราชการที่เกินความจำเป็นออก ทำให้ปัญหาต่าง ๆ คลี่คลายลงไปได้ด้วยดี
- 10. ต่างชาติที่เข้ามามีอิทธิพลในประเทศไทย เช่น อังกฤษ ฝรั่งเศส บีบบังคับให้ประเทศไทยใช้การปกครองระบอบเดียวกับตน มิฉะนั้น จะต้องตกเป็นอาณานิคม

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 1

ชุดที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475

1. /
2. X
3. X
4. /
5. X
6. /
7. /
8. /
9. X
10. X

นักเรียนทำถูกกี่ข้อคะ ?

ถ้าถูก 8 ข้อขึ้นไป . . . เก่งมากค่ะ

ถ้าถูก 5-7 ข้อ ก็ . . . เกือบเก่งแล้วค่ะ

ถ้าถูกน้อยกว่า 5 ข้อ . . . ต้องมีสมาธิอีกนิดนะคะ

ไม่เป็นไร เดี่ยวมาให้ทดสอบอีก

แบบฝึกปฏิบัติที่ 2

ชุดที่ 2 เรื่องการปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

คำสั่ง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่คิดว่าถูก
และกาเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่ไม่ถูกต้อง
ในเวลา 3 นาที

- 1. เหตุการณ์ กบฏ ร.ศ. 130 เป็นแนวคิดสำคัญของการปฏิบัติ
เปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2475
- 2. "คณะราษฎร" คือ กลุ่มประชาชนจำนวนมาก ที่รวมตัวกันก่อน
ความไม่สงบขึ้นบริเวณอนุสาวรีย์ประชาธิปไตย เพื่อเรียกร้อง
ประชาธิปไตย
- 3. ประเทศไทยแต่เดิม ปกครองในระบอบ "คณาธิปไตย"
- 4. ประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นระบอบประชาธิปไตย
ได้โดยไม่เสียเลือดเนื้อ เนื่องจากพระมหากษัตริย์ทรงให้
ความร่วมมือเมื่อคณะราษฎรร้องขอ
- 5. เมื่อปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครองแล้ว เหตุการณ์ภายใน
ประเทศก็สงบเรียบร้อย ไม่เกิดปัญหาทางการเมืองอีกเลย
- 6. หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง คณะราษฎรได้ประกาศ
หลัก 6 ประการ เพื่อใช้เป็นหลักในการบริหารประเทศ คือ
หลักเอกราช หลักความปลอดภัย หลักเศรษฐกิจ หลักเสมอ
ภาค หลักเสรีภาพ และหลักการศึกษา
- 7. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ได้
พระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับถาวรฉบับแรก ในวันที่ 27
มิถุนายน พ.ศ. 2475
- 8. ผู้ร่างพระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว
คือ นายปรีดี พนมยงค์
- 9. กบฏบวรเดช เกิดจากความขัดแย้งของพระมหากษัตริย์ กับ
รัฐบาล
- 10. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 7 ทรงสละ
ราชสมบัติ เนื่องจากทรงเห็นว่า รัฐบาลไม่สามารถให้
เสรีภาพและประชาธิปไตยที่แท้จริงแก่ราษฎรได้

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 2

ชุดที่ 2 เรื่อง การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

1. /
2. X
3. X
4. /
5. X
6. /
7. X
8. /
9. X
10. /

คะแนนดีขึ้นไหมคะ ถ้ามากกว่าเดิมนะ .. เก่งมากค่ะ
 หลังจากศึกษาจบแล้ว จะมีแบบทดสอบหลังเรียน
 ค่ะ ว่า จะทำได้ถูกต้องทุกข้อไหม ?

ชุดที่ 3

เรื่อง โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย

คู่มือครู

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชุดที่ 3

**เรื่อง โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย
วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

คำนำ

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ได้พัฒนาขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับครูใช้สอนวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ชุดการสอนนี้เป็นชุดการสอนแบบบรรยาย โดยใช้ระบบผลิตชุดการสอนแผนจุฬา มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน คือ (1) ทดสอบก่อนเรียน (2) นำเข้าสู่บทเรียน (3) กิจกรรมการเรียนการสอน (4) สรุปบทเรียน (5) ทดสอบหลังเรียน สื่อการสอนประกอบด้วย เทปบันทึกภาพประจำชุดการสอน ชุดละ 1 ม้วน เอกสารเนื้อหา แบบฝึกปฏิบัติและแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนอย่างละ 1 ชุด

ชุดการสอนได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ชุดการสอนแบ่งเป็น 6 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย ชุดที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ชุดที่ 3 เรื่อง โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย ชุดที่ 4 เรื่อง การเลือกตั้ง ชุดที่ 5 เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย ชุดที่ 6 เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

ครูผู้สอนควรศึกษา และทำความเข้าใจกับชุดการสอนนี้อย่างละเอียด การใช้ชุดการสอนจะบรรลุวัตถุประสงค์อย่างแน่นอน

ผู้วิจัย

24 กรกฎาคม 2538

ชุดการสอนที่ 3

เรื่อง โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย

คำแนะนำการใช้ชุดการสอน

1. องค์ประกอบของชุดการสอน

ชุดการสอน เรื่อง โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วย

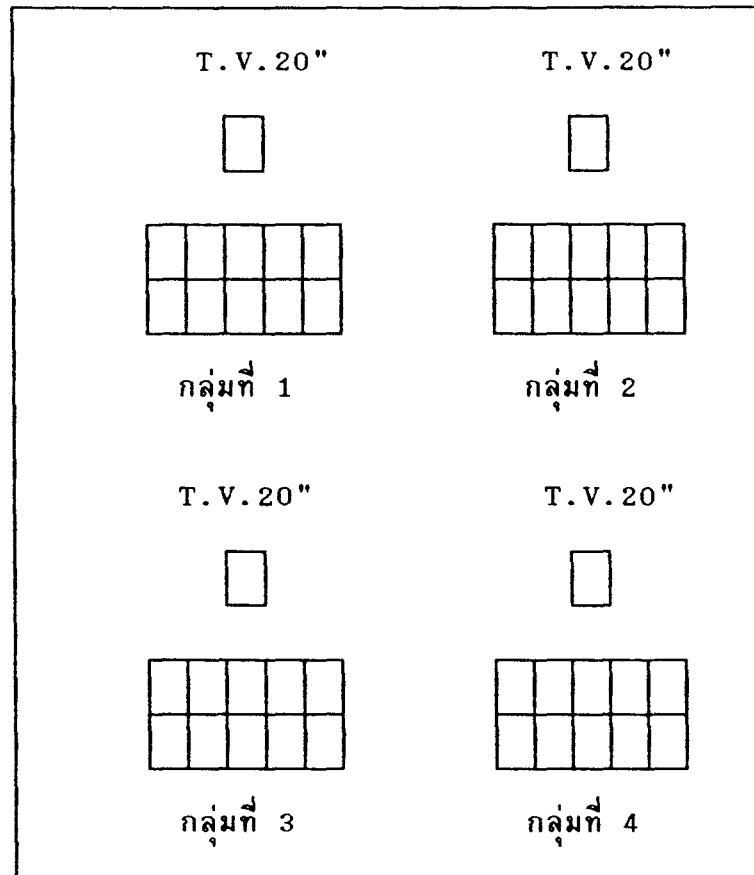
1.1 คู่มือครู	1 เล่ม
1.2 เทปบันทึกภาพ	1 ม้วน
1.3 เอกสารเนื้อหา	40 ชุด
1.4 แบบฝึกปฏิบัติ	40 ชุด
1.5 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน พร้อมเฉลย	40 ชุด

2. ขั้นตอนการสอน

ขั้นตอนการสอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 ทดสอบก่อนเรียน 5 นาที
- 2.2 นำเข้าสู่บทเรียน 3 นาที
- 2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน 34 นาที
  - 2.3.1 ดูเทปบันทึกภาพเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ
  - 2.3.2 ศึกษาเอกสารเนื้อหา
  - 2.3.3 ทำแบบฝึกปฏิบัติ
- 2.4 สรุปบทเรียน 3 นาที
- 2.5 ทดสอบหลังเรียน 5 นาที

3. การจัดชั้นเรียน การจัดชั้นเรียนสำหรับการใช้ชุดการสอน ซึ่งมีเทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลักนั้น สิ่งสำคัญคือการจัดที่นั่งสำหรับนักเรียน ที่สามารถมองเห็นภาพ และฟังเสียงได้ชัดเจน พร้อมทั้งสะดวกในการแจกและเก็บเอกสารประกอบการสอน ดังภาพ

ภาพที่ 5.1 แผนผังแสดงการจัดชั้นเรียนเพื่อใช้ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก แสดงที่ตั้งเครื่องรับโทรทัศน์ และที่นั่งของนักเรียน

4. สิ่งที่ครูและนักเรียนต้องเตรียม

4.1 สิ่งที่ครูต้องเตรียม

ครูต้องเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ซึ่งมิได้จัดไว้ในชุดการสอน ได้แก่

4.1.1 การจัดชั้นเรียนที่มีเครื่องเล่นเทปบันทึกภาพ และเครื่องรับโทรทัศน์ที่มีจอภาพขนาด 20" ขึ้นไปจำนวน 4 เครื่อง และจัดที่ตั้งดังภาพที่ 5.1

4.1.2 ครูต้องทดลองเปิดเทปบันทึกภาพ ให้พร้อมที่จะทำการสอนได้ทันที

4.1.3 ครูต้องเตรียมสำรวจชุดการสอนให้ทุกสิ่งอยู่ครบถ้วน และเพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะทำการสอน

4.1.4 ครูต้องศึกษาเนื้อหาที่จะสอนโดยละเอียด และศึกษาชุดการสอนอย่างรอบคอบ

4.2 สิ่งที่นักเรียนต้องเตรียม

เพื่อให้การเรียนด้วยชุดการสอนเป็นไปด้วยดี นักเรียนควรเตรียมตัวให้พร้อม เพื่อรับความรู้ด้วยการเตรียมเครื่องใช้ส่วนตัว ดังต่อไปนี้

4.2.1 เครื่องเขียน เช่น ปากกา ดินสอ ยางลบ

4.2.2 สมุดบันทึก

5. คำชี้แจงสำหรับครู

ชุดการสอนเรื่อง โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย ดังนี้

- โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา
- บทบาทของพระมหากษัตริย์ไทยในระบอบประชาธิปไตย
- อำนาจและหน้าที่ของฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ
- ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหารและอำนาจตุลาการ

แผนการสอน

วิชา สังคมศึกษา   ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3   เวลา 50 นาที
 ชุดที่ 3   เรื่องโครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย

หัวเรื่อง

1. โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา
2. อำนาจอธิปไตย เป็นอำนาจสูงสุดที่ใช้ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
3. ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และ อำนาจตุลาการ

มโนทัศน์/หลักการ

1. การปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย เป็นระบอบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ
2. พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตย ได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ
3. อำนาจนิติบัญญัติ โดยรัฐสภา มีหน้าที่สำคัญคือ การตรากฎหมาย เพื่อให้ปกครองประเทศ ส่วนอำนาจบริหาร โดยคณะรัฐมนตรี มีหน้าที่นำกฎหมายไปใช้ปกครองประเทศ และนำงบประมาณไปบริหารราชการแผ่นดิน อำนาจตุลาการ โดย ศาล มีอำนาจหน้าที่พิจารณาคดีความตามกฎหมายกำหนด

วัตถุประสงค์

เมื่อนักเรียนชมเทปบันทึกภาพ เรื่อง โครงสร้างการปกครองของไทย

1. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับโครงสร้างการปกครองของไทย ได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ
2. นักเรียนสามารถบอกบทบาท ของพระมหากษัตริย์ไทยในระบอบประชาธิปไตยได้ อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ
3. นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของ ฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการได้ถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ทำข้อสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ ในเวลา 5 นาที
2. นำเข้าสู่บทเรียน โดยสนทนาเหตุการณ์ปัจจุบัน เกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินงานของรัฐบาล ว่ามีวิธีการ ขั้นตอน อย่างไร ใช้เวลา 3 นาที
3. กิจกรรมการเรียนรู้การสอน
  - 3.1 ดูเทปบันทึกภาพ เรื่องโครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ใช้เวลา 10 นาที
  - 3.2 ศึกษาบัตรเนื้อหา เรื่องโครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ใช้เวลา 5 นาที
  - 3.3 ทำแบบฝึกปฏิบัติ ชุดที่ 1 , 2 , 3 และ 4 ตามลำดับ ใช้เวลา 10 นาที
4. สรุป โดยให้นักเรียนช่วยกันวิเคราะห์ปัญหา การดำเนินงานตามอำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ ฝ่ายบริหาร และฝ่ายตุลาการ พร้อมเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา ใช้เวลา 10 นาที
5. ทดสอบหลังเรียน 10 ข้อ ใช้เวลา 5 นาที

สื่อการสอน

1. แบบทดสอบก่อน และหลังเรียน
2. เทปบันทึกภาพ เรื่องโครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย
3. บัตรเนื้อหา
4. แบบฝึกปฏิบัติ

การประเมินผล

1. ผลของการสอบหลังเรียน
2. ผลการปฏิบัติงานในแบบฝึกปฏิบัติ

แผนรายการสอนทางโทรทัศน์

รายการที่ 3

เรื่อง โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย
 ประกอบวิชา สังคมศึกษา ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3
 รูปแบบรายการ บุคคลเดี่ยว ความยาว 20 นาที

---

1. ประเด็น

- 1.1 โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา
- 1.2 อำนาจอธิปไตย เป็นอำนาจสูงสุดที่ใช้ในการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 1.3 ความสัมพันธ์ระหว่างอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และ อำนาจตุลาการ

2. แนวคิด

- 2.1 การปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย เป็นระบอบการปกครองที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข โดยมีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ
- 2.2 พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตย ได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ
- 2.3 อำนาจนิติบัญญัติ โดยรัฐสภา มีหน้าที่สำคัญคือ การตรากฎหมาย เพื่อให้ปกครองประเทศ
อำนาจบริหาร โดยคณะรัฐมนตรีมีหน้าที่นำกฎหมายไปใช้ปกครองประเทศ และนำงบประมาณไปบริหารราชการแผ่นดิน
อำนาจตุลาการ โดย ศาล มีอำนาจหน้าที่พิจารณาตัดสินความตามกฎหมายกำหนด

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับโครงสร้างการปกครองของประเทศไทย ได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ
- 3.2 นักเรียนสามารถบอกบทบาทของพระมหากษัตริย์ไทย ในระบอบประชาธิปไตยได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ

- 3.3 นักเรียนสามารถตอบคำถามเกี่ยวกับอำนาจและหน้าที่ของ ฝ่ายนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการได้ถูกต้อง
  4. กิจกรรมก่อนชมรายการ
    - 4.1 ฟังครูอธิบายถึงการเรียนด้วยชุดการสอนด้วยเทปบันทึกภาพให้เข้าใจ
    - 4.2 สนทนาเกี่ยวกับข่าวการเมืองการปกครองในปัจจุบันของประเทศไทย
  5. กิจกรรมขณะที่ชมรายการ
ให้นักเรียนจดบันทึกเนื้อหา โดยสรุปตามความเข้าใจ
  6. กิจกรรมหลังชมรายการ
    - 6.1 ศึกษาบัตรเนื้อหาเพิ่มเติม
    - 6.2 ทำแบบฝึกปฏิบัติตามที่กำหนด
    - 6.3 ทำแบบทดสอบหลังเรียน
  7. การประเมินผล
    - 7.1 สังเกตความสนใจและการร่วมแสดงความคิดเห็น
    - 7.2 ตรวจสอบความถูกต้อง
      - การทำแบบฝึกปฏิบัติ
      - การทำแบบทดสอบหลังเรียน
-

แผนผังรายการ

ชุดรายการ การปกครองระบอบประชาธิปไตย
 รายการที่ 3 เรื่อง โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย
 ประกอบวิชา สังคมศึกษา ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3
 รูปแบบรายการ บุคคลเดี่ยว ความยาว 10 นาที

ลำดับที่	ประเด็น/กิจกรรม	เวลา	
		นาที	วินาที
1.	ไตเติลรายการ	-	30
2.	ผู้ดำเนินรายการบรรยายนำเรื่อง	1	-
3.	เนื้อหา	7	20
4.	สรุป	1	-
5.	เครดิตรายการ		10

บทโทรทัศน์เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย
 ชุดที่ 3 โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยไทย

NO_1

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
1	FI CG โทรทัศน์เพื่อการศึกษา CG ประกอบวิชา สังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 CG เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย ชุดที่ 3 CG โครงสร้างการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยไทย CG ทำแบบทดสอบก่อนเรียน 10 ข้อ ในเวลา 5 นาที CG โครงสร้างการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยไทย	คนตรี FI/FU เพลงบรรเลงค้ำคาวกีนกล้าย
2	MS ผู้ดำเนินรายการ	สวัสดิ์ค๊ะในชุดที่ 3 นี้ นักเรียน จะได้ศึกษาเกี่ยวกับ โครงสร้าง การปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเราได้เปลี่ยนแปลงการปกครอง

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์มาเป็นระบอบประชาธิปไตยตั้งแต่ พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา
3	<p>อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย</p> <p>ประชาชนไปใช้สิทธิเลือกตั้ง</p> <p>การประชุมสภา ฯ</p>	<p>การปกครองระบอบประชาธิปไตยนี้เป็นระบอบที่ได้รับการยอมรับมากที่สุด เพราะเป็นการปกครองที่เอื้ออำนวยต่อวิถีทางในการดำเนินชีวิต และสนองตอบต่อความต้องการพื้นฐานของมนุษย์คือความมีอิสระ สิทธิ เสรีภาพ มุ่งให้ประชาชนมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการปกครองมากที่สุด เป็นการยกย่องคุณค่า และเคารพในศักดิ์ศรีของ มนุษย์ เชิดชูหลักความเสมอภาค และเสรีภาพของมนุษย์เช่นกัน โดยอำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ หรืออำนาจ</p>
4	<p>CG อำนาจอธิปไตย</p> <p>CG อำนาจนิติบัญญัติ</p> <p>CG อำนาจบริหาร</p> <p>CG อำนาจตุลาการ</p>	<p>อธิปไตยนั้นมาจาก ปวงชนชาวไทย โดย แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ</p> <p>อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และ</p> <p>อำนาจ ตุลาการ มีรัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดในการปกครองประเทศ มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขแห่งรัฐ</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
5	พระมหากษัตริย์ทรงเปิดสภา	และทรงใช้อำนาจอธิปไตยแทนปวงชนชาวไทย โดยใช้อำนาจนิติบัญญัติผ่าน
6	โครงสร้างอำนาจอธิปไตย	ทางรัฐสภา อำนาจบริหารผ่านทางคณะรัฐมนตรีและอำนาจตุลาการผ่านทางศาล การปกครองดังกล่าว พระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์พระประมุขของประเทศและทรงเป็นจอมทัพไทย ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติ เป็นสัญลักษณ์ของชาติไทย ซึ่งทรงเป็นกลางทางการเมือง ไม่ฝักใฝ่สนับสนุนพรรคการเมืองพรรคใด พรรคหนึ่งโดยเฉพาะและทรงไม่เกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง เว้นแต่กรณีจำเป็นอย่างอื่นเท่านั้น ส่วนผู้รับผิดชอบโดยตรงในการบริหาร
7	การประชุมคณะรัฐมนตรี	ราชการแผ่นดินคือคณะรัฐมนตรี จึงยังผลให้รัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล กลายเป็นสถาบันการปกครองที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย นักรัฐศาสตร์เรียก ระบบการปกครองแบบนี้ว่า การปกครองระบอบประชาธิปไตยโดยรัฐสภา

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
8	รัฐสภา	รัฐสภาเป็นองค์กรที่มีความสำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นองค์กรที่ประชาชนมีส่วนร่วม
9	การประชุมสภาผู้แทนราษฎร	ร่วมในการเลือกผู้แทนเพื่อไปทำหน้าที่ในฝ่ายนิติบัญญัติ โดยที่ผู้แทนเหล่านี้จะมีบทบาทและหน้าที่หลัก 3 ประการ คือการออกกฎหมาย การควบคุมบริหารราชการแผ่นดิน และการให้ความเห็นชอบในกิจการสำคัญของประเทศ ซึ่งการดำเนินกิจการของฝ่ายนิติบัญญัติ จะอยู่ภายใต้บทบัญญัติรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และข้อบังคับกฎหมาย และระเบียบปฏิบัติต่าง ๆ
10	โครงสร้างรัฐสภา	รัฐสภา จะประกอบด้วยวุฒิสภา และสภาผู้แทนราษฎร
11	การประชุมวุฒิสภา	วุฒิสภา ประกอบด้วยสมาชิกซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งจากผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีความรู้ความชำนาญในทางวิชาการหรือสาขาอาชีพต่าง ๆ อันจะยังประโยชน์ให้เกิดแก่การปกครองแผ่นดิน

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
12	การเลือกตั้งผู้แทนราษฎร	<p>คืนในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นพระประมุข</p> <p>ส่วนสภาผู้แทนราษฎร ประกอบด้วยผู้แทนราษฎรที่ประชาชนเลือกตั้งเข้ามาเพื่อช่วยปกครองดูแลพิทักษ์รักษาผลประโยชน์ของประชาชนโดยทั่วไป</p>
13	โครงสร้างฝ่ายนิติบัญญัติ	<p>หน้าที่หลักของนิติบัญญัติ ได้แก่ ตรากฎหมาย อนุมัติงบประมาณแผ่นดิน พิจารณารับรองการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี ตั้งกระทู้ถามคณะรัฐมนตรี เมื่อฝ่ายบริหารไม่ปฏิบัติตาม และเปิดประชุมเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรี</p>
14	โครงสร้างฝ่ายบริหาร	<p>ส่วนอำนาจบริหารในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยขึ้นอยู่กับคณะรัฐมนตรี ซึ่งประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีอีกจำนวนหนึ่ง มีอำนาจหน้าที่นำกฎหมายไปใช้ปกครองประเทศและนำงบประมาณไปบริหารราชการแผ่นดินตามอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบ</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
15	<p>โครงสร้างความสัมพันธ์ ของฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายบริหาร</p> <p>การประชุมรัฐสภา</p>	<p><u>ความสัมพันธ์ระหว่างฝ่ายนิติบัญญัติ</u> <u>กับฝ่ายบริหาร รัฐธรรมนูญของไทย</u></p> <p>ได้มีการแบ่งแยกอำนาจออกจากกัน ไม่เด็ดขาด คือมีการถ่วงดุลอำนาจ ซึ่งกันและกัน โดยทั่วไปอำนาจนิติ บัญญัติและอำนาจบริหารมีความ สัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิดดังนี้ คือการ แต่งตั้งนายกรัฐมนตรี รัฐธรรมนูญ ให้อำนาจฝ่ายนิติบัญญัติในการสรรหา ตัวบุคคลที่เหมาะสม เพื่อแต่งตั้งให้ เป็นนายกรัฐมนตรี ส่วนการแถลง นโยบายของรัฐบาลต่อรัฐสภานั้นใน ฐานะที่รัฐบาลมีอำนาจควบคุมการ บริหารราชการแผ่นดิน คณะรัฐมนตรี ที่จะเข้ามาบริหารราชการแผ่นดินจึง ต้องแถลงนโยบายต่อรัฐสภา เพื่อให้ สมาชิกรัฐสภาได้ทราบว่า รัฐบาลมี นโยบายอย่างไรในการเข้าไป บริหารประเทศ และในขณะเดียวกัน รัฐบาลก็จะได้รับฟังความคิดเห็นของ สมาชิกรัฐสภาด้วย</p> <p>นโยบายของรัฐบาลเป็นเครื่องแสดง เจตนารมณ์ของรัฐบาลว่าจะทำอะไร ให้กับประชาชน เพราะการปกครอง</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		<p>ในระบอบประชาธิปไตยนั้น รัฐบาลต้องเป็นของประชาชนและทำงานในฐานะเป็นตัวแทนของประชาชน เพื่อประชาชน ซึ่งคำว่าประชาชนนั้น จะต้องมีมาถึงประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศ</p> <p>โดยสรุปแล้วการปกครองระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทยนั้น รัฐธรรมนูญเป็นกฎหมายสูงสุดที่ใช้ปกครองประเทศ โดยให้อำนาจพระมหากษัตริย์เป็นผู้ใช้อำนาจอธิปไตย ได้แก่ อำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ</p>
16	โครงสร้างฝ่ายตุลาการ	<p>ในส่วนของอำนาจตุลาการนั้น จะเป็นการใช้อำนาจผ่านทางศาล ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ศาลฎีกา ศาลอุทธรณ์ และศาลชั้นต้น</p>
17	ภาพกระทรวงยุติธรรม ภาพการพิจารณาคดีในศาล	<p>มีอำนาจหน้าที่ในการพิจารณาคดีความต่าง ๆ ตามกฎหมายที่รัฐสภาได้ตราไว้อย่างเคร่งครัด</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
18	CG. ทำแบบฝึกปฏิบัติ CG. ทดสอบหลังเรียน 10 ข้อ ในเวลา 5 นาที CG. พัฒนาการการสอน โดย อังสนา พิไสยสามนต์เขต	FI/FU เพลงบรรเลง ค้างคาวกินกล้วย FO

แบบทดสอบก่อนเรียน
ชุดที่ 3 เรื่อง โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือก X คำตอบที่ถูกต้องที่สุด ลงในกระดาษคำตอบ

1. "ประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุขอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ" ข้อใด ผิดข้อเท็จจริง
  - ก. ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพ
  - ข. อำนาจอสูงสุดเป็นของปวงชนชาวไทย
  - ค. อำนาจอธิปไตยเป็นของรัฐบาลไทย
  - ง. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง
2. "รัฐสภา" ประกอบด้วยข้อใด
  - ก. นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี
  - ข. พรรครัฐบาลและพรรคฝ่ายค้าน
  - ค. สภาผู้แทนราษฎร และวุฒิสภา
  - ง. ประธานรัฐสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
3. ข้อใด คืออำนาจหน้าที่ของคณะรัฐมนตรี
  - ก. ตรากฎหมาย
  - ข. นำกฎหมายไปใช้ปกครองประเทศ
  - ค. พิจารณาคดีความตามกฎหมายกำหนด
  - ง. แก้ไขกฎหมายรัฐธรรมนูญเมื่อเกิดปัญหา
4. ข้อใด ไม่ใช่ หน้าที่ของฝ่ายตุลาการ
  - ก. ใช้กฎหมายโดยถูกต้อง
  - ข. อนุมัติพระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดิน
  - ค. พิจารณาคดีความต่าง ๆ ตามกฎหมายกำหนด
  - ง. ปฏิบัติหน้าที่โดยอิสระไม่ขึ้นกับฝ่ายบริหารหรือนิติบัญญัติ
5. ตามรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้บุคคลในข้อใด เป็นผู้แทนปวงชนชาวไทย
  - ก. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและคณะรัฐมนตรี
  - ข. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสมาชิก
  - ค. คณะรัฐมนตรีและวุฒิสมาชิก
  - ง. คณะรัฐมนตรีและศาล

6. อำนาจอธิปไตย หมายถึงอะไร
- อำนาจสูงสุดในการบริหาร
  - อำนาจสูงสุดในการออกกฎหมาย
  - อำนาจสูงสุดในการใช้สิทธิเสรีภาพ
  - อำนาจสูงสุดในการปกครองประเทศ
7. มาตรการที่คณะรัฐมนตรีใช้ควบคุมสภาผู้แทนราษฎร คือข้อใด
- เป็นผู้เลือกตั้งตัวนายกรัฐมนตรี
  - ยุบสภาเพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่
  - ไม่อนุมัติร่างพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนด
  - เป็นผู้อนุมัติพระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดิน
8. ข้อใดต่อไปนี้เป็น การแสดงความต้องการของประชาชนในการควบคุมฝ่ายบริหาร
- การบัญญัติกฎหมาย
  - การชุมนุมประท้วง
  - การเลือกตั้ง
  - การปกครองประเทศ
9. ข้อใดต่อไปนี้ ไม่ใช่ บทบาทของพระมหากษัตริย์ไทย
- ทรงแก้ปัญหาทางการเมืองทุกครั้งที่เกิดความขัดแย้ง
  - ทรงเป็นกลางไม่สนับสนุนพรรคหนึ่งพรรคใด
  - ทรงเป็นองค์พระประมุขของประเทศไทย
  - ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติ
10. ถ้ารัฐสภา ลงมติไม่ไว้วางใจรัฐบาล จะเกิดผลอะไร
- รัฐบาลต้องลาออก
  - รัฐบาลอาจสั่งยุบสภา
  - รัฐบาลต้องเปลี่ยนแปลงคณะรัฐมนตรี
  - รัฐบาลต้องทบทวนนโยบายใหม่

*****

แบบทดสอบหลังเรียน
ชุดที่ 3 เรื่อง โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือก X คำตอบที่ถูกต้องที่สุด ลงในกระดาษคำตอบ

1. "ประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตย โดยมีพระมหากษัตริย์เป็นพระประมุข อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ" ข้อใด ถูกต้องที่สุด
  - ก. ประชาชนมีสิทธิเสรีภาพทุกประการ
  - ข. อำนาจอธิปไตยเป็นของพระมหากษัตริย์
  - ค. อำนาจอธิปไตยเป็นของรัฐบาลไทย
  - ง. ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง
2. ฝ่ายนิติบัญญัติ ประกอบด้วย ข้อใด
  - ก. นายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี
  - ข. พรรครัฐบาลและพรรคฝ่ายค้าน
  - ค. สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา
  - ง. ประธานรัฐสภาและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
3. ฝ่ายหรือคณะบุคคลในข้อใด เป็นผู้ทำหน้าที่นำกฎหมายไปใช้ปกครองประเทศ
  - ก. องคมนตรี
  - ข. คณะรัฐมนตรี
  - ค. รัฐสภา
  - ง. สภาผู้แทนราษฎร
4. ข้อใด คืออำนาจหน้าที่ที่สำคัญที่สุดของฝ่ายตุลาการ
  - ก. พิจารณาการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี
  - ข. อนุมัติพระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดิน
  - ค. พิจารณาคดีความต่าง ๆ ตามกฎหมายกำหนด
  - ง. ตั้งกระทู้ถามรัฐบาลและเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐมนตรี
5. ข้อใด ไม่ อยู่ในฐานะของผู้แทนปวงชนชาวไทยตามรัฐธรรมนูญกำหนด
  - ก. ศาล
  - ข. วุฒิสมาชิก
  - ค. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
  - ง. วุฒิสมาชิกและสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

6. อำนาจสูงสุดที่ใช้ปกครองประเทศ เรียกว่าอะไร
- อำนาจบริหาร
  - อำนาจนิติบัญญัติ
  - อำนาจตุลาการ
  - อำนาจอภิปไตย
7. การ "ยุบสภา" เป็นมาตรการที่ฝ่ายใดใช้ควบคุมสภาผู้แทนราษฎร
- ประธานสภาผู้แทนราษฎร
  - พระมหากษัตริย์
  - คณะรัฐมนตรี
  - วุฒิสภา
8. "การเลือกตั้ง" เป็นการแสดงความต้องการของประชาชน เพื่อเหตุผลใด
- เลือกผู้บริหารประเทศ
  - ผลประโยชน์ของท้องถิ่นตน
  - มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง
  - ให้ผู้แทนกลับมาพัฒนาจังหวัด
9. บทบาทของพระมหากษัตริย์ไทย คือข้อใด
- ทรงเป็นผู้พิจารณาคดีความต่าง ๆ ตามกฎหมายกำหนด
  - ทรงช่วยแก้ปัญหาทางการเมืองทุกครั้งที่เกิดความขัดแย้ง
  - ทรงพิจารณาพระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดินของประเทศ
  - ทรงเป็นกลางไม่สนับสนุนพรรคการเมืองหนึ่งพรรคการเมืองใด
10. มาตรการที่สภาผู้แทนราษฎรควบคุมการทำงานของคณะรัฐมนตรีคือข้อใด
- ลงมติไม่ไว้วางใจ
  - สั่งยุบสภา
  - สั่งให้ทบทวนนโยบายใหม่
  - ปฏิบัติยึดอำนาจการปกครอง

*****

เฉลยแบบทดสอบชุดที่ 3

แบบทดสอบก่อนเรียน

1. ค
2. ค
3. ก
4. ข
5. ข
6. ง
7. ข
8. ค
9. ก
10. ก

แบบทดสอบหลังเรียน

1. ง
2. ค
3. ข
4. ค
5. ก
6. ง
7. ค
8. ก
9. ง
10. ก

*****

เอกสารเนื้อหา

ชุดที่ 3

เรื่องโครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญมาตั้งแต่ พ.ศ. 2475 จนถึงปัจจุบัน โดย รัฐสภา ประกอบด้วย สมาชิกแทนราษฎรและวุฒิสภา เข้าไปควบคุมการบริหารราชการแผ่นดิน พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตย ซึ่งเป็นของประชาชนชาวไทย 3 ทาง คือ

- ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติ โดยผ่านทางรัฐสภา
- ทรงใช้อำนาจบริหารราชการแผ่นดิน โดยผ่านทางคณะรัฐมนตรี
- ทรงใช้อำนาจตุลาการ โดยผ่านทางศาลยุติธรรม

การปกครองแบบนี้ พระมหากษัตริย์ทรงเป็นองค์พระประมุขของประเทศ และทรงเป็นจอมทัพของไทย ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติ และเป็นสัญลักษณ์ของไทยตลอดไป ซึ่งทรงเป็นกลางในทางการเมือง ไม่ฝักใฝ่สนับสนุนพรรคการเมือง พรรคใดพรรคหนึ่งโดยเฉพาะ และจะไม่ทรงเกี่ยวพันกับการเมืองโดยตรง เว้นแต่กรณีจำเป็นอย่างยั้งเท่านั้น ส่วนผู้รับผิดชอบโดยตรงในการบริหารราชการแผ่นดินคือ คณะรัฐมนตรี ดังสุภาษิตที่ว่า "พระมหากษัตริย์ปกเกล้า ฯ แต่มิได้ปกครอง"

จึงยังผลให้รัฐสภา คณะรัฐมนตรีและศาล กลายเป็นสถาบันการปกครองที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย

นักรัฐศาสตร์เรียกระบอบการปกครองแบบนี้ ว่า

"การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยรัฐสภา"

อำนาจหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎรกับคณะรัฐมนตรี

สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งมาจากราษฎรทั้งประเทศ จึงเท่ากับเป็นผู้ที่ได้รับการมอบอำนาจการปกครองบ้านเมือง มาจากปวงชนชาวไทย มีสิทธิที่จะใช้อำนาจนั้นตามที่ได้รับมอบหมาย แต่ต้องอยู่ภายใต้ขอบเขตที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ คือต้องมอบอำนาจบริหารให้กับคณะรัฐมนตรีที่ตนเลือกขึ้นมา แล้วจึงควบคุม ดูแลการบริหารราชการของคณะรัฐมนตรีอีกทีหนึ่ง

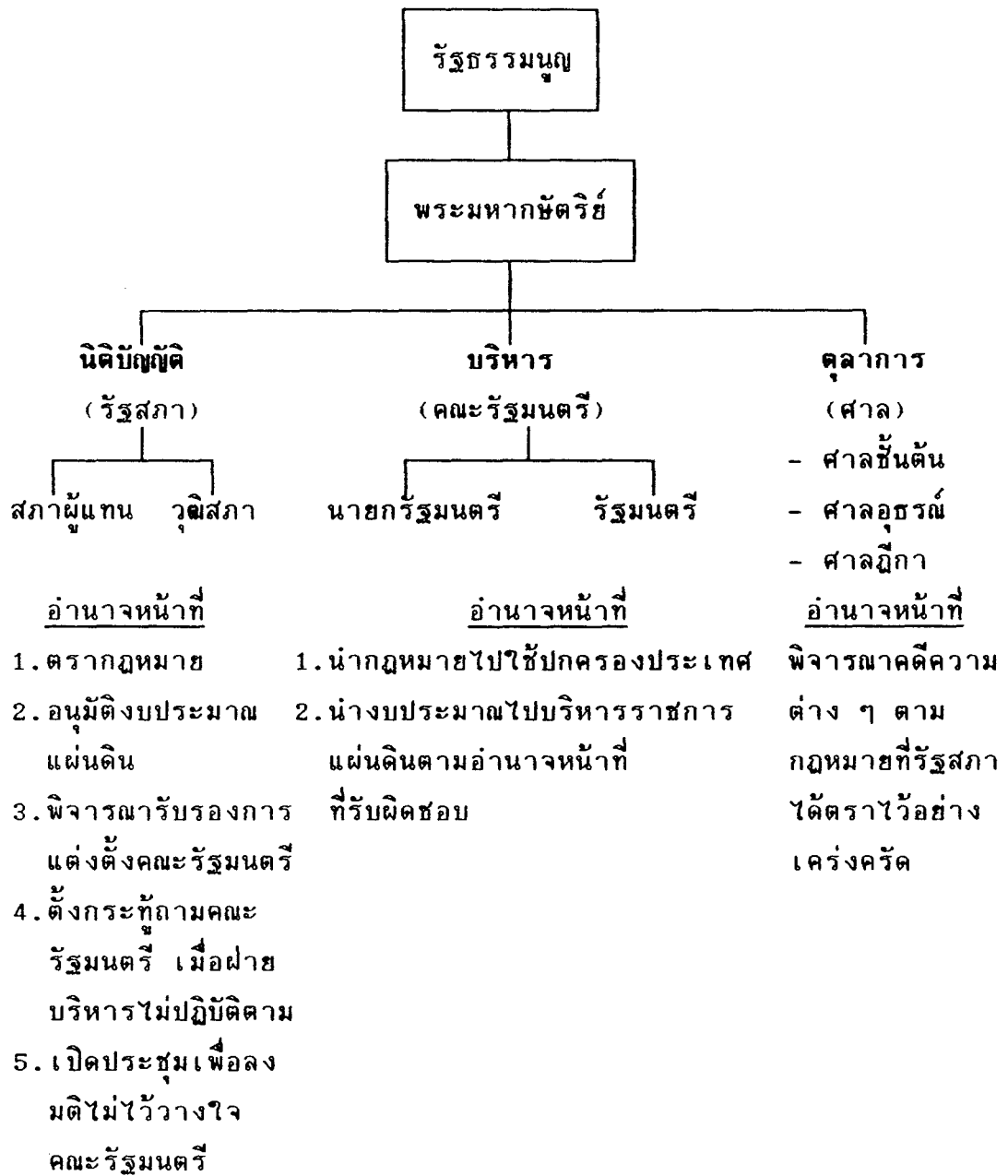
ฝ่ายบริหาร คือ คณะรัฐมนตรี ก็มีใช้จะถูกควบคุมอยู่ฝ่ายเดียว เมื่อใดที่คณะรัฐมนตรี เห็นว่าผู้แทนราษฎรทำไม่ถูกไม่ควร ก็สามารถใช้มาตรการตอบโต้ตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ คือ สามารถฟ้องให้ประชาชนตัดสินว่าฝ่ายใดถูกหรือผิด คือ การยุบสภาผู้แทนราษฎร เพื่อให้ประชาชนเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเข้ามาใหม่

วิธีการที่สภาผู้แทนราษฎรควบคุมการบริหารของคณะรัฐมนตรี คือ

1. ควบคุมโดยเป็นผู้เลือกตัวนายกรัฐมนตรี
2. ควบคุมโดยการไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ
3. ควบคุมโดยเป็นผู้อนุมัติพระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดิน
4. ควบคุมโดยไม่อนุมัติร่างพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนด
5. ควบคุมโดยตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรี
6. ควบคุมโดยอภิปรายซักถามในการแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

แผนภูมิแสดงโครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทย

แบบฝึกปฏิบัติที่ 1ให้นักเรียนเติมข้อความลงในช่องว่างต่อไปนี้

1. ประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตยโดยมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ตั้งแต่ พ.ศ. ....
2. รัฐสภา ประกอบด้วย .....
3. พระมหากษัตริย์ ทรงใช้อำนาจอธิปไตยซึ่งเป็นของประชาชนชาวไทย
3 ทาง คือ
ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติ โดยผ่านทาง .....
- ทรงใช้อำนาจบริหาร โดยผ่านทาง .....
- ทรงใช้อำนาจตุลาการ โดยผ่านทาง .....

แบบฝึกปฏิบัติที่ 2ให้เติมข้อความลงในช่องว่างต่อไปนี้

ระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขของประเทศ พระองค์ทรงดำรงสถานะของพระองค์ ดังต่อไปนี้ คือ

1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

แบบฝึกปฏิบัติที่ 3

ให้เติมข้อความลงในช่องว่างต่อไปนี้

อำนาจและหน้าที่ของสภาผู้แทนราษฎร ที่จะควบคุมการบริหารงานของ
คณะรัฐมนตรี คือ 1. ....
2. ....
3. ....
4. ....

แบบฝึกปฏิบัติที่ 4

อำนาจหน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ มีดังนี้ คือ

- 1. ....
- 2. ....
- 3. ....
- 4. ....

อำนาจหน้าที่ของฝ่ายบริหาร มีดังนี้ คือ

- 1. ....
- 2. ....

อำนาจหน้าที่ของฝ่ายตุลาการ คือ

- .....
- .....

*** เ ฉ ล ย ***

แบบฝึกปฏิบัติ ชุดที่ 3

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 1

1. พ.ศ. 2475
2. สภาผู้แทนราษฎรและวุฒิสภา
3. - รัฐสภา
  - คณะรัฐมนตรี
  - ศาลยุติธรรม

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 2

- ทรงเป็นองค์พระประมุขของประเทศ
- เป็นจอมทัพของประเทศไทย
- เป็นศูนย์รวมจิตใจของคนในชาติ
- เป็นสัญลักษณ์ของประเทศไทย
- ทรงเป็นกลางทางการเมือง ไม่ฝักใฝ่สนับสนุนพรรคการเมือง พรรคใด พรรคหนึ่งโดยเฉพาะ
- ไม่ทรงเกี่ยวข้องกับการเมืองโดยตรง เว้นแต่กรณีจำเป็นอย่างยิ่งเท่านั้น

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 3

1. เป็นผู้เลือกตัวนายกรัฐมนตรี
2. การไม่ไว้วางใจรัฐมนตรีเป็นรายบุคคลหรือทั้งคณะ
3. เป็นผู้อนุมัติพระราชบัญญัติงบประมาณแผ่นดิน
4. สามารถไม่อนุมัติร่างพระราชบัญญัติหรือพระราชกำหนด
5. การตั้งกระทู้ถามรัฐมนตรี
6. การอภิปรายชี้ถกถามในการแถลงนโยบายของคณะรัฐมนตรี

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 4

- หน้าที่ของฝ่ายนิติบัญญัติ คือ
  1. ตรากฎหมาย
  2. อนุมัติงบประมาณแผ่นดิน
  3. พิจารณาการแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี
  4. ตั้งกระทู้ถามคณะรัฐมนตรี
  5. เปิดประชุมเพื่อลงมติไม่ไว้วางใจ
- หน้าที่ของฝ่ายบริหาร คือ
  1. นำกฎหมายไปใช้ปกครองประเทศ
  2. นำงบประมาณแผ่นดินไปบริหารราชการแผ่นดินตามอำนาจหน้าที่ที่รับผิดชอบ
- หน้าที่ของฝ่ายตุลาการ คือ พิจารณาคดีความต่าง ๆ ตามกฎหมายที่รัฐสภาได้กำหนดไว้อย่างเคร่งครัด

ชุดที่ 4

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย

คู่มือครู

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชุดที่ 4

เรื่อง การเลือกตั้ง

วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำนำ

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ได้พัฒนาขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับครูใช้สอนวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ชุดการสอนนี้เป็นชุดการสอนแบบบรรยาย โดยใช้ระบบผลิตชุดการสอนแผนจุฬา มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน คือ (1) ทดสอบก่อนเรียน (2) นำเข้าสู่บทเรียน (3) กิจกรรมการเรียนการสอน (4) สรุปบทเรียน (5) ทดสอบหลังเรียน สื่อการสอนประกอบด้วย เทปบันทึกภาพประจำชุดการสอน ชุดละ 1 ม้วน เอกสารเนื้อหา แบบฝึกปฏิบัติและแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนอย่างละ 1 ชุด

ชุดการสอนได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ชุดการสอนแบ่งเป็น 6 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย ชุดที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ชุดที่ 3 เรื่อง โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย ชุดที่ 4 เรื่อง การเลือกตั้ง ชุดที่ 5 เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย ชุดที่ 6 เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

ครูผู้สอนควรศึกษา และทำความเข้าใจกับชุดการสอนนี้อย่างละเอียด การใช้ชุดการสอนจะบรรลุวัตถุประสงค์อย่างแน่นอน

ผู้วิจัย

24 กรกฎาคม 2538

ชุดการสอนที่ 4

เรื่อง การเลือกตั้ง

คำแนะนำการใช้ชุดการสอน

1. องค์ประกอบของชุดการสอน

ชุดการสอน เรื่อง การเลือกตั้ง

ประกอบด้วย

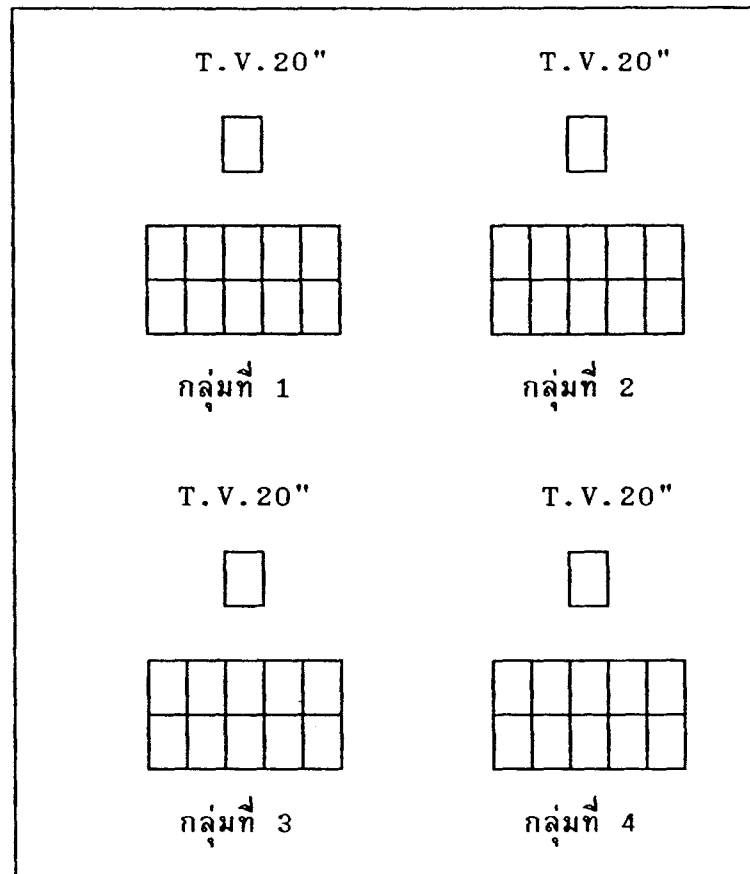
1.1 คู่มือครู	1 เล่ม
1.2 เทปบันทึกภาพ	1 ม้วน
1.3 เอกสารเนื้อหา	40 ชุด
1.4 แบบฝึกปฏิบัติ	40 ชุด
1.5 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน พร้อมเฉลย	40 ชุด

2. ขั้นตอนการสอน

ขั้นตอนการสอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 ทดสอบก่อนเรียน 5 นาที
- 2.2 นำเข้าสู่บทเรียน 3 นาที
- 2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน 34 นาที
  - 2.3.1 ดูเทปบันทึกภาพเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ
  - 2.3.2 ศึกษาเอกสารเนื้อหา
  - 2.3.3 ทำแบบฝึกปฏิบัติ
- 2.4 สรุปบทเรียน 3 นาที
- 2.5 ทดสอบหลังเรียน 5 นาที

3. การจัดชั้นเรียน การจัดชั้นเรียนสำหรับการใช้ชุดการสอน ซึ่งมีเทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลักนั้น สิ่งสำคัญคือการจัดที่นั่งสำหรับนักเรียน ที่สามารถมองเห็นภาพ และฟังเสียงได้ชัดเจน พร้อมทั้งสะดวกในการแจกและเก็บเอกสารประกอบการสอน ดังภาพ

ภาพที่ 5.1 แผนผังแสดงการจัดชั้นเรียนเพื่อใช้ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก แสดงที่ตั้งเครื่องรับโทรทัศน์ และที่นั่งของนักเรียน

4. สิ่งที่ครูและนักเรียนต้องเตรียม

4.1 สิ่งที่ครูต้องเตรียม

ครูต้องเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ซึ่งมิได้จัดไว้ในชุดการสอน ได้แก่

4.1.1 การจัดชั้นเรียนที่มีเครื่องเล่นเทปบันทึกภาพ และเครื่องรับโทรทัศน์ที่มีจอภาพขนาด 20" ขึ้นไปจำนวน 4 เครื่อง และจัดที่ตั้งดังภาพที่ 5.1

4.1.2 ครูต้องทดลองเปิดเทปบันทึกภาพ ให้พร้อมที่จะทำการสอนได้ทันที

4.1.3 ครูต้องเตรียมสำรวจชุดการสอนให้ทุกสิ่งอยู่ครบถ้วน และเพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะทำการสอน

4.1.4 ครูต้องศึกษาเนื้อหาที่จะสอนโดยละเอียด และศึกษาชุดการสอนอย่างรอบคอบ

4.2 สิ่งที่นักเรียนต้องเตรียม

เพื่อให้การเรียนด้วยชุดการสอนเป็นไปด้วยดี นักเรียนควรเตรียมตัวให้พร้อม เพื่อรับความรู้ด้วยการเตรียมเครื่องใช้ส่วนตัว ดังต่อไปนี้

4.2.1 เครื่องเขียน เช่น ปากกา ดินสอ ยางลบ

4.2.2 สมุดบันทึก

5. ค่าใช้จ่ายสำหรับครู

ชุดการสอนเรื่อง การเลือกตั้ง ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย ดังนี้

- 1) ความสำคัญของการเลือกตั้ง
- 2) หลักเกณฑ์ และวิธีการเลือกตั้ง
- 3) คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง และผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

แผนการสอน

วิชา สังคมศึกษา   ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3   เวลา 50 นาที
ชุดที่ 4   เรื่องการเลือกตั้ง

หัวเรื่อง

1. ความสำคัญของการเลือกตั้ง
2. หลักเกณฑ์การเลือกตั้ง
3. วิธีการเลือกตั้ง
4. สิ่งที่ต้องรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

มโนทัศน์/หลักการ

1. การเลือกตั้ง เป็นวิธีการให้ได้มาซึ่งผู้แทนปวงชนเพื่อทำหน้าที่ทางการปกครอง จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย
2. หลักเกณฑ์การเลือกตั้ง เป็นการกำหนดเกณฑ์เพื่อให้การเลือกตั้งได้ผลตามเจตนารมณ์ ของหลักประชาธิปไตย
3. วิธีการเลือกตั้ง เป็นการกำหนดวิธีการเพื่อให้ได้ผู้แทนราษฎรของแต่ละท้องที่ อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
4. การเลือกตั้ง ประกอบด้วยผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ตลอดจนกฎเกณฑ์ที่กำหนด ในระหว่างการเลือกตั้ง

วัตถุประสงค์

1. หลังจากนักเรียนชมเทปบันทึกภาพ เรื่องการเลือกตั้งแล้วสามารถอธิบายความสำคัญของการเลือกตั้งได้ถูกต้อง
2. หลังจากนักเรียนศึกษาเอกสารเนื้อหา เรื่องการเลือกตั้งแล้วสามารถบอกหลักเกณฑ์การเลือกตั้งได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ
3. หลังจากนักเรียนศึกษาเอกสารเนื้อหา เรื่องการเลือกตั้งแล้วสามารถแยกวิธีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขตและรวมเขตได้ถูกต้อง
4. หลังจากนักเรียนชมเทปบันทึกภาพ เรื่องการเลือกตั้งแล้วสามารถกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ทำข้อสอบก่อนเรียน 10 ข้อ ในเวลา 5 นาที
2. นำเข้าสู่บทเรียน โดยให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในท้องที่ของนักเรียน มีใครบ้าง และสังกัดพรรคการเมืองใด ปัจจุบันมีบทบาทอย่างไรบ้าง ใช้เวลา 3 นาที
3. กิจกรรมการเรียนรู้
  - 3.1 ดูเทปบันทึกภาพ เรื่องความสำคัญของการเลือกตั้งและวิธีการเลือกตั้ง ใช้เวลา 5 นาที
  - 3.2 ศึกษาบัตรเนื้อหา เรื่อง หลักเกณฑ์การเลือกตั้ง ใช้เวลา 5 นาที
  - 3.3 ทำแบบฝึกปฏิบัติ ชุดที่ 1 และ 2 ใช้เวลา 5 นาที
  - 3.4 ดูเทปบันทึกภาพ เรื่อง เลือกคนดี ได้อย่างไร และขั้นตอนการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ใช้เวลา 7 นาที
  - 3.3 ทำแบบฝึกปฏิบัติ ชุดที่ 3 และ 4 ใช้เวลา 5 นาที
4. สรุปบทเรียน โดยให้นักเรียนอภิปรายว่า หากโรงเรียนจะมีการเลือกประธานนักเรียน ผู้ที่นักเรียนจะเลือกต้องมีคุณสมบัติอย่างไร เพราะเหตุใด และประธานนักเรียนควรมีบทบาทอย่างไร ใช้เวลา 10 นาที
5. ทำข้อสอบหลังเรียน 10 ข้อ ในเวลา 5 นาที

สื่อการสอน

1. แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน
2. เทปบันทึกภาพ เรื่องการประชาสัมพันธ์การเลือกตั้ง ความสำคัญของการเลือกตั้ง วิธีการเลือกตั้ง และ คุณสมบัติผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
3. บัตรเนื้อหา เรื่อง ความสำคัญของการเลือกตั้ง วิธีการเลือกตั้ง คุณสมบัติผู้มีสิทธิเลือกตั้ง และสมัครรับเลือกตั้ง
4. แบบฝึกปฏิบัติ

การประเมินผล

1. ผลของการสอบหลังเรียน
2. ผลของการปฏิบัติงานในแบบฝึกปฏิบัติ

แผนรายการสอนทางโทรทัศน์

รายการที่ 4 ประกอบวิชา สังคมศึกษา รูปแบบรายการ พุทธคนเดี่ยว และสารคดี	เรื่อง การเลือกตั้ง ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3 ความยาว 18 นาที
---	--

---

1. ประเด็น

- 1.1 ความสำคัญของการเลือกตั้ง
- 1.2 หลักเกณฑ์การเลือกตั้ง
- 1.3 วิธีการเลือกตั้ง
- 1.4 สิ่งที่ต้องรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้ง

2. แนวคิด

- 2.1 การเลือกตั้ง เป็นวิธีการให้ได้มาซึ่งผู้แทนปวงชน เพื่อทำหน้าที่ทางการปกครอง จึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 2.2 หลักเกณฑ์การเลือกตั้ง เป็นการกำหนดเกณฑ์เพื่อให้การเลือกตั้งได้ผลตามเจตนารมณ์ ของหลักประชาธิปไตย
- 2.3 วิธีการเลือกตั้ง เป็นการกำหนดวิธีการเพื่อให้ได้ผู้แทนราษฎรของแต่ละท้องที่อย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน
- 2.4 การเลือกตั้ง ประกอบด้วยผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งตลอดจนกฎเกณฑ์ที่กำหนด ในระหว่างการเลือกตั้ง

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 นักเรียนสามารถอธิบายความสำคัญของการเลือกตั้งได้ถูกต้อง
- 3.2 นักเรียนสามารถบอกหลักเกณฑ์การเลือกตั้งได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ
- 3.3 นักเรียนสามารถแยกวิธีการเลือกตั้งแบบแบ่งเขต และรวมเขตได้ถูกต้อง
- 3.4 นักเรียนสามารถกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ

4. กิจกรรมก่อนชมรายการ

4.1 พังครุอธิบายถึงการเรียนด้วยชุดการสอนโดยเทปบันทึกภาพให้
เข้าใจ

4.2 สนทนาเกี่ยวกับข่าวการเมืองการปกครองในปัจจุบันของประเทศ
ไทย

5. กิจกรรมขณะที่ชมรายการ

ให้นักเรียนจับบันทึกเนื้อหา โดยสรุปตามความเข้าใจ

6. กิจกรรมหลังชมรายการ

6.1 ศึกษาบัตรเนื้อหาเพิ่มเติม

6.2 ทำแบบฝึกปฏิบัติตามที่กำหนด

6.3 ทำแบบทดสอบหลังเรียน

7. การประเมินผล

7.1 สังเกตความสนใจและการร่วมแสดงความคิดเห็น

7.2 ตรวจสอบความถูกต้อง

- การทำแบบฝึกปฏิบัติ

- การทำแบบทดสอบหลังเรียน

แผนผังรายการ

ชุดรายการ การปกครองระบอบประชาธิปไตย
 รายการที่ 4 เรื่อง การเลือกตั้ง
 ประกอบวิชา สังคมศึกษา ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3
 รูปแบบรายการ สारคดี และ พุทธคนเดี่ยว ความยาว 18 นาที

ลำดับที่	ประเด็น/กิจกรรม	เวลา	
		นาที	วินาที
1.	ไตเติ้ลรายการ	-	30
2.	ผู้ดำเนินรายการบรรยายนำเรื่อง	2	-
3.	เนื้อหาจากสารคดี	13	-
4.	สรุป	2	20
5.	เครดิตรายการ		10

บทโทรทัศน์เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชุดที่ 4 การเลือกตั้ง

NO_1

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
1	CG. โทรทัศน์เพื่อการศึกษา CG. ประกอบวิชา สังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 CG. เรื่อง การปกครอง ระบอบประชาธิปไตย CG. ชุดที่ 4 CG. การเลือกตั้ง CG. ทำแบบทดสอบก่อนเรียน 10 ข้อ ในเวลา 5 นาที CG. การเลือกตั้ง	ดนตรี FI/FU เพลงบรรเลงค้ำคาวกีนกล้วย FO
2	MS. ผู้ดำเนินรายการ	สวัสดิ์ค๊ะ ในชุดที่ 4 นี้ นักเรียนจะได้ศึกษา เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นหัวใจของการ ปกครองระบอบประชาธิปไตย การเลือกตั้งเป็น
3	VTR ที่ประชุมรัฐสภา ผู้สมัคร ส.ส. ขณะหาเสียง ผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งตรวจ	กิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญยิ่งของการปกครอง ระบอบประชาธิปไตย ที่แสดงออกถึงเจตนารมณ์ ที่ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจปกครองที่จะ ตัดสินใจมอบอำนาจนั้นให้กับ บุคคลหนึ่งบุคคลใด

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
	<p>ดูรายชื่อ รับบัตร เข้าคูหา</p> <p>หย่อนบัตรลงหีบบัตร</p> <p>ที่ประชุมรัฐสภา</p> <p>การเลือกตั้งตามหน่วย</p> <p>เลือกตั้งต่าง ๆ</p>	<p>เข้าไปใช้อ่านาจอหน้าที่แทน เพราะประชาชนแม้จะมีอ่านาจอแต่ก็มีจำนวนมากเกินกว่าที่จะเข้าไปบริหารประเทศได้ทั้งหมด จึงต้องมีการคัดเลือกตัวแทนเข้าไปเพื่อบริหารประเทศแทนตน การเลือกตั้งของประเทศไทย มีทั้งระดับชาติได้แก่ การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือที่เรียกว่า ส.ส. นั่นเอง ส่วนการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น ได้แก่ การเลือกตั้งผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานคร หรือ การเลือกตั้งกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ตามหมู่บ้านต่าง ๆ ก็ถือเป็นการเลือกตั้งอย่างหนึ่งในสังคมการปกครองระบอบประชาธิปไตยของไทยเรา</p>
4	MS. ผู้ดำเนินรายการ	<p>การเลือกตั้งเป็นเรื่องของสิทธิ แต่ก็ถือเป็นหน้าที่ที่สำคัญอย่างหนึ่งของประชาชน</p> <p>นักเรียนทราบไหมคะว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันได้ให้สิทธิแก่ผู้มีอายุไม่ต่ำกว่าปี ที่จะสามารถใช้สิทธิในการเลือกตั้งได้ ไม่นั่นคะ การเลือกตั้งครั้งต่อไป นักเรียนอาจต้องไปใช้สิทธิในการเลือกตั้งเหมือนประชาชนผู้มี เสรีภาพ สิทธิ ที่จะใช้อ่านาจอ หน้าที่ของตนเองเข้าไปปกครองและบริหารประเทศ เช่นกันคะ</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		และช่วงเวลาต่อไปนี้ นักเรียนจะได้ชม เทปบันทึกภาพเกี่ยวกับ ทักษะหรือความคิดเห็น ในการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา
5	VTR ผู้นำเสนอคนที่ 1	สวัสดิ์ศรีรับท่านผู้ชมที่รักทุกท่าน บรรพชาภาศของการเป็นประชาธิปไตยของเมืองไทยเรากลับมาอีกครั้งหนึ่งแล้วนะครับ พวกเราได้รับคืนอำนาจกันอีกครั้งหนึ่ง และในครั้งนี้จะเป็นการใช้อำนาจอันชอบธรรมของเรา ในการเลือกตั้งผู้แทน เพื่อเข้าไปบริหารบ้านเมืองแทนเรา
6	ชฎาพร สมบัติ เมทะนี	ขอเชิญพวกเราผู้หญิงไปร่วมเลือกตั้งหลายๆนะคะ ผู้ชายก็อย่าขอมแพ้ะครับ ต้องไปเลือกตั้งหลายๆ เช่นเคียวกัน แล้วมาคุยกับผู้หญิงผู้ชายใครจะชนะ
7	เพ็ญพักตร์	ตรวจครายชื่อ ตรวจคูบัตรประชาชน บมีบัตร บมีสิทธิ เลือกตั้งนะเจ้า
8	เป็ด เชิญยิ้ม	เลือกมาไปทำไรครับ คนซื้อเสียงก็ต้องหวังผลประโยชน์ในภาสภาคนหน้า เขาเข้าไปกอบไปโกยไปโกงไปกิน พิจารณาให้ชนะครับเวลาเลือก
9	ธงชัย	เลือกตั้งทั้งที ให้เลือกคนดี ๆ ไม่คบไม่โกง
10	ตึก กลิ่นสั	คราวที่แล้วเลือกคนผิดเข้าสภาคราวนี้ คิดแล้วตัดสินใจใหม่เลือกคนดีเข้าสภาจะได้ประชาธิปไตย
11	หัตถยา	เพื่อชาติ เพื่อประชาธิปไตย ขอเชิญพี่น้องชาวไทยไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ออานอนหลับกับสิทธิจะคะ

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
12	วิทวัส	โอกาสอันชอบธรรมของชาวไทยทุกคนมาถึงแล้ว นะครับ ขอเชิญน้องชาวไทยไปร่วมแสดง ประชามติ โดยการเลือกตั้ง ส.ส. อีกครั้งหนึ่ง โอกาสนี้ล่ะครับ เราจะได้รัฐบาลตามที่เรา ต้องการ เราพบกันวันเลือกตั้งนะครับ
13	ต้อง ศิษย์น้อย	ผมใช้เวลาในต่างประเทศทั้งฝึกซ้อมและแข่งขัน รู้สึกว่าภาพพจน์ของเมืองไทยที่ผ่านมาน่าเป็นห่วงมาก ผมอยากเห็นภาพพจน์ของเมืองไทยดีขึ้นเหมือนเดิม เลือกตั้งคราวนี้ ผมขอให้เลือกคนดีมาแก้ไขปัญหาบ้านเมือง อย่างพละคนะครับ เหมือน ต้องซึ่งไม่พละเช่นกัน
14	ต้อง แทนสกุลลงหลุม พระพยอม	ขอความเจริญในธรรม จงมีแก่ทุกคนที่สนใจในเรื่องการเลือกตั้ง เลือกตั้งทั้งที่ได้คนดีเพื่อทำให้เกิดประเทศของเรา มีคนดี มีความสามารถ เข้ามาช่วยชาติบ้านเมืองให้น่าอยู่ เพราะทุกคนเกิดมาต้องมีหน้าที่ พยายามทำโลกให้น่าอยู่ ถ้าทำทั้งโลกไม่ไหว ก็ให้ช่วยกันทำประเทศของเราให้น่าอยู่ การที่จะทำโลกให้น่าอยู่หรือทำประเทศให้น่าอยู่ต้องมีการเลือกคนดี เพราะการเลือกคนดีด้วยความฉลาด เป็นเรื่องสำคัญที่สุดคนจะเลือกคนดีได้ ก็ต้องเป็นคนฉลาด ถ้าคนโง่ก็เลือกคนดีไม่เป็น เพราะคนโง่มองไม่ออกไม่รู้จะเอาอย่างไรดี ว่าคนอย่างไรหนดี อย่างไรหนไม่ดี ก็เลยเลือกคนไม่ดีเข้าไป

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		<p>ตามประสานงโง่ไปก็มี เช่นถามบางคนว่าอย่างไรคือคนดี ก็บอกว่าคนที่เขาดีกับเรา เรียกว่าคนดี ถ้าเขาดีกับเราแล้วเรียกว่าคนดี มันแคบที่สุดเลยดีเฉพาะเราบางที่เขามาหลอกดีกับเราก็ได้แต่ไม่ได้ดีจริง เขาหลอกทำดีกับเราคนเดียว เราต้องเอาคนดีระดับประเทศ บางคนเขาอาจเป็นผู้แทนประเทศระดับจังหวัด แต่เลวระดับชาติก็ได้ อาจจะเอาอะไรมาสร้างหลอกล่อให้คนในจังหวัดภาคภูมิใจว่าได้เขาเป็นผู้แทน ถนนจึงดีแต่ลืมนึกไปนึกหนึ่งว่า เขาเอาเงินที่ไหนมาทำ คนบางคนไปคิดว่า คนดี คือ คนที่ให้ง่ายง่ายง่าย แต่ลืมนึกไปนึกหนึ่งว่า เขาเอาเงินที่ไหนมาแจก ดังนั้น เราต้องเลือกคนที่เป็นที่ศรัทธาภรณนุษย์ ไม่ใช่ไปเลือกคนที่ศรัทธาภรณของประเทศชาติไป เพราะฉะนั้นมาคุยกันคราวนี้ อย่างน้อยก็สรุปสั้น ๆ อีกนิดว่า คนดีนั้นต้อง ดี เก่ง กล้า มีความรู้ ความสามารถและกล้าทำทางศาสนาใช้คำว่า วิชาจรรณ. แปลว่า ทั้งรู้ ทั้งความประพฤติดี ถ้าสั้นลงไปอีกว่า คนดีจริง ๆ คือ อย่างไรกันแน่ ก็ตอบได้ว่า คนดีคือคนที่ไม่ชอบทำผิด ถ้าลองทำผิดแสดงว่า ไม่รักดี เช่น มีกฎเกณฑ์อยู่ว่าต้องประพฤติอย่างนี้ เลือกตั้งต้องไม่ซื้อเสียง คนนั้นเกิดมาซื้อเสียง แสดงว่าคนนั้นเริ่มไม่ดี ถ้าเราเลือกเข้าไปเท่ากับ</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		<p>เกิดพบกับคนไม่ดี คือคนที่ชอบทำผิด คนเราทำผิดตั้งแต่ยกแรกต่อไปผิดคล่องผิดสะดวก ขึ้นต่อการทำผิดเพราะฉะนั้น เราต้องเริ่มต้นตรงที่ว่า คนชอบทำผิด คือ คนไม่ดี ถ้าคนดีต้องเกลียดการกระทำที่ผิด เช่น ชื่อเสียงนี้ผิดไหม ผิดแล้วเขายังทำอีก ยิ่งเอาเงินมาจ่ายอีก แสดงว่า พรรคนี้ คนพวกนี้ เป็นพวกไม่ดี</p>
15	<p>CG. คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง - มีสัญชาติไทย - แปลงเป็นสัญชาติไทยมาแล้ว ไม่นต่ำกว่า 10 ปี 	<p>คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง</p> <ul style="list-style-type: none"> - มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง - มีสัญชาติไทย - แปลงเป็นสัญชาติไทยมาแล้ว ไม่นต่ำกว่า 10 ปี
16	<p>VTR ทะเบียนบ้าน</p> <p>บัตรประจำตัวประชาชน</p> <p>ประชาชนตรวจรายชื่อที่บอร์ด</p> <p>นิ้วชี้ที่ลำดับทะเบียนบ้าน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้าน - มีบัตรประจำตัวประชาชน <p>ท่านคือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหากพบรายการใดไม่ถูกต้องเช่นมีชื่อบุคคลอื่นแปลกปลอมอยู่ในทะเบียนบ้านโปรดแจ้งนายทะเบียนให้จัดการโดยทันที</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
17	<p>VTR ล้างบาง</p> <ul style="list-style-type: none"> - ภาพรัฐสภา - พาดหัวข่าววันสพ. สุขสภา - ผู้สมัครส.ส. ลงจากรถเก๋ง พร้อมผู้ติดตาม หาเสียง - ประชาชนในชนบท - เด็ก ๆ ในชนบท - โรงเรียนในชนบท - แข่งปลาทู รองเท้าพองน้ำ - ผู้สมัครเสียงอาหารประชาชน - ผู้สมัครแจกเงิน - คิดป้ายเชิญชวนเลือกส.ส. - อาคารสูง สะพาน ในเมือง - คิดป้ายโฆษณาหาเสียง - ตู้ ATM. ผู้แทนแอบส่งเงินให้ - มีลว้าแพ้มอคมการณเก็บ - ส.ส. เขียววงอก - อาคารอนามัยคิดป้ายพรรค - โรงเรียน ศาลา - ท่งนา - หญิงล้างชามที่แม่น้ำ - เด็กๆ กระโดดแม่น้ำ <p>มีความสุข สนุกสนาน</p>	<p>(เทปบันทึกภาพประกอบเพลง ล้างบาง)</p> <p>คนจน ๆ ต้องทนทั่วไป ประชาธิปไตย สร้างจากประชาชน อย่าตีราคาเพียงแค่เงินตราแจกคนซื้อสิทธิ์ขายเสียงเพียงเพราะว่าความยากจนอนาคตมืดมน ลูกหลานจะบรลย</p> <p>ประเทศชาติล่มจม ประชาชนากลมอนาคตมืดมนชีวิตของเด็ก ๆ ชั่ว. บนแผ่นดินไทยต้องไร้การศึกษาที่ลูกหลานทั้งนั้น. ที่ขายแรงงานหนักจนเกินภาษา เพียงเพราะคิดกันว่าเขาแจกเงิน .เชิญไปเลือกผู้แทนคนจนไม่ใช่คนโกง. ผู้แทนพุงโตแตกตาประชาชน ใช้เงินมาติดสินบน..แล้วหลอกคนจนว่าประชาธิปไตย</p> <p>ประเทศกำลังพัฒนา..จะเลือกใครมาควรต้องมีเป้าหมายผู้แทนบางคนมักใหญ่. คิดเอาถ้าไรเมื่อได้เข้าในสภาแข่งเป็นรัฐมนตรี. ทำตัวบัดสีมีให้เห็นอยู่เต็มตา เหมือนคุณถูกประชาชนถึงว่าร้าย..ร้ายไหมครับ ส.ส.</p> <p>คนจนไม่ใช่คนโกง. ผู้แทนพุงโต... แหกตาประชาชน ล้างบางกันดูสิทน. ขอแรงคนจนช่วยเป็นคนล้างบาง</p> <p>เขาว่าล้างบางไม่ใช่ล้างชามต้องจับล้างน้ำเอาตะแกรงรองไว้หาคนดี ๆ ที่น่าไว้ใจ... ในแผ่นดินไทยยังไม่สิ้น..คนดี</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
18	MS. ผู้ดำเนินรายการ	<p>จากเทปบันทึกภาพ สรุปได้ว่าประชาชนควรมีแนวทางในการปฏิบัติตน เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ดังต่อไปนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ติดตามข่าวสาร พฤติกรรมของนักการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อเป็นข้อมูลในการตัดสินใจว่าจะเลือกใครเป็นตัวแทน เข้าไปบริหารประเทศ 2. คัดค้านและขัดขวางการหาเสียงโดยทุจริต ทุกวิถีทาง 3. ไปใช้สิทธิ โดยพร้อมเพรียงกันในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง 4. ในวันเลือกตั้ง ควรดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับการลงคะแนนเลือกตั้งในวันนั้น เพื่อให้ทุกอย่างเป็นไปด้วยความถูกต้องตามกฎหมาย <p>และคราวนี้ เราลองไปที่หมู่บ้านแห่งหนึ่ง ชื่อว่า "หมู่บ้านทุ่งหมาเมิน" ไปดูซิว่าผู้ใหญ่มาจะแนะนำลูกบ้านอย่างไรในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้งกันอย่างไร</p>
23	<p>VTR เทปผู้ใหญ่มา ทุ่งหมาเมิน ตอน ขบวนการประชาธิปไตย</p> <p>- ผู้ใหญ่มา เรียกประชุมลูกบ้าน และกล่าวแนะนำ</p>	<p>ที่เรียกประชุมในวันนี้ ก็เพราะอากาศจะขึ้นแจ่มขึ้น ตอน การลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้พวกเรา</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
	<ul style="list-style-type: none"> - บัตรประจำตัว - ทะเบียนบ้าน - ใ้อัจฉริยะ ตรวจสอบรายชื่อ - ใ้อัจฉริยะรายงานตัวที่โต๊ะ ตรวจหลักฐาน - รับบัตร เข้าคหุหา - กากบาทในบัตร - พับบัตรส่งให้เจ้าหน้าที่ - เจ้าหน้าที่หย่อนบัตรลงหีบ - ผู้ใหญ่มาที่ลูกบ้าน ไซโย - โลกก็กระทรวงมหาดไทย 	<p>เข้าใจ ก่อนอื่นต้องเตรียมบัตรประชาชน หรือหลักฐานอื่น ๆ ที่ทางราชการกำหนดไว้ให้พร้อม เมื่อถึงหน่วยเลือกตั้ง ต้องตรวจดูรายชื่อ และจดจำลำดับชื่อของตนเอง พร้อมกับเลขที่ ผู้สมัครที่ต้องการเลือก เสร็จแล้วไปแสดงหลักฐานแก่เจ้าหน้าที่ พร้อมกับบอกเลขที่บ้านและลำดับชื่อ พอได้รับบัตรเลือกตั้ง ก็ให้ไปกาเครื่องหมายกากบาทในคูหาจะต้องกาให้ชัดเจน ในช่องทำเครื่องหมายและต้องกาไม่เกินจำนวน ส.ส. ในเขตเลือกตั้ง เช่น เลือกได้ 3 คน ก็กา 3 ช่อง เสร็จแล้วก็พับตามรอยเดิม ส่งให้เจ้าหน้าที่หย่อนลงหีบ เพียงเท่านั้นประชาธิปไตยก็จะโชคดีช่วงซีวาลย์.ไซโย.ไซโย...ไซโย. ใช้สิทธิ์ไม่ผิดพลาด คือ การแสดงอำนาจของปวงชน</p>
24	<p>CG. ศึกษาบัตรเนื้อหา และทำแบบฝึกปฏิบัติ</p> <p>CG. ทดสอบหลังเรียน 10 ข้อในเวลา 5 นาที</p> <p>CG. พัฒนาชุดการสอน โดย อังสนา นิไสยสามนต์เขต</p>	<p>ในช่วงเวลาต่อไปให้นักเรียนศึกษาบัตรเนื้อหา และทำแบบฝึกปฏิบัติที่ 1 , 2 , 3 และ 4 ใช้เวลา 10 นาที</p>

แบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย
ชุดที่ 4 เรื่องการเลือกตั้ง

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือก X คำตอบที่ถูกต้องที่สุด ลงในกระดาษคำตอบ

1. สิ่งใดที่ยืนยันได้ว่า "อำนาจอธิปไตย เป็นของประชาชน" ได้ดีที่สุดในสังคมประชาธิปไตย
  - ก. การเลือกตั้ง
  - ข. การแสดงประชามติ
  - ค. การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล
  - ง. การจัดตั้งและเป็นสมาชิกพรรคการเมือง
2. เพราะเหตุใด จึงต้องจัดให้มีการเลือกตั้งขึ้น
  - ก. แสดงออกถึงความมีเสรีภาพ
  - ข. เลือกบุคคลที่จะเข้าไปอภิปรายในสภา
  - ค. ให้เป็นไปตามกฎระเบียบของประชาธิปไตย
  - ง. ให้บุคคลส่วนใหญ่มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ
3. ข้อใดต่อไปนี้เป็นข้อหลักเกณฑ์ของการเลือกตั้ง
  - ก. การนับคะแนนในที่มืดชิดเฉพาะกรรมการเพื่อความปลอดภัย
  - ข. การลงคะแนนเลือกตั้งอย่างเปิดเผยเพื่อแสดงความบริสุทธิ์ใจ
  - ค. ผู้มีสิทธิสามารถลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้คนละหนึ่งคะแนนเท่านั้นทุกคน
  - ง. กำหนดเวลาแน่นอน ต้องเลือกตั้งทุก 4 ปี ไม่ว่าเหตุการณ์อะไรจะเกิดขึ้น
4. การกำหนดระยะเวลาการเลือกตั้งไว้แน่นอนนั้น หมายถึงจะมีการเลือกตั้งทุก ๆ กี่ปี
  - ก. 2 ปี
  - ข. 4 ปี
  - ค. 6 ปี
  - ง. ไม่มีกำหนดเวลาแน่นอน

5. ปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียง ในการเลือกตั้งควรแก้ไขได้ด้วยวิธีใดดีที่สุด
- ก. การให้การศึกษากับประชาชนอย่างทั่วถึง
  - ข. รัฐบาลต้องให้เงินแก่ผู้ไปใช้สิทธิเท่า ๆ กัน
  - ค. แต่งตั้งเจ้าหน้าที่คอยควบคุมดูแลอย่างใกล้ชิด
  - ง. ออกกฎหมายลงโทษผู้ซื้อสิทธิขายเสียงอย่างรุนแรง
6. ตามกฎหมายรัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบัน กำหนดสัดส่วนจำนวนของประชาชน กับจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไว้อย่างไร
- ก. ประชาชน 100,000 คน ต่อ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน
  - ข. ประชาชน 150,000 คน ต่อ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน
  - ค. ประชาชน 200,000 คน ต่อ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน
  - ง. ประชาชน 250,000 คน ต่อ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน
7. บุคคลใดต่อไปนี้ ที่กฎหมายกำหนดคุณสมบัติของผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้ง เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้
- ก. สมศักดิ์ติดยาเสพติดให้โทษ
  - ข. สมศรีอายุ 20 ปี ถิ่นสัญชาติไทย
  - ค. สมชาติอายุ 25 ปี จบปริญญาตรี มีสัญชาติไทยแต่บิดาเป็นคนต่างด้าว
  - ข. สมชัยอายุ 35 ปี ถูกศาลสั่งล้มละลาย และกำลังอยู่ในระหว่าง ดำเนินคดี
8. ในการแบ่งเขตเลือกตั้ง ถ้าจังหวัดใดมีผู้แทนราษฎรได้ 9 คน จะแบ่ง เขตเลือกตั้งอย่างไร
- ก. มีเขตเดียว เลือก 9 คน
  - ข. แบ่งเป็น 3 เขต เลือกเขตละ 3 คน
  - ค. แบ่งเป็น 2 เขต เขตแรก 5 คน เขตสอง 4 คน
  - ง. แบ่งเป็น 4 เขต เขตแรก 3 คน เขตต่อไปเขตละ 2 คน
9. ถ้า ไม่ ประสงค์จะเลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ท่านต้องทำ อย่างไร
- ก. รับบัตรเลือกตั้งแล้วฉีกทิ้งลงตะกร้า
  - ข. ไม่ทำเครื่องหมายใด ๆ ลงในบัตรเลือกตั้ง
  - ค. ทำเครื่องหมายในช่องไม่ลงคะแนนในบัตรเลือกตั้ง
  - ง. เขียนข้อความลงในบัตรเลือกตั้งว่า ไม่ต้องการเลือก

10. ท่านควรเลือกบุคคลแบบใดเป็นผู้แทนราษฎร
- ก. มีความรู้สูง
  - ข. มีอิทธิพลมีอำนาจ
  - ค. ใจบุญชอบแจกเงิน
  - ง. มีความรู้ข้อเสียกล้าพูดกล้าทำ
-

แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย
ชุดที่ 4 เรื่องการเลือกตั้ง

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือก X คำตอบที่ถูกต้องที่สุด ลงในกระดาษคำตอบ

1. การเลือกตั้ง ถือเป็นหัวใจสำคัญของการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะเหตุใด
  - ก. เป็นการใช้อำนาจเบ็ดเสร็จของพรรครัฐบาล
  - ข. เป็นการแสดงให้เห็นว่าประชาชนมีวัฒนธรรมทางการเมือง
  - ค. เป็นการแสดงให้เห็นว่า ประเทศนั้น ๆ มีการปกครองแบบประชาธิปไตย
  - ง. เป็นวิธีที่ดีที่สุดที่จะให้คนส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วมหรือมีบทบาทในการปกครองประเทศ
2. การเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย มีสาเหตุเบื้องต้นจากข้อใด
  - ก. ประชาชนทั้งหมดไม่สามารถมารวมกันปกครองประเทศได้
  - ข. ประชาชนไม่สามารถปกครองตนเองได้
  - ค. ประชาชนส่วนใหญ่ไม่มีคุณภาพพอ
  - ง. ประชาชนมีจำนวนมากเกินไป
3. ข้อใด **ไม่ใช่** หลักการของการเลือกตั้ง
  - ก. มีกำหนดระยะเวลาเลือกตั้งที่แน่นอน
  - ข. มีความเป็นอิสระในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง
  - ค. ประชาชนมีโอกาสใช้สิทธิโดยไม่จำกัดเพศหรือฐานะ
  - ง. มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้มากกว่าคนละหนึ่งเสียง
4. ถ้าเป็นไปตามวาระที่รัฐธรรมนูญกำหนด การเลือกตั้งทั่วไปจะมีขึ้นเมื่อใด
  - ก. ทุก ๆ ปี
  - ข. ทุก ๆ 2 ปี
  - ค. ทุก ๆ 4 ปี
  - ง. ทุก ๆ 6 ปี

5. สิ่งที่กำลังเป็นปัญหาสำคัญเกี่ยวกับการเลือกตั้งของไทย คือข้อใด
- บัตรเสีย
  - การซื้อสิทธิขายเสียง
  - หน่วยเลือกตั้งอยู่ไกลจากหมู่บ้าน
  - ประชาชนไม่เห็นความสำคัญของการเลือกตั้ง
6. ถ้าจังหวัดปทุมธานี มีราษฎร 500,000 คน จะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้กี่คน
- 2 คน
  - 3 คน
  - 4 คน
  - 5 คน
7. ใครคือผู้มีสิทธิเลือกตั้ง
- อรชุน สัญชาติไทยอายุ 18 ปีบริบูรณ์
  - วินัยเป็นสามเณร อายุครบ 20 ปีบริบูรณ์
  - หมวยเดิมมีสัญชาติจีน แต่ได้สัญชาติไทยมาแล้ว 8 ปี ขณะนี้ อายุ 20 ปี
  - คำหล้ากลับมาเลือกตั้งที่เชียงรายบ้านเกิดหลังจากย้ายทะเบียนบ้านไปอยู่กับนายจ้างที่กรุงเทพเพียง 1 เดือน
8. ในการแบ่งเขตเลือกตั้ง ถ้าจังหวัดใดมีผู้แทนราษฎรได้ 6 คน จะแบ่งเขตเลือกตั้งอย่างไร
- มีเขตเดียว เลือก 6 คน
  - แบ่งเป็น 2 เขต เลือกเขตละ 3 คน
  - แบ่งเป็น 3 เขต เลือกเขตละ 2 คน
  - แบ่งเป็น 3 เขต เขตแรก 3 คน เขตสอง 2 คน เขตสาม 1 คน
9. ข้อใด คือบัตรเสีย
- ทำเครื่องหมายในช่องไม่ลงคะแนนเพียงแห่งเดียว
  - ทำเครื่องหมายน้อยกว่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตนั้น
  - ทำเครื่องหมายทั้งในช่องไม่ลงคะแนนและช่องเลือกตั้ง
  - ทำเครื่องหมายเท่าจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตนั้น

10. ท่านควรเลือกใคร เป็นผู้แทนราษฎร
- ก. นายศักดิ์สิทธิ์จบปริญญาเอกจากต่างประเทศ
  - ข. นายสมชายเป็นผู้แทนราษฎรมาแล้วหลายสมัย
  - ค. นายเกรียงไกรมีความซื่อสัตย์กล้าพูดกล้าทำมีหลักการ
  - ง. นายประสานใจบุญชอบแจกเงินและสร้างสิ่งของในจังหวัดมากมาย
-

เฉลยแบบทดสอบชุดที่ 4

แบบทดสอบก่อนเรียน

1. ก
2. ง
3. ค
4. ข
5. ก
6. ข
7. ค
8. ข
9. ค
10. ง

แบบทดสอบหลังเรียน

1. ง
2. ก
3. ง
4. ค
5. ข
6. ข
7. ก
8. ข
9. ค
10. ค

ถ้านักเรียนตอบถูก 8 ข้อขึ้นไป เก่งมาก
ถ้าตอบถูก 5-8 ข้อก็.. เกือบเก่ง
ตอบถูกต่ำกว่า 5 ข้อ ต้องตั้งใจหน่อยนะคะ
ลองศึกษาเนื้อหาอีกครั้งหนึ่ง

เอกสารเนื้อหา

ชุดที่ 4 เรื่อง การเลือกตั้ง

ความสำคัญของการเลือกตั้ง

การเลือกตั้ง เป็นกิจกรรมทางการเมืองที่สำคัญยิ่งของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ซึ่งแสดงออกถึงเจตนารมณ์ที่ประชาชนซึ่งเป็นเจ้าของอำนาจการปกครอง ที่จะตัดสินใจมอบอำนาจนั้นให้กับบุคคลหนึ่ง บุคคลใดเข้าไปใช้อำนาจหน้าที่แทน เพราะประชาชนแม้จะมีอำนาจ แต่ก็มีจำนวนมากเกินกว่าที่จะเข้าไปบริหารประเทศได้ทั้งหมด ในการเลือกตั้งนั้น อาจเป็นการเลือกผู้แทนเข้าไปเป็นหัวหน้าคณะบริหารโดยตรง หรืออาจเลือกเข้าไปเป็นคณะผู้ออกกฎหมาย ขึ้นอยู่กับรูปแบบการปกครองของแต่ละประเทศที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ

สำหรับประเทศไทย การเลือกตั้งผู้แทนประชาชน ได้ แก่การเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ไปใช้อำนาจนิติบัญญัติออกกฎหมายต่าง ๆ เพื่อนำมาปกครองประเทศ และเลือกสรรบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรด้วยกันเอง เป็นนายกรัฐมนตรี ทำหน้าที่เป็นผู้นำคณะรัฐมนตรีบริหารราชการแผ่นดิน การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จึงทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า

" การเลือกตั้ง เป็นหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย "

หลักเกณฑ์การเลือกตั้ง

การเลือกตั้งที่จะได้ผลสมดังเจตนารมณ์ของหลักประชาธิปไตย จะต้องประกอบด้วยหลักการต่อไปนี้

1. **มีอิสระ** หมายถึงให้ความเป็นอิสระในการลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง มีการป้องกันมิให้เกิดอำนาจอิทธิพล ชูบังคับผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งด้วยการลงคะแนนลับ นับคะแนนเปิดเผย และจะใช้สิทธิหรือไม่ก็ได้
2. **มีกำหนดเวลาที่แน่นอน** หมายถึงกำหนดระยะเวลาการเลือกตั้งไว้แน่นอน เช่น กำหนดทุก ๆ 4 ปี เป็นต้น
3. **มีความยุติธรรม** หมายถึง มีการดำเนินการเพื่อให้การเลือกตั้งบริสุทธิ์และยุติธรรม โดยรัฐบาลถือเป็นหน้าที่สำคัญ วางมาตรการในการหาเสียง ลงคะแนน นับคะแนน ด้วยวิธีการรัดกุมและเปิดโอกาสให้มีการคัดค้าน และนำไปฟ้องร้องต่อศาลได้
4. **เปิดกว้าง** หมายถึงเปิดกว้างตามหลักสากล ให้ประชาชนมีโอกาสใช้สิทธิโดยไม่จำกัดเพศว่าเป็นชาย หรือหญิง และไม่จำกัดฐานะทางสังคม แม้จะมีบุคคลบางประเภทถูกจำกัดสิทธิอยู่บ้าง เช่น เด็ก ผู้วิกลจริต ภิกษุ สามเณร ทั้งนี้เนื่องจากอยู่ในภาวะที่ไม่เหมาะสมแก่การเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง
5. **มีความเสมอภาค** หมายถึงบุคคลมีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้งได้ คนละหนึ่งคะแนนเท่ากัน มีน้ำหนักเท่ากัน ไม่ว่าจะมียุทธฐานะทางการเมืองการปกครอง ทางสังคมและอื่น ๆ ระดับใดก็ตาม
6. **มีความสะดวก** หมายถึง จัดกระบวนการให้ประชาชนลงคะแนนเสียงโดยสะดวก ด้วยการแบ่งเขตเลือกตั้ง มีที่เลือกตั้งใกล้บ้าน ใช้บัตรลงคะแนนที่ภาครื่องหมายได้ง่าย มีเจ้าหน้าที่ทั้งฝ่ายรัฐบาล และเอกชน ร่วมกันอำนวยความสะดวก สามารถที่จะรู้ผลได้รวดเร็ว

วิธีการเลือกตั้ง

วิธีเลือกตั้ง มี 2 วิธี ได้แก่ เลือกตั้งโดยตรง และเลือกตั้งโดยอ้อม
การเลือกตั้งโดยตรง คือ ผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัคร
 ด้วยตนเอง

การเลือกตั้งโดยอ้อม คือ ผู้มีสิทธิออกเสียงไม่ได้เลือกผู้สมัครด้วยตนเอง
 แต่เลือกผู้อื่นไปทำหน้าที่เลือกผู้สมัครอีกต่อหนึ่ง

การเลือกตั้งตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ได้บัญญัติเกี่ยวกับการเลือกตั้งสมาชิก
 สภาผู้แทนราษฎร ไว้ดังต่อไปนี้

วิธีเลือกตั้ง ใช้วิธีออกเสียงโดยตรงและลับ

ออกเสียงโดยตรง คือ ผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัคร
 ด้วยตนเอง

ออกเสียงโดยลับ คือ ออกเสียงโดยผู้อื่นไม่รู้ว่าตนเลือกใคร (วิธี
 ปฏิบัติ คือ จัดทำคูหาลงคะแนนที่ผู้อื่นไม่สามารถมองเห็นได้ เมื่อทำเครื่องหมายแล้ว ก็นำไปหย่อนลงในหีบบัตรรวมกับของของคนอื่น แม้กรรมการผู้ควบคุมก็
 ไม่สามารถรู้ได้ว่าเลือกใคร)

จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ขึ้นอยู่กับจำนวนประชากรของประเทศ
 ขณะนั้น โดยคิดตามจำนวนประชากร 150,000 คน ต่อ สมาชิกสภาผู้แทน
 ราษฎร 1 คน

เขตเลือกตั้ง ถือเป็นเขตจังหวัดเป็นสำคัญ

จังหวัดใดจะมีสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรได้กี่คน คิดตามสัดส่วนของ
 จำนวนราษฎรในจังหวัดนั้น กับจำนวนราษฎรทั้งประเทศ

จังหวัดที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไม่เกิน 3 คน ถือเป็นเขตจังหวัด
 ทั้งจังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งหนึ่ง

จังหวัดที่มีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเกิน 3 คน แบ่งเขตจังหวัด
 ออกเป็นหลายเขตเลือกตั้ง ให้แต่ละเขตมีจำนวนสมาชิกสภาผู้แทน เขตละ
 3 คน ถ้าเหลือเศษต้องจัดให้ได้อย่างน้อยเขตละ 2 คน

ผู้มีสิทธิเลือกตั้ง คือ ผู้มีสิทธิออกเสียงลงคะแนนเลือกสมาชิกสภา
 ผู้แทนราษฎร

ผู้สมัครรับเลือกตั้ง คือ ผู้มีสิทธิสมัครเข้ารับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภา
 ผู้แทนราษฎร

คุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง

1. มีสัญชาติไทย (ผู้แปลงสัญชาติ ต้องได้สัญชาติไทยมาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี)
2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์ ในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง
3. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตที่ทำการเลือกตั้ง
4. ไม่มีลักษณะต้องห้ามอย่างใดอย่างหนึ่งดังต่อไปนี้
  - วิกลจริต
  - เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
  - ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
  - อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษาของศาล

คุณสมบัติของผู้สมัครรับเลือกตั้ง

1. มีสัญชาติไทย แต่ถ้าบิดาเป็นคนต่างด้าวต้องเรียนภายในประเทศ จบไม่ต่ำกว่าระดับชั้น มัธยมศึกษาตอนปลาย
2. มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
3. พรรคการเมืองส่งเข้าสมัคร
4. เกิดในจังหวัดที่สมัคร หรือ มีชื่อในทะเบียนบ้านจังหวัดนั้นเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 180 วัน (นับถึงวันสมัคร) เคยศึกษาในจังหวัดนั้น เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 2 ปีการศึกษา หรือเคยเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร หรือสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นในจังหวัดนั้น
5. ไม่มีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดต่อไปนี้
  - ตัดขาดเสพติด
  - เป็นบุคคลล้มละลาย
  - วิกลจริต
  - เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
  - ต้องคุมขังอยู่โดยหมายของศาล
  - อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งโดยคำพิพากษาของศาล
  - หุนวุกและเป็นใบ้
  - เคยต้องคำพิพากษาให้จำคุกตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป โดยพันโทษมายังไม่ถึง 5 ปี ในวันเลือกตั้ง เว้นแต่ความผิดอันใดกระทำโดยประมาท
  - เคยถูกไล่ออก ให้ออก ปลดออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ หรือถือว่าทุจริตต่อหน้าที่

- เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
  - เป็นข้าราชการประจำ (นอกจากข้าราชการการเมือง) หรือเป็น ลูกจ้าง หรือพนักงานของหน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ หรือ ของราชการส่วนท้องถิ่น
  - เคยถูกวุฒิสภาหรือสภาผู้แทนราษฎร มีมติให้พ้นจากสมาชิกภาพ (เพราะมีความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ)
  - เคยถูก หรือถูกคณะตุลาการรัฐธรรมนูญวินิจฉัยให้พ้นจากสมาชิกภาพ เพราะมีกรณีปรากฏหลักฐาน น่าเชื่อได้ว่าเป็นผู้ที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามา โดยใช้อำมสินจ้าง
-

แบบฝึกปฏิบัติที่ 1

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ชุดที่ 4 เรื่องการเลือกตั้ง

คำสั่ง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้

ถ้าข้อความเป็นจริงให้กาเครื่องหมาย / ถ้าผิดให้กาเครื่องหมาย X

- 1. การเลือกตั้งมีขึ้นเพื่อให้บุคคลส่วนใหญ่ได้มีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ
- 2. ความสำคัญของการเลือกตั้ง คือ เป็นการแข่งขันที่มีความยุติธรรมที่สุด
- 3. การเลือกตั้ง เป็นการเลือกตัวแทนของประชาชนเข้าไปบริหารประเทศ
- 4. ผู้ที่ได้รับเลือกตั้ง ต้องปฏิบัติตามความต้องการของประชาชนทุกประการ
- 5. การเลือกตั้ง เป็นหัวใจของการปกครองระบอบประชาธิปไตย

แบบฝึกปฏิบัติที่ 2

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชุดที่ 4 เรื่องการเลือกตั้ง

คำสั่ง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้

ถ้าข้อความเป็นจริงให้กาเครื่องหมาย / ถ้าผิดให้กาเครื่องหมาย X

- 1. การลงคะแนนลับ นับคะแนนเปิดเผย และจะใช้สิทธิหรือไม่ก็ได้ คือหลักอิสระ ในการเลือกตั้ง
- 2. การเลือกตั้งทั่วไป จะจัดให้มีขึ้นทุก ๆ 6 ปี
- 3. เมื่อผลการเลือกตั้งประกาศออกมา หากผู้สมัครรับเลือกตั้งเห็นว่า การนับคะแนนไม่ถูกต้องก็ไม่สามารถคัดค้านได้ หากจะร้องต้อง ร้องก่อนการประกาศผล
- 4. ผู้มีสิทธิเลือกตั้งทุกคน จะลงคะแนนเสียงได้คนละ 1 เสียงเท่า เท่ากันไม่ว่าจะมีตำแหน่ง หน้าที่ หรือฐานะเช่นไร
- 5. เป็นหน้าที่ของรัฐบาลที่ต้องจัดการเลือกตั้งให้ประชาชนได้รับความ สะดวกและรู้ผลได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว

แบบฝึกปฏิบัติที่ 3

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชุดที่ 4 เรื่อง การเลือกตั้ง

คำสั่ง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้

ถ้าข้อความเป็นจริงให้กาเครื่องหมาย / ถ้าผิดให้กาเครื่องหมาย X

- 1. ประเทศไทยใช้วิธีการเลือกตั้งแบบออกเสียงโดยตรง คือ ผู้มีสิทธิออกเสียงจะลงคะแนนเสียงเลือกผู้สมัครด้วยตนเอง
- 2. การกำหนดให้จำนวนประชากร 150,000 คน ต่อ สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร 1 คน ทำให้จังหวัดระนองซึ่งมีประชากร 116,086 คน ไม่มีผู้แทนราษฎร
- 3. แต่ละเขตหรือจังหวัด จะมีผู้แทนราษฎรได้ไม่เกิน 3 คน ถ้าเกินต้องแบ่งเป็นหลายเขตเลือกตั้ง โดยอย่างน้อยต้องมีผู้แทนราษฎรเขตละ 2 คน
- 4. ถ้าผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ไม่ต้องการเลือกใคร ก็ไม่ต้องเขียนเครื่องหมายใด ๆ ลงในบัตรทั้งสิ้น เพียงแต่รับบัตรกับเจ้าหน้าที่แล้วหย่อนลงหีบเลือกตั้งได้เลย
- 5. ประเทศไทยกำหนดเวลาการลงคะแนนเลือกตั้งทั่วไปคือระหว่างเวลา 9.00 - 15.00 น.

แบบฝึกปฏิบัติที่ 4

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชุดที่ 4 เรื่อง การเลือกตั้ง

คำสั่ง ให้นักเรียนพิจารณาข้อความต่อไปนี้

ถ้าข้อความเป็นจริงให้กาเครื่องหมาย / ถ้าผิดให้กาเครื่องหมาย X

- 1. ผู้ที่จะมีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งได้จะต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปี ในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้ง
- 2. ช้าง เป็นคนต่างด้าว แต่แปลงสัญชาติเป็นไทยได้ 12 ปีแล้ว จึงมีสิทธิเลือกตั้งได้เมื่ออายุครบตามกฎหมายกำหนด
- 3. ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งได้ต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีในวันเลือกตั้ง
- 4. ท้องถิ่นที่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง สามารถลงสมัครได้นั้น จะต้องเป็นจังหวัดที่เกิด หรือเป็นที่อยู่ในปัจจุบันเท่านั้น
- 5. แม้คุณสมบัติจะครบตามกฎหมายกำหนดทุกประการ หากวันเลือกตั้งไม่มีบัตรประชาชนหรือบัตรที่ทางราชการออกให้แทน ไปแสดงก็ไม่สามารถใช้สิทธิในการเลือกตั้งได้

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติ

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชุดที่ 4 เรื่องการเลือกตั้ง

คะแนนเต็ม 20 คะแนน โดยให้คะแนนข้อที่ตอบถูกข้อละ 1 คะแนน

แบบฝึกปฏิบัติที่ 1

1. /
2. X
3. /
4. X
5. /

แบบฝึกปฏิบัติที่ 3

1. /
2. X
3. /
4. X
5. X

แบบฝึกปฏิบัติที่ 2

1. /
2. X
3. X
4. /
5. /

แบบฝึกปฏิบัติที่ 4

1. X
2. /
3. /
4. X
5. /

ถ้านักเรียนตอบข้อไหนผิด ลองกลับไปดูเนื้อหาอีกครั้งนะคะ

ถ้าตอบถูก 16 ข้อขึ้นไป แสดงว่านักเรียนมีความรู้เนื้อหาบทนี้ดีพอสมควรค่ะ

ชุดที่ 5

เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย

คู่มือครู

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชุดที่ 5

เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย
วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำนำ

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ได้พัฒนาขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับครูใช้สอนวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ชุดการสอนนี้เป็นชุดการสอนแบบบรรยาย โดยใช้ระบบผลิตชุดการสอนแผนจุฬา มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน คือ (1) ทดสอบก่อนเรียน (2) นำเข้าสู่บทเรียน (3) กิจกรรมการเรียนการสอน (4) สรุปบทเรียน (5) ทดสอบหลังเรียน สื่อการสอนประกอบด้วย เทปบันทึกภาพประจำชุดการสอน ชุดละ 1 ม้วน เอกสารเนื้อหา แบบฝึกปฏิบัติและแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนอย่างละ 1 ชุด

ชุดการสอนได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ชุดการสอนแบ่งเป็น 6 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย ชุดที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ชุดที่ 3 เรื่อง โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย ชุดที่ 4 เรื่อง การเลือกตั้ง ชุดที่ 5 เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย ชุดที่ 6 เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

ครูผู้สอนควรศึกษา และทำความเข้าใจกับชุดการสอนนี้อย่างละเอียด การใช้ชุดการสอนจะบรรลุวัตถุประสงค์อย่างแน่นอน

ผู้วิจัย

24 กรกฎาคม 2538

ชุดการสอนที่ 5

เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย

คำแนะนำการใช้ชุดการสอน

1. องค์ประกอบของชุดการสอน

ชุดการสอน เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย
ประกอบด้วย

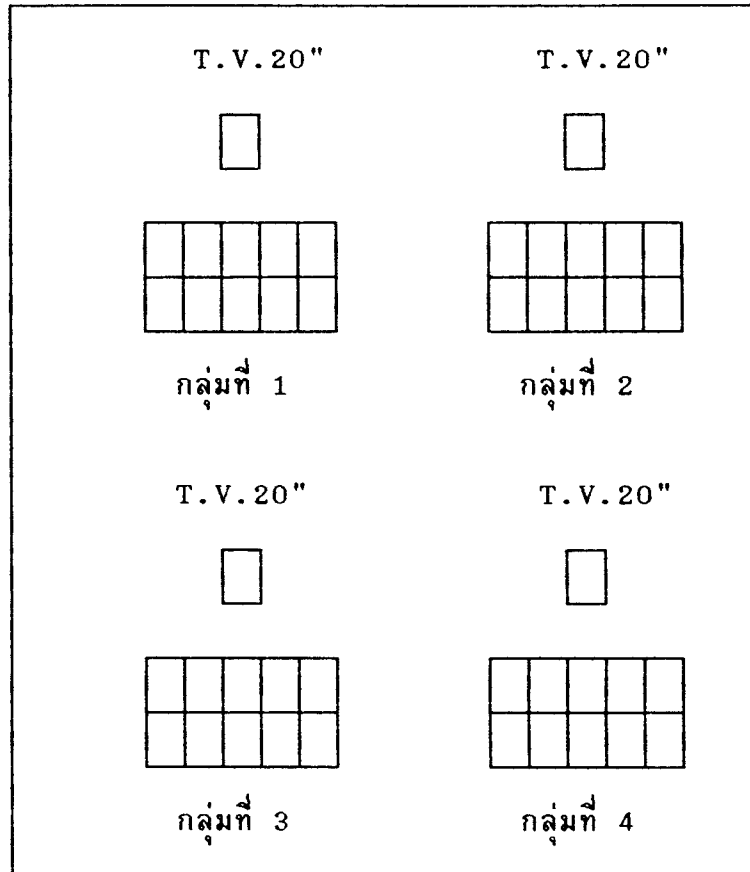
1.1 คู่มือครู	1 เล่ม
1.2 เทปบันทึกภาพ	1 ม้วน
1.3 เอกสารเนื้อหา	40 ชุด
1.4 แบบฝึกปฏิบัติ	40 ชุด
1.5 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียน	
พร้อมเฉลย	40 ชุด

2. ขั้นตอนการสอน

ขั้นตอนการสอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้

- 2.1 ทดสอบก่อนเรียน 5 นาที
- 2.2 นำเข้าสู่บทเรียน 3 นาที
- 2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน 34 นาที
  - 2.3.1 ดูเทปบันทึกภาพเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ
  - 2.3.2 ศึกษาเอกสารเนื้อหา
  - 2.3.3 ทำแบบฝึกปฏิบัติ
- 2.4 สรุปบทเรียน 3 นาที
- 2.5 ทดสอบหลังเรียน 5 นาที

3. การจัดชั้นเรียน การจัดชั้นเรียนสำหรับการใช้ชุดการสอน ซึ่งมีเทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลักนั้น สิ่งสำคัญคือการจัดที่นั่งสำหรับนักเรียน ที่สามารถมองเห็นภาพ และฟังเสียงได้ชัดเจน พร้อมทั้งสะดวกในการแจกและเก็บเอกสารประกอบการสอน ดังภาพ

ภาพที่ 5.1 แผนผังแสดงการจัดชั้นเรียนเพื่อใช้ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก แสดงที่ตั้งเครื่องรับโทรทัศน์ และที่นั่งของนักเรียน

4. สิ่งที่ครูและนักเรียนต้องเตรียม

4.1 สิ่งที่ครูต้องเตรียม

ครูต้องเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ซึ่งมิได้จัดไว้ในชุดการสอน ได้แก่

4.1.1 การจัดชั้นเรียนที่มีเครื่องเล่นเทปบันทึกภาพ และเครื่องรับโทรทัศน์ที่มีจอภาพขนาด 20" ขึ้นไปจำนวน 4 เครื่อง และจัดที่ตั้งภาพที่ 5.1

4.1.2 ครูต้องทดลองเปิดเทปบันทึกภาพ ให้พร้อมที่จะทำการสอนได้ทันที

4.1.3 ครูต้องเตรียมสำรวจชุดการสอนให้ทุกสิ่งอยู่ครบถ้วน และเพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะทำการสอน

4.1.4 ครูต้องศึกษาเนื้อหาที่จะสอนโดยละเอียด และศึกษาชุดการสอนอย่างรอบคอบ

4.2 สิ่งที่นักเรียนต้องเตรียม

เพื่อให้การเรียนด้วยชุดการสอนเป็นไปด้วยดี นักเรียนควรเตรียมตัวให้พร้อม เพื่อรับความรู้ด้วยการเตรียมเครื่องใช้ส่วนตัว ดังต่อไปนี้

4.2.1 เครื่องเขียน เช่น ปากกา ดินสอ ยางลบ

4.2.2 สมุดบันทึก

5. ค่าใช้จ่ายสำหรับครู

ชุดการสอนเรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย ดังนี้

- 1) ประวัตินายกรัฐมนตรีของประเทศไทย คนที่ 1-20
- 2) บทบาทและผลงานเด่นของนายกรัฐมนตรี คนที่ 1-20
- 3) สาเหตุของการเปลี่ยนรัฐบาลครั้งที่สำคัญ

แผนการสอน

วิชาสังคมศึกษา   ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3   เวลา 50 นาที
ชุดที่ 5   เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย

หัวข้อเรื่อง

1. ประวัตินายกรัฐมนตรีของประเทศไทย
2. บทบาทและผลงานของนายกรัฐมนตรีไทย
3. สาเหตุของการเปลี่ยนรัฐบาลครั้งที่สำคัญ

มโนทัศน์/หลักการ

1. นายกรัฐมนตรี เป็นหัวหน้าคณะรัฐมนตรีและเป็นผู้นำรัฐบาลของประเทศไทย
2. ประเทศไทยมีนายกรัฐมนตรี 20 คน ในรอบ 60 ปี นับจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมาแต่ละคนมีบทบาทและผลงานแตกต่างกัน
3. การเปลี่ยนรัฐบาลมีหลายสาเหตุ และนายกรัฐมนตรีมีที่มาแตกต่างกัน คือจากการเลือกตั้งโดยประชาชน จากการแต่งตั้งโดยการเสนอของพรรครัฐบาล จากการปฏิบัติรัฐประหาร และนายกรัฐมนตรีพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ

วัตถุประสงค์

เมื่อนักเรียนดูเทปบันทึกภาพ เรื่อง 50 ปี ประชาธิปไตยของประเทศไทยแล้ว

1. นักเรียนสามารถบอกบทบาทและหน้าที่ของนายกรัฐมนตรีได้
2. นักเรียนสามารถบอกผลงานสำคัญของนายกรัฐมนตรีได้อย่างน้อย 5 คน
3. นักเรียนสามารถบอกที่มาของนายกรัฐมนตรีไทยได้ถูกต้อง

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ทำข้อสอบก่อนเรียน 10 ข้อ ในเวลา 5 นาที
2. นำเข้าสู่บทเรียน โดยสนทนาถึงข่าวเกี่ยวกับภารกิจของนายกรัฐมนตรี และผลงานเด่นของรัฐบาลปัจจุบัน ใช้เวลา 2 นาที

3. กิจกรรมการเรียนรู้

- 3.1 ชมเทปบันทึกภาพ เรื่อง 20 ปี นายกรัฐมนตรีของประเทศไทย ใช้เวลา 10 นาที
  - 3.2 ศึกษารายละเอียด เรื่องที่มาของนายกรัฐมนตรีไทย เพิ่มจากเอกสารเนื้อหา ใช้เวลา 5 นาที
  - 3.3 ให้นักเรียนตั้งปัญหา "ใครเอ่ย" พร้อมค่าเฉลยคนละ 10 ข้อลงในสมุดบันทึกส่วนตัว ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับ ประวัติ บทบาทและผลงานของนายกรัฐมนตรีทั้ง 20 ท่าน แล้วจับคู่แลกเปลี่ยน ถาม-ตอบ กัน ให้คะแนนเพื่อประเมินความรู้ สรุปว่า คำถามคำตอบมีปัญหาหรือไม่ ให้ช่วยกันพิจารณา ใช้เวลา 10 นาที
  - 3.4 ทำแบบฝึกปฏิบัติ ที่ 1,2 ใช้เวลา 5 นาที
4. สรุปบทเรียน ให้นักเรียนเขียนบทความเรื่อง "นายกรัฐมนตรีในดวงใจ" ใช้เวลาไม่เกิน 5 นาที แล้วช่วยกันคัดเลือกผลงานเด่นติดบอร์ด หน้าห้อง
5. ทดสอบหลังเรียน 10 ข้อ ใช้เวลา 5 นาที

สื่อการสอน

1. แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
2. เทปบันทึกภาพ เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย
3. เอกสารเนื้อหา เรื่อง ประวัติและผลงานนายกรัฐมนตรีไทย
4. เกมจับคู่คำถามปัญหา "ใครเอ่ย" เนื้อหาเกี่ยวกับนายกรัฐมนตรีไทย
5. แบบฝึกปฏิบัติ

การประเมินผล

1. ผลของการสอบหลังเรียน
2. การร่วมกิจกรรมแบ่งกลุ่มปฏิบัติ
3. ผลจากการทำกิจกรรมในรูปแบบฝึกปฏิบัติ

แผนรายการสอนทางโทรทัศน์

รายการที่ 5	เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย
ประกอบวิชา สังคมศึกษา	ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3
รูปแบบรายการ บุคคลเดี่ยว	ความยาว 15 นาที

---

1. ประเด็น

- 1.1 ประวัตินายกรัฐมนตรีของประเทศไทย
- 1.2 บทบาทและผลงานของนายกรัฐมนตรีไทย
- 1.3 สาเหตุของการเปลี่ยนรัฐบาลครั้งที่สำคัญ

2. แนวคิด

- 2.1 นายกรัฐมนตรี เป็นหัวหน้าคณะรัฐมนตรีและเป็นผู้นำรัฐบาลของประเทศไทย
- 2.2 ประเทศไทยมีนายกรัฐมนตรี 20 คน ในรอบ 60 ปี นับจากการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 เป็นต้นมา แต่ละคนมีบทบาทและผลงานแตกต่างกัน
- 2.3 การเปลี่ยนรัฐบาลมีหลายสาเหตุ และนายกรัฐมนตรีมีที่มาแตกต่างกัน คือจากการเลือกตั้งโดยประชาชน จากการแต่งตั้งโดยการเสนอของพรรครัฐบาล จากการปฏิวัติรัฐประหาร และนายกรัฐมนตรีพระราชทานจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 นักเรียนสามารถเล่าประวัติของนายกรัฐมนตรีที่ตนสนใจได้ และบอกลำดับนายกรัฐมนตรีไทยที่ตนชอบได้ถูกต้อง
- 3.2 นักเรียนสามารถบอกบทบาทและผลงานสำคัญของนายกรัฐมนตรีได้อย่างน้อย 5 คน
- 3.3 นักเรียนสามารถบอกที่มาของนายกรัฐมนตรีไทยได้ถูกต้อง

4. กิจกรรมก่อนชมรายการ

- 4.1 ฟังครูอธิบายถึงการเรียนด้วยชุดการสอนโดยเทปบันทึกภาพให้เข้าใจ
- 4.2 สนทนาเกี่ยวกับบทบาทและความสำคัญของนายกรัฐมนตรีคนปัจจุบัน

5. กิจกรรมขณะที่ชมรายการ

ให้นักเรียนจดบันทึกเนื้อหา โดยสรุปตามความเข้าใจ

6. กิจกรรมหลังชมรายการ

- 6.1 ศึกษาบัตรเนื้อหาเพิ่มเติม
- 6.2 ปฏิบัติกิจกรรมตามศูนย์ที่กำหนด
- 6.3 ทำแบบฝึกปฏิบัติตามที่กำหนด
- 6.4 ทำแบบทดสอบหลังเรียน

7. การประเมินผล

- 7.1 สังเกตความสนใจขณะชมรายการโทรทัศน์
  - 7.2 สังเกตจากความกระตือรือร้นในการร่วมปฏิบัติกิจกรรมตามศูนย์ที่กำหนด
  - 7.2 ตรวจสอบความถูกต้อง
    - การทำแบบฝึกปฏิบัติ
    - การทำแบบทดสอบหลังเรียน
-

แผนผังรายการ

ชุดรายการ การปกครองระบอบประชาธิปไตย
 รายการที่ 5 เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย
 ประกอบวิชา สังคมศึกษา ชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3
 รูปแบบรายการ บุคคลเดี่ยว ความยาว 15 นาที

ลำดับที่	ประเด็น/กิจกรรม	เวลา	
		นาที	วินาที
1.	ไตเติ้ลรายการ	-	40
2.	ผู้ดำเนินรายการบรรยายนำเรื่อง	1	10
3.	เนื้อหา	12	-
4.	สรุป	1	-
5.	เครดิตรายการ		10

บทโทรทัศน์ เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชุดที่ 5 60 ปี ประชาธิปไตย

NO.1

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
1	CG. โทรทัศน์เพื่อการศึกษา ประกอบวิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 CG. เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย CG. หน้าที่ 5 60 ปี ประชาธิปไตย CG. ทดสอบก่อนเรียน 10 ข้อ ในเวลา 5 นาที CG. หอสมุดเจ้าพระยา CG. 60 ปี ประชาธิปไตย	
2	MS. ผู้ดำเนินรายการ	นักเรียนได้ทราบจากบทเรียนที่ผ่านมาแล้วว่าประเทศไทยเปลี่ยนแปลงการปกครองจากสมบูรณาญาสิทธิราชย์เป็นระบอบประชาธิปไตยในวันที่ 24 มิถุนายน 2475 พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงพระราชทานพระบรมราชานุมัติ ให้ใช้พระราชบัญญัติธรรมนูญการปกครองแผ่นดินสยามชั่วคราว พ.ศ. 2475 เมื่อวันที่ 27 มิถุนายนปีนั้นเอง และในวันรุ่งขึ้นคือวันที่ 28 มิถุนายน ประเทศไทยจึงเริ่มมีสภาผู้

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		<p>แทนราษฎร ที่สมาชิกซึ่งคณะผู้รักษาพระนครฝ่ายทหารได้ตั้งขึ้นจำนวน 70 นาย ประชุมครั้งแรกที่พระที่นั่งอนันตสมาคม สมาชิกได้เสนอให้มหาอมตย์โท พระสามโนปกรณ์นิติธาดา เป็นประธานคณะกรรมการราษฎรหรือนายกรัฐมนตรีนั่นเอง จึงถือได้ว่า พระสามโนปกรณ์นิติธาดา เป็นนายกรัฐมนตรีคนแรกของประเทศไทย จากวันนั้น 60 ปีผ่านมา กับ 50 คณะรัฐมนตรี และ 20 นายกรัฐมนตรีไทย มีใครบ้างที่ก้าวขึ้นมาเป็นผู้นำประเทศ ยุคสมัยที่ผันผ่าน กับบทบาทอำนาจ และผลงานของท่านเหล่านี้ ช่วงเวลาต่อจากนี้ไปนักเรียนจะได้ทราบข้อมูลเหล่านั้นค่ะ</p>
3	รูปและชื่อ นายกรัฐมนตรีคนที่ 1	<p>พระสามโนปกรณ์นิติธาดา แม้ท่านจะไม่ได้ร่วมกับคณะราษฎรในการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง แต่ด้วยความที่นิยมประชาธิปไตยจึงได้รับการเสนอชื่อ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนแรกของประเทศไทย</p>
4	รูปและชื่อ นายกรัฐมนตรีคนที่ 2 คณะราษฎร	<p>พระยาพหลพลพยุหเสนา ท่านเป็นหัวหน้าคณะราษฎร ทำการยึดอำนาจเปลี่ยนแปลงการปกครองจากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย ท่านดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีโดยการทำรัฐประหารรัฐบาลของ</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
	<p>ทหารสู้รบกับกลุ่มกบฏ ร.7</p>	<p>พระยามโนปกรณนิติธาดา ตลอดระยะเวลาที่บริหารประเทศ ต้องเผชิญกับปัญหานานัปการ เช่นการเกิดกบฏบวรเดช จนถึงการสละราชสมบัติของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗</p>
5	<p>รูปและชื่อ นายกรัฐมนตรีคนที่ 3 จอมพล ป. ในชุดไทยนิม จอมพล ป. ตรวจแถวทหาร</p>	<p>จอมพลแปลก พิบูลสงคราม ท่านได้สร้างผลงานเกี่ยวกับนโยบายสร้างชาติทางวัฒนธรรม การปลูกฝังความรู้สึกชาตินิยมให้แก่ประชาชนอย่างมากมาย ท่านเป็นนายกรัฐมนตรีที่ดำรงตำแหน่งนานที่สุด คือ 14 ปี 11 เดือน 18 วัน</p>
6	<p>รูปและชื่อ นายกรัฐมนตรีคนที่ 4 พันตรี ควง ลงนามในสัญญา หนังสือพิมพ์ภาคหัวข่าวสันติภาพ</p>	<p>พันตรี ควง อภัยวงศ์ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ต่อจากจอมพลแปลก พิบูลสงคราม ท่านได้ร่วมจัดตั้งพรรคประชาธิปัตย์ และดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคคนแรก ผลงานที่สำคัญในขณะดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี คือ การประกาศสันติภาพ หลังสงครามโลกครั้งที่ 2</p>
7	<p>รูปและชื่อ นายกรัฐมนตรีคนที่ 5</p>	<p>นายทวี บุณยเกตุ ท่านเป็นนายกรัฐมนตรีที่ดำรงตำแหน่งสั้นที่สุด คือ 17 วัน</p>
8	<p>รูปและชื่อ นายกรัฐมนตรีคนที่ 6</p>	<p>หม่อมราชวงศ์ เสนีย์ ปราโมช ท่านเป็นหัวหน้าขบวนการเสรีไทย ในต่างประเทศที่ตั้ง</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
	<p>การประชุมที่ ม.ธรรมศาสตร์</p> <p>การประชุมที่ถนนราชดำเนิน</p>	<p>ขึ้นมาเพื่อต่อต้านญี่ปุ่น ที่เข้ามาในประเทศไทย ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เมื่อสงครามโลกสิ้นสุดลง หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช ได้เดินทางกลับมารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ในช่วงที่ดำรงตำแหน่ง ท่าน ได้ดำเนินการเจรจาให้ไทยหลุดพ้นจากการเป็นเมืองในอาณัติของอังกฤษได้ นอกจากนั้นท่านได้หมุนเวียนเข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ๕ ครั้ง ซึ่งครั้งสุดท้ายได้เกิดเหตุการณ์วันวาฬในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ และพลเอกสัจจ ชลออยู่ ได้จัดตั้งคณะกรรมการปกครองแผ่นดิน เข้ายึดอำนาจ</p>
9	<p>รูปและชื่อ</p> <p>นายกรัฐมนตรีคนที่ 7</p> <p>คณะราษฎร</p> <p>ข่าวกรณีสวรรคตในน.ส.พ.</p> <p>ร.8</p>	<p>นายปรีดี พนมยงค์ ผู้ก่อตั้งขบวนการเสรีไทยในประเทศไทย ท่านได้รับสมญานามว่าเป็นมันสมองของคณะราษฎร เพราะ เป็นบุคคลสำคัญในคณะราษฎรที่ดำเนินการเปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นประชาธิปไตย</p> <p>นายปรีดี พนมยงค์ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เนื่องจากรัฐบาลของนายควง อภัยวงศ์ ได้ลาออกในช่วงที่นายปรีดี พนมยงค์ บริหารประเทศอยู่ นั้นได้เกิดเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทย คือ ได้เกิดกรณีสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอนันตมหิตลด้วยพระแสงปืน รัฐบาล</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		<p>ถูกโจมตีอย่างหนัก โดยถูกกล่าวหาว่ารัฐบาลพยายามปิดบังและอำพรางความจริง ในกรณีสวรรคตรวมทั้งไม่สามารถหาข้อเท็จจริงในการสวรรคต มาแจ้งให้ประชาชนทราบได้ ในที่สุดนายปรีดี พนมยงค์จึงลาออกจากตำแหน่งนายกฯ</p>
10	<p>รูปและชื่อ นายกรัฐมนตรีนครที่ 8</p> <p>การอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลของฝ่ายค้านในสมัยนั้น</p>	<p>พลเรือตรี ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ ในช่วงที่เข้ารับตำแหน่งนั้น ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม เศรษฐกิจของประเทศกำลังทรุดหนัก พลเรือตรี ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์ ได้แก้ปัญหาด้านเศรษฐกิจด้วยการจัดตั้ง"องค์การสรรพากร" ขึ้นโดยการซื้อของแพง มาขายถูกให้ประชาชน เปิดโอกาสให้พรรคการเมืองเสนอความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่และยินยอมให้พรรคฝ่ายค้าน อภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาลโดยมิได้บ้ายเบี่ยง และเป็นครั้งแรกที่ให้สถานีวิทยุถ่ายทอดการเปิดอภิปรายนั้นด้วย</p>
11	<p>รูปและชื่อ นายกรัฐมนตรีนครที่ 9</p>	<p>นายพจน์ สารสิน ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนคร หลังจากการทำรัฐประหารของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ภารกิจสำคัญของรัฐบาล คือจะต้องเร่งจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้บริสุทธิ์และยุติธรรม อันเป็นสิ่งที่ประชาชนเรียกร้องในขณะนั้น</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
12	<p>รูปและชื่อ นายกรัฐมนตรีคนที่ 10</p> <p>จอมพลถนอมก่่าวปราศรัย การประชุมประท้วง ของนักศึกษาที่ม.ธรรมศาสตร์ การประชุมที่ถนนราชดำเนิน</p>	<p>จอมพลถนอม กิตติขจร ได้รับการชาวเสียง จากสภาผู้แทนราษฎร ให้ขึ้นรับตำแหน่งนายก รัฐมนตรีคนที่ ๑๐ ของประเทศไทย และท่านได้ เป็นนายกรัฐมนตรีถึง 5 สมัย ผลงานที่สำคัญ ของท่าน คือการสร้างทางหลวงสายต่าง ๆ ทั่ว ประเทศหลายสาย สร้างเขื่อน อาทิเขื่อนลิวีเกิด เขื่อนอุบลรัตน์ นอกจากนี้ท่านยังได้ทำการปรับ ปรุงกองทัพให้ทันสมัยทัดเทียมกับนานาประเทศ จอมพล ถนอม กิตติขจร ลาออกจากตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ อัน เนื่องจากเหตุการณ์เรียกร้องรัฐธรรมนูญ ของ กลุ่มนิสิตนักศึกษา และเกิดเหตุการณ์ไม่สงบ เรียกร้องขึ้นในประเทศ</p>
13	<p>รูปและชื่อ นายกรัฐมนตรีคนที่ 11</p> <p>จอมพลสฤษดิ์ก่่าวปราศรัย</p> <p>ชานักโทษที่คุกครวน</p> <p>ชานากำลังนวดข้าว</p>	<p>จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เข้าดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี โดยการทำรัฐประหารรัฐบาล ของจอมพล ถนอม กิตติขจร ผลงานที่สำคัญ ๆ คือ การออกกฎหมายเลิกการเสฟ และจำหน่าย ฝิ่นโดยเด็ดขาด กฎหมายปราบปรามพวกนักเลง อันธพาล กฎหมายปราบการค้าประเวณี ที่รู้จัก กันว่า มาตรา 17 และสิ่งสำคัญที่สุดคือ การ วางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งใช้กัน มาจนปัจจุบันนี้</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
14	<p>รูปและชื่อ นายกรัฐมนตรีคนที่ 12 ร.9 ลงพระปรมาภิไธย</p> <p>นายสัญญา กล่าวปราศรัย การประท้วงของนิสิตนักศึกษา การประชุมของกลุ่มแรงงาน</p>	<p>นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี จึงนับได้ว่าท่านเป็นนายกรัฐมนตรีพระราชทาน ที่ประชาชนชาวไทยได้รับจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในขณะที่นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ดำรงตำแหน่ง เป็นช่วงที่ นิสิต นักศึกษา และกลุ่มพลังต่าง ๆ ได้เรียกร้อง และสร้างความคิดค้นต่อรัฐบาลโดยตลอด</p>
15	<p>รูปและชื่อ นายกรัฐมนตรีคนที่ 13</p> <p>มรว. คึกฤทธิ์ นำคณะรัฐมนตรี เข้าเฝ้า</p> <p>มรว. คึกฤทธิ์ และผู้นำจีน</p>	<p>หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมืองพรรคแรกในเมืองไทยชื่อ "พรรคก้าวหน้า" ต่อจากนั้นได้ร่วมในคณะผู้ก่อตั้งพรรคประชาธิปัตย์ และได้ริเริ่มจัดตั้งพรรคกิจสังคม หลังจากได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตพระนครแล้ว ท่านได้จัดตั้งรัฐบาลผสมขึ้น และได้เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี โดยรวบรวมพรรคหลายพรรคเป็นรัฐบาลผสมเข้าด้วยกัน รัฐบาลชุดนี้จึงได้สัญญาว่ารัฐบาลร้อยละพันแม่ ในขณะที่บริหารประเทศ หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช ได้ดำเนินการเปิดสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเดินทางไปเยือนกรุงปักกิ่ง ตามนโยบายการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และเป็นมิตรกับทุกประเทศโดยมีค่านึงถึงความแตกต่างทางอุดมการณ์</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
	<p>ชานา ประชาชนในชนบท</p>	<p>ทางการเมือง ได้เริ่มโครงการผันเงินสู่ชนบท เพื่อปรับปรุงสภาพความเป็นอยู่และสร้างงานในชนบท และเป็นการยกฐานะทางเศรษฐกิจของชาวชนบทให้ดีขึ้น อีกด้วย</p>
16	<p>รูปและชื่อ นายกรัฐมนตรีคนที่ 14</p> <p>พล.ร.อ. สัจด์ นานาชาตินันท์ เข้าเฝ้า พระเจ้าอยู่หัว ฯ</p>	<p>นาชานินันท์ กรียวิเชียร เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคนที่ ๑๔ ภายหลังจากที่คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินโดยการนำของ พล.ร.อ. สัจด์ ชลลอยู่ ได้ทำการรัฐประหารรัฐบาลของ ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช การทำงานของรัฐบาลนาชานินันท์ จึงได้รับการปกป้องจากฝ่ายทหาร ที่ทำการปฏิรูปครั้งนั้น สื่อมวลชนจึงให้สมญา รัฐบาลชุดนี้ว่า รัฐบาลหอย</p>
17	<p>รูปและชื่อ นายกรัฐมนตรีคนที่ 15</p>	<p>พลเอก เกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์ ท่านได้ปรับปรุงสัมพันธภาพกับประเทศเพื่อนบ้าน อันประกอบด้วย ประเทศเวียดนาม กัมพูชา ลาว และพม่าโดยเฉพาะได้เดินทางเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีนและสหภาพโซเวียต เพื่อกระชับสัมพันธกับประเทศมหาอำนาจทั้งสอง นอกจากนี้ยังได้จัดตั้งหน่วยงานสำคัญ ๆ เพิ่มขึ้น อีกหลายหน่วยงาน เช่นการปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน และ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
18	รูปและชื่อ นายกรัฐมนตรีคนที่ 16 ผลผลิตทางการเกษตร ชานา	พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ ตลอดระยะเวลาที่บริหารประเทศได้มีผลงานสำคัญมากมาย เช่น การปรับปรุงประมวลรัษฎากรและกฎหมายสรรพสินค้า เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่สังคม การสร้างงานตามโครงการสร้างงานในชนบท (กสช.) การดำเนินการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ภายในประเทศอย่างได้ผล โดยนำนโยบายการใช้ "การเมืองนำการทหาร" เป็นผลให้พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทยอ่อนกำลังลงและสลายตัวไปในที่สุด ท่านได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นองคมนตรีและรัฐบุรุษ
19	รูปและชื่อ นายกรัฐมนตรีคนที่ 17 พลเอกชาติชายและผู้นำ เขมร	พลเอก ชาติชาย ชุณหะวัณ ผลงานสำคัญของท่านได้แก่ การดำเนินนโยบายต่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอินโดจีนโดยการเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า รวมทั้งดำเนินการประสานงาน ให้มีการเจรจาความร่วมมือระหว่างเขมร ๔ ฝ่าย เพื่อยุติการสู้รบและการจัดตั้งรัฐบาลภายใต้การนำของสีหนุฮัน
20	รูปและชื่อ นายกรัฐมนตรีคนที่ 18 นายอานันท์ นำคณะรัฐมนตรี	นายอานันท์ ปันยารชุน ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีแห่งประเทศไทยลำดับที่ ๑๘ ท่าน

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
	<p>เข้าเฝ้าพระเจ้าอยู่หัวฯ</p> <p>นาธานันท์และผู้นำมาเลเซีย</p> <p>นาธานันท์และผู้ว่าธนาคารโลก</p>	<p>ได้สร้างผลงานที่สำคัญไว้หลายประการ คือ การปรับปรุงระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน การปรับปรุงประสิทธิภาพระบบข้าราชการ การริเริ่มที่จะจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน การส่งเสริมการแข่งขันโดยเสรีในอุตสาหกรรม นโยบายการค้าเสรีภายใต้การแข่งขันอย่างเป็นธรรมการนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้า นอกจากนี้ยังรับเป็นเจ้าภาพการประชุมสภาผู้ว่าธนาคารโลกและจัดตั้งองค์การกลางเพื่อสอดคล้องดูแลการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรมมากขึ้น</p>
21	<p>รูปและชื่อ</p> <p>นาถกรัฐมนตรีคนที่ 19</p> <p>การประชุมที่อนุสาวรีย์</p> <p>ประชาธิปไตย</p> <p>การประชุมที่ท้องสนามหลวง</p>	<p>พลเอก สุจินดา คราประยูร ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ดำรงตำแหน่งนาถกรัฐมนตรีคนที่ ๑๙ ได้ถูกคัดค้านจากกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองหลายกลุ่ม จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ไม่สงบภายในประเทศขึ้น จึงลาออกจากตำแหน่งเพื่อแสดงความรับผิดชอบ</p>
22	<p>รูปและชื่อ</p> <p>นาถกรัฐมนตรีคนที่ 20</p>	<p>นาถชวน หลีกภัย นาถกรัฐมนตรีคนที่ 20 ของประเทศไทย ท่านได้รับเลือกเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ติดต่อกัน 9 สมัยติดต่อกัน ในงานการเมือง ท่านเคยดำรงตำแหน่งรัฐมนตรี รองนาถกรัฐมนตรีและ ประธานสภาผู้แทนราษฎร ในขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งนาถ</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
	<p>ชานาโกนา ชาวสวนกรีดยาง</p>	<p>รัฐมนตรี ได้ประสบปัญหาการจักสรวที่คืนแก่เกษตรกรตามโครงการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรหรือที่เรียกกันว่า สปก.4-01 ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของพรรคประชาธิปัตย์ ซึ่งท่านเป็นหัวหน้าพรรคอยู่ในขณะนั้น</p>
23	<p>พระที่นั่งอนันตสมาคม</p>	<p>จากบทบาท และผลงานของนาสกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นหัวหน้าคณะรัฐมนตรี ที่ผ่านมามีส่วนทำให้เราได้เรียนรู้ พัฒนาการการเปลี่ยนแปลงและความเคลื่อนไหวทางการเมืองจากอดีตถึงปัจจุบัน ช่วงเวลาต่อไปนี้ให้นักเรียนศึกษาจากเอกสาร และทำกิจกรรมในรูปแบบฝึกปฏิบัติ ที่กำหนดให้ค่ะ</p>
24	<p>CG. ศึกษาบัตรเนื้อหา และทำแบบฝึกปฏิบัติ CG. ทำแบบทดสอบหลังเรียน 10 ข้อ ในเวลา 5 นาที CG. พัฒนาชุดการสอน โดย อังสนา พิเศษสามนต์เขต</p>	

แบบทดสอบก่อนเรียน
เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย
ชุดที่ 5 60 ปี ประชาธิปไตยไทย

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วทำเครื่องหมาย X ลงในกระดาษคำตอบ

1. ผู้ที่ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้นำรัฐบาลและบริหารประเทศไทย คือข้อใด
  - ก. องคมนตรี
  - ข. นายกรัฐมนตรี
  - ค. สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
  - ง. ประธานสภาผู้แทนราษฎร
2. พระยามโนปกรณนิติธาดา เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญทางการเมืองไทยอย่างไร
  - ก. ผู้นำเสรีไทย
  - ข. หัวหน้าคณะราษฎร
  - ค. นายกรัฐมนตรีคนแรกของไทย
  - ง. ผู้ร่างรัฐธรรมนูญฉบับแรกของไทย
3. กบฏบวรเดช เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาการบริหารประเทศของบุคคลใด
  - ก. พระยามโนปกรณนิติธาดา
  - ข. พระยาพหลพลพยุหเสนา
  - ค. จอมพล ป. พิบูลสงคราม
  - ง. พลเรือตรี ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์
4. การเดินทางไปเปิดสัมพันธ์ทางการทูตกับสาธารณรัฐประชาชนจีน ตามนโยบายการอยู่ร่วมกันอย่างสันติและเป็นมิตรกับทุกประเทศ เริ่มต้นในรัฐบาลใด
  - ก. พลเอก เกอริงศักดิ์ ชมะนันทน์
  - ข. พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ
  - ค. ม.ร.ว. คึกฤทธิ์ ปราโมช
  - ง. ม.ร.ว. เสนีย์ ปราโมช

5. การพัฒนาเศรษฐกิจของชาติในสมัยที่จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นหัวหน้ารัฐบาล มีลักษณะเป็นระเบียบแบบแผนมากยิ่งขึ้น ได้แก่ข้อใด
  - ก. การจัดรวบรวมสถิติและตัวเลข
  - ข. การจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ
  - ค. การสำรวจสำมะโนประชากรทั่วประเทศ
  - ง. การตั้งคณะกรรมการเพื่อปฏิรูปเศรษฐกิจ
6. บุคคลที่มีบทบาทในการบริหารประเทศ รวมระยะเวลายาวนานที่สุดคือข้อใด
  - ก. จอมพล ป. พิบูลสงคราม
  - ข. นายพจน์ สารสิน
  - ค. นายปรีดี พนมยงค์
  - ง. นายทวี บุญยเกษตร
7. เหตุการณ์ใดมีผลทำให้ นายปรีดี พนมยงค์ ต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี
  - ก. กบฏบวรเดช
  - ข. สงครามโลกครั้งที่ 2
  - ค. ร.7 ทรงสละราชสมบัติ
  - ง. กรณีสวรรคต ของ ร. 8
8. การที่ประชาชนกลุ่มหนึ่งไม่พอใจในการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของ พลเอกสฤษดิ์ ทำให้เกิดเหตุการณ์ไม่สงบขึ้น เป็นผลกระทบต่อรัฐบาลอย่างไร
  - ก. พลเอกสฤษดิ์ นายกรัฐมนตรีลาออกจากตำแหน่ง
  - ข. พลเอกสฤษดิ์ นายกรัฐมนตรีประกาศยุบสภาให้เลือกตั้งใหม่
  - ค. พรรครัฐบาลเสนอขอแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนใหม่ที่มาจากการเลือกตั้ง
  - ง. พรรคฝ่ายค้านขอเสนอจัดตั้งรัฐบาลแทนรัฐบาลเดิมเพื่อแก้ปัญหาขณะนั้น
9. ปัจจุบัน ประเทศไทยมีนายกรัฐมนตรี เป็นลำดับที่เท่าใด
  - ก. 19
  - ข. 20
  - ค. 21
  - ง. 22

10. นายกรัฐมนตรี ควรจะมีคุณสมบัติอย่างไร
- ก. มีพลังอำนาจในการควบคุมคณะรัฐมนตรี
  - ข. มุ่งพัฒนาท้องถิ่นที่ตนเป็นผู้แทน
  - ค. ใจกว้าง เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่
  - ง. มีความรู้ และมีคุณธรรม

*****

แบบทดสอบหลังเรียน
เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย
ชุดที่ 5 60 ปี ประชาธิปไตยไทย

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้วกากบาทลงในกระดาษคำตอบ

1. ตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มีบทบาทอย่างไรต่อประเทศชาติ
  - ก. เป็นประมุขของประเทศ
  - ข. เป็นผู้นำรัฐบาลและบริหารประเทศ
  - ค. เป็นผู้มีอำนาจสูงสุดปกครองของประเทศ
  - ง. เป็นผู้มีอำนาจสูงสุดในกองทัพของประเทศ
2. นายกรัฐมนตรีคนแรกของประเทศไทย คือชื่อใด
  - ก. นายปรีดี พนมยงค์
  - ข. นายทวี บุณยเกตุ
  - ค. พระยามโนปกรณนิติธาดา
  - ง. พันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา
3. ในสมัยพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา เป็นนายกรัฐมนตรี มีเหตุการณ์ใดเกิดขึ้น
  - ก. กบฏวรเดช
  - ข. เกิดสงครามโลกครั้งที่ 2
  - ค. ร.7 ทรงสวรรคต
  - ง. เกิดการปฏิวัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง
4. นโยบายต่างประเทศที่ปรับเปลี่ยนทิศทางไปจากเดิม ในสมัยรัฐบาล มรว. คึกฤทธิ์ ปราโมช คือชื่อใด
  - ก. การเมืองนำการทหาร
  - ข. เปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้า
  - ค. เป็นเจ้าภาพรวมเขมร 4 ฝ่ายเข้าด้วยกัน
  - ง. เป็นมิตรกับทุกประเทศไม่คำนึงถึงอุดมการณ์

5. แผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย เกิดขึ้นในสมัยรัฐบาลใด
- จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
  - จอมพลถนอม กิตติขจร
  - พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ
  - พลเอกเกรียงศักดิ์ ชมะนันทน์
6. นายกรัฐมนตรี ที่อยู่ในตำแหน่งระยะเวลาสั้นที่สุดคือใคร
- นายควง อภัยวงศ์
  - นายพจน์ สารสิน
  - พลเอกสุจินดา คราประยูร
  - นายทวี บุญยเกตุ
7. กรณีสวรรคตของ ร.8 เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัยใด
- จอมพล ป.พิบูลย์สงคราม
  - นายปรีดี พนมยงค์
  - หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช
  - พลเรือตรี ถวัลย์ ชำรงนาวาสวัสดิ์
8. เมื่อพลเอกสุจินดา คราประยูรได้รับแต่งตั้งเป็นนายกรัฐมนตรี ได้เกิดการชุมนุมประท้วงขึ้น เนื่องจากเหตุผลใด
- ประชาชนไม่พอใจนโยบายของรัฐบาลชุดใหม่
  - ประชาชนชุมนุมประท้วงการจัดสรรที่ดินตามโครงการปฏิรูปที่ดิน
  - ประชาชนจำนวนมากต้องการให้ พลตรี จำลอง ศรีเมืองเป็นนายกรัฐมนตรี
  - ประชาชนกลุ่มหนึ่งไม่พอใจในการดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของพลเอกสุจินดา
9. ปัจจุบันประเทศไทย มีนายกรัฐมนตรีมาแล้วทั้งหมด กี่คน
- 19 คน
  - 20 คน
  - 21 คน
  - 22 คน

10. นักเรียนคิดว่าข้อใด คือคุณสมบัติสำคัญ ที่นายกรัฐมนตรีย่อมต้องมี
- ก. มีความรู้ และมีคุณธรรม
  - ข. ใจกว้าง เอื้อเฟื้อ เผื่อแผ่
  - ค. มุ่งพัฒนาท้องถิ่นที่ตนเป็นผู้แทน
  - ง. มีพลังอำนาจในการควบคุมคณะรัฐมนตรี

*****

เฉลย

แบบทดสอบชุดที่ 5

แบบทดสอบก่อนเรียน

1. ข
2. ค
3. ข
4. ค
5. ข
6. ก
7. ง
8. ก
9. ค
10. ง

แบบทดสอบหลังเรียน

1. ข
2. ค
3. ก
4. ง
5. ก
6. ง
7. ข
8. ง
9. ค
10. ก

เอกสารเนื้อหา หน่วยที่ 5
60 ปี ประชาธิปไตยไทย
 พ.ศ. 2475-พ.ศ. 2535

ประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตยมากกว่า 60 ปีแล้ว ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา มีทั้งการพัฒนาและอุปสรรคนานัปการ การศึกษาพัฒนาการทางการเมืองอาจศึกษาได้จากประวัติและผลงานของนายกรัฐมนตรี ซึ่งเป็นหัวหน้ารัฐบาล ที่โดยปกติมักเป็นหัวหน้าพรรคการเมืองที่มีเสียงข้างมากในรัฐสภา แต่นายกรัฐมนตรี อาจมีที่มาแตกต่างไปได้ตามสถานการณ์ทางการเมือง ซึ่งอาจสรุปที่มาของนายกรัฐมนตรีได้ดังนี้

1. นายกรัฐมนตรีที่มาจาก**การเลือกตั้ง** คือได้รับการเลือกตั้งจากประชาชนให้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและได้รับเลือกจากสมาชิกรัฐสภาให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี ซึ่งถือเป็นขั้นตอนตามกระบวนการประชาธิปไตย

2. นายกรัฐมนตรี**พระราชทานโดยพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว** ๓ คือ นายกรัฐมนตรีที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ๓ ทรงพระราชทาน เนื่องจากเกิดปัญหา ความขัดแย้งทางการเมืองภายในประเทศที่ไม่อาจหาข้อยุติได้

3. นายกรัฐมนตรีที่**มาจากการแต่งตั้งโดยรัฐสภา** คือนายกรัฐมนตรีที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร แต่รัฐสภาเห็นสมควรให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

4. นายกรัฐมนตรีที่**มาจากการปฏิวัติรัฐประหาร** คือนายกรัฐมนตรีที่ได้รับการแต่งตั้ง โดยคณะผู้ก่อการปฏิวัติ รัฐประหาร ในช่วงเวลานั้น ให้เป็นผู้นำรัฐบาล

ดังนั้น การศึกษาประวัติ บทบาท และผลงานของนายกรัฐมนตรี จึงเป็นแนวทางที่สามารถสรุปเหตุการณ์ทางการเมืองในอดีตที่ผ่านมาได้

นายกรัฐมนตรีคนที่ 1

พระยามโนปกรณนิติธาดา

พระยามโนปกรณนิติธาดา ได้รับการแต่งตั้งเป็นประธานคณะกรรมการราษฎร ซึ่งเป็นตำแหน่งสูงสุดในการบริหารเทียบเท่ากับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในปัจจุบัน

"มโนเศรษฐี" คือฉายาของพระยามโนปกรณนิติธาดา เพราะได้อ้างอิงเมื่อใช้อำนาจปิดสภาและงดใช้รัฐธรรมนูญบางมาตรา ซึ่งก่อให้เกิดความขัดแย้งกับคณะราษฎรอย่างรุนแรง ดังนั้น ในวันที่ ๒๐ มิถุนายน ๒๔๗๖ พันเอก - พระยาพหลพลพยุหเสนาจึงได้ยึดอำนาจจากรัฐบาล พระยามโนปกรณนิติธาดา จึงต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรีคนที่ 2

พันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา

ท่านได้ร่วมกับคณะราษฎร โดยเป็นหัวหน้าทำการยึดอำนาจเปลี่ยนแปลงการปกครอง จากระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ มาเป็นระบอบประชาธิปไตย

พันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนา ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๔๗๖ โดยการกำรัฐประหารรัฐบาลของพระยามโนปกรณนิติธาดา ตลอดระยะเวลาที่บริหารประเทศ ต้องเผชิญกับปัญหานานัปการ จนต้องลาออกจากตำแหน่งหลายครั้ง เช่น การเกิดกบฏบวรเดช จนถึงการสละราชสมบัติของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ในที่สุดเมื่อวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๔๘๑ พระยาพหลพลพยุหเสนาได้ตัดสินใจยุบสภา และลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรีคนที่ 3

จอมพล แปลก พิบูลสงคราม

พันตรี หลวงพิบูลสงคราม ได้เข้าร่วมกับคณะราษฎรเปลี่ยนแปลงการปกครองในปีพ.ศ. 2475 โดยเป็นกำลังสำคัญสายทหาร ท่านเข้าดำรงตำแหน่ง

นายกรัฐมนตรีโดยการลงมติของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ท่านได้สร้างผลงานเกี่ยวกับนโยบายสร้างชาติทางวัฒนธรรม และ ปลุกฝังความรู้สึกชาตินิยม เมื่อญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกในประเทศไทย ช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 ท่านได้ให้ญี่ปุ่นเดินทัพผ่านไทยและทำสัญญาพันธมิตรกับญี่ปุ่นซึ่งเป็นผลให้ภายหลังเมื่อสงครามสิ้นสุดจึงตกเป็นผู้ต้องหาอาชญากรสงคราม และถูกจับคุมขังเป็นเวลาหลายเดือน ท่านได้บริหารประเทศมาถึง ๘ สมัย จนเมื่อ ๑๖ กันยายน ๒๕๐๐ จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ ซึ่งเป็นผู้บังคับบัญชาทหารบกในขณะนั้น ได้ทำการรัฐประหารทำให้ท่านต้องลี้ภัยการเมืองไปต่างประเทศ ระยะเวลาที่ท่านดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีรวม 15 ปี นับว่าเป็นนายกรัฐมนตรีไทยที่อยู่ในตำแหน่งนานที่สุด

นายกรัฐมนตรีคนที่ 4
พันตรี ควง อภัยวงศ์

พันตรี ควง อภัยวงศ์ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี 2 สมัย ท่านได้ร่วมจัดตั้งพรรคประชาธิปัตย์ และดำรงตำแหน่งหัวหน้าพรรคคนแรก ซึ่งพรรคประชาธิปัตย์ได้รับเสียงข้างมากในสภา ท่านจึงได้เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีในสมัยที่ 2

ผลงานสำคัญในขณะดำรงตำแหน่งคือ การประกาศสันติภาพ โดยก่อนหน้านั้น รัฐบาลชุดก่อนมีความจำเป็นต้องประกาศสงครามกับสหรัฐอเมริกาและอังกฤษ ครั้นเมื่อท่านดำรงตำแหน่งได้ประกาศสงครามดังกล่าวเป็นโมฆะไม่ผูกพันประชาชนชาวไทย ทำให้สัมพันธ์ภาพของประเทศไทยกับเหล่าพันธมิตรดีขึ้น

นายกรัฐมนตรีคนที่ 5
นายทวิ บุณยเกตุ

นายทวิ บุณยเกตุ ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓๑ สิงหาคม ๒๔๘๘ เป็นการดำรงตำแหน่งเพียงชั่วคราว เพื่อรอการเดินทางกลับของหม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช หัวหน้าขบวนการเสรีไทยสายต่างประเทศ ที่จะมาดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เพื่อดำเนินการเจรจากับฝ่าย

สัมพันธมิตรให้เป็นผลดีแก่ประเทศไทยต่อไป ระยะเวลาในการบริหารประเทศของ ท่านจึงสั้นเพียง ๑๗ วันเท่านั้น

นายกรัฐมนตรีนคนที่ 6
หม่อมราชวงศ์เสนีย์ ปราโมช

ช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกเข้าสู่ประเทศไทย ท่านได้ประกาศนโยบายเป็นอิสระ ไม่ขึ้นกับรัฐบาลในประเทศไทย และได้รวบรวมคนไทยในต่างประเทศ จัดตั้งขบวนการเสรีไทยขึ้น เพื่อต่อต้านญี่ปุ่นอย่างลับ ๆ โดยการติดต่อกับฝ่ายสัมพันธมิตร เมื่อสงครามโลกสิ้นสุดลง ท่านได้เดินทางกลับมารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีน เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๔๘๘ ท่านได้ดำเนินการเจรจาให้ไทยหลุดพ้นจากการเป็นเมืองในอาณัติของอังกฤษได้

ท่านหมั้นเวียงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีน ๔ ครั้ง ซึ่งครั้งสุดท้ายได้เกิดเหตุการณ์วุ่นวายในมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๔ และพลเอก สฤษดิ์ ชลออยู่ ได้จัดตั้งคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินเข้ายึดอำนาจ

นายกรัฐมนตรีนคนที่ 7
นายปรีดี พนมยงค์

นายปรีดี พนมยงค์ หรือ หลวงประดิษฐมนูธรรม เป็นบุคคลสำคัญในการก่อการเปลี่ยนแปลงการปกครอง เมื่อวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๔๗๕ และได้รับมอบหมายให้เป็นผู้ร่างรัฐธรรมนูญชั่วคราวในครั้งนั้น ท่านได้ร่างเค้าโครงเศรษฐกิจแห่งชาติ ขึ้นเสนอรัฐบาล แต่ไม่ได้รับความเห็นชอบ เนื่องจากมีรูปแบบคล้ายสังคมนิยม และต่อมาถูกข้อหาเป็นคอมมิวนิสต์ จึงต้องเดินทางออกนอกประเทศ ภายหลังผลการสอบสวนปรากฏว่าไม่มีมลทิน ท่านได้รับสมญาว่าเป็นมันสมองของคณะราษฎร ท่านได้ก่อตั้งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และดำรงตำแหน่งผู้ประศาสน์การของมหาวิทยาลัยแห่งนี้เป็นคนแรก

ในช่วงสงครามโลกครั้งที่ ๒ ท่านได้ก่อตั้งขบวนการเสรีไทยในประเทศไทย ติดต่อกับขบวนการเสรีไทยนอกประเทศ เมื่อสงครามสิ้นสุด ท่านได้รับแต่งตั้งให้เป็น รัฐบุรุษอาวุโส และร่วมกับรัฐบาล ประกาศการเข้าร่วม

สงครามของรัฐบาลไทย เป็นโมฆะ

ขณะที่ท่านบริหารประเทศ ได้เกิดเหตุการณ์สำคัญในประวัติศาสตร์ไทย คือในวันที่ ๙ มิถุนายน ได้เกิดกรณีสวรรคตของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว อธิบดีมหิตล ด้วยพระแสงปืน รัฐบาลถูกโจมตีอย่างหนัก โดยถูกกล่าวหาว่า รัฐบาลพยายามปิดบังและอำพรางความจริงในกรณีสวรรคต ในที่สุดนายปรีดิ พนมยงค์ จึงลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

นายกรัฐมนตรีนคนที่ 8

พลเรือตรี ฤวิชัย ช่างनावาสวัสดิ์

ขณะที่ท่านเข้ารับตำแหน่งนั้น ประเทศอยู่ในภาวะสงคราม เศรษฐกิจ ของประเทศกำลังทรุดหนัก ท่านแก้ปัญหาโดยจัดตั้ง "องค์การสรรพากร" เพื่อ ตริงบราคาสินค้าไม่ให้สูงและเรียกเก็บชนบทที่ฝ่ายสัมพันธมิตรนำเข้ามาใช้จ่าย ด้วยการออกชนบทให้แลกล และนำทองคำในคลังออกขายให้แก่ประชาชน

ท่านยื่นหลักหลักสิทธิเสรีภาพของประชาชนและหนังสือพิมพ์ ให้พรรค การเมืองเสนอความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ และให้พรรคฝ่ายค้านเปิดอภิปราย ทั่วไปไม่ไว้วางใจรัฐบาล ผลการอภิปรายรัฐบาลชนะใจประชาชนและชนะใจ ฝ่ายค้านด้วย จากนั้นท่านได้นำคณะรัฐมนตรีกราบถวายบังคมทูลลาออก แต่ใน การข่าวเสียงสรรหานายก ฯ ท่านได้รับความไว้วางใจให้รับตำแหน่งใหม่อีก ครั้งหนึ่ง จึงนับได้ว่าท่านเป็นนายกรัฐมนตรีนิกประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

เมื่อวันที่ ๘ พฤศจิกายน ๒๕๔๐ เกิดการรัฐประหารโดยการนำของ จอมพล ชาติ ชุณหะวัณ และพันเอก กาจ กาจสงคราม ทำให้ท่านต้องลี้ภัยออก นอกประเทศ

นายกรัฐมนตรีนคนที่ 9

นายพจน์ สารสิน

นายพจน์ สารสิน ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีน เมื่อวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๐๐ หลังจากการทำรัฐประหารของจอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ภารกิจสำคัญของรัฐบาล คือ จะต้องเร่งจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภา

ผู้แทนราษฎรให้บริสุทธิ์และยุติธรรม อันเป็นสิ่งที่ประชาชนเรียกร้องและเป็นเหตุผลที่จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ได้ใช้เป็นข้ออ้างในการยึดอำนาจจากรัฐบาล หลังจากได้ดำเนินการจัดการเลือกตั้งเสร็จเรียบร้อยแล้ว นายพจน์ สารสิน ก็ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และกลับไปดำรงตำแหน่ง เลขาธิการ ส.ป.อ. ตามเดิม

นายกรัฐมนตรีคนที่ 10

จอมพล ถนอม กิตติขจร

จอมพล ถนอม กิตติขจร ได้รับการข่าวเสียงจากสภาผู้แทนราษฎร ให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของประเทศ ได้ ๔ เดือนเศษ ก็ลาออกจากตำแหน่งเพื่อเปิดทางให้ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ขึ้นเป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อจอมพล สฤษดิ์ ถึงแก่อสัญกรรม จอมพล ถนอม ได้รับการแต่งตั้งให้เป็นนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง

ในปี ๒๕๑๔ จอมพล ถนอม กิตติขจร ได้ทำรัฐประหารรัฐบาลของตนเอง และได้จัดตั้งสภาบริหารคณะปฏิวัติขึ้น จนกระทั่งมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญการปกครองแห่งราชอาณาจักร เมื่อวันที่ ๑๕ ธันวาคม ๒๕๑๕ และสภานิติบัญญัติแห่งชาติตามรัฐธรรมนูญการปกครองดังกล่าว มีมติให้ จอมพล-ถนอม กิตติขจร เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีต่อไป

จอมพล ถนอม กิตติขจร ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๑๔ ตุลาคม ๒๕๑๖ อันเนื่องมาจากเหตุการณ์เรียกร้องรัฐธรรมนูญ ของกลุ่มนิสิตนักศึกษา และเกิดเหตุการณ์ไม่สงบเรียบร้อยขึ้นในประเทศ จึงเดินทางออกนอกประเทศ เพื่อให้สถานการณ์คลี่คลาย รวมระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีทั้งสิ้น ๑๐ ปี ๖ เดือนเศษ

นายกรัฐมนตรีคนที่ 11

จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์

จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๐๒ หลังจากการทำรัฐประหารรัฐบาลของ จอมพล ถนอม

กิตติขจร เนื่องจากสถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศไทยไม่เรียบร้อย ขณะที่บริหารประเทศ จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้สร้างผลงานไว้มาก ได้แก่ การออกกฎหมายเลิกการเสพ และจำหน่ายฝิ่นโดยเด็ดขาด กฎหมายปราบปรามพวกนักเลงอันธพาล กฎหมายปราบการค้าประเวณี และที่สำคัญคือการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศขึ้น โดยการได้รับการสนับสนุนจากต่างประเทศ ทำการศึกษา ค้นคว้าวิจัย ซึ่งแผนดังกล่าว เป็นแม่แบบของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับต่อ ๆ มาจนถึงปัจจุบัน

จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจนถึงอสัญกรรม เมื่อวันที่ ๘ ธันวาคม ๒๕๐๖ ที่โรงพยาบาลพระมงกุฎเกล้า รวมอายุได้ ๕๕ ปี และเป็นนายกรัฐมนตรีคนเดียว ที่เสียชีวิตในขณะที่ยังดำรงตำแหน่ง

นายกรัฐมนตรีคนที่ 12
นายสัญญา ธรรมศักดิ์

หลังจากจอมพล ถนอม กิตติขจร ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี และเดินทางออกนอกประเทศ เมื่อวันที่ ๑๕ ตุลาคม ๒๕๐๖ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้นายสัญญา ธรรมศักดิ์ ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จึงนับได้ว่าท่านเป็น นายกรัฐมนตรีพระราชทานที่ประชาชนชาวไทยได้รับจากพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

ในขณะที่ท่านดำรงตำแหน่งเป็นช่วงที่ นิสิต นักศึกษาและกลุ่มพลังต่าง ๆ ได้เรียกร้องและสร้าง ความกดดันต่อรัฐบาลโดยตลอด จนต้องลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี แต่ได้รับการยืนยันจากสภานิติบัญญัติ ให้ดำรงตำแหน่งต่อไปอีกครั้งหนึ่ง จนกระทั่งการร่างรัฐธรรมนูญ ซึ่งเป็นภารกิจสำคัญได้เสร็จสิ้นลง คณะรัฐบาลของนายสัญญา จึงได้สิ้นสุดลงเมื่อวันที่ 26 มกราคม 2518 หลังจากนั้นท่านได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานองคมนตรีมาจนถึงปัจจุบัน

นายกรัฐมนตรีนคนที่ 13

พลตรี หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช

หม่อมราชวงศ์คึกฤทธิ์ ปราโมช เป็นผู้ริเริ่มจัดตั้งพรรคการเมือง พรรคแรกในเมืองไทยชื่อ "พรรคก้าวหน้า" เมื่อประมาณ พ.ศ. ๒๔๘๘ จากนั้นได้ร่วมก่อตั้งพรรคประชาธิปัตย์ และริเริ่มจัดตั้งพรรคกิจสังคม ท่านได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตพระนคร และได้จัดตั้งรัฐบาลผสม ขึ้น เข้าดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีน

ท่านได้ดำเนินการเปิดสัมพันธ์ทางการทูต กับสาธารณรัฐประชาชนจีน โดยเดินทางไปเยือนกรุงปักกิ่ง ตามนโยบายการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และเป็นมิตรกับทุกประเทศ ที่มีเจตนาดีต่อประเทศไทย โดยมีค่านึงถึงความแตกต่างทางอุดมการณ์ทางการเมือง ท่านได้เริ่มโครงการผันเงินสู่ชนบท เป็นการยกฐานะทางเศรษฐกิจของชาชนบทให้ดีขึ้น และให้มีโครงการให้ความช่วยเหลือผู้มีรายได้น้อย และได้ดำเนินการซื้อสัมปทานเดินรถของเอกชนมา รวมเป็นของรัฐบาล ภายใต้การดำเนินงานขององค์การขนส่งมวลชนกรุงเทพ

จากการเป็นรัฐบาลผสมหลายพรรค จึงทำให้รัฐบาลไม่มีเสถียรภาพ เท่าที่ควร ต้องเผชิญกับปัญหาทางการเมืองหลายประการ ในที่สุดท่านจึงตัดสินใจยุบสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๑๙ รวมระยะเวลา ที่บริหารประเทศประมาณ ๙ เดือนเศษ

นายกรัฐมนตรีนคนที่ 14

นายธานินทร์ กรัยวิเชียร

นายธานินทร์ กรัยวิเชียร เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีน หลังจากที คณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดิน โดยการนำของ พล.ร.อ.สังัด ชล่ออยู่ ได้ทำการรัฐประหารรัฐบาลของ ม.ร.ว.เสนีย์ ปราโมช เมื่อ ๖ ตุลาคม ๒๕๑๙ การทำงานของรัฐบาลนายธานินทร์ จึงได้รับการปกป้องจากฝ่ายทหารที่ทำการปฏิรูปครั้งนั้น สื่อมวลชนจึงให้สมญาว่า รัฐบาลหอย

ผลงานที่สำคัญ ได้แก่ การสร้างโรงพยาบาลสมเด็จพระยุพราชใน

ท้องถิ่นทุรกันดารทุกเกล้าฯ ถวายเนื่องในวโรกาสที่สมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ ทรงอภิเษกสมรส การจัดให้มีโครงการอาสาพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง ในฤดูแล้ง และโครงการอาสาปลูกป่า เป็นต้น

ในระยะที่บริหารประเทศอยู่นั้น ได้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่สำคัญหลายครั้ง และต่อมาคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินซึ่งนำโดย พล.ร.อ.สังัด ชลออยู่ ทำการรัฐประหารอีกครั้งเมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๒๐ นายชานินทร์ กรัยวิเชียร จึงพ้นตำแหน่งนายกรัฐมนตรีจากการปฏิบัติในครั้งนั้น ต่อมาได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ท่านดำรงตำแหน่งองคมนตรี มาจนถึงปัจจุบัน

นายกรัฐมนตรีนั่งที่ 15

พลเอก เกวียงศักดิ์ ชมะนันทน์

พลเอก เกวียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เข้ารับนายกรัฐมนตรีนั่ง หลังจากคณะปฏิรูปการปกครองแผ่นดินภายใต้การนำของ พล.ร.อ.สังัด ชลออยู่ ได้ทำการรัฐประหารรัฐบาลของนายชานินทร์ กรัยวิเชียร

ผลงานสำคัญขณะดำรงตำแหน่ง คือการปรับปรุงสัมพันธภาพกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะ ได้เดินทางเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน และสหภาพโซเวียต เพื่อกระชับสัมพันธกับประเทศมหาอำนาจทั้งสอง และการจัดตั้งหน่วยงานสำคัญ ๆ เช่น การปิโตรเลียมแห่งประเทศไทย กระทรวงวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและการพลังงาน และมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมนิราช เป็นต้น

ท่านได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั่ง เมื่อวันที่ ๒๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๓

นายกรัฐมนตรีนั่งที่ 16

พลเอกเปรม ติณสูลานนท์

พลเอก เปรม ติณสูลานนท์ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรีนั่งสืบต่อจาก พลเอก เกวียงศักดิ์ ชมะนันทน์ เมื่อวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๒๓ ตลอดระยะเวลาที่บริหารประเทศได้มีผลงานสำคัญ เช่น การปรับปรุงประมวลรัษฎากรและ

กฎหมายสรรพสินค้า การสร้างงานตามโครงการสร้างงานในชนบท(กสช.) การจัดตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐบาลและเอกชน การดำเนินการปราบปรามผู้ก่อการร้ายคอมมิวนิสต์ภายในประเทศอย่างได้ผล โดยน่านโยบายการใช้ "การเมืองนำการทหาร" เป็นผลให้พรรคคอมมิวนิสต์แห่งประเทศไทย อ่อนกำลังลงและสลายตัวไปในที่สุด เป็นที่ยอมรับในสังคมและสื่อมวลชน ว่า "ใจซื่อ มือสะอาด "

ท่านได้บริหารประเทศมาจนถึงวันที่ ๒๘ เมษายน ๒๕๓๑ ก็ตัดสินใจยุบสภาอันเนื่องจากวิกฤตการณ์ทางการเมือง และกำหนดให้มีการเลือกตั้งทั่วไป พร้อมทั้งยุติบทบาททางการเมือง ต่อมาได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้เป็นองคมนตรีและรัฐบุรุษ

นายกรัฐมนตรีนคนที่ 17

พลเอก ชชาติชาย ชุณหะวัณ

พลเอก ชชาติชาย ชุณหะวัณ เข้ารับตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เมื่อพรรคชาติไทยที่ท่านเป็นหัวหน้าพรรคอยู่ในขณะนั้นเข้าจัดตั้งรัฐบาล ผลงานสำคัญของรัฐบาลได้แก่ การดำเนินนโยบายต่างประเทศกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะประเทศในกลุ่มอินโดจีน โดยการเปลี่ยนสนามรบเป็นสนามการค้า รวมทั้งประสานงานให้มีการเจรจาว่าจ้างระหว่างเขมร ๔ ฝาย เพื่อยุติการสู้รบและการจัดตั้งรัฐบาลภายใต้การนำของสีหุนขึ้น ทางด้านเศรษฐกิจได้อนุมัติโครงการให้เอกชนเข้ามาลงทุนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลายโครงการได้แก่ โครงการขยายบริการโทรศัพท์ ๓ ล้านเลขหมาย โครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ โครงการก่อสร้างรถไฟขยกระดับ โครงการทางด่วนขยกระดับ และโครงการระบบรถไฟฟ้าขนส่งมวลชน

พลเอก ชชาติชาย ชุณหะวัณ บริหารประเทศจนถึงวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๔ ก็ถูกยึดอำนาจการปกครองโดย คณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ภายใต้การนำของพลเอก สุนทร คงสมพงษ์ พลเอก สุจินดา คราประยูร พลอากาศเอก เกษตร วัฒนินิล และพลเอก อิศระพงศ์ หนุณภักดี

"โน้ พรีออฟเบลม" เป็นคำตอบเมื่อสื่อมวลชนสัมภาษณ์ถึงการทำงานของท่าน

นายกรัฐมนตรีนคนที่ 18
นายอานันท์ ปันยารชุน

นายอานันท์ ปันยารชุน ได้รับพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี มีผลงานที่สำคัญเช่น การริเริ่มจัดตั้งเขตการค้าเสรีอาเซียน การนำภาษีมูลค่าเพิ่มมาใช้แทนภาษีการค้า การให้เอกชนมีบทบาทในการพัฒนาธุรกิจ การเป็นเจ้าของภาพการประชุมสภาผู้ว่าธนาคารโลกและกองทุนเงินระหว่างประเทศ และ จัดตั้งองค์กรกลาง เพื่อสอดคล้องดูแลการเลือกตั้งให้บริสุทธิ์ยุติธรรมมากขึ้น

นายอานันท์ ปันยารชุน พ้นจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้รักษาการในตำแหน่งนายกรัฐมนตรี จนกระทั่งพลเอก สุจินดา และคณะรัฐมนตรีชุดใหม่ได้เริ่มปฏิบัติงาน ต่อมา เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๓๕ พลเอก สุจินดาได้ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เนื่องจากวิกฤตการณ์และเหตุการณ์ไม่สงบในประเทศ จึงได้มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ท่านดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีอีกครั้งหนึ่ง เพื่อแก้ปัญหาของบ้านเมือง และบริหารราชการจนมีการเลือกตั้ง ส.ส. ใหม่

"อัสวินม้าขาว" เป็นสมญาที่ได้รับ เนื่องจากช่วยแก้ปัญหายามวิกฤติได้เป็นอย่างดี

นายกรัฐมนตรีนคนที่ 19
พลเอก สุจินดา คราประยูร

พลเอก สุจินดา คราประยูร เป็นบุคคลสำคัญในคณะรักษาความสงบเรียบร้อยแห่งชาติ ที่เข้ายึดอำนาจการปกครองจากพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ เมื่อวันที่ ๒๓ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๕ จนกระทั่งหลังการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๓๕ พรรคการเมือง ๕ พรรค คือ พรรคสามัคคีธรรม พรรคชาติไทย พรรคกิจสังคม พรรคประชากรไทย และพรรคราษฎร ร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลและสนับสนุนให้พลเอก สุจินดา คราประยูรเป็น

นายกรัฐมนตรี เมื่อเข้ารับตำแหน่ง พลเอก สุจินดา ได้ถูกคัดค้านจากกลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมืองหลายกลุ่ม จนกระทั่งเกิดเหตุการณ์ไม่สงบภายในประเทศขึ้นช่วงเดือนพฤษภาคม ปีเดียวกัน พลเอก สุจินดาจึงลาออกจากตำแหน่งเมื่อ วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๓๕ เพื่อให้มีการแก้ไขรัฐธรรมนูญเป็นไปโดยอิสระและแสดงความรับผิดชอบทางการเมือง

นายมีชัย ฤทธิพันธ์ รองนายกรัฐมนตรี ได้ทำหน้าที่รักษาการนายกรัฐมนตรีไทยเป็นการชั่วคราว จนกระทั่งมีการแต่งตั้งนายกรัฐมนตรีคนใหม่ใน วันที่ ๑๐ มิถุนายน ๒๕๓๕

นายกรัฐมนตรีคนที่ 20
นายชวน หลีกภัย

จากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๓๕ พรรคการเมือง ๕ พรรค อันประกอบด้วยพรรคประชาธิปัตย์ พรรคความหวังใหม่ พรรคพลังธรรม พรรคกิจสังคม และพรรคเอกภาพ ได้ร่วมกันจัดตั้งรัฐบาลและสนับสนุนให้นายชวน หลีกภัย ขึ้นดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

นายชวน หลีกภัย ได้รับพระบรมราชโองการแต่งตั้ง เป็นนายกรัฐมนตรีคนที่ ๒๐ ของประเทศไทย เมื่อวันที่ ๒๓ กันยายน ๒๕๓๕ ท่านได้รับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร จากจังหวัดตรัง ติดต่อกันถึง 9 สมัย ในระหว่างทำหน้าที่หัวหน้ารัฐบาล ฝ่ายค้านขอเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจรัฐบาล หัวข้อสำคัญคือ กรณีปัญหาการจัดสรรที่ดินให้แก่ราษฎรตามโครงการปฏิรูปที่ดินที่รัฐบาลกำลังดำเนินการอยู่ในขณะนั้น ในที่สุดท่านได้ตัดสินใจขอยุบสภา และลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

ด้วยบุคลิกที่สุภาพ น่าเสียนุ่มนวล แต่คำพูดที่ลึกซึ้ง ความหมายกินใจผู้ฟัง ทำให้ได้รับสมญาจากสื่อมวลชนว่า "ใบมีดโกนอาบน้ำผึ้ง"

แบบฝึกปฏิบัติที่ 1

ชุดที่ 5 เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย

ชื่อ ..... ชั้น ..... เลขที่.....

คำสั่ง ให้นักเรียนกาเครื่องหมาย / หน้าข้อความที่คิดว่าถูก และ
กาเครื่องหมาย X หน้าข้อความที่คิดว่าผิด

- 1. ตำแหน่งนายกรัฐมนตรีของประเทศไทย คือบุคคลที่เป็นประมุข
ของประเทศไทย
- 2. นายกรัฐมนตรีคนแรกของประเทศไทย คือพระยามโนปกรณนิติทศาคา
- 3. กบฏบวรเดช เกิดขึ้นในสมัยพันเอก พระยาพหลพลพยุหเสนาเป็น
นายกรัฐมนตรี
- 4. นโยบายต่างประเทศในสมัยรัฐบาล มรว. คึกฤทธิ์ ปราโมช คือ
เปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้า
- 5. แผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศไทย เกิดขึ้นในสมัยรัฐบาลของ
จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ เป็นนายกรัฐมนตรี
- 6. นายกรัฐมนตรีที่อยู่ในตำแหน่งระยะเวลาสั้นที่สุดคือนายทวี บุญยเกษตร
- 7. กรณีสวรรคตของ ร.8 เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสมัย จอมพล -
ป.พิบูลย์สงคราม
- 8. นายกรัฐมนตรีของประเทศไทยคนปัจจุบัน เป็นนายกรัฐมนตรี
ลำดับที่ 19
- 9. สำหรับประเทศไทย นายกรัฐมนตรีมีที่มา 4 ลักษณะ คือ จากการ
เลือกตั้ง จากการปฏิวัติรัฐประหาร จากการแต่งตั้งโดยสภา
เสนอของพรรครัฐบาล และนายกรัฐมนตรีพระราชทานจาก
พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ฯ
- 10. ฐานะดี มีอำนาจทางกองทัพ คือคุณสมบัติสำคัญที่นายกรัฐมนตรีต้องมี

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติที่ 1

ชุดที่ 5 เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย

1. X
2. /
3. /
4. X
5. /
6. /
7. X
8. X
9. /
10. X

ชุดที่ 6

เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

คู่มือครู

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย

ชุดที่ 6

**เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย
วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3**

คำนำ

ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ได้พัฒนาขึ้น เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับครูใช้สอนวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533)

ชุดการสอนนี้เป็นชุดการสอนแบบบรรยาย โดยใช้ระบบผลิตชุดการสอนแผนจุฬา มีขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอน คือ (1) ทดสอบก่อนเรียน (2) นำเข้าสู่บทเรียน (3) กิจกรรมการเรียนการสอน (4) สรุปบทเรียน (5) ทดสอบหลังเรียน สื่อการสอนประกอบด้วย เทปบันทึกภาพประจำชุดการสอน ชุดละ 1 ม้วน เอกสารเนื้อหา แบบฝึกปฏิบัติและแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนอย่างละ 1 ชุด

ชุดการสอนได้ผ่านการทดสอบประสิทธิภาพ กับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80 ชุดการสอนแบ่งเป็น 6 ชุด ดังนี้ ชุดที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย
ชุดที่ 2 เรื่อง การปฏิบัติเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
ชุดที่ 3 เรื่อง โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ชุดที่ 4 เรื่อง การเลือกตั้ง
ชุดที่ 5 เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตยไทย
ชุดที่ 6 เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

ครูผู้สอนควรศึกษา และทำความเข้าใจกับชุดการสอนนี้อย่างละเอียด การใช้ชุดการสอนจะบรรลุวัตถุประสงค์อย่างแน่นอน

ผู้วิจัย

24 กรกฎาคม 2538

ชุดการสอนที่ 6

เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

คำแนะนำการใช้ชุดการสอน

1. องค์ประกอบของชุดการสอน

ชุดการสอน เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย ประกอบด้วย

1.1 คู่มือครู	1 เล่ม
1.2 เทปบันทึกภาพ	1 ม้วน
1.3 เอกสารเนื้อหา	40 ชุด
1.4 แบบฝึกปฏิบัติ	40 ชุด
1.5 แบบทดสอบก่อนและหลังเรียนพร้อมเฉลย	40 ชุด
2. ขั้นตอนการสอน   ขั้นตอนการสอนประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้
  - 2.1 ทดสอบก่อนเรียน 5 นาที
  - 2.2 นำเข้าสู่บทเรียน 3 นาที
  - 2.3 กิจกรรมการเรียนการสอน 34 นาที
    - 2.3.1 ดูเทปบันทึกภาพเกี่ยวกับเนื้อหาสาระ
    - 2.3.2 ศึกษาเอกสารเนื้อหา
    - 2.3.3 ทำแบบฝึกปฏิบัติ
  - 2.4 สรุปบทเรียน 3 นาที
  - 2.5 ทดสอบหลังเรียน 5 นาที
3. สิ่งที่ครูและนักเรียนต้องเตรียม
  - 3.1 สิ่งที่ต้องเตรียม

ครูต้องเตรียมวัสดุและอุปกรณ์ซึ่งมิได้จัดไว้ในชุดการสอน ได้แก่

    - 3.1.1 การจัดชั้นเรียนที่มีเครื่องเล่นเทปบันทึกภาพ และเครื่องรับโทรทัศน์ที่มีจอภาพขนาด 20" ขึ้นไปจำนวน 4 เครื่อง และจัดที่ตั้งดังภาพที่ 5.1
    - 3.1.2 ครูต้องทดลองเปิดเทปบันทึกภาพ ให้พร้อมที่จะทำการสอนได้ทันที
    - 3.1.3 ครูต้องเตรียมสำรวจชุดการสอนให้ทุกสิ่งอยู่ครบถ้วน และเพียงพอกับจำนวนนักเรียนที่จะทำการสอน
    - 3.1.4 ครูต้องศึกษาเนื้อหาที่จะสอนโดยละเอียด และศึกษาชุดการสอนอย่างรอบคอบ

3.2 สิ่งที่นักเรียนต้องเตรียม

เพื่อให้การเรียนด้วยชุดการสอนเป็นไปด้วยดี นักเรียนควรเตรียมตัวให้พร้อม เพื่อรับความรู้ด้วยการเตรียมเครื่องใช้ส่วนตัว ดังต่อไปนี้

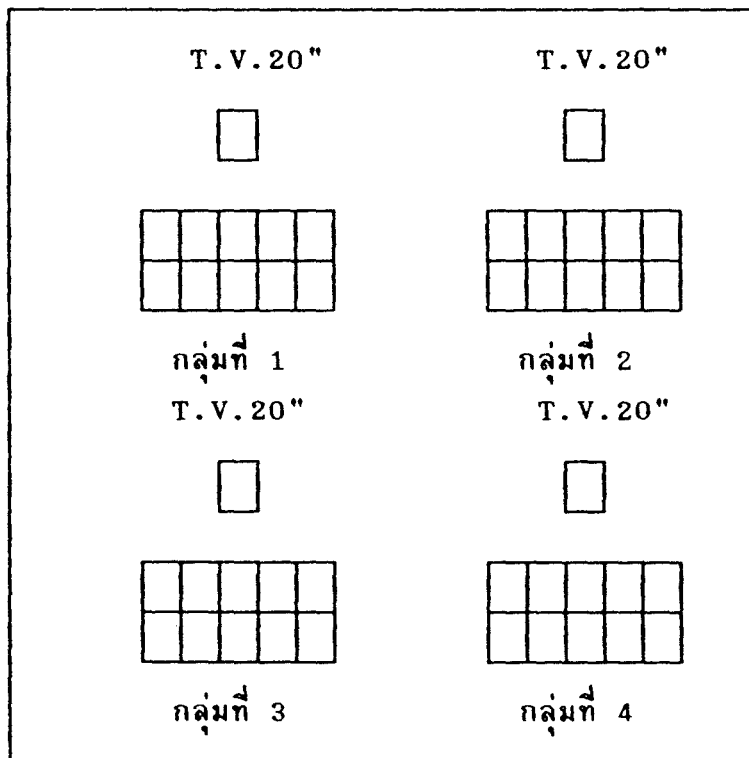
3.2.1 เครื่องเขียน เช่น ปากกา ดินสอ ยางลบ

3.2.2 สมุดบันทึก

4. ค่าใช้จ่ายสำหรับครู ชุดการสอนเรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย ประกอบด้วยเนื้อหาย่อย ดังนี้

- 1) ความสำคัญและบทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในสังคมไทย
- 2) ฐานะของพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตย
- 3) อำนาจและหน้าที่ของพระมหากษัตริย์
- 4) ความสัมพันธ์ระหว่างพระมหากษัตริย์กับประชาชนชาวไทย

5. การจัดชั้นเรียน การจัดชั้นเรียนสำหรับการใช้ชุดการสอน ซึ่งมีเทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลักนั้น สิ่งสำคัญคือการจัดที่นั่งสำหรับนักเรียน ที่สามารถมองเห็นภาพ และฟังเสียงได้ชัดเจน พร้อมทั้งสะดวกในการแจกและเก็บเอกสารประกอบการสอน ดังภาพ

ภาพที่ 5.1 แผนผังแสดงการจัดชั้นเรียนเพื่อใช้ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก แสดงที่ตั้งเครื่องรับโทรทัศน์ และที่นั่งของนักเรียน

แผนการสอน

วิชา สังคมศึกษา   ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3   เวลา 50 นาที
 ชุดที่ 6 เรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

หัวข้อเรื่อง

1. บทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในสังคมไทย
2. อำนาจและหน้าที่ของพระมหากษัตริย์

มโนทัศน์/หลักการ

1. พระมหากษัตริย์ เป็นสถาบันหลักของชาติทรงดำรงอยู่ในตำแหน่งองค์พระประมุขของประเทศ
2. พระมหากษัตริย์ ทรงอยู่เหนือการเมืองและทรงใช้อำนาจอธิปไตย
3. พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของชาวไทย และทรงเป็นมิ่งขวัญของชาติ

วัตถุประสงค์

เมื่อนักเรียนดูเทปบันทึกภาพ เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย แล้ว

1. นักเรียนสามารถอธิบาย ความสำคัญและบทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ได้ โดยตอบคำถามได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ
2. นักเรียนสามารถบอก อำนาจและหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ได้ โดยตอบคำถามได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ

กิจกรรมการเรียนรู้

1. ทำข้อสอบก่อนเรียน จำนวน 10 ข้อ ใช้เวลา 5 นาที
2. นำเข้าสู่บทเรียน โดยสนทนาถึงบทบาทพระมหากษัตริย์ของประเทศต่าง ๆ ในโลก และพระมหากษัตริย์ของประเทศไทย ใช้เวลา 3 นาที
3. กิจกรรมการเรียนรู้
  - 3.1 ศึกษาเนื้อหาเรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในสังคมประชาธิปไตยไทยจากเทปบันทึกภาพ ใช้เวลา 10 นาที
  - 3.2 ศึกษาเอกสารเนื้อหา เรื่องบทบาทและหน้าที่พระมหากษัตริย์ไทยในระบอบประชาธิปไตย ใช้เวลา 5 นาที
  - 3.2 ทำแบบฝึกปฏิบัติ ใช้เวลา 5 นาที

4. สรุปร โดยนักเรียนแบ่งออกเป็นกลุ่มกลุ่มละ 5-6 คน อภิปราย และสรุปในหัวข้อ
"พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว กับโครงการพระราชดำริเพื่อ
ปวงชนชาวไทย"
ใช้เวลา 10 นาที คัดเลือกผลงานนำเสนอหน้าห้อง
5. ทดสอบหลังเรียน จำนวน 10 ข้อ ในเวลา 5 นาที

สื่อการเรียนการสอน

1. แบบทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน
2. เทปบันทึกภาพ เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบ
ประชาธิปไตยไทย
3. เอกสารเนื้อหา เรื่องพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยไทย
4. แบบฝึกปฏิบัติ

การประเมินผล

1. ผลของการสอบหลังเรียน
2. การร่วมกิจกรรมอภิปรายแสดงความคิดเห็น
3. การทำแบบฝึกปฏิบัติ

แผนรายการสอนทางโทรทัศน์

รายการที่ 6

เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย
 ประกอบวิชา สังคมศึกษา ระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 3
 รูปแบบรายการ บุคคลเดี่ยว และสารคดี ความยาว 17 นาที

---

1. ประเด็น

- 1.1 บทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ในสังคมไทย
- 1.2 อำนาจและหน้าที่ของพระมหากษัตริย์

2. แนวคิด

- 2.1 พระมหากษัตริย์ เป็นสถาบันหลักของชาติทรงดำรงอยู่ในตำแหน่งองค์พระประมุขของประเทศ และทรงเป็นมิ่งขวัญของชาติ
- 2.2 พระมหากษัตริย์ทรงอยู่เหนือการเมืองและทรงใช้อำนาจอธิปไตย

3. วัตถุประสงค์

- 3.1 นักเรียนสามารถอธิบาย ความสำคัญและบทบาทของสถาบันพระมหากษัตริย์ได้ โดยตอบคำถามได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ
- 3.2 นักเรียนสามารถบอก อำนาจและหน้าที่ของพระมหากษัตริย์ได้ โดยตอบคำถามได้อย่างน้อย 4 ข้อ จาก 5 ข้อ

4. กิจกรรมก่อนชมรายการ

- 4.1 ฟังครูอธิบายถึงการเรียนด้วยชุดการสอนโดยเทปบันทึกภาพ
- 4.2 สนทนาเกี่ยวกับพระราชกรณียกิจของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ

5. กิจกรรมขณะที่ชมรายการ

ให้นักเรียนจดบันทึกเนื้อหา โดยสรุปตามความเข้าใจ

6. กิจกรรมหลังชมรายการ

- 6.1 ศึกษาเอกสารเนื้อหาเพิ่มเติม
- 6.2 ทำแบบฝึกปฏิบัติตามที่กำหนด
- 6.3 ทำแบบทดสอบหลังเรียน

7. การประเมินผล

- 7.1 สังเกตความสนใจและการร่วมแสดงความคิดเห็น
  - 7.2 ตรวจสอบความถูกต้อง
    - การทำแบบฝึกปฏิบัติ
    - การทำแบบทดสอบหลังเรียน
-

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
		<p>ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ของไทยนี้มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ที่ไม่เหมือนประเทศใด ๆ ในโลก จากเทปบันทึกภาพต่อไปนี้ นักเรียนจะได้ศึกษาเกี่ยวกับอำนาจ บทบาท ของพระมหากษัตริย์ไทยจากอดีตจนถึงปัจจุบัน นักเรียนต้องสรุปให้ได้ว่า พระมหากษัตริย์ในสังคมไทยนั้นมี บทบาทและอำนาจอย่างไร เพื่อปฏิบัติกิจกรรม ในแบบฝึกปฏิบัติที่ 1, 2, 3 และ 4 ค่ะ</p>
3	<p>เทปบันทึกภาพสารคดี เรื่องสถาบันหลักในสังคม ประชาธิปไตยไทย CUT เฉพาะสถาบันพระมหากษัตริย์ ภาพปฏิมากรรมปูนปั้น โบราณสถาน สลุ๊ป เจดีย์ จ. อสุทธสา จ. สุโขทัย</p> <p>พระปฐมเจดีย์ พระปางค์ลพบุรี ภาพปฏิมากรรมปูนปั้น</p>	<p>เสียงบรรยายจากเทป</p> <p>วิถีชีวิตของชาวไทยเริ่มต้นมาได้กว่า 700 ปี แล้วบรรพชนไทยได้สร้างชาติไทยขึ้นด้วยความ เด็ดเดี่ยวและกล้าหาญบนแผ่นดินที่เราเรียกว่า ไทยทุกวันนี้ แต่โบราณกาลมีผู้คนหลายเผ่าพันธุ์ ตั้งรกรากเข้ามาหากินด้วยความสงบมาก่อน</p> <p>วัฒนธรรมต่าง ๆ เคยเกิดขึ้นแล้วบนแผ่นดินนี้</p> <p>เรารู้ว่าบนแผ่นดินสุวรรณภูมิ เคยมีอาณาจักร ทวาราวดีอาณาจักรศรีวิชัยและอาณาจักรลพบุรี แบ่งนชกพื้นที่กันอยู่มาก่อน ต่อมาเมื่อบรรพชน</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
	<p data-bbox="492 577 806 689">การสู้รบ ชีวิตความเป็นอยู่ ของชนชาติไทยในอดีต</p> <p data-bbox="492 1025 660 1070">หลักศิลาจารึก</p> <p data-bbox="492 1216 789 1328">ปริมาณการหมุนปั่นภาพชีวิต ความเป็นอยู่ในอดีต</p>	<p data-bbox="880 577 1409 947">ของชาติไทยได้ใช้ความเฉลียว ความรักใน อิสระเสรีมาเป็นน้ำประสานผู้คนหลายเผ่าพันธุ์ ในสุวรรณภูมิต่างก็ยอมรับนับถือ และเข้าร่วม ความคิด ร่วมอุดมการณ์และช่วยกันสร้างชาติ ไทยขึ้นด้วยความภาคภูมิใจ คำว่า"ไทย"หมายถึง อิสระเสรี</p> <p data-bbox="880 1025 1409 1984">ในศิลาจารึกของพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ชี้ชัดว่าชีวิตของคนไทยในครั้งที่สร้างอาณาจักร ใหม่นั้น เป็นชีวิตที่สะอาด มีคุณธรรม มีความ เป็นประชาธิปไตย เช่นที่ ใครใคร่ค้าช้างค้า ค้ำม้าค้า ค้าวัวค้า ไพรฟ้าหน้าใส ช้อความนี้ บันทึกไว้ในศิลาจารึก เป็นการแสดงให้เห็น ธรรมนุญการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยนับแต่ เริ่มก่อตั้งชาติไทยขึ้น ความร่มเย็นเป็นสุขที่มี ขึ้นในระยะแรกของการสร้างชาติเกิดจากการ ปกครอง ที่ให้สิทธิพลเมืองทัดเทียมกัน แต่บ้าน เมืองเมื่อไทยครั้งโบราณก็ใช้จะอยู่สุขสำราญ ได้ตลอดมาทุกกาลสมัย ความเจริญรุ่งเรือง ของชาติไทย เป็นสิ่งที่ทำทาส สำหรับผู้ที่ไม่ ปรารถนาให้ชนชาติไทยยิ่งใหญ่ได้อย่าง เด็ดขาดในสุวรรณภูมิ</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
	<p>จิตกรรมฝาผนัง</p> <p>การขุดทศกัณฐ์</p> <p>การต่อสู้ของทหารสมัยโบราณ</p> <p>อนุสาวรีย์</p> <p>วีรชนบ้านบางระจัน</p> <p>อนุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหง</p> <p>อนุสาวรีย์พระเจ้าอู่ทอง</p> <p>อนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรฯ</p> <p>อนุสาวรีย์สมเด็จพระเจ้าตากสินฯ</p> <p>อนุสาวรีย์พระพุทธยอดฟ้าฯ</p> <p>อนุสาวรีย์พ่อขุนรามคำแหง</p> <p>บริเวณอาณาเขตสุโขทัย</p> <p>อนุสาวรีย์สมเด็จพระนเรศวรฯ</p>	<p>การต่อสู้ของบรรพบุรุษไทย เพื่อรักษาชาติไทยที่เกิดขึ้นใหม่ เป็นเรื่องแสนยากเหลือ ต้องใช้ความทรหดอดทนอย่างยิ่งยวด ประเทศเพื่อนบ้านข้างเคียงล้วนแต่มีคนต่างเผ่าพันธุ์เป็นเจ้าของกันมาก่อนซึ่งคนเหล่านี้ไม่ประสงค์ให้ชาติไทยเป็นปึกแผ่น เป็นเหตุให้บรรพชนไทยต้องทำศึกสงครามเพื่อรักษาแผ่นดิน และความ เป็นชาติไทยให้อยู่รอดตลอดมา</p> <p>ประวัติศาสตร์บอกให้เราเห็นว่า การต่อสู้ของบรรพบุรุษไทยนั้น เป็นการต่อสู้ของคนกล้าหาญ เด็ดเดี่ยว เห็นขวานนนในอุดมการณ์ของความเป็นไทย ที่สำคัญที่สุดก็คือ คนไทยมีเชื้อชาติผู้นำของปวงชนที่ดี ที่ขอมเสียดละมั้นแต่เลือดเนื้อและชีวิตของท่าน อาทิเช่น พ่อขุนรามคำแหงมหาราช, พระเจ้าอู่ทอง, สมเด็จพระนเรศวรมหาราช, สมเด็จพระเจ้าตากสินมหาราช, พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช</p> <p>เมื่อครั้งเรามีพ่อขุนรามคำแหงมหาราชทรงเป็นผู้นำชาติไทยอาณาจักรของไทยก็แผ่ไพศาล มีแต่ความร่มเย็นเป็นสุข และเมื่อเรามีสมเด็จพระนเรศวรมหาราชทรงนำชาติไทย คนไทยก็</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
	<p>บริเวณพื้นที่พระราชวังเดิม</p> <p>ภาพศิลปวัตถุ</p> <p>โบราณสถาน</p> <p>อาณาบริเวณเมืองโบราณ</p> <p>ชีวิตความเป็นอยู่</p> <p>ภาพศิลปกรรม</p> <p>ภาพชาวตะวันตกที่เข้ามา</p> <p>เจริญสัมพันธไมตรี</p>	<p>ยืนยันในความเป็นไทยและขยายความเป็นไทยให้เป็นที่ประจักษ์ไปทั่วสุวรรณภูมิ ครั้นใดคราวใดที่คนไทยได้ผู้นำที่ดีเมืองไทยก็เจริญรุ่งเรือง เพราะคนไทยจะพากันกระทำแต่สิ่งที่ดีงามและเป็นประโยชน์ต่อบ้านเมือง เชื้อชนผู้นำของชาตินั้นคือบูรพมหากษัตริย์ราชเจ้าในอดีต</p> <p>พระมหากษัตริย์ของไทย ตั้งแต่สมัยสุโขทัย จนถึงกรุงศรีอยุธยา กรุงธนบุรี และกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่จะทรงพระปรีชาสามารถทั้งสามศึกและสามสงบ ความเจริญรุ่งเรืองของไทยจึงไม่ได้จำกัดอยู่แค่การศึกษาสงครามและการขยายอาณาเขตเท่านั้นความเจริญรุ่งเรืองของชาติไทย ซึ่งนำด้วยพระมหากษัตริย์ ตั้งแต่ในสมัยโบราณ ทำให้คนไทยก้าวไปข้างหน้าไม่ว่าจะเป็นด้านภาษา วรรณคดีหรือศิลปกรรม อีสร์ภาพ และเสรีภาพทางความคิด และการกระทำที่มีอยู่ทั่วไปในแผ่นดินไทยมาแต่โบราณ</p> <p>พระบรมโพธิ์สมภารของพระมหากษัตริย์ไทยได้แผ่ไพศาล ค้ำครองให้ความปลอดภัย แก่ชนทุกชาติ ทุกเผ่าพันธุ์ ที่เข้ามาอาศัยทำมาหากินบนแผ่นดินไทย พระมหากษัตริย์ทรงเป็นแบบอย่างของประชาชน ถือเป็นต้นรากของ</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
	<p>ภาพตราสามดวง รัฐธรรมนูญ</p> <p>ภาพจิตรกรรมฝาผนัง ที่แสดงวิถีชีวิตคนไทย สมัยอดีต</p> <p>ภาพชาวตะวันตกในสมัย ร.4</p>	<p>ทศพิธราชธรรม กฎหมายต่าง ๆ ที่ตราขึ้นโดย ใช้พระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ได้อาศัย หลักจากพระพุทธรูปศาสนายุคตลอดเวลา แม้แต่ ในวาระปัจจุบัน ดังนั้นสังคมไทยจึงเป็นสังคมที่ แน่นแฟ้นและมั่นคง</p> <p>ความใกล้ชิดระหว่างพระมหากษัตริย์ของ ไทยกับประชาชนคนไทยนั้นมีมาตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง อาณาจักรสุโขทัย พ่อขุนศรีวิจิตรไตรภพ พ่อขุน บางเมือง พ่อขุนรามคำแหงมหาราชไม่ใช่เป็น พระเจ้า หากแต่เป็นพ่อที่ปกครองลูก ๆ ใกล้ชิด ประชาชน ดูแลสารทุกข์สุกดิบของประชาชน มิให้พลาดสาหัสตา นับแต่เริ่มอาณาจักรไทย มากกว่า 700 ปีแล้ว เสร็จภาพที่มีอยู่ทั่วไป สำหรับประชาชน</p> <p>เมื่อสุคสมัยของการล่าอาณานิคมเกิดขึ้น ประเทศไทยก็รอดจากการตกเป็นอาณานิคมของ ชาวตะวันตกซึ่งมีอำนาจเหนือกว่า ประเทศ เพื่อนบ้านของไทย ต่างก็ตกอยู่ในการปกครอง ของประเทศในยุโรป ซึ่งล้วนแต่ถูกกดขี่ ไร้โด กทรัพยากรอันมีค่าไปเป็นประโยชน์สำหรับเขา แต่ในชามันนั้น ชาตินไทยก็รอดพ้นจากมหันตภัย ที่ อาจนำไปสู่ความสูญเสียดเอกราช อธิปไตย ซึ่ง</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
<p>ร.5</p> <p>ชาวต่างชาติในประเทศ</p> <p>สมัย ร.4 ร.5</p> <p>ภาพเทคโนโลยีใหม่</p> <ul style="list-style-type: none"> - รถไฟ - ไปรษณีย์ - อาคารบ้านเรือน 		<p>ถ้าหากชาติไทยจะใช้กำลังเข้าต่อสู้กับอำนาจที่เหนือกว่า ชาติไทยก็คงต้องตกอยู่ในฐานะเดียวกันกับประเทศเพื่อนบ้านที่สู้เขาไม่ได้และต้องตกเป็นอาณานิคมของเขา แต่ชาติไทยเรารอดมาได้ก็เพราะด้วยเดชพระบารมีและพระปรีชาขององค์พระมหากษัตริย์ไทยที่ได้ทรงใช้วิเทศব্যส ปรับตัวด้วยความฉลาดรอบคอบ จึงทำให้ไม่ต้องตกเป็นอาณานิคม ของประเทศมหาอำนาจใด ๆ ชาติไทยไม่เคยถือว่าคนต่างด้าวไม่ว่าจะมีผิวขาว หรือดำ เป็นศัตรูต่างถิ่น ชาติไทยคบกับวิลันดา ฝรั่งเศส อังกฤษ และ ญี่ปุ่นมาแต่โบราณกาลพระมหากษัตริย์ไทยทุกยุคทุกสมัย ทรงเปิดประเทศกว้างขวาง และให้เสรีภาพแก่ผู้ที่เข้ามาทำมาหากิน ในผืนแผ่นดินไทยด้วยความสุจริตและมิตรไมตรี และเมื่อถึงกาลเวลา พระมหากษัตริย์ไทย ก็ทรงนำประชาชนไปสู่ความก้าวหน้าทรงเป็นแบบในการนำเอาวิชาการแผนใหม่ เข้ามาให้ประชาชนได้ใช้สอยประโยชน์ทรงนำเอาขนบธรรมเนียมประเพณีที่ดีงาม และเป็นประโยชน์มาผสมผสานกับสิ่งที่ดีที่ชาติไทยเรามีอยู่แต่เดิม เสริมด้วยพลังศรัทธา ความถูกต้องจากศาสนา</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
	<p data-bbox="508 779 746 824">พระที่นั่งอนันตสมาคม</p> <p data-bbox="508 913 636 958">รัฐธรรมนูญ</p> <p data-bbox="508 1115 829 1160">ร.7 พระราชทานรัฐธรรมนูญ</p> <p data-bbox="508 1238 796 1339">ร.9 และสมเด็จพระราชินี ทรงพระราชกรณียกิจ</p> <p data-bbox="508 1686 763 1787">ร.9 ทรงถวายจตุปัจจัย แก่พระสงฆ์</p> <p data-bbox="508 1944 796 1989">ชาวมุสลิมในประเทศไทย</p>	<p data-bbox="888 589 1427 1216">ลดความรุนแรงยิ่งขึ้น เมื่อถึงวาระที่จะต้อง ปรับทิศทางของประเทศให้เป็นไปตามกระแส โลก ประเทศไทยก็สามารถก้าวต่อไปได้อีก เมื่อประชาชนต้องการอำนาจอธิปไตยเพื่อ ที่จะดูแลปกครองกันเอง เช่นที่ได้เกิดความ เปลี่ยนแปลงการปกครองไปในนานาอารยะ ประเทศ พระมหากษัตริย์ของเราก็มิได้ทรง แข็งขัน ตรงกันข้าม กลับได้พระราชทาน รัฐธรรมนูญฉบับแรกให้กับประชาชนได้ใช้ เพื่อ ปกครองกันเองเมื่อพ.ศ. 2475</p> <p data-bbox="888 1238 1427 1664">คนไทยทุกคนยอมรับว่า พระมหากษัตริย์ที่ เป็นบรรพชนของคนชาติไทยทุกพระองค์ มีส่วน รักชาติ และสร้างชาติไทยให้มั่นคงสืบต่อกันมา ได้จวบจนทุกวันนี้ฉะนั้นแม้ว่าจะเกิดการเปลี่ยนแปลง วิถีการปกครองมาสู่ระบอบประชาธิปไตย คนไทยก็พร้อมใจกันเทิดทูนพระมหากษัตริย์ให้ ทรงเป็นองค์พระประมุข ซึ่งผู้ใดจะละเมิดมิได้</p> <p data-bbox="888 1686 1427 1989">สถาบันศาสนาก็ยังคงสร้างมโนธรรมให้กับ สถาบันอื่น ๆ ของชาติแผ่นดินไทยจึงเปิดกว้าง ให้อิสระแก่ผู้เลื่อมใสศาสนาใด ๆ ที่ปรารถนา ให้คนไทยอยู่ดี มีความสงบและสันติสุข ดังเช่น ศาสนาอิสลาม ที่เป็นส่วนหนึ่งของศาสนาที่</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
	<p>พระสันตปาปา และ ร.9</p> <p>ร.9 ประทับ ๗ บัลลังก์ วันราชาภิเษก</p> <p>ร.9 และพระราชกรณียกิจ</p> <p>ร.9 และพระราชกรณียกิจ</p>	<p>ประชาชนไทยจำนวนมากไม่นับศรัทธา และศรัทธา เป็นจริยธรรมประจำใจ เช่นเดียวกับกับคริสต์ ศาสนานิกายต่าง ๆ และศาสนาอื่น ๆ</p> <p>พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ทรงแสดงพระราชปณิธาน อันเป็นปฐมบรมราช โองการแน่ชัดว่า "เราจะครองแผ่นดินโดย ธรรมเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนชาวสยาม จากพระราชปณิธานที่กล่าวนี้ พระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัวทรงปฏิบัติอยู่เสมอมาเสมอมิได้ขาด ธรรมะจากพระพุทธศาสนา ยังเป็นหลักมัน ปกครองจริยธรรมของไทยไว้ได้ แม้ว่าอารย ธรรมตะวันตก จะพยายามแผ่ขยายเข้ามา อิทธิพลและแทรกแซง พระบาทสมเด็จพระเจ้า อยู่หัว ทรงแม่เมตตาธรรมกระจายไปทั่วทั้ง แผ่นดิน งานใดที่การบริหารระบอบประชาธิปไตย ยังไม่อาจสอดแทรกเข้าไปถึงประชาชนได้ ก็ทรงเสริมด้วยพระราชอุทิศสาธุวิริยะ สถาบัน กษัตริย์ ก็ยังคงไม่ห่างไกลจากประชาชน พระมหากษัตริย์ยังทรงบทบาทสำคัญเสมอ ด้วยเสาหลัก ของการปกครองระบอบประ ชาธิปไตยของไทย ในรัชกาลปัจจุบัน พระบาท</p>

ลำดับที่	ภาพ	เสียง
	<p>ภาพพระราชกรณียกิจ</p> <p>ร.9 สมเด็จพระราชินี สมเด็จพระบรมฯ สมเด็จพระเทพฯ เจ้าฟ้าหญิงจุฬาภรณ์ฯ สมเด็จพระราชชนนีฯ</p> <p>ร.9 ทรงตรวจ แถวเกียรติยศ ๗ ถนนราชดำเนิน หน้าพระที่นั่งอนันตสมาคม</p>	<p>สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว และพระบรมราชวงศ์ ทรงมีความใกล้ชิดกับประชาชน ทุกหนทุกแห่ง ของประเทศ ทรงทราบทุกข์ ทราบสุขของ ราษฎรยิ่งกว่าใคร่ใดในประวัติศาสตร์ของชาติ พระราชดำริต่าง ๆ กลายเป็นโครงการ ที่สร้างประโยชน์สุขให้แก่ประชาชน ตั้งแต่ เหนือจรดใต้ เกือบจะกล่าวได้ว่า ไม่มีตาราง นี้ว่าใครในแผ่นดิน ที่พระเจ้าอยู่หัวจะไม่ทรงรู้จัก สถาบันกษัตริย์ ที่อยู่ใกล้ชิดกับประชาชนเช่นนี้ เป็นพลังเสริมสำคัญ ที่ทำให้สถาบันชาติมีความ มั่นคง</p> <p>พระเจ้าอยู่หัว ไม่ทรงเป็นแค่เพียงบิดาที่อาทร ต่อบุตรเท่านั้น หากแต่ยังทรงเป็นจอมทัพที่ เหล่าทหารพญาของชาติ ถือเป็นมิ่งขวัญสำคัญ ที่พวกเรากำลังพล พร้อมจะพลีชีวิตและเลือด เนื้อเป็นราชพลีทุกเมื่อ</p>

แบบทดสอบก่อนเรียน

ชุดที่ 6

สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้ว X ลงในกระดาษคำตอบ

1. การที่ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุขเหมาะสมกับประเทศ เพราะเหตุผลข้อใด
  - ก. พระมหากษัตริย์ทรงอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญ
  - ข. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นที่มาแห่งอำนาจและความชอบธรรม
  - ค. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ลงพระปรมาภิไธยแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี
  - ง. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นศูนย์รวมแห่งความเป็นชาติและความสามัคคีของคนในชาติ
2. ข้อใด ไม่ใช่ บทบาทและฐานะของพระมหากษัตริย์ไทยในปัจจุบัน
  - ก. ทรงเป็นผู้นำรัฐบาล
  - ข. ทรงเป็นจอมทัพของไทย
  - ค. ทรงเป็นประมุขของประเทศ
  - ง. ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภกของไทย
3. ในยุคสมัยของการล่าอาณานิคม ประเทศไทยเราอยู่รอดปลอดภัยมาได้ ด้วยเหตุผลใด
  - ก. พระปรีชาสามารถของพระมหากษัตริย์ไทย
  - ข. ประเทศไทยไม่อยู่ในสายตาของชาติตะวันตก
  - ค. ประเทศไทยเราขอมมอบทรัพย์สินจำนวนมากให้แก่ตน
  - ง. ประชาชนร่วมใจรวมกำลังทำสงครามจนได้ชัยชนะชาติตะวันตก
4. ศูนย์รวมที่ส่งเสริมให้เกิดความมั่นคงของชาติไทย คือข้อใด
  - ก. รัฐบาลของชาติ
  - ข. พระมหากษัตริย์
  - ค. ศาสนาประจำชาติ
  - ง. วัฒนธรรมแห่งชาติ

5. พระมหากษัตริย์ ทรงเป็นกลางทางการเมือง หมายความว่าอย่างไร
  - ก. ไม่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผลประโยชน์ใด ๆ โดยเฉพาะ
  - ข. ไม่ทรงฝักใฝ่กับพรรคการเมืองใด หรือกลุ่มการเมืองใด
  - ค. ไม่ทรงเกี่ยวข้องกับและไม่มีส่วนร่วมทางการเมืองใดใดทั้งสิ้น
  - ง. ทรงยึดประโยชน์ส่วนรวมของประเทศในการปฏิบัติพระราชกรณียกิจ
6. พระมหากษัตริย์ไทย ทรงให้ความอุปถัมภ์ศาสนาทุกศาสนา เป็นความหมายของข้อใด
  - ก. ทรงเป็นพุทธมามกะ
  - ข. ทรงเป็นพุทธศาสนิกชน
  - ค. ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก
  - ง. ทรงเป็นพุทธศาสนูปถัมภก
7. พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง องคมนตรี เพื่อทำหน้าที่ใด
  - ก. ถวายรายชื่อวุฒิสมาชิก
  - ข. เป็นประธานในการประชุมรัฐสภา
  - ค. ถวายคำปรึกษาแก่พระมหากษัตริย์
  - ง. ถวายคำแนะนำเกี่ยวกับการจัดตั้งรัฐบาล
8. พระมหากษัตริย์ ในฐานะดำรงตำแหน่งเหนือการเมืองจะทรงใช้อำนาจอธิปไตยได้อย่างไร
  - ก. ทรงใช้อำนาจบริหารทางตรง
  - ข. ทรงใช้อำนาจบริหารทางอ้อม
  - ค. ทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางตรง
  - ง. ทรงใช้อำนาจอธิปไตยทางอ้อม
9. พระมหากษัตริย์ ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย สอดคล้องกับข้อใด
  - ก. ทรงบัญชาการรบด้วยพระองค์เอง
  - ข. ทรงประกาศสงครามด้วยพระองค์เอง
  - ค. ทรงเป็นขวัญและกำลังใจแก่ทหารทั้งหลาย
  - ง. ทรงรับผิดชอบการปฏิบัติการของกองทัพไทย

10. ข้อใด ไม่ใช่ อำนาจของพระมหากษัตริย์ไทย
- ก. ทรงแต่งตั้งผู้พิพากษา
  - ข. ทรงเลือกนายกรัฐมนตรี
  - ค. ทรงแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี
  - ง. ทรงพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
-

แบบทดสอบหลังเรียน

ชุดที่ 6

สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

คำสั่ง ให้นักเรียนเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด แล้ว X ลงในกระดาษคำตอบ

1. ถ้าไม่มีพระมหากษัตริย์ไทยในอดีต ประเทศไทยจะเป็นอย่างไร
  - ก. ไม่มีเอกราชดังเช่นทุกวันนี้
  - ข. มีความเจริญรุ่งเรืองมากกว่านี้
  - ค. ประเทศชาติจะมีแต่ความสงบสุข
  - ง. คนไทยทั้งประเทศมีความสามัคคีกันมากขึ้น
2. พระมหากษัตริย์ในระบบการเมืองการปกครองของไทย ทรงดำรงตำแหน่งอยู่ในฐานะใด
  - ก. ทรงเป็นประมุขของรัฐบาล
  - ข. ทรงเป็นประมุขของประเทศ
  - ค. ทรงเป็นประมุขของศาลสูงสุดของประเทศ
  - ง. ทรงเป็นทั้งประมุขของประเทศและประมุขของรัฐบาล
3. คุฎุปการที่สำคัญยิ่งของพระมหากษัตริย์ไทยข้อใด ที่ยังคงเป็นที่กล่าวขวัญถึงอยู่เสมอ
  - ก. ทรงทูลบารุงพระพุทธศาสนา
  - ข. ทรงทำให้บ้านเมืองเจริญยิ่งขึ้นไป
  - ค. ทรงทำให้ระบบการเมืองการปกครองของไทยมั่นคง
  - ง. ทรงป้องกันมิให้ประเทศไทยตกเป็นเมืองขึ้นของประเทศตะวันตก
4. เครื่องหมายอันเป็นสัญลักษณ์แห่งความต่อเนื่องของชาติไทย คือข้อใด
  - ก. สถาบันศาสนา
  - ข. วัฒนธรรมของชาติ
  - ค. สถาบันพระมหากษัตริย์
  - ง. ที่ตั้งของประเทศที่มีอาณาเขตแน่นอน

5. พระมหากษัตริย์ไทยทรงอยู่เหนือการเมืองและทรงเป็นกลางทางการเมือง หมายความว่าอย่างไร
- ทรงใช้อำนาจบริหาร อำนาจนิติบัญญัติ และอำนาจตุลาการ
  - ทรงใช้อำนาจอธิปไตยโดยมีหน่วยงานปฏิบัติงานแทนพระองค์
  - ทรงใช้อำนาจอธิปไตยแทนชาวไทยและไม่ทรงฝักใฝ่พรรคการเมืองใด
  - ทรงเป็นประมุขของชาติ ทรงเป็นจอมทัพไทย และทรงเป็นศูนย์รวมความสามัคคี
6. ในระบอบประชาธิปไตย พระมหากษัตริย์ทรงดำรงฐานะใด
- ใช้อำนาจอธิปไตย
  - อยู่เหนือรัฐธรรมนูญ
  - ทรงเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
  - ทรงนับถือทุกศาสนาในประเทศไทย
7. กลุ่มบุคคลใดที่เป็นที่ปรึกษาของพระมหากษัตริย์
- รัฐสภา
  - องคมนตรี
  - คณะรัฐมนตรี
  - ผู้สำเร็จราชการแทนพระองค์
8. ผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนปวงชนชาวไทย คือใคร
- นายกรัฐมนตรี
  - พระมหากษัตริย์
  - ประธานรัฐสภา
  - ประธานวุฒิสภา
9. ข้อใด ไม่ใช่ บทบาทและฐานะของพระมหากษัตริย์ไทยในปัจจุบัน
- ทรงเป็นจอมทัพ
  - ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก
  - ทรงเป็นประมุขของประเทศ
  - ทรงเป็นที่ปรึกษาราชการแผ่นดิน

10. อำนาจของพระมหากษัตริย์ไทย คือข้อใด

- ก. ทรงเลือกผู้พิพากษา
  - ข. ทรงเลือกนายกรัฐมนตรี
  - ค. ทรงแต่งตั้งคณะรัฐมนตรี
  - ง. ทรงแต่งตั้งผู้แทนราษฎร
-

เฉลยแบบทดสอบชุดที่ 6

เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

แบบทดสอบก่อนเรียน

1. ง
2. ก
3. ก
4. ค
5. ข
6. ค
7. ค
8. ง
9. ค
10. ข

แบบทดสอบหลังเรียน

1. ก
2. ข
3. ง
4. ค
5. ค
6. ก
7. ข
8. ข
9. ง
10. ค

ถ้านักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนได้ตั้งแต่ 8 คะแนนขึ้นไป แสดงว่า นักเรียนประสบความสำเร็จในการเรียนด้วยดีค่ะ ถ้าได้คะแนนน้อยกว่า ไม้เป็นไร ลองทบทวนอีกครั้งนะคะ

เอกสารเนื้อหา

ชุดที่ 6

สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

บทบาทของพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยไทย

สถาบันพระมหากษัตริย์ไทย เป็นที่เคารพสักการะเกิดทุนของประชาชนทั้งประเทศ มิใช่เพราะเนื่องจากพระองค์ทรงมีพระราชอำนาจตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้เท่านั้น หากแต่เพราะเนื่องจากพระบารมีขององค์พระมหากษัตริย์ไทย ที่สะสมมาแต่โบราณกาล คือ นอกจากจะทรงดูแลทุกข์สุขของประชาชนทั่วไปแล้ว ยังทรงตั้งมั่นอยู่ใน ทศพิธราชธรรม ทรงปกครองบ้านเมืองตามระเบียบกฎเกณฑ์ของแต่ละยุคสมัย ทำให้ประเทศชาติสถิตสถาพรมาจนทุกวันนี้ ประกอบกับพระมหากษัตริย์องค์ปัจจุบัน ทรงห่วงใย ช่วยเหลือประชาชนทุกชั้นทุกอาชีพ ไม่ว่าจะอยู่ ณ แห่งหนใดในราชอาณาจักร สถาบันพระมหากษัตริย์ไทย จึงเป็นสถาบันที่มั่นคงจนเป็นที่กล่าวขวัญ และถือว่าเป็นสถาบันตัวอย่างในวงการปกครองนานาประเทศ

บทบาทของพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

1. ทรงเป็นประมุขของชาติ เป็นที่เคารพสักการะและทรงเป็นมิ่งขวัญของชาติ
2. ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย
3. ทรงเป็นพุทธมามกะ และทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก
4. ทรงเป็นศูนย์รวมน้ำใจของประชาชน
5. ทรงเป็นสัญลักษณ์แห่งความสามัคคีของคนในชาติ
6. ทรงเป็นตัวแทนของชาติไทย

อำนาจและหน้าที่ของพระมหากษัตริย์

1. พระมหากษัตริย์ทรงไว้ซึ่งพระราชอำนาจ ที่จะทรงได้รับสนองพระบรมราชโองการจากฝ่ายบริหาร (คณะรัฐมนตรี) ในราชการต่อไปนี้
  - พระราชทานอภัยโทษ
  - ตรวจพระราชกฤษฎีกาโดยไม่ขัดต่อกฎหมาย
  - ประกาศใช้และเลิกกฎอัยการศึก
  - ประกาศสงครามเมื่อได้รับความเห็นชอบของรัฐสภาโดยมติที่มีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 2 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่
  - ทำสัญญาสงบศึก สัญญาสันติภาพ หรือสนธิสัญญาใด ๆ กับต่างประเทศ
2. พระมหากษัตริย์ทรงเลือกและแต่งตั้งองคมนตรี ข้าราชการในพระองค์ และสมุหราชองครักษ์ ตามพระราชอัชฌาศัย คณะองคมนตรี คือ คณะที่ปรึกษาของพระมหากษัตริย์ มีหน้าที่ถวายความเห็นต่อพระมหากษัตริย์ในพระราชกิจทั้งปวงที่พระมหากษัตริย์ทรงปรึกษา
3. พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งนายกรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรี
4. พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้พิพากษา และข้าราชการระดับสูง
5. พระมหากษัตริย์ทรงใช้อำนาจอธิปไตยตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ได้แก่
  - ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทางรัฐสภา
  - ทรงใช้อำนาจบริหารทางคณะรัฐมนตรี
  - ทรงใช้อำนาจตุลาการทางศาล

ความสัมพันธ์ระหว่างพระมหากษัตริย์กับประชาชนชาวไทย

1. ทรงช่วยเหลือและห่วงใยในความเป็นอยู่ของราษฎรอย่างแท้จริง และได้กระทำการหลายอย่างเพื่อช่วยเหลือราษฎร
2. ทรงออกเยี่ยมราษฎรทั่วประเทศแม้ในท้องถิ่นทุรกันดาร และทรงกระทำหน้าที่นี้อย่างสม่ำเสมอ พระราชวงศ์ทุกพระองค์ต่างได้ร่วมปฏิบัติหน้าที่นี้
3. ทรงช่วยกระตุ้นให้คนไทยอื่น ๆ ตระหนักในความเดือดร้อนของเพื่อนร่วมชาติ และได้บริจาคความช่วยเหลือในรูปแบบต่าง ๆ โดยเสด็จพระราชกุศล
4. ทรงสร้างความเป็นปึกแผ่นของคนภายในชาติ ทำให้ความแตกต่างกันในทาง เชื้อชาติ ศาสนา เผ่าพันธุ์ ไม่เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความแตกแยก
5. ทรงแสดงบทบาทในการช่วยพัฒนาประเทศในด้านต่าง ๆ อันยังผลให้ประชาชน มีความอยู่ดีกินดีขึ้น

แบบฝึกปฏิบัติที่ 1

ชุดที่ 6

เรื่องสถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

คำสั่ง จงเขียนเครื่องหมาย / หน้าข้อที่ถูก
และเครื่องหมาย X หน้าข้อที่ผิด

- 1. สถานภาพขององค์พระมหากษัตริย์ไทยมีความแตกต่างจากชาติอื่น
อาทิความมีอำนาจอย่างต่อเนื่องไม่ขาดสาย
- 2. พระมหากษัตริย์ทรงอยู่เหนือกฎหมาย
- 3. พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งผู้พิพากษา
- 4. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นอัครศาสนูปถัมภก หมายถึง ทรงนับถือ
ทุกศาสนาที่มีอยู่ในประเทศไทย
- 5. พระมหากษัตริย์ทรงดำรงตำแหน่งจอมทัพไทย
- 6. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นกลางทางการเมือง หมายถึงทรงสนับสนุน
พรรคการเมืองที่ได้รับเลือกเป็นรัฐบาลเพื่อบริหารประเทศ
- 7. พระมหากษัตริย์ทรงเลือกนายกรัฐมนตรีและคณะรัฐมนตรี เท่า
จำนวนที่กำหนด ผู้นำสูงสุดและเป็นตัวแทนของคนทั้งประเทศ
คือนายกรัฐมนตรี
- 9. พระมหากษัตริย์ ทรงดำรงตำแหน่งอยู่ในฐานะทรงเป็นประมุข
ของประเทศ
- 10. พระมหากษัตริย์ทรงเลือก และแต่งตั้งองคมนตรีตามพระราช-
อัชญาศัย

แบบฝึกปฏิบัติที่ 2

ชุดการสอนชุดที่ 6

เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

คำสั่ง จงเติมข้อความลงในช่องว่าง ให้ได้ใจความสมบูรณ์ถูกต้อง

1. พระมหากษัตริย์ ทรงใช้อำนาจอธิปไตยแทนปวงชนชาวไทย โดย
  - ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติ ทาง _____
  - ทรงใช้อำนาจบริหาร ทาง _____
  - ทรงใช้อำนาจตุลาการ ทาง _____
2. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริโครงการต่าง ๆ ขึ้น เพื่อพัฒนาชีวิต ความเป็นอยู่ของปวงชนชาวไทย ได้แก่
  - 1) _____
  - 2) _____
  - 3) _____

แบบฝึกปฏิบัติที่ 3

ชุดที่ 6

เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตยของประเทศไทย

ตอนที่ 3

คำสั่ง จงนำตัวเลขหน้าพระนามพระมหากษัตริย์ ไปใส่หน้า
พระราชกรณียกิจ ที่มีความสัมพันธ์กันให้ถูกต้อง

---- เลิกทาส	1. พ่อขุนรามคำแหง
---- พระราชทานรัฐธรรมนูญ	2. สมเด็จพระนเรศวรมหาราช
---- กฎหมายตราสามดวง	3. พระเจ้าตากสินมหาราช
---- ประดิษฐ์อักษรไทย	4. พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก
	5. พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
	6. พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
	7. พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
	8. พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

เฉลยแบบฝึกปฏิบัติชุดที่ 6

<u>ตอนที่ 1</u>	ให้คะแนนข้อที่ถูก	ข้อละ 1 คะแนน (เต็ม 10 คะแนน)	
	/ 1.		X 6.
	X 2.		X 7.
	/ 3.		X 8.
	X 4.		/ 9.
	/ 5.		/ 10.

ตอนที่ 2 ให้คะแนนข้อที่ตอบถูก ข้อละ 1 คะแนน (เต็ม 6 คะแนน)

1. - ทรงใช้อำนาจนิติบัญญัติทาง รัฐสภา
 - ทรงใช้อำนาจบริหารทาง คณะรัฐมนตรี
 - ทรงใช้อำนาจตุลาการทาง ศาล
2. 1) โครงการฝนหลวง
 2) โครงการหลวงพัฒนาชาวเขา
 3) โครงการแก้ปัญหาจราจรตามแนวพระราชดำริ
 4) โครงการโรงเรียนพระราชดำริ
 5) โครงการหลวงจิตรลดา
 6) โครงการปลูกหญ้าแฝกป้องกันการพังทลายของดิน
 ฯลฯ

ตอนที่ 3 ให้คะแนนข้อที่ตอบถูก ข้อละ 1 คะแนน (เต็ม 4 คะแนน)

- 6 เลิกทาส
8 กระทำอุทกภัย
4 กฎหมายตราสามดวง
1 ประดิษฐ์อักษรไทย

รวมคะแนนเต็ม 20 คะแนน ถ้าได้ 16 คะแนนขึ้นไป เก่งมาก ค่ะ

บทที่ 6

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ เพื่อพัฒนาชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก การรายงานผลการวิจัยตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย
2. อภิปรายผล
3. ข้อเสนอแนะ

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1.1.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนาชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) โดยยึดระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา

1.1.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

1) เพื่อพัฒนาชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ให้ได้ประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

2) เพื่อศึกษาความก้าวหน้าในการเรียนรู้ โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน จากชุดการสอนที่พัฒนาขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3) เพื่อศึกษาความคิดเห็นของนักเรียน จากการเรียนด้วยชุดการสอนเรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก

1.2 สมมติฐานของการวิจัย

1.2.1 ชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นมีเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80

1.2.2 คะแนนการทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน ระหว่างก่อนเรียนและหลังเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.2.3 ความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน เห็นว่าการเรียนด้วยชุดการสอนอยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยเหมาะสมมาก

1.3 วิธีดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากร

ประชากรของการวิจัย เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งมีจำนวน 104 แห่ง รวม 62,427 คน

1.3.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนายโรง เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร จำนวน 40 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบหลายชั้น จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย ด้วยวิธีจับฉลาก 1 ห้อง จากจำนวน 7 ห้อง ซึ่งจัดนักเรียนแบบคละกัน

1.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบ ประกอบด้วย

1) ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ซึ่งพัฒนาขึ้นโดยนำหลักการสร้างชุดการสอนแผนจุดมาประยุกต์ให้เหมาะสมกับชุดการสอนแบบบรรยาย ที่ใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก แบ่งเนื้อหาออกเป็น 6 ชุดการสอน ดังนี้

ชุดที่ 1 เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย
ทดสอบเมื่อ วันที่ 27 กุมภาพันธ์ 2538

ชุดที่ 2 เรื่อง การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475
ทดสอบเมื่อ วันที่ 1 มีนาคม 2538

ชุดที่ 3 เรื่อง โครงสร้างการปกครองระบอบประชาธิปไตย
ทดสอบเมื่อ วันที่ 3 มีนาคม 2538

ชุดที่ 4 เรื่อง การเลือกตั้ง

ทดสอบเมื่อ วันที่ 6 มีนาคม 2538

ชุดที่ 5 เรื่อง 60 ปี ประชาธิปไตย

ทดสอบเมื่อ วันที่ 9 มีนาคม 2538

ชุดที่ 6 เรื่อง สถาบันพระมหากษัตริย์ในระบอบประชาธิปไตย
ของประเทศไทย

ทดสอบเมื่อ วันที่ 10 มีนาคม 2538

2) แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน แบบคู่ขนาน
ระหว่างแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน จำนวน 6 ชุด 120 ข้อ ซึ่งเป็น
ข้อสอบปรนัยชนิด 4 ตัวเลือก มีค่าความยาก (p) ตั้งแต่ .20 ถึง .80 ค่า
อำนาจจำแนก (r) ตั้งแต่ .20 ถึง 1.00

3) แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุด
การสอน โดยให้นักเรียนตอบแบบสอบถามหลังการเรียนด้วยชุดการสอนทุกชุด
นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ หาค่าเฉลี่ย $\bar{X}$ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน SD

1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1.4.1 การรวบรวมข้อมูลเพื่อหาประสิทธิภาพของชุดการสอน

1) แบบประเมินความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยได้นำ
แบบประเมินความคิดเห็นพร้อมด้วยชุดการสอน ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหา
และภาษา ด้านเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษาและด้านการวัดผลประเมินผล
โดยนำไปให้ด้วยตนเอง และนำข้อเสนอแนะมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสม

2) การทดสอบชุดการสอนกับกลุ่มตัวอย่าง ตามลำดับดังนี้

การทดสอบแบบเดี่ยว (1:1) ทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่

3 โรงเรียนราชวินิต มีชม ใช้ให้นักเรียนอ่อน ปานกลาง และเก่ง อย่างละ
1 คน เพื่อหาข้อบกพร่องและปรับปรุงแก้ไขชุดการสอน ในด้านความเข้าใจ
ทางเนื้อหาและภาษา

การทดสอบแบบกลุ่ม (1:10) ทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่

3 โรงเรียนวัดนายโรง จำนวน 10 คน โดยคัดเลือกนักเรียนอ่อน 2 คน
ปานกลาง 6 คนและเก่ง 2 คน ทดสอบการใช้ชุดการสอนเพื่อหาข้อบกพร่อง
และแก้ไขชุดการสอนด้านกระบวนการเรียนการสอนและการใช้สื่อการสอน

การทดสอบภาคสนาม (1:100) ทดสอบกับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนายโรง จำนวน 40 คน โดยการนำชุดการสอนที่ผ่านขั้นตอนการพัฒนาแล้ว ไปทดสอบใช้กับกลุ่มตัวอย่าง ระหว่างวันที่ 22 กุมภาพันธ์ 2538-10 มีนาคม 2538 โดยมอบชุดการสอนให้กับครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดนายโรง ให้เป็นผู้ดำเนินการทดสอบใช้ชุดการสอน โดยผู้วิจัยได้สังเกตการณ์การสอนอยู่ด้วย

การทดสอบแบบเดี่ยวและแบบกลุ่ม จะนำผลการทดสอบมาแก้ไขปรับปรุงชุดการสอนให้เหมาะสม เพื่อนำไปทดสอบประสิทธิภาพ และคุณภาพในการทดสอบภาคสนาม ซึ่งจะได้ผลการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน พร้อมทั้งคะแนนจากการทำแบบฝึกปฏิบัติ จำนวน 6 ชุด

1.4.2 การหาความก้าวหน้าของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน โดยนำผลการทดสอบก่อนเรียน และหลังเรียน ไปวิเคราะห์หาค่าความมีนัยสำคัญของความก้าวหน้า โดยใช้สูตร t -test

1.4.3 การสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน หลังการเรียนด้วยชุดการสอนทุกครั้ง ให้นักเรียนตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนด้วยชุดการสอนแต่ละชุด ใช้เวลาชุดละ 5 นาที

1.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบ มาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทางสถิติ ดังนี้

1.5.1 วิเคราะห์หาประสิทธิภาพชุดการสอนโดยใช้สูตร E_1/E_2

1.5.2 วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนโดยการสอนด้วยชุดการสอน ใช้สูตร t -test

1.5.3 วิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคะแนนความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน ใช้สูตร X และ SD

1.6 ผลการวิจัย

ผลการวิจัยปรากฏ ดังนี้

1.6.1 ชุดการสอน เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ที่พัฒนาขึ้น 6 ชุด มีประสิทธิภาพ ดังนี้

ชุดที่ 1 มีประสิทธิภาพ 84.00/80.00

ชุดที่ 2 มีประสิทธิภาพ 83.00/80.50

ชุดที่ 3	มีประสิทธิภาพ	84.10/80.00
ชุดที่ 4	มีประสิทธิภาพ	84.75/82.50
ชุดที่ 5	มีประสิทธิภาพ	83.10/83.50
ชุดที่ 6	มีประสิทธิภาพ	82.30/81.25

1.6.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน มีคะแนนทดสอบหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

1.6.3 ความเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน จากแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น สรุปได้ว่านักเรียนมีความคิดเห็นโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก คือมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า 3.51 ทั้ง 6 ชุดการสอน

2. อภิปรายผล

2.1 ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ จากการศึกษาค้นคว้าทดสอบ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาชุดการสอน เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก เพื่อเป็นเครื่องมือสำหรับการสอนของครู ผลการศึกษาเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อภิปรายได้ดังนี้

2.1.1 ชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80.00/80.00 ที่ตั้งไว้ เนื่องจาก

1) มีหลักการสร้างอย่างเป็นระบบ โดยใช้ระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ของศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ มีการตรวจสอบ ทดสอบ ปรับปรุงแก้ไข และได้ผ่านการประเมินชุดการสอนจากผู้มีประสบการณ์ รวมทั้งการได้รับข้อเสนอแนะจากอาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโท

2) ชุดการสอนได้นำเทปบันทึกภาพ ที่สามารถเสนอเรื่องราวให้ผู้เรียนได้เห็นภาพจริง พร้อมกับเสียงบรรยาย ที่ให้สาระเนื้อหาตรงตามเรื่องราวที่สอน ซึ่งเป็นเรื่องราวในประวัติศาสตร์ และเป็นนามธรรมที่อธิบายให้เข้าใจได้ยาก ผู้วิจัยได้รวบรวมหลักฐานและเรื่องราวที่เกี่ยวข้องลงในเทปบันทึกภาพ และนำเสนอให้ผู้เรียน ได้ศึกษาตามลำดับขั้นตอนอย่างสมบูรณ์ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับมโนทัศน์ของเนื้อหา

แต่ละชุดได้ดี เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

2.1.2 ชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นทำให้นักเรียนมีคะแนนการทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนการทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความรู้ เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตยเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า เนื่องจากบทบาทของผู้เรียนแตกต่างกันไปจากเดิม คือนักเรียนไม่ได้เรียนรู้จากการฟังครูบรรยายอย่างเดียว แต่การเรียนรู้ของนักเรียนได้รับจากการฟังเนื้อหาสาระพร้อมไปกับการมองเห็นภาพเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่สัมพันธ์กับเนื้อหา นั้น ๆ และได้ปฏิบัติกิจกรรมที่กำหนดในชุดการสอน ซึ่งมีทั้งกิจกรรมกลุ่มและกิจกรรมเดี่ยวโดยมีครูเป็นผู้แนะนำ เมื่อนักเรียนมีปัญหา นักเรียนจึงมีความกระตือรือร้นในการทำแบบฝึกปฏิบัติ กล้าแสดงความคิดเห็น ร่วมกันอภิปราย และร่วมกิจกรรมกลุ่มเป็นอย่างดี ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว เป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี และส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.1.3 นักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนที่พัฒนาขึ้น มีความคิดเห็นโดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับเหมาะสมมาก เนื่องจากการพัฒนาชุดการสอน ได้ผ่านกระบวนการสร้างอย่างเป็นระบบ มีการตรวจสอบและแก้ไขจุดบกพร่องต่างๆ จากการสอบถาม และประเมินผลการเรียนรู้ของนักเรียนในการทดสอบแบบเดี่ยว (1:1) และทดสอบแบบกลุ่ม (1:10) และจากการใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ที่จะอธิบายเนื้อหา สาระ โดยมีรูปภาพ แผนผัง การถ่ายทำจากสถานที่จริง ตลอดจนภาพยนต์สารคดี ที่อธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ และการกำหนดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ รวมทั้งแบบทดสอบที่นักเรียนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้ทันที นักเรียนจึงสนใจและกระตือรือร้นที่จะเรียน เพราะเป็นประสบการณ์แปลกใหม่ และมีการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ จึงเกิดการค้นคว้าอยู่ตลอดเวลา ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อ

2.2 ลักษณะเด่นของการวิจัย

2.2.1 ชุดการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนี้ ได้ผ่านขั้นตอนการสร้างอย่างเป็นระบบ โดยใช้ระบบการผลิตชุดการสอนแผนจุฬา ของศาสตราจารย์ ดร. ชัยยงค์ พรหมวงศ์ เป็นชุดการสอนแบบบรรยาย โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก มีการตรวจสอบ ทดสอบ ปรับปรุงแก้ไขและได้ผ่านการประเมินชุดการสอนจากผู้ทรงคุณวุฒิที่มีประสบการณ์ รวมทั้งการได้รับข้อเสนอแนะจาก

อาจารย์ผู้ควบคุมปริญญาโท ทำให้ได้ชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ

2.2.2 ชุดการสอนที่พัฒนาขึ้นนี้ ได้นำเทปบันทึกภาพที่สามารถเสนอเรื่องราวให้ผู้เรียนได้เห็นภาพจริงพร้อมกับเสียงบรรยาย ที่ให้สาระตามเนื้อหาที่สอน ซึ่งเป็นเหตุการณ์ในประวัติศาสตร์ และเป็นนามธรรมที่อธิบายให้เข้าใจได้ยาก ผู้วิจัยได้รวบรวมหลักฐานและเรื่องราวที่เกี่ยวข้องลงในเทปบันทึกภาพ และนำเสนอให้ผู้เรียนได้ศึกษา ตามลำดับขั้นตอนอย่างสมบูรณ์ ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และเข้าใจเกี่ยวกับมโนทัศน์ของเนื้อหาแต่ละชุดได้ดี เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

2.3 เปรียบเทียบการวิจัยที่ทำมาแล้ว การวิจัยที่เกี่ยวกับชุดการสอนที่เคยมีผู้วิจัยมาแล้ว ส่วนใหญ่จะเป็นการสร้างชุดการสอน ซึ่งมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนด และการศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อชุดการสอน ซึ่งส่วนใหญ่ผลการวิจัยจะสอดคล้องกัน คือนักเรียนจะมีทัศนคติที่ดีต่อชุดการสอน ได้แก่ การวิจัยของ มงคล มาเวียง (2531) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง "การปกครองแบบประชาธิปไตยและวัฒนธรรมสังคมประชาธิปไตย" ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 เพื่อสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนด้วยชุดการสอน พร้อมทั้งศึกษาความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการใช้ชุดการสอน พบว่า ชุดการสอนมีประสิทธิภาพสูงตามเกณฑ์ 80/80 คะแนนทดสอบหลังเรียนสูงกว่าคะแนนทดสอบก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 และนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการสอนโดยใช้ชุดการสอนอยู่ในระดับเหมาะสมมากที่สุด การวิจัยของ เพ็ญจันทร์ เกวียงไกรสุข (2529) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การหาประสิทธิภาพของชุดการสอนและเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เรียนในแผนการเรียนที่ 1 กับแผนการเรียนที่ 2 ด้วยชุดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา เรื่อง "ประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มอาเซียน" โรงเรียนจักรคำคณาทร จังหวัดลำพูน พบว่า ด้านความคิดเห็นของนักเรียน 80% เห็นด้วยกับการเรียนด้วยชุดการสอน ปรณตพร วจนีย์ (2530) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสร้างชุดการสอนกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต เรื่องศาสนา สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนกับการสอนปกติ ในโรงเรียนเชิงชุมราชบุรณกุล จังหวัดสกลนคร พบว่า ด้านทัศนคติของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอนนั้น ส่วนใหญ่ชอบเรียนด้วยชุด

การสอน และมีความเห็นว่า การเรียนจากชุดการสอนมีประโยชน์ สามารถเรียนด้วยตนเองได้ และบทเรียนสนุก

การวิจัยที่เกี่ยวกับการนำเทปบันทึกภาพมาใช้ในการเรียนการสอน ได้แก่ การทำวิจัยเรื่อง "รายการโทรทัศน์ เรื่องกาวยางและฉนวนกาวยาง" ของหนูม้วน ร่มแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อผลิตรายการโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและหาประสิทธิภาพของรายการโทรทัศน์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาศึกษาชั้นสูงชลศึกษา จากวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชลบุรี และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดสุพรรณบุรี ผลการวิจัยพบว่าการสอนโดยใช้รายการโทรทัศน์ทำให้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนปกติ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 (หนูม้วน ร่มแก้ว 2528: บทคัดย่อ) และงานวิจัยของ ไชยณรงค์ ศรีขาว เรื่อง "การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระหว่างการเรียนจากวิดีโอเทป กับการสอนแบบปกติ ในวิชาการงาน ช่างในบ้าน (งานโลหะ) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2" มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ที่เรียนจากวิดีโอเทป กับการเรียนจากครูผู้สอนตามปกติ ผลการวิจัยพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (ไชยณรงค์ ศรีขาว 2534: บทคัดย่อ)

จะเห็นได้ว่าการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาชุดการสอนที่ผ่านมา ส่วนใหญ่จะใช้สื่อผสม เช่นแผ่นโปร่งใส รูปภาพ บัตรคำ และสไลด์ เป็นต้น ซึ่งใช้สอนกับนักเรียนได้ทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ผลการวิจัยปรากฏว่าชุดการสอนใช้ได้ดีตามเกณฑ์ที่กำหนด และนักเรียนชอบเรียนด้วยชุดการสอน ส่วนการนำเทปบันทึกภาพมาใช้เป็นสื่อในการเรียนการสอนนั้น มีการนำมาใช้ในการสอนได้หลายวิชา และสามารถให้สอนแทนครูได้ บางรายการผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าการสอนปกติอีกด้วย

2.4 ความเหมาะสมของเรื่องที่วิจัย

2.4.1 ความเหมาะสมของเนื้อหาสาระ เนื่องจากการปกครองระบอบประชาธิปไตย เป็นความรู้พื้นฐานสำหรับทุกคนในชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนในวัยเจริญเติบโต ที่สามารถรับรู้ และเสริมสร้างทัศนคติที่ถูกต้องในสังคม เพื่อร่วมกันแก้ปัญหาการเมืองการปกครองที่จะส่งผลกระทบต่อถึงความมั่นคงของชาติในอนาคต นักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีอายุระหว่าง 14-15 ปี อยู่ในวัยรุ่นที่กำลังเรียนรู้ และซึมซับพฤติกรรมกับ

สภาพแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งนักเรียนจำนวนหนึ่ง ไม่มีโอกาสศึกษาต่อในระบบโรงเรียน ดังนั้นการปลูกฝังจิตสำนึกที่ดี การให้แนวทางการปฏิบัติตนในหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบต่อสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็น การนำเสนอเรื่องราว การปกครองระบอบประชาธิปไตยมาพัฒนาเป็นชุดการสอน ได้แบ่งออกเป็น 6 ชุด ซึ่งครอบคลุมเนื้อหาสาระในหลักสูตร โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ที่สามารถนำเหตุการณ์ในอดีต และเรื่องราวต่าง ๆ มานำเสนอให้นักเรียนได้รับรู้ และเข้าใจ เพื่อนำไปใช้ในการดำเนินชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4.2 เครื่องมือที่ใช้มีจุดคือ คือ ชุดการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นนั้นใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก ซึ่งในเทปบันทึกภาพจะประกอบด้วยครูผู้สอนที่จะอธิบายเนื้อหา สาระ โดยมีรูปภาพ แผนผัง การถ่ายทำจากสถานที่จริง ตลอดจนภาพยนตร์สารคดี ที่จะช่วยอธิบายเพิ่มเติมให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และการกำหนดกิจกรรมให้นักเรียนปฏิบัติ รวมทั้งแบบทดสอบที่นักเรียนสามารถประเมินผลการเรียนรู้ได้ทันที ซึ่งชุดการสอนนี้ สามารถใช้เป็นชุดการสอนรายบุคคลในการเรียนปกติ หรือเสริมความรู้ได้อีกด้วย นอกจากนี้ในกรณีที่ครูขาด หรือครูผู้สอนไม่ถนัดในเนื้อหาสาระก็สามารถดูแลการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้เช่นกัน ซึ่งจากการใช้ชุดการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นพบว่า

1) นักเรียนส่วนใหญ่มีความสนใจ และกระตือรือร้นที่จะเรียนเพราะการเรียนด้วยชุดการสอนเป็นประสบการณ์แปลกใหม่ของนักเรียน และมีการจัดกิจกรรมหลายรูปแบบ นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ จึงเกิดการตื่นตัวอยู่ตลอดเวลา

2) นักเรียนได้มีโอกาสทำกิจกรรมกลุ่ม ทำให้ได้เรียนรู้การทำงานร่วมกันกับผู้อื่น เป็นการวางรากฐานการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยให้แก่ผู้เรียน เพราะนักเรียนต้องแสดงความคิดเห็นกับเพื่อน ๆ และต้องยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วย

3) นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ทำให้เกิดพัฒนาการทางความคิด

4) นักเรียนได้มีโอกาสแสดงออก ทำให้เป็นคนกล้าคิด กล้าพูดและกล้าทำ มีความเชื่อมั่นในตนเองได้ฝึกให้มีความรับผิดชอบและเสียสละ

5) นักเรียนได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตัวเอง ทำให้รู้จักการช่วยเหลือตนเอง เมื่อทำกิจกรรมไปแล้วมีการตรวจสอบผล ทำให้นักเรียน

ได้ทราบข้อบกพร่องของตนเอง

6) ครูผู้สอน มีเวลาในการสังเกตพฤติกรรมผู้เรียนมากขึ้น มีโอกาสได้ให้คำแนะนำ และให้กำลังใจแก่ผู้เรียน

7) ครูผู้สอนได้เตรียมการสอน และสื่อการเรียนการสอน เป็นอย่างดีและสะดวก โดยศึกษาจากคู่มือครู และแผนการสอนในชุดการสอน ทำให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ

2.4.3 กลุ่มตัวอย่าง เป็นตัวแทนของประชากรที่ใช้ในการวิจัยได้ เนื่องจากได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบหลายชั้น โดยสุ่มจากประชากรคือ โรงเรียนส่วนกลาง สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่จัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ. 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) จึงถือว่าทุกโรงเรียนมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ใกล้เคียงกัน ซึ่งมีจำนวน 104 แห่ง มีนักเรียนรวม 62,427 คน ซึ่งกรมสามัญศึกษาได้จัดแบ่งโรงเรียนเป็นกลุ่มตามพื้นที่ออกเป็น 9 กลุ่ม ผู้วิจัยได้จับฉลากได้กลุ่มที่ 6 ซึ่งประกอบด้วย 15 โรงเรียน และสุ่มโรงเรียนตัวอย่าง 1 แห่งจาก 15 แห่ง ได้โรงเรียนวัดนายโรง เขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ซึ่งมีนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 284 คน จัดแบ่งเป็น 7 ห้องเรียน แต่ละห้องประกอบด้วยนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน คละกัน ถือได้ว่ากลุ่มตัวอย่าง มีคุณสมบัติเท่าเทียมกันทุกห้องเรียน และในการทดสอบหาประสิทธิภาพของชุดการสอนภาคสนาม จึงใช้วิธีจับสลากนักเรียน 1 ห้องจาก 7 ห้อง

2.4.4 การรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย

1) แบบประเมินชุดการสอน สำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เป็นผู้ทรงคุณวุฒิด้านระบบสื่อการสอน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านสื่อการสอน ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเนื้อหาวิชาสังคมศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดผล และประเมินผล จากการประเมินของผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้คำแนะนำ ปรับปรุงแก้ไขชุดการสอนให้สามารถนำไปใช้ในการวิจัยได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2) แบบทดสอบ ประกอบด้วยแบบทดสอบก่อนเรียน และแบบทดสอบหลังเรียน 6 ชุด ซึ่งเป็นแบบทดสอบคู่ขนาน ที่วิเคราะห์ข้อสอบเพื่อคัดเลือกข้อสอบที่มีระดับความยาก-ง่าย และอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่กำหนด

3) แบบสอบถามความคิดเห็น ของนักเรียนที่เรียนด้วยชุด การสอน เพื่อวิเคราะห์ความคิดเห็นของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดการสอนที่ ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น สรุปได้ว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้สึกที่ดีต่อชุดการสอน และ เห็นว่าการเรียนด้วยชุดการสอนทำให้ผลการเรียนดีขึ้น

2.4.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

1) วิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดการสอนที่พัฒนาขึ้น

6 ชุด มีประสิทธิภาพ ดังนี้

ชุดที่ 1	มีประสิทธิภาพ	84.00/80.00
ชุดที่ 2	มีประสิทธิภาพ	83.00/80.50
ชุดที่ 3	มีประสิทธิภาพ	84.10/80.00
ชุดที่ 4	มีประสิทธิภาพ	84.75/82.50
ชุดที่ 5	มีประสิทธิภาพ	83.10/83.50
ชุดที่ 6	มีประสิทธิภาพ	82.30/81.25

หมายความว่า ชุดการสอนที่สร้างขึ้น ทั้ง 6 ชุด มีประสิทธิภาพ 80.00/80.00 ตามเกณฑ์ที่กำหนด

2) วิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่าง ระหว่างคะแนน ทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน เพื่อศึกษาความก้าวหน้า ในการเรียนด้วย ชุดการสอนของนักเรียนทั้ง 6 ชุด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 แสดงว่าเมื่อนักเรียนได้เรียนด้วยชุดการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น แล้ว จะมีความรู้เพิ่มขึ้น

3) วิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียน ด้วยชุดการสอน คะแนนเฉลี่ยของคุณสมบัติที่ประเมิน ปรากฏว่าทุกด้านมี คะแนนสูงกว่า 3.51 แสดงว่าความคิดเห็นของนักเรียน ที่มีต่อชุดการสอน อยู่ในระดับเหมาะสมมาก

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำชุดการสอนไปใช้

3.1.1 ครูควรศึกษาคู่มือครูให้เข้าใจ เพื่อให้ทราบบทบาท ของครู นักเรียน และขั้นตอนต่าง ๆ ตลอดจนเตรียมสื่อการเรียนการสอน ไว้ให้พร้อม สิ่งสำคัญของการเรียนด้วยชุดการสอนเรื่อง การปกครอง ระบอบประชาธิปไตย โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลักนี้ ต้องมีเครื่องรับ

โทรทัศน์ที่มีคุณภาพมาตรฐาน ขนาดความกว้างของจอรับภาพอย่างต่ำ 20 นิ้ว สำหรับนักเรียนจำนวน 10 คน ต่อเครื่องรับโทรทัศน์ 1 เครื่อง โดยจัดที่นั่งนักเรียนเป็นกลุ่มกลุ่มละ 10 คน

3.1.2 ในการดำเนินการสอน ครูจะต้องสร้างบรรยากาศให้เป็นกันเองไม่เคร่งเครียด เพื่อให้นักเรียนรู้สึกสนุกที่จะเรียน แต่ต้องอยู่ในระเบียบของห้องเรียน ครูต้องดำเนินการตามลำดับขั้นและกำหนดเวลาที่ให้ไว้ในแผนการสอน ในกรณีที่นักเรียนไม่คุ้นเคยกับการสอนโดยใช้ชุดการสอน ครูจำเป็นต้องอธิบายให้นักเรียนเข้าใจอย่างชัดเจน และคอยดูแลให้คำปรึกษา แนะนำวิธีการ หรือขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อให้การทำกิจกรรมเป็นไปตามกำหนดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการตรวจสอบคำถาม ครูต้องย้าให้นักเรียนมีคุณธรรมในตนเองด้านความซื่อสัตย์ ไม่ดูเจตนาตอบก่อน

3.1.3 เนื่องจากข้อจำกัดของโทรทัศน์ โดยทั่วไปยังเป็นเครื่องมือสื่อสารทางเดียว ระหว่างการนำเสนอ นักเรียนบางคนอาจติดตามรายการไม่ทัน มีข้อสงสัยหรือไม่เข้าใจเนื้อหาสาระในเทปบันทึกภาพ จะไม่สามารถถามได้ทันที ดังนั้น การแก้ปัญหาหนึ่งคือ สาระสำคัญของเนื้อหา จะสรุปไว้ในเอกสารเนื้อหา ให้นักเรียนศึกษาเพิ่มเติมหลังดูเทปบันทึกภาพแล้ว จะทำให้นักเรียนเข้าใจขึ้นได้ นอกจากนี้ หากนักเรียนต้องการดูซ้ำ หรือนักเรียนบางคนขาดเรียนในคาบที่ใช้ชุดการสอนนี้ ก็สามารถนำเทปบันทึกภาพไปศึกษาเป็นรายบุคคลได้อีกด้วย

3.1.4 ชุดการสอนนี้ ใช้ได้ดีมากสำหรับครูที่ต้องสอนนักเรียนหลายห้องในวิชาเดียวกัน หรือครูหลายคนต้องสอนนักเรียนในรายวิชาเดียวกัน จะทำให้นักเรียนมีโอกาสเรียนรู้เท่าเทียมกันและช่วยแก้ปัญหาครูที่มีความถนัดต่างกัน ทั้งยังสามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนครูผู้สอนที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะทางได้อีกด้วย

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรนำแนวทางจากการวิจัยนี้ ไปผลิตชุดการสอนเรื่องอื่น ๆ เพื่อแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ทุกรายวิชา โดยเฉพาะเนื้อหาวิชาที่เป็นนามธรรม ยากแก่การอธิบายได้ด้วยการพูดอย่างเดียว

3.2.2 การวิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างผลการเรียนรู้ของนักเรียน กับขนาดของจอรับภาพเครื่องรับวิทยุโทรทัศน์

3.2.3 การวิจัยหาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะ
ประชาธิปไตยของนักเรียน กับผลกระทบจากสังคมเมืองและสังคมชนบท

ดังนั้นงานวิจัยชุดการสอน เรื่องการปกครองระบอบประชาธิปไตย
วิชาสังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้เทปบันทึกภาพเป็นสื่อหลัก เป็น
งานวิจัยที่สร้างขึ้นเพื่อแก้ปัญหา และพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อหาแนวทาง
สร้างเสริมคุณภาพทางการศึกษาได้อีกส่วนหนึ่ง การนำแนวคิดหรือสาระที่ได้
จากการศึกษางานวิจัยนี้ไปใช้ ขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมและปัญหาที่พบ ซึ่งควร
ประยุกต์ใช้เพื่อให้เกิดงานที่ได้ประโยชน์สูงสุดอย่างแท้จริง

บรรณานุกรม

- กมล สมวิเชียร ประชาธิปไตยกับสังคมไทย กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
ไทยวัฒนา 2518
- กิดานันท์ มลิทอง เทคโนโลยีการศึกษาร่วมสมัย กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2531
- กิ่งฟ้า สินธุวงษ์ และละออ แสนศักดิ์ หลักสูตรและการสอน เอกสาร
ประกอบการสอนคณะศึกษาศาสตร์ ขอนแก่น มหาวิทยาลัย-
ขอนแก่น 2524
- โกศล ชูช่วย "คิดเป็น ทำเป็น ใช้สื่อเป็น ไปสู่ศูนย์การเรียน" วารสารสื่อ
การศึกษา 5 (เมษายน—มิถุนายน 2537) หน้า 12-14
- คณะวิจัยหลักสูตรกระบวนการเรียนการสอนมัธยมศึกษา "การประเมินผลการ
ใช้หลักสูตร มัธยมศึกษาตอนต้น พ.ศ.2521 ในปีการศึกษา 2522"
วารสารวิจัยทางการศึกษา 12 (พฤศจิกายน 2523)
หน้า 82-87
- ฉลองชัย สุวัฒน์บุรณ การเลือกและการใช้สื่อการสอน กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2528
- ชม ภูมิภาค เทคโนโลยีทางการสอนและการศึกษา กรุงเทพมหานคร
สำนักพิมพ์ประสานมิตร 2528
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์ "กระบวนการสันนิเวทนาการและระบบสื่อการสอน"
ใน ประมวลสาระชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
หน่วยที่ 2 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย-
สุโขทัยธรรมมาธิราช 2537
- "เทคโนโลยีการศึกษา" ใน เอกสารชุดวิชาเทคโนโลยีและ
สื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 1 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2526
- เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการสอน หน่วยที่ 5
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2537

- ชัยวงศ์ พรหมวงศ์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ และสุดา ลินสกุล
ระบบสื่อการสอน กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์-
 มหาวิทยาลัย 2520
- ชัยอนันต์ สมุทวนิช ประชาธิปไตยสังคมนิยมคอมมิวนิสต์กับการเมืองไทย
 กรุงเทพมหานคร ดวงดีการพิมพ์ 2523
- เชษฐา กลิ่นเทศ "การจัดการเรียนการสอนวิชาสังคมศึกษา ระดับมัธยมศึกษา
 ตอนต้นจังหวัดเพชรบูรณ์" ปริญญาานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต
 ภาควิชามัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย-
 เกษตรศาสตร์ 2531
- ไชยยศ เรื่องสุวรรณ "แนวการออกแบบการวิจัยสื่อการเรียนการสอน"
วารสารวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน 5 (มกราคม-มิถุนายน
 2531) หน้า 1-5
- ไชยณรงค์ ศรีขาว "การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระหว่าง
 การเรียนจากวิดีโอเทป กับการสอนแบบปกติในวิชาการงาน
 ช่างในบ้าน(งานโลหะ) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2"
ปริญญาานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาโสตทัศนศึกษา
 คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2534
- เขาวรัตน์ สันสยะวิชัย "ประชาธิปไตย" วารสารมิตรครู 24
 (31 พฤษภาคม 2525) หน้า 45-49
- ณรงค์ ลินสวัสดิ์ จิตวิทยาการเมือง กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2528 หน้า 124-125
- ทัศนีย์ บุญชูวิทย์ "ข้อควรพิจารณาในการออกแบบสื่อการสอน" วารสาร
ส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนการสอน 2 (กันยายน-ธันวาคม
 2536) หน้า 17-20
- ทิพย์เกษร บุญอำไพ "ระบบการสอนร่วมสมัย" ใน ประมวลสาระชุดวิชา
เทคโนโลยีและสื่อการเรียนการสอน หน่วยที่ 5 นนทบุรี สาขาวิชา
 ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2537
- พานินทร์ กรัยวิเชียร ระบอบประชาธิปไตย พิมพ์ครั้งที่ 5 กรุงเทพ
 มหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2520

- นิคม ทาแดง "วิธีการและสื่อการฝึกอบรมทางไกล" ใน ประมวลสาระ
ชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อการฝึกอบรม หน่วยที่ 10
นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
2537
- บรรพต วีระชัย "ประชาธิปไตย" ใน เอกสารประกอบการสอนชุดวิชา
สังคมศึกษา 6 (รัฐศาสตร์สำหรับครู) หน่วยที่ 3 นนทบุรี
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2527
- บรรพต วีระชัย และคนอื่น ๆ รัฐศาสตร์ทั่วไป กรุงเทพมหานคร
มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2523
- บัญญัติ สมชอบ "แนวคิดของครูสังคมศึกษาในการเสริมสร้างคุณลักษณะ
ประชาธิปไตย" ปริญญาานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชา
มัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2533
- บุปผา คุ้มมานนท์ วิธีสอนสังคมศึกษาระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพฯ โรงพิมพ์
สุทธิสารการพิมพ์ 2527
- บุญมาลี ตูห์ริฎุมณี "การเปรียบเทียบค่านิยมประชาธิปไตยของนักเรียนใน
ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในโรงเรียนต่างสังกัด กรุงเทพฯ-
มหานคร" ปริญญาานิพนธ์มหาบัณฑิต ภาควิชามัธยมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2531
- ประคอง กรรสูตร สถิติเพื่อการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2535
- ประเสริฐ แยมกลิ่นฟุ้ง สังคมวิทยาการเมืองประชาธิปไตยในแง่สังคมวิทยา
กรุงเทพมหานคร หน่วยผลิตเอกสารมหาวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์-
มหาวิทยาลัย 2519
- ประเสริฐ วิทยารัฐ และคนอื่น ๆ แบบฝึกทักษะและประเมินผล ส 306
กรุงเทพฯ สำนักพิมพ์วัฒนาพานิช จำกัด 2536
- ประหยัด จิระวารพงศ์ หลักการและทฤษฎีเทคโนโลยีทางการศึกษา
กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อรรณการพิมพ์ 2530
- ปรีชา วิหคโต "เครื่องมือการวิจัยทางเทคโนโลยีและสื่อการการศึกษา"
ใน วิทยานิพนธ์ 2 แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อการการศึกษา
หน่วยที่ 3 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2538

- ปัญญา มาศวรรณา "การสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ วิชาสังคมศึกษา
 ส 102 ประเทศของเรา เรื่องบทบาทและหน้าที่ของประชาชน
 ในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ชั้นมัธยม
 ศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521" ปรินิพนธ์
 นิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการมัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์-
 ศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม 2532
- เป็รื่อง กุมก "ลู่ทางในการนำเทคโนโลยีมาช่วยปรับปรุงคุณภาพของการ
 ศึกษาในระดับประถมศึกษา" ประมวลบทความเกี่ยวกับนวัตกรรม
 และเทคโนโลยีทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภา
 2517
- ผ่องกาญจน์ วิญญะสิงห์ "สอนสังคมศึกษาล่าบากนักหรือ" วารสาร
 วิทยากร 85 (กุมภาพันธ์ 2530) หน้า 108
- ไพศาล หวังพานิช และบุญศรี พรหมมาพันธ์ เอกสารการสอนชุดวิชาการ
 พัฒนาแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หน่วยที่ 6
 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2535
- มงคล มาเวียง "การสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ วิชาสังคมศึกษา
 ส 102 ประเทศของเรา เรื่องการปกครองแบบประชาธิปไตย
 และวัฒนธรรมสังคมประชาธิปไตย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตาม
 หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521" ปรินิพนธ์-
 การศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชาการมัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม 2531
- มณีรัตน์ แสนศักดิ์ "การสร้างชุดการสอนที่มีประสิทธิภาพ วิชาสังคมศึกษา
 ส 101 ประเทศของเรา เรื่องโครงสร้างของสังคมไทย และ
 วัฒนธรรมในการดำรงชีพ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามหลักสูตรมัธยม
 ตอนต้น พุทธศักราช 2521" ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
 ภาควิชาการมัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย-
 ศรีนครินทรวิโรฒมหาสารคาม 2530

- รัชณี นุ่มเจริญ "สภาพปัญหาการใช้สารนิเทศในการสอนสังคมศึกษาของ
ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร"
ปริญญาานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชาการมัธยมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2535
- ล้วน สายยศ "ระเบียบวิธีทางสถิติบางประการเพื่อการวิจัย" ใน ประมวล
สาระชุดวิชาการวิจัยเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 4
แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา นนทบุรี มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมมาธิราช 2536
- ลัดดา ศุขปรีดี เทคโนโลยีการเรียนการสอน กรุงเทพมหานคร
โรงพิมพ์ศักดิ์โสภากาพิมพ์ 2524
- วรรณกมล มังสาทอง "การสร้างและหาประสิทธิภาพชุดการสอน เรื่อง
การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ สำหรับนักเรียน
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนสิชลคุุณาธารวิทยา จังหวัดนคร
ศรีธรรมราช" ปริญญาานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต ภาควิชา
โสตทัศนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
2537
- วรินตรา วัชรสิงห์ "ความคิดเห็นของเด็กที่มีต่อพฤติกรรมการทุจริตในการ
เลือกตั้ง:กรณีศึกษาการเลือกตั้งทั่วไปที่จังหวัดแห่งหนึ่งทางภาค
อีสาน" วารสารครุศาสตร์ 21 (เมษายน-มิถุนายน 2536)
หน้า 57-60
- วสันต์ อติศัพท์ การผลิตเทปโทรทัศน์เพื่อการศึกษาและฝึกอบรม
กรุงเทพมหานคร กรุงเทพมหานครโอเดียนส์โตร์ 2533
- วัชรินทร์ มีสเจริญ "แบบเรียนสังคมศึกษากับการกล่อมเกลากองเมือง
ในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ : ศึกษากรณีความมั่นคงของสถาบัน
ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์" วารสารอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย 20 (มกราคม-ธันวาคม 2536) หน้า 9-12
- วาสนา ทวีกุลทรัพย์ "การผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์และเทปบันทึกภาพ"
ในประมวลสาระชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพมหาบัณฑิตเทคโนโลยี
และสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 10 นนทบุรี คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช 2539

- วารินทร์ รัศมีพรหม "สื่อการสอน" ใน เทคโนโลยีทางการศึกษาและการสอนร่วมสมัย กรุงเทพมหานคร ห้างหุ้นส่วนจำกัดโรงพิมพ์-ชวนพิมพ์ 2531
- วิจิตร ภักดีรัตน์ "การจัดรายการวิทยุโทรทัศน์" ใน เอกสารการสอนชุดวิชาการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์ นนทบุรี สาขาวิชานิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช 2530 หน้า 182-192
- วิชัย จันทรเทพา "ปัญหาเกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานของครูสังคมศึกษาในระดับมัธยมศึกษา" วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการมัธยมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2524
- วิชัย วงษ์ใหญ่ พัฒนาหลักสูตรและการสอนมิติใหม่ กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์ชเนศวรการพิมพ์ 2525
- วิชาการ, กรม รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ปีการศึกษา 2536 กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว 2538
- วิเชียร อ่ำพลรักษ์ "ประวัติของวิชาสังคมศึกษา" วารสารวิจัยและพัฒนาการเรียนการสอน 2 (มกราคม-มิถุนายน 2531) หน้า 27-33
- ศิริพงศ์ พยอมอรัมย์ การเลือกและการใช้สื่อการเรียนการสอน กรุงเทพมหานคร โอ.เอ.พรินต์ติ้งเฮ้าส์ 2533
- ศิริรัตน์ ฐิติวราภรณ์ "การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสอนวิชาสังคมศึกษา ซึ่งใช้ชุดการสอนกับการสอนปกติ โดยวิธีวิเคราะห์แบบเมทต้า" วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการมัธยมศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ 2532
- สมบูรณ์ สงวนญาติ เทคโนโลยีทางการเรียนการสอน กรุงเทพมหานคร การศาสนา 2534
- สังัด อุทรานันท์ การจัดเตรียมการสอนอย่างเป็นระบบ กรุงเทพมหานคร คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2526
- สามัญศึกษา, กรม คู่มือสร้างเสริมประชาธิปไตยในสถานศึกษา กรมสามัญศึกษา กรุงเทพมหานคร กองพัสดุและอุปกรณ์ศึกษา 2529

- สามัญศึกษา, กรม "แผนพัฒนาการศึกษา การศาสนา และการวัฒนธรรม
ระยะที่ 7 (2535-2537)" วารสารวิจัยทางการศึกษา 23
(พฤศจิกายน 2534) หน้า 80-82
- สามัญศึกษา, กรม รายงานการประเมินผลโครงการพัฒนาคุณภาพครูร่วมกับ
สถาบันอุดมศึกษา ปีงบประมาณ 2537 กรุงเทพมหานคร
หน่วยศึกษานิเทศก์ 2537
- สามัญศึกษา, กรม สรุปผลการประเมินการฝึกอบรมครูโครงการพัฒนาคุณภาพครู
ร่วมกับสถาบันอุดมศึกษา ปีงบประมาณ 2538 กรุงเทพมหานคร
หน่วยศึกษานิเทศก์ 2538
- สุนันท์ สังข์อ่อง สื่อการสอนและนวัตกรรมทางการศึกษา กรุงเทพมหานคร
โอเดียนสโตร์ 2526
- รัชนี นุ่มเจริญ "สภาพและปัญหาการใช้สารนิเทศในการสอนสังคมศึกษาของ
ครูสังคมศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร"
ปริญญานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต ภาควิชาการมัธยมศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2535
- หนูม้วน รัมแก้ว "ราชการโทรทัศน์เรื่อง กว้างและฉับภาพด้วยกา
ยงน้ำ" วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ภาควิชา
โสตทัศนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ-
ประสานมิตร 2528
- อรนุช เลิศจรรยารักษ์ เอกสารการสอนชุดวิชาการผลิตรายการวิทยุโทรทัศน์
หน่วยที่ 6 กรุงเทพมหานคร สาขาวิชานิเทศศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมนิราช 2533

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. รองศาสตราจารย์ สมเชาว์ เนตรประเสริฐ
อาจารย์ประจำภาควิชาโสตทัศนศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศักดิ์ หอมสนิท
อาจารย์ประจำภาควิชาโสตทัศนศึกษา
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
3. ดร.สมคิด พรหมจ้อย
อาจารย์ประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
4. อาจารย์มาลี โตสกุล
ศึกษานิเทศก์สาขาวิชาสังคมศึกษา กรมสามัญศึกษา
5. อาจารย์ผ่องใส ศรีสำราญ
หัวหน้าแผนกโทรทัศน์-วิทยุทัศน์เพื่อการศึกษา
ศูนย์นวัตกรรมและการนิเทศทางไกล กรมสามัญศึกษา

ภาคผนวก ๒

แบบประเมินชุดการสอนสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบประเมินชุดการสอนเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย
วิชา สังคมศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

คำชี้แจง ให้ท่านกาเครื่องหมาย / ลงในช่อง ( ) ที่ตรงกับความคิดเห็น
ของท่าน หรือกรอกข้อความลงในช่องที่กำหนดไว้ในแต่ละชุดการสอน

ชุดการสอนที่ .....

แผนการสอน

1. มโนทัศน์/หลักการ

1.1 สอดคล้องกับชื่อเรื่องของแผนการสอนหรือไม่

- ( ) สอดคล้อง
( ) ไม่สอดคล้อง ควรแก้ไข.....

1.2 อ่านแล้วเข้าใจชัดเจนหรือไม่

- ( ) ชัดเจน
( ) ไม่ชัดเจน ควรจะเขียนใหม่ดังนี้ .....

2. วัตถุประสงค์

2.1 สอดคล้องกับมโนทัศน์/หลักการ หรือไม่

- ( ) สอดคล้อง
( ) ไม่สอดคล้อง ควรแก้ไข.....

2.2 อ่านแล้วเข้าใจหรือไม่

- ( ) ชัดเจน
( ) ไม่ชัดเจน ควรเขียนใหม่ดังนี้ .....

2.4 ควรเพิ่มวัตถุประสงค์อีกหรือไม่

- ( ) ไม่เพิ่ม
( ) เพิ่ม ดังนี้ .....

3. เนื้อหาสาระ

3.1 ตรงตามวัตถุประสงค์หรือไม่

- ( ) ตรง
( ) ไม่ตรง ควรแก้ไขเป็น .....

- 3.2 เนื้อหาที่ควรนำมาสอนเพิ่ม คือ .....
4. กิจกรรมการเรียนรู้
กิจกรรมที่ใช้ในแผนนี้
- ( ) เหมาะสม
- ( ) ไม่เหมาะสม ควรปรับปรุงแก้ไข.....
5. สื่อการสอนในแผนนี้
เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรมเพียงใด
- ( ) เหมาะสม
- ( ) ไม่เหมาะสม ควรแก้ไขเป็น .....
6. การประเมินผล
- 6.1 ข้อทดสอบ
ครอบคลุมวัตถุประสงค์ และเหมาะสมหรือไม่
- ( ) เหมาะสม
- ( ) ไม่เหมาะสม ควรแก้ไขเพิ่มเติม .....
- 6.2 แบบฝึกปฏิบัติ
ตรงตามวัตถุประสงค์และเหมาะสมหรือไม่
- ( ) เหมาะสม
- ( ) ไม่เหมาะสม ควรแก้ไข.....
- เอกสารเนื้อหา
1. เนื้อหาในเอกสารเนื้อหา สอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกิจกรรมตามที่กำหนดให้ไว้ในแผนการสอนหรือไม่
- ( ) สอดคล้อง
- ( ) ไม่สอดคล้อง ควรเปลี่ยนเป็น.....
2. เนื้อหาในเอกสารเนื้อหา
- ( ) น่าสนใจ
- ( ) ไม่น่าสนใจ ควรแก้ไข เพิ่มเติม .....
- สื่อหลักที่ใช้ คือ เทปบันทึกภาพ
1. เนื้อหาตรงตามจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้หรือไม่
- ( ) ตรง
- ( ) ไม่ตรง ควรแก้ไขที่ .....

- 2. คุณภาพด้านเทคนิค
  - ( ) ดี
  - ( ) ควรปรับปรุง ด้าน .....
- 3. การดำเนินเรื่องราวสร้างความสนใจหรือไม่
  - ( ) ดี
  - ( ) ควรปรับปรุง ที่ .....
- 4. ผู้นำเสนอ สามารถดำเนินรายการได้เหมาะสมหรือไม่
  - ( ) ดี
  - ( ) ควรปรับปรุงที่ .....
- 5. เทปบันทึกภาพสามารถชี้แนวทางกิจกรรมของผู้ชมได้ชัดเจนหรือไม่
  - ( ) ชัดเจน
  - ( ) ควรปรับปรุง ที่ .....
- 6. โดยส่วนรวม เทปบันทึกภาพสามารถใช้เป็นสื่อหลักประกอบการสอนได้เหมาะสมดีเพียงใด
  - ( ) ดี เพราะ .....
  - ( ) ควรแก้ไขปรับปรุงโดย .....

กล่องบรรจุชุดการสอน

- ( ) เหมาะสม
- ( ) ไม่เหมาะสม เพราะ .....

ข้อเสนอแนะอื่น ๆ .....

ลงชื่อ ..... ผู้ประเมิน

( )

วันที่ .....

แบบสอบถามความคิดเห็นสำหรับนักเรียน
ชุดการสอนเรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย ชุดที่ ....

ค่าชี้แจง	โปรดกาเครื่องหมาย /	ลงในช่องว่างที่ตรงกับความคิด
ของท่าน ซึ่งมี 5 ระดับ คือ		
ดีมาก	ให้	5 คะแนน
ดี	ให้	4 คะแนน
ปานกลาง	ให้	3 คะแนน
น้อย	ให้	2 คะแนน
น้อยมาก	ให้	1 คะแนน

คุณลักษณะที่พิจารณา	ระดับความคิดเห็น				
	5	4	3	2	1
1. ได้รับความสนใจ.....					
2. คุณภาพของเทปบันทึกภาพ					
- ภาพประกอบ.....					
- แสงสี ชัดเจน.....					
- เสียง					
3. คุณภาพของสื่อสิ่งพิมพ์ (เอกสารประกอบ).					
4. เนื้อหาทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจ....					
5. เมื่อเปรียบเทียบกับ การเรียนการสอน แบบปกติ การเรียนด้วยชุดการสอนทำให้ ผลการเรียน					

ข้อเสนอแนะ .....

.....

.....

ภาคผนวก ค

ตารางผนวกที่ 1 แสดงการวิเคราะห์ข้อสอบ

เนื้อหา	สมรรถภาพ						รวม
	ความจำ	ความเข้าใจ	นำไปใช้	วิเคราะห์	สังเคราะห์	ประเมินค่า	
1. การปกครองระบอบ ประชาธิปไตยใน ประเทศไทย	3	2	1	2	1	1	10
2. การปฏิบัติเปลี่ยน แปลงการปกครอง พ.ศ. 2475	5	3	-	1	-	1	10
3. โครงสร้างการ ปกครองระบอบ ประชาธิปไตย	2	5	-	3	-	-	10
4. การเลือกตั้ง	3	-	3	3	1	-	10
5. 60ปี ประชาธิปไตย ในประเทศไทย	5	2	-	3	-	-	10
6. สถาบันพระมหากษัตริย์ ในระบอบ ประชาธิปไตยของ ประเทศไทย	1	4	-	4	1	-	10
รวม	19	16	4	16	3	2	60

ตารางผนวกที่ 2 แสดงค่าความชาก(p)และค่าอำนาจจำแนก(r)
ของแบบทดสอบก่อนเรียน ชุดที่ 1

ข้อที่	PH	PL	p	r
1	23	5	0.56	0.72
2	22	9	0.62	0.52
3	23	8	0.62	0.60
4	21	7	0.56	0.56
5	20	8	0.56	0.48
6	13	3	0.32	0.40
7	19	6	0.50	0.52
8	19	7	0.52	0.48
9	19	7	0.52	0.48
10	20	10	0.60	0.40

ตารางผนวกที่ 3 แสดงค่าความชาก(p)และค่าอำนาจจำแนก(r)
ของแบบทดสอบก่อนเรียน ชุดที่ 2

ข้อที่	PH	PL	p	r
1	17	6	0.46	0.44
2	22	8	0.60	0.56
3	19	6	0.50	0.52
4	22	5	0.54	0.68
5	21	5	0.52	0.64
6	18	5	0.46	0.52
7	20	7	0.54	0.52
8	20	6	0.52	0.56
9	17	4	0.42	0.52
10	21	6	0.54	0.60

ตารางผนวกที่ 4 แสดงค่าความชาก(p)และค่าอำนาจจำแนก(r)
ของแบบทดสอบก่อนเรียน ชุดที่ 3

ข้อที่	PH	PL	p	r
1	21	7	0.56	0.56
2	21	9	0.60	0.48
3	23	10	0.66	0.52
4	19	11	0.60	0.32
5	23	4	0.54	0.76
6	16	4	0.40	0.48
7	22	7	0.58	0.60
8	23	10	0.66	0.52
9	23	12	0.70	0.44
10	21	11	0.64	0.40

ตารางผนวกที่ 5 แสดงค่าความชาก(p)และค่าอำนาจจำแนก(r)
ของแบบทดสอบก่อนเรียน ชุดที่ 4

ข้อที่	PH	PL	p	r
1	22	9	0.62	0.52
2	22	4	0.52	0.72
3	24	12	0.72	0.48
4	24	7	0.62	0.68
5	23	11	0.68	0.48
6	16	6	0.44	0.40
7	23	9	0.64	0.56
8	23	8	0.62	0.60
9	23	6	0.58	0.68
10	23	8	0.62	0.60

ตารางผนวกที่ 6 แสดงค่าความยาก(p)และค่าอำนาจจำแนก(r)
ของแบบทดสอบก่อนเรียน ชุดที่ 5

ข้อที่	PH	PL	p	r
1	24	10	0.68	0.56
2	24	7	0.62	0.68
3	24	3	0.54	0.84
4	25	4	0.54	0.84
5	25	6	0.62	0.76
6	26	6	0.64	0.80
7	25	6	0.62	0.76
8	24	5	0.58	0.76
9	25	5	0.60	0.80
10	24	7	0.62	0.68

ตารางผนวกที่ 7 แสดงค่าความยาก(p)และค่าอำนาจจำแนก(r)
ของแบบทดสอบก่อนเรียน ชุดที่ 6

ข้อที่	PH	PL	p	r
1	22	13	0.70	0.36
2	20	13	0.66	0.28
3	20	11	0.62	0.36
4	20	12	0.64	0.32
5	16	6	0.44	0.40
6	18	5	0.46	0.52
7	20	13	0.66	0.28
8	19	10	0.58	0.36
9	22	11	0.66	0.44
10	18	11	0.56	0.32

ตารางผนวกที่ 8 แสดงค่าความชาก(p)และค่าอำนาจจำแนก(r)
ของแบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ 1

ข้อที่	PH	PL	p	r
1	24	5	0.58	0.76
2	24	9	0.66	0.60
3	24	8	0.64	0.64
4	22	7	0.58	0.60
5	20	8	0.56	0.48
6	14	3	0.34	0.44
7	21	6	0.54	0.60
8	20	7	0.54	0.52
9	19	7	0.52	0.48
10	20	10	0.60	0.40

ตารางผนวกที่ 9 แสดงค่าความชาก(p)และค่าอำนาจจำแนก(r)
ของแบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ 2

ข้อที่	PH	PL	p	r
1	15	4	0.38	0.44
2	22	8	0.60	0.56
3	18	4	0.44	0.56
4	23	5	0.56	0.72
5	21	5	0.52	0.64
6	20	5	0.50	0.60
7	21	7	0.56	0.56
8	21	6	0.54	0.60
9	16	4	0.40	0.48
10	22	6	0.56	0.64

ตารางผนวกที่ 10 แสดงค่าความชาก(p)และค่าอำนาจจำแนก(r)
ของแบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ 3

ข้อที่	PH	PL	p	r
1	21	6	0.54	0.60
2	22	9	0.62	0.52
3	24	10	0.68	0.56
4	20	11	0.62	0.36
5	24	4	0.56	0.80
6	14	2	0.32	0.48
7	23	6	0.58	0.68
8	24	10	0.68	0.56
9	24	12	0.72	0.48
10	25	11	0.72	0.56

ตารางผนวกที่ 11 แสดงค่าความชาก(p)และค่าอำนาจจำแนก(r)
ของแบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ 4

ข้อที่	PH	PL	p	r
1	23	9	0.64	0.56
2	22	3	0.50	0.76
3	25	12	0.74	0.52
4	25	7	0.64	0.72
5	24	11	0.70	0.52
6	13	6	0.38	0.28
7	25	9	0.68	0.64
8	24	8	0.64	0.64
9	24	6	0.60	0.72
10	25	8	0.66	0.68

ตารางผนวกที่ 12 แสดงค่าความยาก(p)และค่าอำนาจจำแนก(r)
ของแบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ 5

ข้อที่	PH	PL	p	r
1	25	10	0.70	0.60
2	24	7	0.62	0.68
3	27	3	0.60	0.96
4	27	4	0.62	0.92
5	26	6	0.64	0.80
6	26	6	0.64	0.80
7	28	6	0.68	0.88
8	25	5	0.60	0.80
9	26	5	0.62	0.84
10	25	7	0.64	0.72

ตารางผนวกที่ 13 แสดงค่าความยาก(p)และค่าอำนาจจำแนก(r)
ของแบบทดสอบหลังเรียน ชุดที่ 6

ข้อที่ 1	PH	PL	p	r
1	24	14	0.76	0.40
2	20	14	0.68	0.24
3	20	11	0.62	0.36
4	20	15	0.70	0.20
5	15	5	0.40	0.40
6	19	2	0.42	0.68
7	22	14	0.72	0.32
8	19	9	0.56	0.40
9	24	13	0.74	0.44
10	18	8	0.52	0.40

ตารางผนวกที่ 14 แสดงคะแนนแบบฝึกปฏิบัติ ชุดการสอน
ชุดที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 ในการทดสอบแบบเดี่ยว

คะแนนแบบฝึกปฏิบัติ						
นักเรียน	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5	ชุดที่ 6
ลำดับที่	20คะแนน	20คะแนน	20คะแนน	20คะแนน	20คะแนน	20คะแนน
1	12	14	12	12	12	14
2	14	14	12	12	14	14
3	14	12	14	12	10	12
คะแนนรวม	40.00	40.00	38.00	36.00	36.00	40.00
คะแนนเฉลี่ย	13.33	13.33	12.66	12.00	12.00	13.33

ตารางผนวกที่ 15 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 1 ในการทดสอบแบบเดี่ยว

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D) ²
1	4	7	3	9
2	3	5	2	4
3	2	8	6	36
รวม	9.00	20.00	11.00	49.00
เฉลี่ย	3.00	6.66	3.60	16.33

ตารางผนวกที่ 16 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 2 ในการทดสอบแบบเดีว

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D) ²
1	4	7	3	9
2	3	6	3	9
3	3	5	2	4
รวม	10.00	18.00	8.00	22.00
เฉลี่ย	3.33	6.00	2.66	7.33

ตารางผนวกที่ 17 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 3 ในการทดสอบแบบเดี่ยว

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D) ²
1	2	8	6	36
2	3	7	4	16
3	2	5	3	9
รวม	7.00	20.00	13.00	61.00
เฉลี่ย	2.33	6.66	4.33	20.33

ตารางผนวกที่ 18 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 4 ในการทดสอบแบบเดี่ยว

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ชกกำลังสอง (D) ²
1	4	8	4	16
2	3	6	3	9
3	2	5	3	9
รวม	9.00	19.00	10.00	34.00
เฉลี่ย	3.00	6.33	3.33	11.33

ตารางผนวกที่ 19 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 5 ในการทดสอบแบบเดี่ยว

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D) ²
1	4	8	4	16
2	3	6	3	9
3	3	5	3	9
รวม	10.00	19.00	10.00	34.00
เฉลี่ย	3.33	6.33	3.33	11.33

ตารางผนวกที่ 20 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 6 ในการทดสอบแบบเดี่ยว

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ชกกำลังสอง (D) ²
1	4	7	3	9
2	3	7	4	16
3	2	6	4	16
รวม	9.00	20.00	11.00	41.00
เฉลี่ย	3.00	6.66	3.66	13.66

ตารางผนวกที่ 21 แสดงคะแนนแบบฝึกปฏิบัติ
 ชุดการสอน ชุดที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6
 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)

คะแนนแบบฝึกปฏิบัติ						
นักเรียน						
ลำดับที่	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5	ชุดที่ 6
	20คะแนน	20คะแนน	20คะแนน	20คะแนน	20คะแนน	20คะแนน
1	16	15	16	15	16	16
2	14	14	15	16	14	16
3	14	16	15	15	14	14
4	16	16	16	13	15	16
5	14	15	16	16	17	17
6	17	15	16	16	14	15
7	14	16	15	17	14	17
8	16	14	15	17	17	14
9	16	14	16	16	14	16
10	15	15	14	17	15	17
คะแนนรวม	152.00	150.00	154.00	158.00	150.00	158.00
คะแนนเฉลี่ย	15.20	15.00	15.40	15.80	15.00	15.80

ตารางผนวกที่ 22 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 1 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ชกกำลังสอง (D) ²
1	4	7	3	9
2	4	8	4	16
3	5	7	2	4
4	5	8	3	9
5	5	8	3	9
6	3	8	5	25
7	2	8	6	36
8	4	8	4	16
9	3	9	6	36
10	3	8	5	25
รวม	38.00	79.00	41.00	185.00
เฉลี่ย	3.80	7.90	4.10	18.50

ตารางผนวกที่ 23 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 2 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D) ²
1	3	7	4	16
2	2	9	7	49
3	5	8	3	9
4	3	8	5	25
5	4	8	4	16
6	5	8	3	9
7	3	7	4	16
8	4	8	4	16
9	2	7	5	25
10	3	9	6	36
รวม	48.00	79.00	45.00	217.00
เฉลี่ย	4.20	7.90	4.50	21.70

ตารางผนวกที่ 24 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 3 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ชกกำลังสอง (D) ²
1	3	6	3	9
2	3	9	6	36
3	4	8	4	16
4	2	7	5	25
5	4	8	4	16
6	3	8	5	25
7	5	7	2	4
8	3	8	5	25
9	5	7	2	4
10	3	8	5	25
รวม	35.00	76.00	41.00	185.00
เฉลี่ย	3.50	7.60	4.10	18.50

ตารางผนวกที่ 25 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 4 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D) ²
1	3	9	6	36
2	3	9	6	36
3	4	8	4	16
4	4	7	3	9
5	5	9	4	16
6	4	9	5	25
7	3	8	5	25
8	2	10	8	64
9	5	8	3	9
10	4	7	3	9
รวม	37.00	84.00	47.00	245.00
เฉลี่ย	3.70	8.40	4.70	24.50

ตารางผนวกที่ 26 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 5 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D) ²
1	3	7	4	16
2	4	9	5	25
3	5	10	5	25
4	4	8	4	16
5	5	10	5	25
6	4	8	4	16
7	5	7	2	8
8	4	8	4	16
9	4	9	5	25
10	5	6	1	1
รวม	43.00	82.00	39.00	169.00
เฉลี่ย	4.30	8.20	3.90	16.90

ตารางผนวกที่ 27 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 6 ในการทดสอบแบบกลุ่ม (1:10)

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D) ²
1	4	7	3	9
2	4	7	3	9
3	4	9	5	25
4	3	7	4	16
5	4	7	3	9
6	4	8	4	16
7	3	10	7	49
8	4	9	5	25
9	5	9	4	16
10	4	8	4	16
รวม	39.00	81.00	42.00	190.00
เฉลี่ย	3.90	8.10	4.20	19.00

ตารางผนวกที่ 28 แสดงคะแนนแบบฝึกปฏิบัติ ชุดการสอน
ชุดที่ 1, 2, 3, 4, 5 และ 6 ในการทดสอบภาคสนาม
นักเรียนจำนวน 40 คน

คะแนนแบบฝึกปฏิบัติ

นักเรียน

ลำดับที่	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5	ชุดที่ 6
	20คะแนน	20คะแนน	20คะแนน	20คะแนน	20คะแนน	20คะแนน
1	15	18	19	16	15	17
2	13	19	15	15	18	18
3	17	16	19	15	18	16
4	14	19	18	16	20	16
5	14	17	19	20	18	16
6	15	16	16	16	16	17
7	18	18	18	18	18	15
8	18	16	18	20	14	15
9	18	18	15	18	18	17
10	18	16	15	19	16	16
11	13	18	18	14	16	19
12	20	17	18	18	18	18
13	12	18	17	17	16	14
14	18	14	19	16	14	16
15	12	16	15	15	16	18
16	18	15	16	16	15	17
17	16	13	16	16	18	18
18	20	14	18	18	14	15
19	16	18	19	18	14	18
20	20	18	16	16	18	14

ตารางผนวกที่ 28 (ต่อ)

คะแนนแบบฝึกปฏิบัติ						
นักเรียน						
ลำดับที่	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5	ชุดที่ 6
	20คะแนน	20คะแนน	20คะแนน	20คะแนน	20คะแนน	20คะแนน
21	18	5	15	16	16	19
22	20	19	16	15	17	15
23	19	15	16	18	18	15
24	20	15	15	17	18	16
25	20	16	18	17	16	17
26	18	14	19	15	16	19
27	16	19	16	17	16	18
28	20	19	19	18	16	16
29	18	18	16	18	16	16
30	18	16	16	15	18	15
31	18	17	16	19	18	15
32	20	17	15	17	16	16
33	18	15	16	18	18	16
34	16	16	16	17	16	18
35	16	16	15	15	15	16
36	18	14	19	19	15	19
37	17	17	16	16	18	17
38	18	17	15	18	18	17
39	18	18	16	18	16	15
40	16	17	19	18	18	14
คะแนนรวม	672.00	664.00	673.00	678.00	665.00	659.00
คะแนนเฉลี่ย	16.80	16.60	16.82	16.95	16.62	16.47

ตารางผนวกที่ 29 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 1 ในการทดสอบภาคสนาม จำนวน 40 คน

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D) ²
1	4	8	4	16
2	2	7	5	25
3	3	7	4	16
4	3	8	5	25
5	3	7	4	16
6	2	8	6	36
7	3	9	6	36
8	6	9	3	9
9	5	8	3	9
10	2	8	6	36
11	3	8	5	25
12	3	9	6	36
13	3	10	7	49
14	3	8	5	25
15	1	9	8	64
16	4	6	2	4
17	5	7	2	4
18	4	8	4	16
19	3	8	5	25
20	4	9	5	25

ตารางผนวกที่ 29 (ต่อ)

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ชกกำลังสอง (D) ²
21	1	6	5	25
22	2	7	5	25
23	5	8	3	9
24	3	9	6	36
25	3	8	5	25
26	3	9	6	36
27	2	6	4	16
28	5	7	2	4
29	3	9	6	36
30	4	8	4	16
31	3	9	6	36
32	3	8	5	25
33	5	8	3	9
34	5	8	3	9
35	3	8	5	25
36	3	9	6	36
37	5	8	3	9
38	5	8	3	9
39	2	8	6	36
40	4	8	4	16
รวม	135.00	320.00	185.00	935.00
เฉลี่ย	3.37	8.00	4.62	23.37

ตารางผนวกที่ 30 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 2 ในการทดสอบภาคสนาม จำนวน 40 คน

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D) ²
1	3	6	3	9
2	3	9	6	36
3	5	8	3	9
4	3	9	6	36
5	1	8	7	49
6	3	8	5	25
7	3	10	7	49
8	2	8	6	36
9	5	9	4	16
10	2	8	6	36
11	2	9	7	49
12	4	8	4	16
13	3	8	5	25
14	3	6	3	9
15	3	8	5	25
16	3	9	6	36
17	4	7	3	9
18	3	9	6	36
19	4	9	5	25
20	4	8	4	16

ตารางผนวกที่ 30 (ต่อ)

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D) ²
21	5	8	3	9
22	2	8	6	36
23	3	8	5	25
24	2	8	6	36
25	5	7	2	4
26	5	7	2	4
27	4	8	4	16
28	4	9	5	25
29	5	7	2	4
30	5	8	3	9
31	2	8	6	36
32	4	8	4	16
33	2	9	7	49
34	2	8	6	36
35	4	8	4	16
36	2	8	6	36
37	2	8	6	36
38	3	9	6	36
39	2	8	6	36
40	5	6	1	1
รวม	131.00	322.00	191.00	1013.00
เฉลี่ย	3.27	8.05	4.77	25.32

ตารางผนวกที่ 31 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 3 ในการทดสอบภาคสนาม จำนวน 40 คน

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D) ²
1	3	6	3	9
2	4	9	5	25
3	5	6	1	1
4	4	7	3	9
5	1	9	8	64
6	5	6	1	1
7	2	9	7	49
8	3	8	5	25
9	5	8	3	9
10	4	8	4	16
11	5	8	3	9
12	3	9	6	36
13	3	8	5	25
14	4	8	4	16
15	3	8	5	25
16	3	8	5	25
17	3	7	4	16
18	2	9	7	49
19	5	7	2	4
20	3	8	5	25

ตารางผนวกที่ 31 (ต่อ)

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D) ²
21	4	8	4	16
22	2	8	6	36
23	2	8	6	36
24	3	8	5	25
25	2	7	5	25
26	5	9	4	16
27	2	7	5	25
28	4	8	4	16
29	2	9	7	49
30	5	9	4	16
31	4	8	4	16
32	3	9	6	36
33	4	7	3	9
34	4	9	5	25
35	4	8	4	16
36	3	8	5	25
37	3	9	6	36
38	5	7	2	4
39	2	9	7	49
40	3	9	6	36
รวม	136.00	320.00	184.00	950.00
เฉลี่ย	3.40	8.00	4.60	23.75

ตารางผนวกที่ 32 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 4 ในการทดสอบภาคสนาม จำนวน 40 คน

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D) ²
1	5	6	1	1
2	2	8	6	36
3	3	10	7	49
4	3	9	6	36
5	4	7	3	9
6	3	8	5	25
7	3	9	6	36
8	3	10	7	49
9	2	7	5	25
10	3	8	5	25
11	2	7	5	25
12	5	8	3	9
13	3	7	4	16
14	2	8	6	36
15	2	7	5	25
16	4	7	3	9
17	5	7	2	4
18	3	8	5	25
19	4	9	5	25
20	5	8	3	9

ตารางผนวกที่ 32 (ต่อ)

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ชกกำลังสอง (D) ²
21	3	9	6	36
22	3	8	5	25
23	3	9	6	36
24	3	10	7	49
25	2	7	5	25
26	2	9	7	49
27	3	9	6	36
28	2	7	5	25
29	3	9	6	36
30	3	8	5	25
31	4	9	5	25
32	3	9	6	36
33	2	9	7	49
34	3	9	6	36
35	6	8	2	4
36	3	8	5	25
37	3	9	6	36
38	3	9	6	36
39	2	8	6	36
40	5	9	4	16
รวม	127.00	330.00	203.00	1115.00
เฉลี่ย	3.17	8.25	5.07	27.87

ตารางผนวกที่ 33 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 5 ในการทดสอบภาคสนาม จำนวน 40 คน

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ชกกำลังสอง (D) ²
1	2	9	7	49
2	2	10	8	64
3	5	9	4	16
4	5	9	4	16
5	2	8	6	36
6	3	9	6	36
7	2	9	7	49
8	5	8	3	9
9	3	9	6	36
10	2	7	5	25
11	3	8	5	25
12	5	9	4	16
13	3	8	5	25
14	5	6	1	1
15	4	7	3	9
16	3	7	4	16
17	3	10	7	49
18	5	6	1	1
19	6	7	1	1
20	3	10	7	49

ตารางผนวกที่ 33 (ต่อ)

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D) ²
21	3	9	6	36
22	4	7	3	9
23	3	7	4	16
24	3	9	6	36
25	4	6	2	4
26	3	9	6	36
27	6	8	2	4
28	2	7	5	25
29	3	8	5	25
30	3	9	6	36
31	1	10	9	81
32	6	7	1	1
33	2	10	8	64
34	2	10	8	64
35	5	7	2	4
36	6	10	4	16
37	2	9	7	49
38	2	10	8	64
39	2	7	5	25
40	3	10	7	49
รวม	136.00	334.00	198.00	1172.00
เฉลี่ย	3.40	8.35	4.95	29.30

ตารางผนวกที่ 34 แสดงคะแนนทดสอบก่อนเรียน คะแนนทดสอบหลังเรียน และคะแนนความก้าวหน้า โดยการสอนด้วยชุดการสอน ชุดที่ 6 ในการทดสอบภาคสนาม จำนวน 40 คน

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D) ²
1	2	6	4	16
2	4	7	3	9
3	3	9	6	36
4	3	8	5	25
5	4	6	2	4
6	3	8	5	25
7	3	9	6	36
8	5	8	3	9
9	4	7	2	9
10	5	7	1	4
11	4	8	4	16
12	3	9	6	36
13	5	10	5	25
14	5	7	2	4
15	5	9	4	16
16	5	9	4	16
17	5	8	3	9
18	5	8	3	9
19	5	8	3	9
20	4	9	5	25

ตารางผนวกที่ 34 (ต่อ)

นักเรียน ลำดับที่	คะแนนทดสอบ ก่อนเรียน (10 คะแนน)	คะแนนทดสอบ หลังเรียน (10 คะแนน)	คะแนน ความก้าวหน้า (D)	คะแนน ความก้าวหน้า ยกกำลังสอง (D) ²
21	5	8	3	9
22	4	8	4	16
23	5	8	3	9
24	5	8	3	9
25	5	8	3	9
26	5	7	2	4
27	5	9	4	16
28	5	9	4	16
29	5	8	3	9
30	5	8	3	9
31	5	9	4	16
32	5	8	3	9
33	5	9	4	16
34	5	9	4	16
35	5	8	3	9
36	5	9	4	16
37	5	8	3	9
38	4	8	4	16
39	6	8	2	4
40	5	8	3	9
รวม	181.00	325.00	144.00	564.00
เฉลี่ย	4.52	8.12	3.60	14.10

ภาคผนวก ง

ตารางผนวกที่ 35 แสดงคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย ชุดที่ 1 และ 2

คุณลักษณะที่ประเมิน	ชุดที่ 1		ชุดที่ 2	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. ความน่าสนใจของบทเรียน	4.30	0.64	4.05	0.81
2. การนำเสนอด้วยเทปบันทึกภาพ				
- เนื้อหาสาระ	4.15	0.92	4.12	0.79
- ภาพประกอบ	3.87	1.06	4.22	0.69
- แสง สี ชัดเจน	3.90	1.00	4.10	0.81
- เสียงประกอบ	4.07	0.94	4.25	0.70
3. เอกสารเนื้อหา	4.07	0.88	4.05	0.74
4. กิจกรรมประกอบการเรียน	4.10	0.77	4.25	0.70
5. เมื่อเปรียบเทียบกับการเรียนแบบ ปกติการเรียนด้วยชุดการสอน	4.25	0.70	3.87	1.07

ตารางผนวกที่ 36 แสดงคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ความคิดเห็นของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดการสอน เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย ชุดที่ 3 และ 4

คุณลักษณะที่ประเมิน	ชุดที่ 3		ชุดที่ 4	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. ความน่าสนใจของบทเรียน	3.90	1.10	4.10	0.90
2. การนำเสนอด้วยเทปบันทึกภาพ				
- เนื้อหาสาระ	3.95	1.08	4.15	0.89
- ภาพประกอบ	3.92	1.04	1.02	0.91
- แสง สี ชัดเจน	4.25	0.80	4.32	0.76
- เสียงประกอบ	4.30	0.72	4.20	0.88
3. เอกสารเนื้อหา	4.10	0.90	3.87	1.14
4. กิจกรรมประกอบการเรียน	4.07	0.78	4.00	1.08
5. เมื่อเปรียบเทียบกับการเรียนแบบ ปกติการเรียนด้วยชุดการสอน	4.07	0.89	3.90	1.10

ตารางผนวกที่ 37 แสดงคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ความคิดเห็นของนักเรียน ที่เรียนด้วยชุดการสอน เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย ชุดที่ 5 และ 6

คุณลักษณะที่ประเมิน	ชุดที่ 5		ชุดที่ 6	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. ความน่าสนใจของบทเรียน	4.07	1.04	4.35	0.89
2. การนำเสนอด้วยเทปบันทึกภาพ				
- เนื้อหาสาระ	3.95	1.06	4.50	0.67
- ภาพประกอบ	4.02	1.04	4.55	0.67
- แสง สี ชัดเจน	4.17	0.98	4.30	0.88
- เสียงประกอบ	4.17	0.93	4.15	0.92
3. เอกสารเนื้อหา	3.95	1.03	4.45	0.87
4. กิจกรรมประกอบการเรียน	4.05	0.98	4.30	0.93
5. เมื่อเปรียบเทียบกับวิธีการเรียนแบบ ปกติการเรียนด้วยชุดการสอน	4.00	1.08	3.95	1.03

ตารางผนวกที่ 38 แสดงคะแนนเฉลี่ย ($\bar{X}$) และความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ความคิดเห็นของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดการสอน เรื่อง การปกครองระบอบประชาธิปไตย เฉลี่ยทั้ง 6 ชุด

คุณลักษณะที่ประเมิน	$\bar{X}$	SD
1. ความน่าสนใจของบทเรียน	4.13	0.92
2. การนำเสนอด้วยเทปบันทึกภาพ		
- เนื้อหาสาระ	4.14	0.92
- ภาพประกอบ	4.10	0.95
- แสง สี ชัดเจน	4.18	0.88
- เสียงประกอบ	4.19	0.85
3. เอกสารเนื้อหา	4.08	0.95
4. กิจกรรมประกอบการเรียน	4.14	0.86
5. เมื่อเปรียบเทียบกับการเรียนแบบ ปกติการเรียนด้วยชุดการสอน	4.02	0.95

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ นางอังสนา พิไสยสามนต์เขต

เกิด วันที่ 24 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2499 ที่อำเภอหล่มสัก จังหวัดเพชรบูรณ์
การศึกษา

- ม.ศ. 1-3 จากโรงเรียนสตรีหล่มสัก "สตรีวิทยา" จังหวัดเพชรบูรณ์
(พ.ศ. 2511-2513)
- ป.กศ. จากวิทยาลัยครูชนบุรี
(พ.ศ. 2514-2515)
- ป.กศ. สูง จากวิทยาลัยครูชนบุรี
(พ.ศ. 2516-2517)
- กศ.บ. จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน
(พ.ศ. 2518-2519)
- ศศ.ม. จากมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
(พ.ศ. 2536-2538)